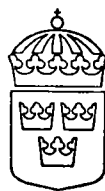


# Regeringens proposition

1986/87: 47

om ändringar i taxeringsorganisationen



Prop.  
1986/87: 47

---

Regeringen förelägger riksdagen vad som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 23 oktober 1986 för de åtgärder och det ändamål som framgår av föredragandens hemställan.

På regeringens vägnar

*Ingvar Carlsson*

*Kjell-Olof Feldt*

## Propositionens huvudsakliga innehåll

Propositionen innehåller dels förslag till lagreglering av vissa frågor rörande taxeringsorganisationen, dels ett principförslag till ett nytt taxeringsförfarande.

Lagregleringen innebär till att börja med att mellankommunala skatterätten avvecklas. Domstolens verksamhet skall övertas av länsrätterna. Den nuvarande mellankommunala målgruppen skall i princip fördelas mellan alla länsrätter. En möjlighet skall dock öppnas att till en länsrätt föra samman sådana mål från olika länsrätter som har nära samband med varandra. Uppgiften att föra det allmännas talan i de mål som nu handläggs i mellankommunala skatterätten läggs i princip på länsstatemyndigheterna. Det nuvarande allmänna ombudet för mellankommunala mål avskaffas följaktligen.

Överklaganden fr. o. m. 1987 års taxering skall handläggas vid länsrätterna. Verksamheten vid mellankommunala skatterätten skall vara helt avvecklad den 1 juli 1988.

Vidare föreslås att besvär av en skattskyldig över ett beskattningsbeslut skall ges in till beslutsmyndigheten i stället för till den myndighet eller domstol som har att pröva besvären. Besvär över beslut av en taxeringsnämnd skall dock ges in till den lokala skattemyndigheten. Den föreslagna regleringen föranleds av den nya förvaltningslagen som träder i kraft den 1 januari 1987.

I propositionen föreslås också lagändringar med anledning av inrättandet av länsstatemyndigheter och några mindre ändringar som rör den förenklade självdeklarationen.

Principförslaget till ett nytt taxeringsförfarande innebär i huvudsak följande.

Taxeringsbesluten skall enligt förslaget fattas av länsskattemyndigheterna och de lokala skattemyndigheterna och inte som för närvarande av taxeringsnämnderna. Men också enligt den föreslagna nya ordningen skall det finnas en beslutsform där förtroendevalda lekmän deltar. I varje skattemyndighet skall det nämligen finnas en skattenämnd, i vilken lekmän skall ingå. Skattenämndens och därmed lekmännens medverkan vid taxeringen skall koncentreras till ärenden där ett behov av insyn och inflytande gör sig gällande. Lekmännen skall i första hand delta i beslut som avser omprövning av tidigare taxeringsbeslut. Till ordförande i en skattenämnd skall förordnas en tjänsteman inom skatteförvaltningen.

Möjligheterna till omprövning av ett taxeringsbeslut föreslås bli väsentligt vidgade. Skattemyndigheterna skall inom fem år från taxeringsårets utgång ompröva ett beslut om den enskilde begär det. På skattemyndigheternas initiativ skall omprövning kunna ske inom ett år från taxeringsårets utgång. Efter ettårsfristens utgång skall liksom för närvarande eftertaxering kunna äga rum om den skattskyldige lämnat ett oriktigt meddelande.

Reglerna om överklagande till länsrätt föreslås bli anpassade till det nya omprövningsförfarandet. Om den skattskyldige överklagar ett taxeringsbeslut skall länsskattemyndigheten svara för processföringen för det allmänna. I fråga om det allmännas rätt att överklaga ett beslut av en skattemyndighet föreslås att en överordnad skattemyndighet skall få överklaga ett beslut av en lägre myndighet.

Avsikten är att riksdagen skall ta ställning till principförslagen. En reform med detaljerade lösningar förutsätter ytterligare utredningsarbete och kan genomföras tidigast vid 1990 års taxering.

## 1 Förslag till

## Lag om ändring i taxeringslagen (1956: 623)

Härigenom föreskrivs i fråga om taxeringslagen (1956: 623)<sup>1</sup>

*dels* att 3 och 29 §§, 105 § 2 mom. och 109 § skall upphöra att gälla,

*dels* att i 6–9, 12 och 13 §§, 16 § 4 mom., 35 §, 37 § 2 mom., 50 § 2 mom., 61 § 1 mom., 116 d § och 129 § 2 mom. ordet "länsstyrelse" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länsstattemyndighet" i motsvarande form,

*dels* att i 15 och 26 §§, 31 § 3 mom., 33 §, 37 § 2 mom., 42 § 4 mom. och 46 § ordet "skattechef" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länsstattemyndighet" i motsvarande form,

*dels* att i 74 och 96 §§, 101 § 1–3 mom., 102, 115 och 116 n §§ ordet "taxeringsintendent" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länsstattemyndighet" i motsvarande form,

*dels* att nuvarande 16 § 4 mom. och 105 § 1 mom. skall betecknas 16 respektive 105 §,

*dels* att 2 § 1 mom., 10, 11, 14 och 18 §§, 22 § 1 och 3 mom., 24 § 2 och 3 mom., 25 och 28 §§, 37 § 1 och 5 mom., 38 § 1 mom., 42 § 1 och 2 mom., 43 § 5 mom., 51 och 53 §§, 56 § 3 mom., 57 §, 61 § 2 mom., 63 och 66 a–68 §§, 69 § 1 mom., 72 a, 73, 75, 76 och 100 §§, den nya 105 §, 106, 116 l, 116 m, 116 o och 124 §§ samt 129 § 3 och 5 mom. skall ha följande lydelse,

*dels* att det i lagen skall införas en ny paragraf, 6 a §, av följande lydelse.

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

## 2 §

*1 mom.*<sup>2</sup> I denna lag förstås med  
*inkomsttaxering*: taxering till kommunal inkomstskatt och till statlig inkomstskatt;

*förmögenhetstaxering*: taxering till statlig förmögenhetsskatt;

*allmän fastighetstaxering*: sådan taxering av fastighet, som enligt 1 kap. 7 § fastighetstaxeringslagen (1979: 1152) skall verkställas *vart femte* år; samt

*allmän fastighetstaxering*: sådan taxering av fastighet, som enligt 1 kap. 7 § fastighetstaxeringslagen (1979: 1152) skall verkställas *vart annat* år; samt

<sup>1</sup> Lagen omtryckt 1971: 399.

Senaste lydelse av  
lagens rubrik 1974: 773  
3 § 1978: 316  
6 § 1978: 316  
7 § 1981: 1110  
8 § 1981: 1110  
9 § 1981: 1110  
10 § 1978: 316  
12 § 1978: 316  
13 § 1978: 316  
16 § 4 mom. 1979: 490  
26 § 1983: 318  
29 § 1984: 1081  
31 § 3 mom. 1986: 467  
33 § 1984: 1081

35 § 1979: 490  
37 § 2 mom. 1986: 513  
42 § 4 mom. 1984: 952  
46 § 1980: 1086  
50 § 2 mom. 1980: 1086  
61 § 1 mom. 1981: 1110  
96 § 1979: 175  
101 § 1 mom. 1985: 406  
101 § 3 mom. 1978: 196  
102 § 1981: 1120  
105 § 2 mom. 1979: 175  
115 § 1985: 106  
116 d § 1980: 1015  
116 n § 1979: 175  
124 § 1979: 175  
129 § 2 mom. 1974: 773.

<sup>2</sup> Senaste lydelse 1981: 1120.

*särskild fastighetstaxering*: sådan taxering av fastighet, som enligt 16 kap. fastighetstaxeringslagen (1979: 1152) skall verkställas de år, då allmän fastighetstaxering inte äger rum.

Inkomsttaxering och förmögenhetstaxering samt särskild fastighetstaxering innefattas under benämningen *årlig taxering*.

Till den årliga taxeringen hänförs också vad som enligt 68 § skall antecknas i skattelängden i fråga om annat än inkomsttaxering eller förmögenhetstaxering.

*Med länsrätt förstås i denna lag även den mellankommunala skatterätten, om inte annat framgår av omständigheterna.*

#### 6 a §

*Länsskattemyndigheten får förordna en tjänsteman vid myndigheten eller vid lokal skattemyndighet (taxeringsnämndsombud) att fullgöra de uppgifter i en taxeringsnämnd som följer av 11 § andra stycket och 63 § tredje stycket. Förordnandet får när som helst återkallas.*

#### 10 §<sup>3</sup>

Besvär över kommunfullmäktiges eller landstings beslut enligt 7 § eller över val av ledamöter och suppleanter i taxeringsnämnd anförs hos *länsstyrelsen*. I fråga om överklagandet skall i *övrigt* bestämmelserna i kommunallagen (1977: 179) om besvär över beslut av kommunfullmäktige tillämpas.

Mot *länsstyrelsens* beslut enligt första stycket får talan ej föras. Talan får ej heller föras mot beslut enligt 5 § eller mot *länsstyrelsens* beslut enligt 6–9 §§.

Besvär över kommunfullmäktiges eller landstings beslut enligt 7 § eller över val av ledamöter och suppleanter i taxeringsnämnd anförs hos *kammarrätt*. I fråga om överklagandet skall bestämmelserna i kommunallagen (1977: 179) om besvär över beslut av kommunfullmäktige tillämpas.

Mot *en kammarrätts* beslut enligt första stycket får talan ej föras. Talan får ej heller föras mot beslut enligt 5 § eller mot *en länsskattemyndighets* beslut enligt 6–9 §§.

#### 11 §<sup>4</sup>

Taxeringsnämndens ordförande skall, utöver vad i denna lag annars anges, huvudsakligen ha till uppgift att planera och leda nämndens arbete. Ordföranden skall granska deklARATIONER och andra handlingar i den utsträckning som behövs för en noggrann och tillförlitlig taxering och vid behov föranställa om utredning i ärendena. Ordföranden får själv föredra ärende i nämnden.

<sup>3</sup> Senaste lydelse 1978: 316.

<sup>4</sup> Senaste lydelse 1978: 316.



*Taxeringsnämndsombudet skall biträda nämndens ordförande i arbetet med förenklade självdeklARATIONER. Ombudet får föredra ärende i nämnden.*

14 §<sup>5</sup>

*Skattechefen skall bevaka det allmännas rätt i taxeringsfrågor och verka för att taxeringarna blir likformiga och rättvisa. Han leder och ansvarar för deklarationsgranskningen och annan kontroll vid taxeringen. Han skall även svara för att taxeringarna granskas i erforderlig omfattning, varvid särskilt skall uppmärksammas ojämnheter mellan olika taxeringsdistrikt.*

*Skattechefen får anlita sakkunnig för utredning av taxeringsfråga, som kräver särskild sakkunskap.*

*Om det behövs, får skattechefen kalla ordförande eller annan ledamot av taxeringsnämnd i länet för att av denne erhålla upplysningar.*

*Länsskattemyndigheten får anlita sakkunnig för utredning av taxeringsfråga, som kräver särskild sakkunskap.*

*Om det behövs, får länsskattemyndigheten kalla ordförande eller annan ledamot av taxeringsnämnd i länet för att av denne erhålla upplysningar.*

18 §<sup>6</sup>

*Riksskatteverket skall genom råd och anvisningar främja en riktig och enhetlig tillämpning av denna lag och av de skatteförfattningar, enligt vilka taxering verkställs på sätt i denna lag sägs.*

*Riksskatteverket leder och ansvarar för skatteförvaltningens verksamhet enligt denna lag. Länsskattemyndigheten leder och ansvarar för verksamheten i länet.*

*Riksskatteverket har samma befogenheter som länsskattemyndighet enligt 14 §, 43 § 5 mom., 46, 51 och 53 §§, 61 § 2 mom. och 124 § och som chef för länsskattemyndighet enligt 57 §.*

*Det allmännas talan i ärenden enligt denna lag förs av länsskattemyndigheten. En länsskattemyndighet får uppdra åt en annan länsskattemyndighet att föra det allmännas talan i visst ärende eller viss grupp av ärenden. Ett uppdrag får ges endast om den andra myndigheten medger det.*

<sup>5</sup> Senaste lydelse 1978: 316.

<sup>6</sup> Senaste lydelse 1974: 773.

*Riksskatteverket får ta över uppgiften att föra det allmännas talan i visst ärende eller viss grupp av ärenden. Därvid skall vad som är föreskrivet angående länsskattemyndighet gälla i tillämpliga delar.*

## 22 §

1 mom.<sup>7</sup> Nedannämnda skattskyldiga är, om ej annat följer av 3 mom., skyldiga att utan anmaning till ledning för egen taxering avlämna deklARATION (*självdeklaration*), nämligen:

1) aktiebolag, ekonomisk förening, sparbanks sparbank, ömsesidig skadeförsäkringsanstalt och aktiefond ävensom sådan stiftelse, fond eller inrättning som har till huvudsakligt ändamål att tillgodose viss familjs, vissa familjers eller bestämda personers ekonomiska intressen,

2) ideell förening, som avses i 7 § 5 mom. första stycket lagen (1947: 576) om statlig inkomstskatt, om dess bruttointäkter av en eller flera förvärvskällor under beskattningsåret överstigit grundavdraget enligt 8 § nämnda lag,

3) annan juridisk person, om dess bruttointäkter av en eller flera förvärvskällor under beskattningsåret uppgått till sammanlagt minst 100 kronor,

4) fysisk person, vilkens bruttointäkter av en eller flera förvärvskällor under beskattningsåret uppgått, om han varit här i riket bosatt under hela beskattningsåret och under denna tid icke erlagt sjömansskatt, till sammanlagt minst 6 000 kronor och eljest till sammanlagt minst 100 kronor,

4) fysisk person, vilkens bruttointäkter av en eller flera förvärvskällor under beskattningsåret uppgått, om han varit här i riket bosatt under hela beskattningsåret och under denna tid icke erlagt sjömansskatt, till sammanlagt minst 10 000 kronor och eljest till sammanlagt minst 100 kronor,

5) fysisk eller juridisk person, vilkens tillgångar av den art som anges i 3 § 1 mom. lagen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt, vid beskattningsårets utgång haft ett värde överstigande 400 000 kronor eller, såvitt angår sådan juridisk person som avses i 6 § 1 mom. b nämnda lag, 25 000 kronor,

6) skattskyldig, för vilken garantibelopp för fastighet skall tas upp såsom skattepliktig inkomst,

7) juridisk person för vilken underlag för skogsvårdsavgift eller statlig fastighetsskatt skall fastställas.

6) juridisk person för vilken underlag för skogsvårdsavgift eller statlig fastighetsskatt skall fastställas.

Vid bedömandet av fysisk eller juridisk persons deklARATIONSSKYLDIGHET enligt punkterna 2)–5) skall hänsyn icke tagas till sådan inkomst eller förmögenhet, för vilken den fysiska eller juridiska personen icke är skattskyldig enligt kommunalskattelagen (1928: 370), lagen om statlig inkomstskatt eller lagen om statlig förmögenhetsskatt.

<sup>7</sup> Senaste lydelse 1984: 1081.

Har makar, som ingått äktenskap före ingången av beskattningsåret och levt tillsammans under större delen därav, var för sig haft inkomst eller förmögenhet, skall vardera makens deklarationsskyldighet bedömas med hänsyn till makarnas sammanlagda inkomst och förmögenhet.

Skall skattskyldig enligt lagen om statlig förmögenhetsskatt taxeras för förmögenhet, som tillhör barn eller annan, skall hänsyn därtill tagas vid deklarationsskyldighetens bedömning.

Vid tillämpning av vad i första stycket vid 4) är stadgat, skall svensk medborgare, som under beskattningsåret tillhört svensk beskickning hos utländsk makt, svensk permanent delegation hos mellanstatlig organisation eller lönat svenskt konsulat eller beskickningens, delegationens eller konsulatets betjäning och som på grund av sin tjänst varit bosatt utomlands, anses ha varit bosatt här i riket. Detsamma skall gälla sådan persons make samt barn under 18 år, om de har varit svenska medborgare och har bott hos honom. En person, som under beskattningsåret har tillhört främmande makts beskickning eller lönade konsulat här i riket eller beskickningens eller konsulatets betjäning, som inte har varit svensk medborgare och som inte var bosatt här i riket när han kom att tillhöra beskickningen eller konsulatet eller beskickningens eller konsulatets betjäning, anses däremot vid tillämpningen av vad i första stycket vid 4) är stadgat inte ha varit bosatt här i riket. Detsamma skall gälla sådan persons make, barn under 18 år och enskilda tjänare om de har bott hos honom och inte har varit svenska medborgare.

I fråga om deklarationsskyldighet för dödsbo efter skattskyldig, som har avlidit under beskattningsåret, skall tillämpas vad som skulle ha gällt för den avlidne.

3 mom.<sup>8</sup> Skattskyldig, som uppburit folkpension, är med undantag som anges i andra stycket skyldig att utan anmaning avlämna självdeklaration endast om hans bruttointäkt av en eller flera förvärvskällor under året varit större än belopp motsvarande intäkten för skattskyldig, som under beskattningsåret inte haft annan intäkt än ålderspension enligt 6 kap. 2 § första stycket lagen (1962: 381) om allmän försäkring och pensionstillskott enligt 2 § lagen (1969: 205) om pensionstillskott. För gift skattskyldig, som uppburit folkpension med belopp som tillkommer gift vars make uppbär folkpension, beräknas intäkten med utgångspunkt från en pension utgörande 78,5 procent av basbeloppet. För övriga skattskyldiga beräknas intäkten med utgångspunkt från en pension utgörande 96 procent av basbeloppet. Sistnämnda beräkningsgrund gäller också för gift skattskyldig som under viss del av beskattningsåret uppburit folkpension med belopp som tillkommer gift vars make uppbär folkpension, och under återstoden av året uppburit folkpension med belopp som tillkommer gift vars make saknar folkpension. Med folkpension avses folkpension i form av ålderspension, förtidspension, änkepension och hustrutillägg. Som folkpension räknas inte barnpension eller vårdbidrag.

Bestämmelserna i första stycket gäller inte om den skattskyldiges make är skyldig att utan anmaning avlämna självdeklaration, om den skattskyldige har varit bosatt i riket endast en del av beskattningsåret

Bestämmelserna i första stycket gäller inte om den skattskyldiges make är skyldig att utan anmaning avlämna självdeklaration eller om den skattskyldige har varit bosatt i riket endast en del av beskattnings-

<sup>8</sup> Senaste lydelse 1983: 971.

eller om garantibelopp för fastighet skall upptagas såsom skattepliktig inkomst för honom. Bestämmelsen gäller inte heller i fråga om ogift skattskyldig om hans skattepliktiga förmögenhetstillgångar överstiger 90 000 kronor och i fråga om gift skattskyldig om makarnas gemensamma skattepliktiga förmögenhetstillgångar överstiger 180 000 kronor.

året. Bestämmelsen gäller inte heller i fråga om ogift skattskyldig om hans skattepliktiga förmögenhetstillgångar överstiger 90 000 kronor och i fråga om gift skattskyldig om makarnas gemensamma skattepliktiga förmögenhetstillgångar överstiger 180 000 kronor.

## 24 §

2 mom.<sup>9</sup> Fysisk person får, om inte annat följer av 3 mom., avlämna förenklad självdeklaration, om vad som skall redovisas i fråga om intäkter och avdrag avser endast

1. inkomst av annan fastighet beträffande högst två fastigheter vilka den skattskyldige innehaft hela beskattningsåret och för vilka dels intäkten skall beräknas enligt 24 § 2 mom. kommunalskattelagen (1928: 370), dels taxeringsvärde har bestämts för beskattningsåret,

2. inkomst av tjänst samt intäkten utgått i pengar och annat avdrag än som avses i 33 § 2 mom. kommunalskattelagen inte yrkas för kostnader för fullgörande av tjänsten,

3. inkomst av kapital samt avdrag för kostnader yrkas endast för ränta och intäkten utgörs av

- |  |   |
|--|---|
| a) ränta,  | a) ränta <i>eller</i>   |
| b) utdelning på svenska aktier och andelar i svenska aktiefonder eller ekonomiska föreningar <i>eller</i>  | b) utdelning på svenska aktier och andelar i svenska aktiefonder eller ekonomiska föreningar, |
| c) sådan förmån av fastighet som skall tas upp som skattepliktig intäkt enligt punkt 2 andra stycket av anvisningarna till 38 § kommunalskattelagen och förmånen inte har överlåtits under beskattningsåret, |   |

4. allmänt avdrag för underhåll av icke hemmavarande barn eller för avgift för pensionsförsäkring,

5. sådant avdrag för nedsatt skatteförmåga som avses i 50 § 2 mom. andra eller fjärde stycket kommunalskattelagen.

3 mom.<sup>10</sup> Förenklad självdeklaration får inte avlämnas, om

1. den skattskyldige eller den med vilken den skattskyldige skall samtaxeras inte varit bosatt här i riket under hela beskattningsåret,

2. den skattskyldige under beskattningsåret haft inkomst av anställning i utlandet eller annars från utlandet haft inkomst eller vid utgången av beskattningsåret där ägt skattepliktig förmögenhet,

3. den skattskyldige under beskattningsåret varit skyldig att betala sjömansskatt enligt lagen (1958: 295) om sjömansskatt,

<sup>9</sup> Senaste lydelse 1985: 406.

<sup>10</sup> Senaste lydelse 1985: 406.

4. den skattskyldige är företagsledare i fåmansföretag, närstående till sådan person eller delägare i fåmansföretag,

5. den skattskyldige skall samtaxeras med person som är skyldig att i självdeklaration lämna uppgift om inkomst av rörelse eller jordbruksfastighet eller av annan fastighet, för vilken intäkten skall beräknas enligt 24 § 1 mom. kommunal-skattelagen (1928: 370) eller

6. den skattskyldige skall redovisa sådant räntetillägg som avses i 10 § 6 mom. fjärde stycket lagen (1947: 576) om statlig inkomstskatt.

4. den skattskyldige är företagsledare i fåmansföretag, närstående till sådan person eller delägare i fåmansföretag eller

5. den skattskyldige skall samtaxeras med person som är skyldig att i självdeklaration lämna uppgift om inkomst av rörelse eller jordbruksfastighet eller av annan fastighet, för vilken intäkten skall beräknas enligt 24 § 1 mom. kommunal-skattelagen (1928: 370).

### 25 §<sup>11</sup>

*Allmän självdeklaration skall uppta*

1) den skattskyldiges namn och postadress, hemortskommun, där sådan finnes, och hemvist därstädes, personnummer samt nummer å för honom utfärdad skattsedel å preliminär skatt för året näst före taxeringsåret även som beträffande utlänning nationalitet, beträffande utländsk juridisk person det land, där styrelsen haft sitt säte, samt beträffande skattskyldig, som allenast under någon del av beskattningsåret varit i riket bosatt, uppgift om den tid, han sålunda haft bostad härstädes,

2) alla förvärvskällor, beträffande vilka skattskyldighet för beskattningsåret åligger den skattskyldige; och skall därvid i fråga om förvärvskälla, i vilken skattepliktig fastighet ingått, särskilt angivas dels beskaffenheten av den skattskyldiges innehav av fastigheten, dels fastighetens taxeringsvärde året näst före taxeringsåret eller, om sådant värde det året icke varit fastigheten åsatt, dess eljest antagliga värde vid taxeringsårets ingång, dels ock, därest fastigheten icke ingått i förvärvskällan under hela beskattningsåret eller fastigheten ingått däri endast till viss del, huru lång tid eller till vilken del fastigheten sålunda ingått i förvärvskällan,

3) de intäkter och de avdrag, som äro att hänföra till varje förvärvskälla, dock att ersättning, som enligt bestämmelserna i 37 § 1 mom. 1.g) icke behöver upptagas i kontrolluppgift, ej heller behöver upptagas i deklarationen såsom intäkt,

4) de allmänna avdrag, som den skattskyldige yrkar få tillgodonjuta vid taxeringen,

5) den skattskyldiges tillgångar och skulder vid slutet av beskattningsåret, ändå att förmögenheten icke uppgår till skattepliktigt belopp, dock endast om och i den mån skattskyldighet för förmögenhet åligger honom,

6) beloppet av den preliminära skatt, som genom skatteavdrag erlagts för året näst före taxeringsåret, även som

7) garantibelopp,

6) beloppet av den preliminära skatt, som genom skatteavdrag erlagts för året näst före taxeringsåret.

<sup>11</sup> Senaste lydelse 1986: 513.

8) om deklarationen avser fåmansföretag, delägares eller honom närstående persons namn, personnummer och adress och i förekommande fall aktie- eller andelsinnehav tillika med angivande av röstvärde, om olika röstvärden förekomma, dock att uppgifter icke behöva lämnas för närstående person, som ej uppburit ersättning från, träffat avtal eller haft annat därmed jämförligt förhållande med företaget,

9) rätetillägg som skall beaktas vid fastställande av underlag för tilläggsbelopp *samt grunderna för beräkning av rätetillägget.*

Allmän självdeklaration skall därjämte innehålla de uppgifter, som för särskilda fall föreskrivs i denna lag eller som erfordras för beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring eller för beräkning av skogsvårdsavgift enligt lagen (1946: 324) om skogsvårdsavgift eller fastighetsskatt enligt lagen (1984: 1052) om statlig fastighetsskatt.

Om skattskyldig skall taxeras för barns eller annans förmögenhet, skall uppgift lämnas även om sådan förmögenhet.

Belopp, som upptagas i självdeklaration, skola utföras i hela krontal så att överskjutande öretal bortfalla.

#### 28 §<sup>12</sup>

*Förenklad självdeklaration* skall uppta

1) den skattskyldiges namn, personnummer, postadress och hemortskommun,

2) de uppgifter som behövs för att bestämma huruvida den skattskyldige skall samtaxeras eller inte,

3) de intäkter och avdrag som är att hänföra till inkomst av annan fastighet, varvid särskilt skall anges fastighetens taxeringsvärde för beskattningsåret,

4) de intäkter som är att hänföra till inkomst av tjänst och som den skattskyldige inte har fått meddelande om enligt 37 § 5 mom., med undantag av ersättning som enligt 37 § 1 mom. 1 g inte behöver tas upp i kontrolluppgift,

5) de intäkter som är att hänföra till inkomst av kapital och som den skattskyldige inte har fått meddelande om enligt 37 § 5 mom., jämfört med 8 mom. *fjärde* stycket, samt de avdrag för ränta som den skattskyldige yrkar,

7) om deklarationen avser fåmansföretag, delägares eller honom närstående persons namn, personnummer och adress och i förekommande fall aktie- eller andelsinnehav tillika med angivande av röstvärde, om olika röstvärden förekomma, dock att uppgifter icke behöva lämnas för närstående person, som ej uppburit ersättning från, träffat avtal eller haft annat därmed jämförligt förhållande med företaget,

8) rätetillägg som skall beaktas vid fastställande av underlag för tilläggsbelopp.

5) de intäkter som är att hänföra till inkomst av kapital och som den skattskyldige inte har fått meddelande om enligt 37 § 5 mom., jämfört med 8 mom. *femte* stycket, samt de avdrag för ränta som den skattskyldige yrkar,

<sup>12</sup> Senaste lydelse 1985: 406.

6) garantibelopp,

6) sådant räntetillägg som den skattskyldige inte har fått meddelande om enligt 37 § 5 mom., jämfört med 2 mom. tionde stycket,

7) de avdrag som den skattskyldige yrkar för underhåll av icke hemmavarande barn, för avgift för pensionsförsäkring eller för nedsatt skatteförmåga enligt 50 § 2 mom. andra stycket kommunalskattelagen (1928: 370),

8) den skattskyldiges skattepliktiga tillgångar och hans skulder vid utgången av beskattningsåret, om hans skattepliktiga förmögenhetstillgångar uppgick till minst 90 000 kronor eller, om beskattningsbar förmögenhet skall beräknas gemensamt för den skattskyldige och hans make eller barn enligt 12 § 1 mom. lagen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt, de sammanlagda skattepliktiga förmögenhetstillgångarna uppgick till minst 180 000 kronor,

9) de uppgifter som behövs för beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring eller av fastighetsskatt enligt lagen (1984: 1052) om statlig fastighetsskatt.

Skall den skattskyldige taxeras för barns eller annans förmögenhet, skall uppgift lämnas också om sådan förmögenhet som om den tillhörde den skattskyldige. Härvid tillämpas första stycket 8.

Om uppgiftsskyldighet i fråga om skuldbelopp och långivare föreskrivs i 25 c §.

### 37 §

#### Nuvarande lydelse

1 mom.<sup>13</sup> Till ledning vid inkomsttaxering, förmögenhetstaxering och registrering av preliminär A-skatt, som har innehållits genom skatteavdrag, skall varje år utan anmaning avlämnas uppgifter (*kontrolluppgifter*) för det föregående kalenderåret enligt följande uppställning.

Uppgiftsskyldig	Vem uppgiften skall avse	Vad uppgiften skall avse
-----		

#### Föreslagen lydelse

1 mom. Till ledning vid inkomsttaxering, förmögenhetstaxering och registrering av preliminär A-skatt, som har innehållits genom skatteavdrag, skall varje år utan anmaning avlämnas uppgifter (*kontrolluppgifter*) för det föregående kalenderåret enligt följande uppställning.

Uppgiftsskyldig	Vem uppgiften skall avse	Vad uppgiften skall avse
-----		

10. Bostadsstyrelsen.	Fysisk person som erhållit räntebidrag eller eftergift på räntelånefordran.	Debiterad ränta, räntebidrag, eftergiven ränta eller amortering samt lånenummer.
--------------------------	---	--

<sup>13</sup> Senaste lydelse 1985: 1029.

5 mom.<sup>14</sup> Den som har att avlämna kontrolluppgift enligt 1 mom. punkterna 1-3, 3 b-3 h, 4 a eller 7-9 skall senast den 31 januari under taxeringsåret till inkomsttagaren översända meddelande med de upplysningar som lämnas i kontrolluppgiften.

5 mom. Den som har att avlämna kontrolluppgift enligt 1 mom. punkterna 1-3, 3 b-3 h, 4 a eller 7-10 skall senast den 31 januari under taxeringsåret till inkomsttagaren översända meddelande med de upplysningar som lämnas i kontrolluppgiften.

## 38 §

1 mom.<sup>15</sup> Vanligt handelsbolag, kommanditbolag och rederi för registreringspliktigt fartyg skall varje år till ledning för delägars taxering utan anmaning avlämna följande uppgifter angående bolaget eller rederiet, nämligen

a) för varje kommun, där delägare är skattskyldig till statlig inkomstskatt och statlig förmögenhetsskatt: uppgift, särskilt för varje sådan delägare, vilken uppgift skall avfattas enligt reglerna för allmän självdeklaration och tillika innehålla upplysning om den delägarer tillkommande andelen av bolagets eller rederiets inkomst och värdet av hans andel eller lott i bolaget eller rederiet; samt

b) för varje kommun, dit någon av bolaget eller rederiet innehavd förvärvskälla är att hänföra: uppgift, avfattad enligt reglerna för särskild självdeklaration, med upplysning tillika om den andel av inkomsten, som å varje delägare belöper.

Äro bolagets eller rederiets samtliga delägare skattskyldiga till statlig inkomstskatt och statlig förmögenhetsskatt i samma kommun, skall dock uppgift, som i b) avses, icke lämnas för den kommunen.

Innefattar kommun flera församlingar, skola vid avlämnande av uppgifter som ovan sägs i förekommande fall jämväl lämnas erforder-

1 mom. Vanligt handelsbolag, kommanditbolag och rederi för registreringspliktigt fartyg skall varje år till ledning för delägars taxering utan anmaning avlämna uppgifter särskilt för varje delägare, angående den delägarer tillkommande andelen av bolagets eller rederiets inkomst och värdet av hans andel eller lott i bolaget eller rederiet. Uppgifterna skall avfattas och avlämnas enligt reglerna för allmän självdeklaration. Till uppgifterna skall fogas de i 30 § 1 mom. första och andra styckena nämnda handlingarna.

<sup>14</sup> Senaste lydelse 1985: 406.

<sup>15</sup> Senaste lydelse 1973: 1106.



liga uppgifter för tillämpning av bestämmelserna i 60 § kommunalskattelagen.

Vid uppgift, som i denna paragrafsägs, skola fogas i 30 § 1 mom. första och andra styckena omförmälda handlingar.

## 42 §

1 mom.<sup>16</sup> Har medlem av bostadsförening eller delägare i bostadsaktiebolag under hela eller större delen av beskattningsåret helt eller till övervägande del till annan upplåtitt honom i nämnda egenskap tillkommande lägenhet, skall till ledning för medlemmens eller delägarens taxering varje år av föreningen eller bolaget lämnas uppgift om beloppet av medlemmens eller delägarens inbetalningar till föreningen eller bolaget och huru mycket därav som utgör kapitaltillskott.

Bostadsförening och bostadsaktiebolag skall även lämna uppgift angående värdet av varje medlems eller delägars andel i föreningens eller bolagets behållna förmögenhet beräknat på sätt anges i punkt 2 andra stycket av anvisningarna till 38 § kommunalskattelagen (1928: 370).

Motsvarande gäller beträffande sådan ekonomisk förening eller sådant aktiebolag som enligt punkt 2 femte stycket av anvisningarna till 38 § kommunalskattelagen likställs med bostadsförening och bostadsaktiebolag vid inkomstbeskattningen.

Uppgift om förmögenhetsvärde behöver inte lämnas om föreningen eller bolaget saknar behållen förmögenhet. Skattechefen i det län där föreningen eller bolaget har sitt säte får i andra fall medge befrielse från att lämna uppgift om förmögenhetsvärde. Beslut som skattechefen meddelat enligt detta stycke får inte överklagas.

2 mom. Efter anmaning åligger det bostadsförening eller bostadsaktiebolag att även beträffande andra medlemmar eller delägare än som avses i 1 mom. i den omfattning, som i anmaningen angives, avlämna uppgift angående värdet av medlems eller delägars andel i föreningens eller bolagets behållna förmögenhet.

2 mom. Efter anmaning åligger det bostadsförening eller bostadsaktiebolag att i den omfattning, som i anmaningen angives, avlämna uppgift angående värdet av medlems eller delägars andel i föreningens eller bolagets behållna förmögenhet.

<sup>16</sup> Senaste lydelse 1984: 1081.

## 43 §

5 mom.<sup>17</sup> *Chef för taxeringsenheten, revisionsenhet eller lokal skattemyndighet samt taxeringsintendent eller, efter hans förordnande, honom underställd tjänsteman* är berättigad att hos den, som har mottagit uppgifter som i 1 mom. sägs, för taxeringskontroll taga del av dessa uppgifter. Den hos vilken uppgifterna förvaras är därvid skyldig att lämna det biträde, som erfordras för kontrollens genomförande.

5 mom. *Länsskattemyndighet och lokal skattemyndighet* är berättigad att hos den, som har mottagit uppgifter som i 1 mom. sägs, för taxeringskontroll taga del av dessa uppgifter. Den hos vilken uppgifterna förvaras är därvid skyldig att lämna det biträde, som erfordras för kontrollens genomförande.

51 §<sup>18</sup>

Anmaning som avses i 22 § 2 mom., 24 § 2 mom., 31 § 2 mom., 33 och 36 §§, 39 § 1 mom. samt 45 § får utfärdas av *chef för taxeringsenheten, revisionsenhet eller lokal skattemyndighet, taxeringsnämnd, taxeringsintendent samt tjänsteman* som biträder taxeringsnämnden. Samma rätt tillkommer den, som verkställer taxeringsrevision, dock att han icke får anmana någon att avlämna självdeklaration.

Anmaning som avses i 22 § 2 mom., 31 § 2 mom., 33 och 36 §§, 39 § 1 mom. samt 45 § får utfärdas av *länsskattemyndighet, lokal skattemyndighet, taxeringsnämnd, och tjänsteman* som biträder taxeringsnämnden. Samma rätt tillkommer den, som verkställer taxeringsrevision, dock att han icke får anmana någon att avlämna självdeklaration.

Anmaning som avses i 39 § 2 mom. utfärdas av *skattechefen* i det län där den uppgiftsskyldige är bosatt eller, efter *skattechefens förordnande, av annan tjänsteman*.

Anmaning som avses i 39 § 2 mom. utfärdas av *länsskattemyndigheten* i det län där den uppgiftsskyldige är bosatt.

I de fall som avses i 39 § 3 mom., 41 §, 42 § 2 mom. samt 42 § 3 mom. andra stycket får anmaning utfärdas av *chef för taxeringsenhet, revisionsenhet eller lokal skattemyndighet, taxeringsintendent samt den som får meddela beslut om taxeringsrevision*.

I de fall som avses i 39 § 3 mom., 41 §, 42 § 2 mom. samt 42 § 3 mom. andra stycket får anmaning utfärdas av *länsskattemyndighet och lokal skattemyndighet*.

53 §<sup>19</sup>

I anmaning, som utfärdas av *chef för taxeringsenhet, revisionsenhet eller lokal skattemyndighet, taxeringsnämnd eller taxeringsintendent*, får, utom i fall som i 31 § 2 mom. andra stycket sägs, vite föreläggas.

I anmaning, som utfärdas av *länsskattemyndighet, lokal skattemyndighet eller taxeringsnämnd* får, utom i fall som i 31 § 2 mom. andra stycket sägs, vite föreläggas.

<sup>17</sup> Senaste lydelse 1978: 316.

<sup>18</sup> Senaste lydelse 1983: 1045.

<sup>19</sup> Senaste lydelse 1978: 316.

## 56 §

3 mom. Taxeringsrevision skall såvitt möjligt ske på sådant sätt och på sådan tid att den icke förorsakar hinder i verksamheten för den, hos vilken revisionen sker.

*Skattechefen* äger, när det finnes påkallat, bestämma tid och plats för revisionen. Denna må verkställas hos den, vars verksamhet skall granskas. Skall revisionen äga rum annorstädes, skola räkenskaper och andra handlingar, som skola granskas, på anfordran av den som skall verkställa revisionen mot kvitto överlämnas till denne.

*Den som meddelar ett beslut om taxeringsrevision* äger, när det finnes påkallat, bestämma tid och plats för revisionen. Denna må verkställas hos den, vars verksamhet skall granskas. Skall revisionen äga rum annorstädes, skola räkenskaper och andra handlingar, som skola granskas, på anfordran av den som skall verkställa revisionen mot kvitto överlämnas till denne.

Böcker och andra handlingar, som överlämnats för taxeringsrevision, må ej vara tillgängliga för annan än den som har att verkställa revisionen och honom underställt biträde ävensom tjänsteman, som har att övervaka revisionens verkställande. Handlingarna skola återställas så fort ske kan.

Meddelande om resultatet av revisionen skall snarast lämnas den, hos vilken revisionen skett, i vad angår hans taxering.

57 §<sup>20</sup>

Beslut om taxeringsrevision meddelas av *skattechefen* eller *tjänsteman som har erhållit uppdrag enligt 3 § andra stycket*. Finner *skattechefen* taxeringsrevision böra verkställas i annat län, skall han framställa begäran därom hos *skattechefen* i det länet.

Beslut om taxeringsrevision meddelas av *chef för länsskattemyndighet* eller av *en sådan annan kvalificerad tjänsteman vid myndigheten eller vid lokal skattemyndighet som länsskattemyndigheten har gett i uppdrag att meddela sådana beslut*. En sådan tjänsteman är *granskningsledare enligt bevis-säkringslagen (1975:1027) för skatte- och avgiftsprocessen endast om länsskattemyndigheten särskilt har förordnat honom till det*. Finner en *länsskattemyndighet* att taxeringsrevision bör verkställas i annat län, skall begäran om detta framställas till *länsskattemyndigheten* i det länet.

Finner taxeringsnämnd taxeringsrevision vara erforderlig, har nämnden att göra framställning därom till den som får meddela beslut om taxeringsrevision.

Taxeringsrevision skall verkställas av tjänsteman, som den, som får meddela beslut om revision, därtill förordnar. Taxeringsrevision får även uppdragas åt annan i bokfö-

Taxeringsrevision skall verkställas av tjänsteman, som den, som får meddela beslut om revision, därtill förordnar. Taxeringsrevision får även uppdragas åt annan i bokfö-

<sup>20</sup> Senaste lydelse 1978: 316.

ring och taxering sakkunnig person, som därtill har godkänts av *länsstyrelsen*.

Tjänsteman vid *länsstyrelse* eller lokal skattemyndighet, som i taxeringsnämnd har deltagit i slutlig handläggning av taxering, får utan hinder av 4 § första stycket 3 förvaltningslagen (1971:290) utföra taxeringsrevision rörande taxeringen om särskilda skäl föreligger. Detsamma gäller sådan tjänsteman som avses i 13 §.

Mot beslut om taxeringsrevision får talan ej föras.

### 61 §

2 mom.<sup>21</sup> Sammanträde med taxeringsnämnd skall hållas inom stängda dörrar.

Föredragande tjänsteman och suppleant som ej har trätt i ledamots ställe får deltaga i nämndens överläggningar men ej i dess beslut.

*Taxeringsnämndsombud*, föredragande tjänsteman och suppleant som ej har trätt i ledamots ställe får deltaga i nämndens överläggningar men ej i dess beslut.

Är den som har verkställt taxeringsrevision ej tillika föredragande får han företräda inför nämnden för att lämna upplysningar i ärendet.

*Skattechefen eller tjänsteman, som han har beordrat, får närvara vid sammanträde med taxeringsnämnd men har rätt att närvara vid nämndens överläggningar endast om nämnden beslutar det.*

*Länsskattemyndigheten får bestämna att viss tjänsteman skall få närvara vid sammanträde med taxeringsnämnd. En sådan tjänsteman har rätt att närvara vid nämndens överläggningar endast om nämnden beslutar det.*

### 63 §<sup>22</sup>

Taxeringsnämnd är beslutför med ordföranden och minst två eller, i taxeringsnämnd vars distrikt omfattar mer än en kommun, minst tre andra ledamöter. Dock skall den omständigheten att ledamot har att avträda vid behandling av visst ärende icke utgöra hinder mot att beslut fattas rörande detta ärende.

Om det ej är påkallat av särskild anledning att ärendet prövas av fullsuttent nämnd, är taxeringsnämnd beslutför med ordföranden ensam vid

- 1) beslut som ej innefattar prövning av ärendet i sak,
- 2) beslut om taxering utan avvikelse från självdeklaration eller annan av den skattskyldige till ledning för egen taxering lämnad uppgift,
- 3) beslut om taxering med avvikelse från självdeklaration eller annan av den skattskyldige till ledning för egen taxering lämnad uppgift, om avvikelserna uppgår till högst 2 500 kronor taxerad inkomst,

<sup>21</sup> Senaste lydelse 1978: 316.

<sup>22</sup> Senaste lydelse 1983: 976.

4) beslut om rättelse av tidigare beslut, som till följd av skrivfel, räknefel eller annat sådant förbiseende innehåller uppenbar oriktighet,

5) beslut i ärende i vilket saken är uppenbar samt

6) avgivande av yttrande i besvärsmål eller i annat mål eller ärende.

*Taxeringsnämnd är beslutför med taxeringsnämndsombudet ensam vid beslut om taxering på grundval av en förenklad självdeklaration i fall som avses i andra stycket 2.*

#### 66 a<sup>23</sup>

Vid inkomsttaxeringen skall särskilt iakttas att den skattskyldige utan yrkande medges de avdrag som han har rätt till enligt 33 § 2 mom., 39 § 3 mom., 45 §, 46 § 1 mom. och 50 § 2 mom. fjärde stycket kommunalskattelagen (1928: 370).

Vid inkomsttaxeringen skall särskilt iakttas att den skattskyldige utan yrkande medges de avdrag som han har rätt till enligt 33 § 2 mom., 39 § 3 mom., 46 § 1 mom. och 50 § 2 mom. fjärde stycket kommunalskattelagen (1928: 370).

#### 66 b §<sup>24</sup>

Taxering får beslutas på grundval av en förenklad självdeklaration utan att den som avgett deklARATIONEN underrättats om och beretts tillfälle att yttra sig över

1. vad som från folkbokföringsmyndighet har inhämtats i fråga om förutsättningarna för sådan skattereduktion enligt 2 § 4 mom. uppbördslagen (1953: 272) som får åtnjutas av ogift skattskyldig eller

2. kontrolluppgift som den lokala skattemyndigheten fått enligt 37 § och som avser inkomst av tjänst eller kapital.

2. kontrolluppgift som den lokala skattemyndigheten fått enligt 37 § och som avser inkomst av tjänst eller kapital *eller avser räntetillägg.*

Har den skattskyldige lämnat en förenklad självdeklaration, får taxering beslutas på grundval av denna, även om förutsättningarna enligt 24 § 2 och 3 mom. för en sådan självdeklaration inte föreligger i alla delar. Detta gäller dock inte om uppgift skall lämnas om inkomst av rörelse eller jordbruksfastighet eller av annan fastighet, för vilken intäkten skall beräknas enligt 24 § 1 mom. kommunalskattelagen (1928: 370).

#### 67 §<sup>25</sup>

Omräkning av inkomst på grund av 43 § 1 mom. kommunalskattelagen (1928: 370) *eller taxering till kommunal inkomstskatt på grund av 57 § 3 mom. samma lag* får inte verkställas av taxeringsnämnd. Anser nämnden att sådan åtgärd bör vidtas skall skriftlig anmälan härom

Omräkning av inkomst på grund av 43 § 1 mom. kommunalskattelagen (1928: 370) får inte verkställas av taxeringsnämnd. Anser nämnden att sådan åtgärd bör vidtas skall skriftlig anmälan härom göras hos *länsskattemyndigheten, som får göra framställning i frågan hos läns-*

<sup>23</sup> Senaste lydelse 1985: 406.

<sup>24</sup> Senaste lydelse 1985: 406.

<sup>25</sup> Senaste lydelse 1980: 867.

göras hos *skattechefen*. Denne får göra framställning i frågan hos länsrätten. I förekommande fall skall han överlämna anmälan till *allmänna ombudet för mellankommunala mål* för framställning hos *den mellankommunala skatterätten och samtidigt underrätta skattechefen i annat län, där den skattskyldige taxerats till kommunal inkomstskatt*. Vad nu sagts gäller också i fråga om tillämpning av lagen (1980: 865) mot skatteflykt.

rätten. I förekommande fall skall *länskattemyndigheten* överlämna anmälan till *annan länskattemyndighet* för framställning hos *länsrätten i det länet*. Vad nu sagts gäller också i fråga om tillämpning av lagen (1980: 865) mot skatteflykt.

Om handläggning av framställning enligt första stycket och om fullföljd av talan mot beslut i sådan fråga skall i tillämpliga delar gälla vad som är stadgat om besvär rörande taxering.

#### 68 §<sup>26</sup>

Av taxeringsnämnd beslutade taxeringar skall för varje skattskyldig införas i skattelängd.

I skattelängden antecknas särskilt

*dels* i avseende på statlig inkomstskatt inkomst av olika förvärvskällor, medgivet avdrag för underskott i förvärvskälla, sammanräknad nettoinkomst (summan av inkomsterna av olika förvärvskällor, minskad med avdrag för underskott), medgivna allmänna avdrag som inte avser underskott i förvärvskälla, taxerad och beskattningsbar inkomst samt räntetillägg och underlag för tilläggsbelopp.

*dels* beskattningsbar inkomst enligt 2 § lagen (1958: 295) om sjömansskatt och enligt 1 § 2 mom. nämnda lag skattepliktig dagpenning samt det antal perioder om trettio dagar för vilka den skattskyldige har uppburit sådan inkomst under beskattningsåret, samt sjömansskattenämndens beslut om jämkning enligt 12 § 4 mom. lagen om sjömansskatt,

*dels* i avseende på kommunal inkomstskatt taxerad och beskattningsbar inkomst,

*dels* beslut i övrigt, som avser förutsättning för avdrag enligt 48 § 2 och 3 mom. kommunalskattelagen (1928: 370) eller för skattereduktion enligt 2 § 4 mom. uppborrdslagen (1953: 272).

*dels* beslut om avräkning av utländsk skatt eller tillämpning av progressionsbestämmelser enligt avtal för undvikande av dubbelbeskattning,

*dels* uppgift om underlag, varpå skogsvårdsavgift skall beräknas,

*dels* uppgift om underlag, varpå statlig fastighetsskatt skall beräknas,

*dels* vinstdelningsunderlag,

*dels* skattepliktig och beskattningsbar förmögenhet, om skatt skall utgå enligt 11 § lagen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt.

*Uppgår den enligt lagen om statlig inkomstskatt beräknade taxerade inkomsten till minst 6 000 kronor för ensamstående och till sammanlagt minst 6 000 kronor för makar, som varit gifta vid ingången av be-*

<sup>26</sup> Senaste lydelse 1986: 513.

skattningsåret och under detta år levt tillsammans, skall den beräknade taxerade inkomsten införas, även om beskattningsbar inkomst icke uppkommer.

Skattelängden skall underskrivas av lokal skattemyndighet. Den skall därefter såvitt gäller den årliga taxeringen anses innefatta taxeringsnämndens beslut.

## 69 §

1 mom.<sup>27</sup> Har självdeklaration icke blivit följd vid taxeringen, skall deklarationen förses med uppgift om avvikelserna och skälen därfor. Tillika skall till den skattskyldige sändas underrättelse om i vilka hänseenden deklarationen har frångåtts samt om skälen härför och om möjligheten till omprövning enligt 3 mom. Vad nu har sagts skall också gälla beträffande avvikelse från annan av skattskyldig till ledning för egen taxering lämnad uppgift eller upplysning.

Underrättelse enligt första stycket får underlätas, om avvikelserna leder till lägre taxering och grundas på förhållanden som anges i högst två av följande punkter:

1. uppenbar felräkning eller uppenbart felaktig överföring av belopp i självdeklarationen;

2. uppenbar felaktighet i fråga om beräkning av intäkt av annan fastighet enligt 24 § 2 mom. kommunalskattelagen (1928:370), beräkning av avdrag enligt 45 § första stycket kommunalskattelagen eller beräkning av garantibelopp enligt 47 § kommunalskattelagen;

3. uppenbar felaktighet i fråga om avdrag enligt 25 § 3 mom. andra stycket kommunalskattelagen;

4. uppenbar felaktighet i fråga om avdrag enligt 33 § 2 mom. kommunalskattelagen;

5. uppenbar felaktighet i fråga om avdrag enligt 39 § 3 mom. kommunalskattelagen.

2. uppenbar felaktighet i fråga om beräkning av intäkt av annan fastighet enligt 24 § 2 mom. kommunalskattelagen (1928:370);

3. uppenbar felaktighet i fråga om avdrag enligt 33 § 2 mom. kommunalskattelagen;

4. uppenbar felaktighet i fråga om avdrag enligt 39 § 3 mom. kommunalskattelagen.

Bestämmelsen i andra stycket skall inte tillämpas, om särskilda skäl talar för att den skattskyldige underrättas enligt första stycket. Tillämpas bestämmelsen i andra stycket skall den skattskyldige i stället underrättas om avvikelserna genom anmärkning på skattsedelns för slutlig skatt enligt de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Har taxering för inkomst eller förmögenhet åsatts skattskyldig, som icke avgivit deklARATION, skall

Har taxering för inkomst eller förmögenhet åsatts skattskyldig, som icke avgivit deklARATION, skall

<sup>27</sup> Senaste lydelse 1983:976.

underrättelse om taxeringen sändas till den skattskyldige, dock att sådan underrättelse icke är erforderlig, då den som i fastighetslängden för året näst före taxeringsåret upptagits såsom ägare till fastighet åsättes allenast taxering till kommunal inkomstskatt för garantibelopp för fastigheten.

underrättelse om taxeringen sändas till den skattskyldige.

72 a §<sup>28</sup>

Har taxering för inkomst eller förmögenhet som har beslutats av taxeringsnämnd icke införts i skattelängd inom föreskriven tid eller har sådan taxering införts för annan än den taxeringen avsett eller eljest uppenbarligen införts felaktigt i sådan längd, får länsstyrelsen eller den lokala skattemyndigheten besluta om rättelse av längden i denna del. Har beskattningsbar inkomst enligt 2 § lagen (1958: 295) om sjömansskatt eller enligt 1 § 2 mom. nämnda lag skattepliktig dagpenning eller det antal perioder om trettio dagar för vilka skattskyldig uppburit sådan inkomst ändrats, skall myndigheten vidtaga härav betingad rättelse av längden.

Länsstyrelsen eller den lokala skattemyndigheten får vidare, om inte särskilda skäl talar för att länsrätten bör avgöra frågan, besluta om rättelse av taxeringen i den mån denna blivit oriktig till följd av

1) uppenbar felräkning eller uppenbart felaktigt överföring av belopp i deklARATION,

2) uppenbar felaktighet i fråga om uppgift till ledning för påförande av skogsvårdsavgift eller statlig fastighetsskatt eller om fastighets taxeringsvärde,

3) uppenbar felaktighet i fråga om beräkning av intäkt av annan fastighet enligt 24 § 2 mom. kommunal-skattelagen (1928: 370), beräkning av avdrag enligt 45 § kommunal-skattelagen eller beräkning av garantibelopp enligt 47 § kommunal-skattelagen,

Har taxering för inkomst eller förmögenhet som har beslutats av taxeringsnämnd icke införts i skattelängd inom föreskriven tid eller har sådan taxering införts för annan än den taxeringen avsett eller eljest uppenbarligen införts felaktigt i sådan längd, får länskattemyndigheten eller den lokala skattemyndigheten besluta om rättelse av längden i denna del. Har beskattningsbar inkomst enligt 2 § lagen (1958: 295) om sjömansskatt eller enligt 1 § 2 mom. nämnda lag skattepliktig dagpenning eller det antal perioder om trettio dagar för vilka skattskyldig uppburit sådan inkomst ändrats, skall myndigheten vidtaga härav betingad rättelse av längden.

Länsskattemyndigheten eller den lokala skattemyndigheten får vidare, om inte särskilda skäl talar för att länsrätten bör avgöra frågan, besluta om rättelse av taxeringen i den mån denna blivit oriktig till följd av

3) uppenbar felaktighet i fråga om beräkning av intäkt av annan fastighet enligt 24 § 2 mom. kommunal-skattelagen (1928: 370),

<sup>28</sup> Senaste lydelse 1986: 513.



4) uppenbar felaktighet i fråga om schablonavdrag för egenavgift och avstämning av sådant avdrag eller avdrag som annars medges skattskyldig utan särskild utredning.

5) uppenbar felaktighet i fråga om avdrag, vars rätta belopp framgår av debitering eller avräkning enligt 46 § 4 mom. kommunalskattelagen av allmänt avdrag.

6) uppenbar felaktighet i fråga om grundavdrag eller avräkning enligt 50 § 3 mom. andra stycket kommunalskattelagen av sådant avdrag.

7) uppenbar felaktighet i fråga om sådana förutsättningar för skattereduktion, som enligt 68 § skall antecknas i skattelängd.

9) uppenbar felaktighet i fråga om beräkning av makars och hemmavarande barns förmögenhet enligt 12 § lagen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt.

11) uppenbarligen för lågt avdrag enligt 50 § 2 mom. fjärde stycket kommunalskattelagen eller motsvarande avdrag enligt lagen om statlig inkomstskatt.

Länsstyrelsen eller den lokala skattemyndigheten får också, om inte särskilda skäl talar för att länsrätten bör avgöra frågan, besluta om rättelse av taxeringen i de fall då denna uppenbarligen blivit för hög till följd av

Länsskattemyndigheten eller den lokala skattemyndigheten får också, om inte särskilda skäl talar för att länsrätten bör avgöra frågan, besluta om rättelse av taxeringen i de fall då denna uppenbarligen blivit för hög till följd av

1) att den skattskyldige på grund av ett felaktigt eller ofullständigt underlag, som lämnats av annan än honom själv, har taxerats för en intäkt som han inte har haft,

2) att den skattskyldige först efter taxeringsperiodens utgång har styrkt sin rätt till ett i självdeklarationen eller hos taxeringsnämnden yrkat avdrag.

3) att taxeringsnämnden inte har prövat uppgifter som varit tillgängliga för skattemyndigheterna,

4) att den skattskyldige först efter taxeringsperiodens utgång yrkat avdrag enligt 46 § 2 mom. första stycket 3 kommunalskattelagen.

Föreligger felaktighet av angivna slag får myndigheten även besluta om därav föranledd ändring av den skattskyldiges eller makens taxering i ovan angivna hänseenden.

Efter utgången av maj månad året efter taxeringsåret får rättelse enligt denna paragraf beslutas endast om anmärkning i fråga om felaktighet av den art som denna paragraf avser dessförinnan har gjorts hos den som har att besluta om rättelsen.

Innan rättelse beslutas skall, om det behövs, yttrande inhämtas från taxeringsnämndens ordförande. Innebär ifrågasatt åtgärd enligt andra eller fjärde stycket höjning av taxering, skall den skattskyldige beredas tillfälle yttra sig innan rättelse sker, om hinder härför ej möter.

Beslutas rättelse eller vägras rättelse som den skattskyldige har yrkat, skall, om detta ej är uppenbart överflödigt, beslutet inom två veckor

tillställas den skattskyldige i den ordning som i 69 § 4 mom. föreskrivs i fråga om underrättelse beträffande taxeringsnämnds beslut.

Talan mot beslut i fråga om rättelse enligt denna paragraf förs genom besvär över den taxering som avses med rättelsebeslutet.

73 §<sup>29</sup>

Talan mot taxeringsnämnds beslut föres genom besvär hos länsrätten.

Är förvärvskälla i fråga om beskattningsort att hänföra till skilda län, skall dock den mellankommunala skatterätten pröva besvär rörande taxering av den skattskyldige och hans hemmavarande barn, som icke fyllt 18 år. Om den skattskyldige varit gift vid ingången av beskattningsåret och under detta år levit tillsammans med maken, skall den mellankommunala skatterätten pröva besvär jämväl rörande makens taxering.

Den mellankommunala skatterätten prövar likaledes besvär rörande fråga, i vilket län skattskyldig skall taxeras.

Besvär rörande taxering av aktiebolag, som tillsammans med annat sådant bolag utgör koncernbolag enligt 1 kap. 2 § aktiebolagslagen (1975:1385), prövas av den mellankommunala skatterätten, om bolagen avlämnat eller skulle ha avlämnat självdeklaration inom skilda län.

En taxeringsnämnds beslut får överklagas genom besvär hos länsrätten.

En skattskyldig eller en kommun skall ge in besvärsskrivelsen till lokala skattemyndigheten i det fögderi där den skattskyldiges hemortskommun för det taxeringsår besvären avser är belägen. Saknar den skattskyldige hemortskommun i riket skall besvären ges in till lokala skattemyndigheten i Stockholms fögderi. Lokala skattemyndigheten skall överlämna besvärsskrivelsen och övriga handlingar i ärendet till den länsrätt som skall pröva överklagandet.

Besvär av en länsskattemyndighet skall ges in till länsrätten.

Länsrätten prövar om besvärsskrivelsen har kommit in i rätt tid.

Ett överklagande av en taxeringsnämnds beslut förfaller, om beslutet med stöd av 72 a § ändrats så som klaganden begärt.

Bestämmelserna i andra-femte styckena gäller i tillämpliga delar i fråga om sådana framställningar som skall prövas av länsrätten enligt 49 §, 50 § 2 mom. och 75 § 1 mom. kommunalskattelagen (1928:370), 9 § 2 mom. och 15 § 1 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt samt 15 § 1 mom. lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt.

75 §<sup>30</sup>

Ha besvärshandlingarna tillställts annan länsrätt än den som har att pröva besvären, utgör detta ej hinder för målets prövning.

Har en skattskyldig eller en kommun inom överklagandetiden gett in besvärsskrivelsen till en annan lokal skattemyndighet än den som

<sup>29</sup> Senaste lydelse 1983: 976.

<sup>30</sup> Senaste lydelse 1979: 175.

*Handlingarna skola då omedelbart översändas till den länsrätt som skall pröva besvärerna.*

*anges i 73 § andra stycket, skall detta inte hindra att målet prövas. Detsamma gäller om skrivelsen getts in till en taxeringsnämnd, en länsrätt eller en länsskattemyndighet. Skrivelsen skall i sådana fall omedelbart översändas till den lokala skattemyndighet som enligt 73 § andra stycket skall ta emot den.*

*Har en länsskattemyndighet inom överklagandetiden gett in besvärsskrivelsen till en annan länsrätt än den som skall pröva överklagandet skall inte heller detta hindra att målet prövas. I sådant fall skall skrivelsen omedelbart översändas till den länsrätt som skall pröva överklagandet.*

*Bestämmelserna i första stycket gäller i tillämpliga delar i fråga om sådana framställningar som avses i 73 § sjätte stycket.*

#### 76 §<sup>31</sup>

Besvär av skattskyldig skall ha inkommit före utgången av februari månad året efter taxeringsåret.

Kommuns besvär skall ha inkommit före utgången av maj månad året efter taxeringsåret.

Besvär av *taxeringsintendent* skall ha inkommit före utgången av juni månad året efter taxeringsåret. *Han* skall inom samma tid ha angivit yrkanden och grunder för besvärstalan, om ej med hänsyn till utredningens vidlyftighet eller andra synnerliga skäl länsrätten medger anstånd, dock längst intill utgången av september månad samma år.

Inkommer skattskyldigs besvär efter den i första stycket angivna tiden men före utgången av juni månad året efter taxeringsåret, får länsrätten pröva besvärerna om *taxeringsintendenten* helt eller delvis biträder besvärerna i sak.

Besvär av *länsskattemyndighet* skall ha inkommit före utgången av juni månad året efter taxeringsåret. *Myndigheten* skall inom samma tid ha angivit yrkanden och grunder för besvärstalan, om ej med hänsyn till utredningens vidlyftighet eller andra synnerliga skäl länsrätten medger anstånd, dock längst intill utgången av september månad samma år.

Inkommer skattskyldigs besvär efter den i första stycket angivna tiden men före utgången av juni månad året efter taxeringsåret, får länsrätten pröva besvärerna om *länsskattemyndigheten* helt eller delvis biträder besvärerna i sak.

Har länsrätten avgjort besvär över viss skattskyldigs taxering får besvär ej anföras hos länsrätten rörande samma taxering.

<sup>31</sup> Senaste lydelse 1979: 175.

100 §<sup>32</sup>

Besvär må jämväl i särskild ordning anföras av den skattskyldige.

1) om han taxerats för inkomst eller förmögenhet, som icke är av skattepliktig natur,

2) om han taxerats för inkomst eller förmögenhet, för vilken han icke är skattskyldig,

3) om han taxerats till kommunal inkomstskatt för garantibelopp för fastighet, vilket icke bort för honom upptagas såsom skattepliktig inkomst,

4) om han taxerats för samma inkomst eller förmögenhet på mer än en ort eller eljest taxerats å orätt ort,

5) om hans taxering blivit oriktig på grund av felräkning, misskrivning eller annat uppenbart förbiseende eller på grund av att kontrolluppgift enligt 37 §, som avser inkomst av tjänst eller kapital, saknats eller varit felaktig,

6) om han, till följd av underlåtenhet att avgiva deklaration eller annan uppgift eller på grund av felaktighet i deklaration eller i annan uppgift från honom eller i annan kontrolluppgift än som avses vid 5) eller i handling som legat till grund för sådan deklaration eller uppgift, taxerats till väsentligt högre belopp än som svarar mot hans inkomst eller förmögenhet,

7) om han eljest kan åberopa omständighet eller bevis som bort föranleda väsentligt lägre taxering eller väsentligt lägre skatt på grund av taxeringen,

8) om han inte erhållit avräkning av utländsk skatt eller avdrag enligt 46 § 2 mom. första stycket 3 kommunalskattelagen som han är berättigad till.

I de fall som angivas i första stycket vid 6) och 7) må besvärstalan ej tagas upp till prövning, med mindre den kan grundas på omständighet eller bevis, varom kännedom saknats vid fastställandet av den taxering vari rättelse sökes, och det framstår såsom ursäktligt att den skattskyldige icke i annan ordning åberopat omständigheten eller beviset till vinnande av riktig taxering.

Besvär som avses i denna paragraf må anföras inom fem år efter taxeringsåret.

## 105 §

1 mom.<sup>33</sup> Finner kammarrätt eller regeringsrätten vid prövning av besvär, att taxering verkställdes på orätt ort eller underlåts på rätt ort eller ej skett till riktigt belopp, må rätten, efter vederbörandes hörande, vidtaga erforderlig rättelse. Skattskyldigs hela taxering må dock icke höjas utöver vad tidigare bestämts, om icke sådan höjning yrkats i besvären. Ändras taxering

Finner länsrätt, kammarrätt eller regeringsrätten vid prövning av besvär, att taxering verkställdes på orätt ort eller underlåts på rätt ort eller ej skett till riktigt belopp, må rätten, efter vederbörandes hörande, vidtaga erforderlig rättelse. Skattskyldigs hela taxering må dock icke höjas utöver vad tidigare bestämts, om icke sådan höjning yrkats i besvären. Ändras taxering

<sup>32</sup> Senaste lydelse 1985: 924.

<sup>33</sup> Senaste lydelse 1984: 349.

av kammarrätten eller regeringsrätten därför att inkomst eller utgift bör hänföras till annat beskattningsår än det som taxeringen avser, må härav föranledd ändring vidtagas i den skattskyldiges taxering för det förstnämnda beskattningsåret. Om någon befrias från kammarrätten eller regeringsrätten befrias från taxering därför att annan person i stället bort taxeras, må rätten överflytta taxeringen på denne.

Kammarrätt eller regeringsrätten äger vid ändring i skattskyldigs taxering besluta om härav påkallad rättelse i taxering, som avser den skattskyldiges make eller med make vid taxeringen jämställd skattskyldig, såvitt angår tillämpning av 48 § 2 mom., 52 § 1 mom. eller anvisningarna till 52 § kommunalskattelagen, 11 § 1 mom. lagen om statlig inkomstskatt eller 12 § 1 mom. lagen om statlig förmögenhetsskatt eller avser förutsättning för skattereduktion enligt 2 § 4 mom. uppborrdslagen. I mål angående avdrag eller beskattning för periodiskt understöd eller därmed jämförlig periodisk utbetalning äger kammarrätt eller regeringsrätten vid ändring av givarens eller mottagarens taxering vidtaga därav föranledd ändring av den andres taxering.

Hava besvär anförts hos kammarrätten eller regeringsrätten rörande taxering, som åsatts avliden person eller hans dödsbo, och har dödsboet tidigare befriats från att erlägga skatt på grund av taxeringen, skall vid ändring av taxeringen i anledning av besvären jämväl beslutet om skattebefrielse i erforderlig mån ändras.

Vidtager kammarrätt eller regeringsrätten sådan ändring i fråga om taxering till kommunal inkomstskatt inom viss kommun att avdrag enligt 46 § 2 mom. kommunalskattelagen eller kommunalt grundavdrag icke vidare kan helt utnyttjas inom samma kommun. skall, ändå

därför att inkomst eller utgift bör hänföras till annat beskattningsår än det som taxeringen avser, må härav föranledd ändring vidtagas i den skattskyldiges taxering för det förstnämnda beskattningsåret. Om någon befrias från taxering därför att annan person i stället bort taxeras, må rätten överflytta taxeringen på denne.

Vid ändring i skattskyldigs taxering äger rätten besluta om härav påkallad rättelse i taxering, som avser den skattskyldiges make eller med make vid taxeringen jämställd skattskyldig, såvitt angår tillämpning av 52 § 1 mom. eller anvisningarna till 52 § kommunalskattelagen (1928:370), 11 § 1 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt eller 12 § 1 mom. lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt eller avser förutsättning för skattereduktion enligt 2 § 4 mom. uppborrdslagen (1953:272). I mål angående avdrag eller beskattning för periodiskt understöd eller därmed jämförlig periodisk utbetalning äger rätten vid ändring av givarens eller mottagarens taxering vidtaga därav föranledd ändring av den andres taxering.

Har besvär anförts rörande taxering, som åsatts avliden person eller hans dödsbo, och har dödsboet tidigare befriats från att erlägga skatt på grund av taxeringen, skall vid ändring av taxeringen i anledning av besvären jämväl beslutet om skattebefrielse i erforderlig mån ändras.

*att yrkande därom icke framställts, sådan ändring vidtagas i taxering inom annan kommun som kan för-  
anledas av bestämmelserna i 46 § 4  
mom. eller 50 § 3 mom. andra  
stycket nämnda lag.*

## 106 §

*Taxeringsintendent får inom den  
för honom gällande besvärstiden  
anföra besvär till den skattskyldi-  
ges förmån. Därvid har han samma  
behörighet som den skattskyldige.*

*Länsskattemyndighet får inom  
den för myndigheten gällande be-  
svärstiden anföra besvär till den  
skattskyldiges förmån. Därvid har  
myndigheten samma behörighet  
som den skattskyldige.*

116 l §<sup>34</sup>

*Talan mot lokal skattemyndig-  
hets beslut i fråga om särskild av-  
gift förs genom besvär hos länsrät-  
ten.*

*En lokal skattemyndighets beslut  
om särskild avgift får överklagas  
genom besvär hos länsrätten.*

*Ett överklagande av en skattskyl-  
dig skall ges in till den lokala skat-  
temyndighet som har meddelat det  
beslut som överklagas. Ett överkla-  
gande av en länsskattemyndighet  
skall ges in till länsrätten. Länsrät-  
ten skall pröva om besvärsskrivel-  
sen har kommit in i rätt tid.*

116 m §<sup>35</sup>

*Skattskyldigs besvär över lokal  
skattemyndighets beslut om sär-  
skild avgift som har meddelats un-  
der taxeringsåret skall ha kommit in  
till länsrätten före utgången av fe-  
bruari månad året därefter. Har den  
skattskyldige inte fått del av beslu-  
tet under taxeringsåret får han dock  
anföra besvär intill utgången av året  
efter taxeringsåret eller, om han  
inte under taxeringsåret har fått del  
av skattsedel eller annan handling  
med uppgift om den särskilda avgif-  
tens storlek, inom ett år efter det  
han erhöll sådan handling.*

*Skattskyldigs besvär över lokal  
skattemyndighets beslut om sär-  
skild avgift som har meddelats un-  
der taxeringsåret skall ha kommit in  
före utgången av februari månad  
året därefter. Har den skattskyldige  
inte fått del av beslutet under taxe-  
ringsåret får han dock anföra be-  
svär intill utgången av året efter  
taxeringsåret eller, om han inte un-  
der taxeringsåret har fått del av  
skattsedel eller annan handling med  
uppgift om den särskilda avgiftens  
storlek, inom ett år efter det han  
erhöll sådan handling.*

*Har den lokala skattemyndigheten meddelat beslut i fråga om särskild avgift efter taxeringsårets utgång, får den skattskyldige anföra besvär inom två månader från det han fick del av beslutet.*

*Utan hinder av bestämmelserna i  
första och andra styckena skall*

*Utan hinder av bestämmelserna i  
första och andra styckena skall*

<sup>34</sup> Senaste lydelse 1979: 175.

<sup>35</sup> Senaste lydelse 1980: 1015.

skattskyldigs yrkande i fråga om särskild avgift prövas, om den taxering som avgiften avser inte har vunnit laga kraft. Detsamma gäller sådant yrkande av *taxeringsintendent* till förmån för skattskyldig. Om yrkande som har sagts nu framställs först hos regeringsrätten eller kammarrätt, kan domstolen förordna att målet om särskild avgift skall upptagas och vidare handläggas av länsrätt.

skattskyldigs yrkande i fråga om särskild avgift prövas, om den taxering som avgiften avser inte har vunnit laga kraft. Detsamma gäller sådant yrkande av *länsskattemyndighet* till förmån för skattskyldig. Om yrkande som har sagts nu framställs först hos regeringsrätten eller kammarrätt, kan domstolen förordna att målet om särskild avgift skall upptagas och vidare handläggas av länsrätt.

116 o §<sup>36</sup>

Har beslut om skattetillägg vunnit laga kraft, får den skattskyldige genom besvär i särskild ordning föra talan mot beslutet, om detta blivit oriktigt på grund av felräkning, misskrivning eller annat uppenbart förbiseende. Detsamma gäller, om den skattskyldige kan åberopa tidigare ej framförd omständighet eller nytt bevis till stöd för yrkandet och det framstår som ursäktligt att han ej i annan ordning åberopat omständigheten eller beviset. Besvär som nu har sagts får föras även av *taxeringsintendent* till den skattskyldiges förmån.

Har beslut om skattetillägg vunnit laga kraft, får den skattskyldige genom besvär i särskild ordning föra talan mot beslutet, om detta blivit oriktigt på grund av felräkning, misskrivning eller annat uppenbart förbiseende. Detsamma gäller, om den skattskyldige kan åberopa tidigare ej framförd omständighet eller nytt bevis till stöd för yrkandet och det framstår som ursäktligt att han ej i annan ordning åberopat omständigheten eller beviset. Besvär som nu har sagts får föras även av *länsskattemyndighet* till den skattskyldiges förmån.

*Taxeringsintendent* får genom besvär i särskild ordning föra talan om höjning av skattetillägg, om beslut i fråga om tillägg blivit oriktigt på grund av felräkning, misskrivning eller annat uppenbart förbiseende. Beslutas på grund därav höjning av skattetillägg enligt 116 c § med anledning av utebliven självdeklaration, gäller bestämmelserna i 116 d § i fråga om undanröjande eller nedsättning av tillägget.

*Länsskattemyndighet* får genom besvär i särskild ordning föra talan om höjning av skattetillägg, om beslut i fråga om tillägg blivit oriktigt på grund av felräkning, misskrivning eller annat uppenbart förbiseende. Beslutas på grund därav höjning av skattetillägg enligt 116 c § med anledning av utebliven självdeklaration, gäller bestämmelserna i 116 d § i fråga om undanröjande eller nedsättning av tillägget.

Besvär som avses i första eller andra stycket får föras hos länsrätt. Besvärerna skall ha kommit in till *länsrättens kansli* inom fem år från utgången av det taxeringsår som skattetillägget avser.

Besvär som avses i första eller andra stycket får föras hos länsrätt. Besvärerna skall ha kommit in inom fem år från utgången av det taxeringsår som skattetillägget avser.

<sup>36</sup> Senaste lydelse 1979: 175.

124 §<sup>37</sup>

Om uttagande av vite förordnar länsrätten efter anmälan av *skattechefen* eller *chef för lokal skattemyndighet*.

Om uttagande av vite förordnar länsrätten efter anmälan av *läns-skattemyndighet* eller lokal skattemyndighet.

Finnes, då fråga uppkommer om utdömande av vite, ändamålet med vitet hava förfallit, får vitet ej utdömas. Har vitesföreläggande iakttagits först efter det anmälan enligt första stycket har inkommit, skall ändamålet med vitet icke anses hava därigenom förfallit.

Vid prövning av anmälan enligt första stycket får också fråga, huruvida och med vilket belopp vitet hade bort föreläggas, komma under bedömande.

## 129 §

3 mom. Sakkunnig eller tolk erhåller gottgörelse, som bestämmes av *länsstyrelsen* eller, då den sakkunnige eller tolken biträtt *allmänna ombudet för mellankommunala mål*, av *riksskatteverket*.

3 mom. Sakkunnig eller tolk erhåller gottgörelse, som bestämmes av *läns-skattemyndigheten* eller, då den sakkunnige eller tolken biträtt *riksskatteverket*, av *verket*.

I fråga om gottgörelse till sakkunnig eller tolk, som anlitas av domstol, finnas särskilda bestämmelser.

5 mom.<sup>38</sup> De ordförande och andra ledamöter i taxeringsnämnd, som har inställt sig efter kallelse av *skattechefen* eller *länsstyrelsen* för att lämna upplysningar eller för överläggningar rörande taxeringsarbetet har rätt att för inställelsen få ersättning av statsmedel enligt bestämmelser som meddelas av regeringen.

5 mom. De ordförande och andra ledamöter i taxeringsnämnd, som har inställt sig efter kallelse av *läns-skattemyndigheten* för att lämna upplysningar eller för överläggningar rörande taxeringsarbetet, har rätt att för inställelsen få ersättning av statsmedel enligt bestämmelser som meddelas av regeringen.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

2. Äldre bestämmelser som rör mellankommunala skatterätten eller allmänna ombudet för mellankommunala mål tillämpas intill utgången av juni 1988 såvitt gäller åtgärder med anledning av 1986 års taxering samt extraordinära besvär och eftertaxering för samma eller tidigare år.

3. Mål som är anhängigt vid mellankommunala skatterätten vid utgången av juni 1988 prövas av den länsrätt som är behörig enligt de nya bestämmelserna.

4. De nya bestämmelserna i 22 § 1 mom. tillämpas första gången vid 1988 års taxering utom såvitt avser första stycket 4 som tillämpas första gången vid 1989 års taxering.

5. Vid 1987 och 1988 års taxeringar gäller, i stället för vad som i 28 § första stycket 5 anges om intäkter, som skall upptas i den förenklade självdeklarationen, att alla intäkter som är att hänföra till inkomst av kapital skall upptas. Vad som i 28 § första stycket 6 anges om räntetillägg tillämpas första gången vid 1988 års taxering.

<sup>37</sup> Senaste lydelse 1979: 175.

<sup>38</sup> Senaste lydelse 1979: 490.



6. Vid 1987 och 1988 års taxeringar skall 37 § 1 mom. 10 inte tillämpas i fråga om lån för vilket slutbetalning skett under år 1986 eller 1987.

7. De nya bestämmelserna i 66 b § första stycket 2 tillämpas första gången vid 1988 års taxering utom såvitt avser kontrolluppgift om inkomst av kapital som tillämpas första gången vid 1989 års taxering.

8. De nya bestämmelserna i 22 § 3 mom., 24 § 2 och 3 mom., 25 §, 42 § 1 och 2 mom., 66 a §, 69 § 1 mom., 72 a § andra stycket 3, 5 och 6 och 100 § tillämpas första gången vid 1988 års taxering.

9. Äldre bestämmelser i 22 § 1 mom. första stycket 6, 22 § 3 mom., 25 § första stycket 7, 29 §, 38 § 1 mom. tredje stycket, 67 § såvitt gäller hänvisningen i första stycket till 57 § 3 mom. kommunalskattelagen (1928:370), 69 § 1 mom., 72 a § andra stycket 3, 100 § samt 105 § 1 mom. fjärde stycket tillämpas i fråga om förvärvskälla för vilken beskattningsåret påbörjats före den 1 maj 1986.

10. Med avvikelse från vad annars stadgas skall följande gälla beträffande överklagande av taxeringsnämnds beslut och lokal skattemyndighets beslut om särskild avgift, som rör 1987 och tidigare års taxeringar.

En skattskyldig eller en kommun skall ge in skrivelsen med överklagandet till länsrätten. Har skrivelsen inom överklagandetiden kommit in till en annan länsrätt än den som skall pröva överklagandet eller till en taxeringsnämnd, en lokal skattemyndighet eller en länsskattemyndighet utgör detta inte hinder för målets prövning. Skrivelsen skall i sådana fall översändas till den länsrätt som har att pröva besvären.

11. Bestämmelsen i 73 § femte stycket tillämpas första gången vid 1988 års taxering.

## Lag om ändring i uppbördslagen (1953: 272)

Härigenom föreskrivs i fråga om uppbördslagen (1953: 272)<sup>1</sup>

dels att i 22 §, 27 § 4 mom., 40 § 3 mom., 44 §, 45 § 1 mom., 49 § 2 mom., 52 §, 53 § 1 och 2 mom., 54 § 1–3 mom., 55 § 1 och 2 mom., 57 §, 58 § 2 mom., 61 § 1 mom., 62 och 67 §§, 68 § 1–4 mom., 69 a §, 70 § 2 mom., 74, 75 a och 75 b §§, 78 § 1 och 2 mom., 83 §, 85 § 2 mom., 86 § 1 mom. och 88 § samt punkt 1 av anvisningarna till 45 § ordet "länsstyrelse" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länskattemyndighet" i motsvarande form,

dels att i punkt 1 av anvisningarna till 49 § ordet "taxeringsintendent" skall bytas ut mot "länskattemyndighet",

dels att 2 § 1 mom., 3 § 2 mom., 18 och 25 §§, 40 § 1 mom., 49 § 1 mom., 72 §, 85 § 1 mom. och 87 § skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

## 2 §

1 mom.<sup>2</sup> Beteckningar som används i kommunalskattelagen (1928: 370), lagen (1947: 576) om statlig inkomstskatt, lagen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt eller taxeringslagen (1956: 623) har samma betydelse i denna lag, om inte annat anges eller framgår av sammanhanget.

*Med länsrätt förstås i denna lag även den mellankommunala skatterätten, om inte annat framgår av omständigheterna.*

## 3 §

2 mom.<sup>3</sup> Preliminär skatt utgår såsom preliminär A-skatt eller preliminär B-skatt.

1. *Preliminär A-skatt* skall med de undantag, som framgår av vad nedan i detta moment och i 10 § sägs, utgöras för sådan inkomst av tjänst, vilken helt eller delvis utgår i penningar och vilken hänför sig till den skattskyldiges huvudsakliga arbetsanställning eller eljest utgör hans huvudsakliga

<sup>1</sup> Lagen omtryckt 1972: 75.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1974: 771  
22 § 1984: 1084  
27 § 4 mom. 1985: 404  
40 § 3 mom. 1979: 489  
45 § 1 mom. 1979: 489  
49 § 2 mom. 1980: 868  
52 § 1985: 404  
53 § 1 mom. 1984: 669  
53 § 2 mom. 1979: 489  
54 § 1 mom. 1986: 474  
55 § 1 mom. 1984: 669  
55 § 2 mom. 1979: 489  
57 § 1984: 669  
61 § 1 mom. 1981: 839  
62 § 1981: 839  
67 § 1974: 853

68 § 1 mom. 1974: 853  
68 § 2 mom. 1974: 853  
68 § 4 mom. 1979: 489  
69 a § 1983: 977  
70 § 2 mom. 1974: 853  
74 § 1984: 669  
75 a § 1985: 149  
75 b § 1985: 404  
78 § 1 mom. 1979: 489  
78 § 2 mom. 1979: 489  
83 § 1979: 489  
85 § 2 mom. 1981: 254  
86 § 1 mom. 1979: 489  
88 § 1974: 771  
punkt 1 av anvisningarna till 49 § 1979: 999.  
44 § föreslås ändrad i prop. 1986/87: 16.

<sup>2</sup> Senaste lydelse 1979: 1159.

<sup>3</sup> Senaste lydelse 1985: 407.

inkomst av tjänst. För inkomst av sådan huvudsaklig arbetsanställning hos fysisk person eller dödsbo, som är avsedd att vara kortare tid än en vecka, skall dock preliminär A-skatt erläggas endast om vad som utbetalats utgör utgift i en av arbetsgivaren bedriven rörelse.

Med tjänst likställs i denna lag rätt till pension, livränta, som utgår på grund av sjuk-, olycksfalls- eller skadeförsäkring eller annorledes än på grund av försäkring och inte utgör vederlag vid avyttring av egendom, ersättning, som i annan form än livränta utgår på grund av sjuk- eller olycksfallsförsäkring, tagen i samband med tjänst, samt undantagsförmåner ävensom sådant periodiskt understöd eller sådan därmed jämförlig periodisk intäkt, varför givaren enligt 22, 25 eller 29 § kommunalskattelagen är berättigad till avdrag.

Preliminär A-skatt skall utgå enligt skattetabell, som avses i 4 §, eller enligt de grunder som angivas i 7, 12 eller 40 §. Beträffande preliminär A-skatt för inkomst som avses under 1 andra stycket eller punkt 12 av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen må regeringen föreskriva särskild beräkningsgrund. För enskilda fall må lokal skattemyndighet föreskriva särskild beräkningsgrund, exempelvis att skatten skall beräknas å viss del av inkomsten eller å inkomsten minskad med visst belopp eller att skatten skall utgå med särskilt angiven procent av inkomsten.

Är den, som åtnjuter ovan avsedd inkomst av tjänst, skattskyldig jämväl för annan inkomst, för *garantibelopp för fastighet* eller för förmögenhet må lokal skattemyndighet, då särskilda skäl därtill föranleda, föreskriva att preliminär A-skatt skall erläggas jämväl för sistnämnda inkomst eller för *garantibeloppet* eller förmögenheten. Därvid skall den skattskyldiges preliminära skatt beräknas antingen till viss procent av den huvudsakliga inkomsten av tjänst eller enligt skattetabell å nämnda inkomst ökad med visst belopp eller ock utgå med visst belopp utöver vad i skattetabellen angives för den huvudsakliga inkomsten av tjänst.

Är den, som åtnjuter ovan avsedd inkomst av tjänst, skattskyldig jämväl för annan inkomst eller för förmögenhet må lokal skattemyndighet, då särskilda skäl därtill föranleda, föreskriva att preliminär A-skatt skall erläggas jämväl för sistnämnda inkomst eller för förmögenheten. Därvid skall den skattskyldiges preliminära skatt beräknas antingen till viss procent av den huvudsakliga inkomsten av tjänst eller enligt skattetabell å nämnda inkomst ökad med visst belopp eller ock utgå med visst belopp utöver vad i skattetabellen angives för den huvudsakliga inkomsten av tjänst.

Är i fall varom i föregående stycke sägs inkomsten vid sidan av den huvudsakliga inkomsten av tjänst betydande i förhållande till denna eller föreliggande eljest särskilda omständigheter, må lokal skattemyndighet föreskriva, att preliminär B-skatt skall erläggas i stället för preliminär A-skatt.

Öretal som uppkommer vid beräkning av skatteavdrag skall jämnas till närmast högre hela kronor.

2. *Preliminär B-skatt* skall för inkomståret betalas av skattskyldig, som inte skall betala preliminär A-skatt enligt 1. *Preliminär B-skatt* skall betalas för inkomster från den skattskyldiges samtliga förvärvskällor samt för *garantibelopp* för

2. *Preliminär B-skatt* skall för inkomståret betalas av skattskyldig, som inte skall betala preliminär A-skatt enligt 1. *Preliminär B-skatt* skall betalas för inkomster från den skattskyldiges samtliga förvärvskällor och för förmögenhet. *Preli-*

*fastighet* och för förmögenhet. Preliminär B-skatt skall betalas enligt särskild debitering.

minär B-skatt skall betalas enligt särskild debitering.

Den lokala skattemyndigheten får besluta att fysisk person, som har inkomst av sådan uppdragsverksamhet som avses i 4 § lagen (1982:1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragarsättningar, skall betala preliminär A-skatt i stället för preliminär B-skatt. Ett sådant beslut får meddelas om den för inkomståret beräknade slutliga skatten kan antas till huvudsaklig del bli betald genom avdrag för skatt.

## 18 §

Preliminär självdeklaration skall avfattas å blankett enligt formulär som riksskatteverket fastställer.

Preliminär självdeklaration enligt 17 § 1 mom. skall avlämnas senast den 1 december under året näst före inkomståret eller, om den skattskyldige då icke ägde kännedom om att han kommer att för inkomståret taxeras för inkomst *eller garantibelopp för fastighet*, senast fjorton dagar efter det han vunnit sådan kännedom.

Preliminär självdeklaration enligt 17 § 1 mom. skall avlämnas senast den 1 december under året näst före inkomståret eller, om den skattskyldige då icke ägde kännedom om att han kommer att för inkomståret taxeras för inkomst, senast fjorton dagar efter det han vunnit sådan kännedom.

Preliminär självdeklaration enligt 17 § 2 mom. skall avlämnas senast den 1 december året näst före inkomståret.

Preliminär självdeklaration skall avlämnas till den lokala skattemyndighet, som har att debitera skatt enligt vad i 22 § sägs.

25 §<sup>4</sup>

Vid debitering av preliminär B-skatt med ledning av preliminär taxering skall iakttas:

att egenavgifter uträknas med ledning av bestämmelserna i lagen (1981:691) om socialavgifter samt

att kommunal inkomstskatt uträknas med ledning av den skattesats, som för inkomståret gäller i beskattningsorten; *dock får regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer, om det föreligger särskilda omständigheter, förordna att utdebitering i hemortskommunen får läggas till grund vid debitering av preliminär B-skatt även om beskattningsorten är en annan.*

att kommunal inkomstskatt uträknas med ledning av den skattesats, som för inkomståret gäller i beskattningsorten.

<sup>4</sup> Senaste lydelse 1984:1083.

## 40 §

*I mom.<sup>5</sup> Arbetstagare, som skall vidkännas avdrag för preliminär A-skatt, skall överlämna skattsedel å sådan skatt till arbetsgivaren omedelbart efter det han mottagit den. Annan arbetstagare skall snarast för arbetsgivaren uppvisa skattsedel å preliminär B-skatt, påförd i hemortskommunen, eller skattekort å sådan skatt eller intyg av lokal skattemyndighet, att han icke har att erlægga preliminär A-skatt.*

*I mom. Arbetstagare, som skall vidkännas avdrag för preliminär A-skatt, skall överlämna skattsedel å sådan skatt till arbetsgivaren omedelbart efter det han mottagit den. Annan arbetstagare skall snarast för arbetsgivaren uppvisa skattsedel å preliminär B-skatt eller skattekort å sådan skatt eller intyg av lokal skattemyndighet, att han icke har att erlægga preliminär A-skatt.*

Fullgör icke arbetstagare sin skyldighet enligt första stycket, skall avdrag för preliminär skatt göras enligt skattetabellen för den ort, där arbetsgivaren har sitt kontor eller lönen eljest utbetalas, efter följande grunder, nämligen

1) i fråga om inkomst som avses i 4 § 4 mom.: ett belopp, motsvarande avdrag enligt skattetabellen för sådan inkomst jämte tio procent av nämnda avdrag;

2) i fråga om inkomst som avses i 7 § första stycket: ett belopp, motsvarande avdrag för månadslön enligt den i 4 § 2 mom. första stycket vid 1) avsedda kolumnen i skattetabellen jämte tio procent av nämnda avdrag;

3) i fråga om inkomst som avses i 7 § andra stycket: ett belopp, motsvarande avdrag för sådan inkomst beträffande skattskyldig, som avses i 4 § 2 mom. första stycket vid 1), jämte tio procent av nämnda avdrag;

4) i övriga fall: ett belopp, motsvarande avdrag enligt den i 4 § 2 mom. första stycket vid 1) avsedda kolumnen i skattetabellen jämte tio procent av nämnda avdrag.

Åtnjuter arbetstagaren, förutom kontant inkomst, naturaförmån som avses i 8 § första stycket, skall skatteavdraget enligt andra stycket beräknas även på naturaförmånens värde för den tid lönen avser.

Förhöjningen av avdrag som avses i andra stycket vid 1)–4) skall utgöra minst en krona för daglön, fem kronor för veckolön, tio kronor för halv-månadslön och tvåveckorslön samt tjugu kronor för månadslön.

## 49 §

*I mom.<sup>6</sup> Skattskyldig får av den lokala skattemyndigheten beviljas anstånd med inbetalning av skatt, kvarskatteavgift eller ränta,*

1) om *taxeringsintendenten* har anfört besvär över taxeringen med yrkande om ändring till den skattskyldiges förmån: till det belopp som betingas härav,

2) om den skattskyldige har anfört besvär över taxeringsnämndens beslut om taxering och *taxeringsintendenten* helt eller delvis har tillstyrkt besvären eller ansö-

1) om *länsskattemyndigheten* har anfört besvär över taxeringen med yrkande om ändring till den skattskyldiges förmån: till det belopp som betingas härav,

2) om den skattskyldige har anfört besvär över taxeringsnämndens beslut om taxering och *länsskattemyndigheten* helt eller delvis har tillstyrkt besvären eller ansö-

<sup>5</sup> Senaste lydelse 1979: 489.

<sup>6</sup> Senaste lydelse 1981: 1156.

kan om anstånd eller det – utan att yttrande har inhämtats från *taxeringsintendenten* – kan med skäl antas att besvären kommer att bifallas helt eller delvis: till det belopp som betingas härav,

3) om den skattskyldige har anfört besvär över länsrätts eller kamrarrätts beslut om taxering och *taxeringsintendenten* helt eller delvis har tillstyrkt besvären eller ansökan om anstånd: till det belopp som betingas härav,

4) om taxeringen har blivit oriktig på grund av felräkning, felskrivning eller annat uppenbart förbiseende: till det belopp som betingas av förbiseendet,

5) om den skattskyldige har taxerats på mer än en ort för samma inkomst, *garantibelopp för fastighet* eller förmögenhet: till det belopp som svarar mot ettdera av eller båda de skattebelopp som har påförts med anledning av taxeringen.

6) om avgiftsunderlag för egenavgifter har bestämts till för högt belopp: till det belopp som betingas av felaktigheten,

7) om skatt har påförts obehörigen eller med för högt belopp på grund av fel vid debiteringen: till det belopp som betingas av felaktigheten i debiteringen,

8) om preliminär skatt, som enligt 27 § 2 mom. skall gottskrivas den skattskyldige, kan beräknas överstiga motsvarande slutliga skatt och bli avkortad enligt 65 § samt den skattskyldige inte har erhållit jämkning enligt bestämmelserna i 45 § 1 mom. sista stycket: till så stor del av skatten som kan antas bli avkortad.

72 §<sup>7</sup>

*Riksskatteverket skall handlägga centrala uppgifter inom och utöva tillsyn över uppbördsväsendet i riket såvitt avser debitering och uppbörd av skatt enligt denna lag och arbetsgivaravgifter som uppbärs enligt lagen (1984: 668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare.*

Det åligger verket att efter framställning från *länsstyrelse*, lokal skattemyndighet, arbetsgivare eller när anledning därtill eljest uppkommer meddela bindande förklaring beträffande frågor om sättet för ut-

kan om anstånd eller det – utan att yttrande har inhämtats från *läns-skattemyndigheten* – kan med skäl antas att besvären kommer att bifallas helt eller delvis: till det belopp som betingas härav,

3) om den skattskyldige har anfört besvär över länsrätts eller kamrarrätts beslut om taxering och *läns-skattemyndigheten* helt eller delvis har tillstyrkt besvären eller ansökan om anstånd: till det belopp som betingas härav,

5) om den skattskyldige har taxerats på mer än en ort för samma inkomst eller förmögenhet: till det belopp som svarar mot ettdera av eller båda de skattebelopp som har påförts med anledning av taxeringen.

*Riksskatteverket leder och ansvarar för skatteförvaltningens verksamhet enligt denna lag och lagen (1984: 668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare. Läns-skattemyndigheten leder och ansvarar för verksamheten i länet.*

Det åligger *riksskatteverket* att efter framställning från *läns-skattemyndighet*, lokal skattemyndighet, arbetsgivare eller när anledning därtill eljest uppkommer meddela bindande förklaring beträffande frå-

<sup>7</sup> Senaste lydelse 1984: 669.

tagande av preliminär skatt samt om verkställande av skatteavdrag.	gor om sättet för uttagande av preliminär skatt samt om verkställande av skatteavdrag.
--	--

Ärenden enligt andra stycket skall avgöras inom riksskatteverket av den särskilda nämnd, som avses i 19 § taxeringslagen.

Talan får ej föras mot beslut som avser bindande förklaring.

#### 85 §

*I mom.<sup>8</sup> Den lokala skattemyndighetens beslut enligt denna lag överklagas hos länsrätten genom besvär, om inte annat följer av andra stycket. I fråga om beslut om fastställande av avgiftsunderlag för egenavgifter gäller vad som föreskrivs i 11 § lagen (1959: 551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring.*

Beslut om preliminär taxering, sättet för uttagande av preliminär skatt, debitering eller jämkning av sådan skatt, verkställande av skatteavdrag och anstånd med inbetalning av skatt överklagas hos länsstyrelsen genom besvär. Vad som sagts nu gäller dock inte lokal skattemyndighets beslut med anledning av en begäran enligt 44 § om besked angående skyldigheten att verkställa skatteavdrag.

Beslut om preliminär taxering, sättet för uttagande av preliminär skatt, debitering eller jämkning av sådan skatt, verkställande av skatteavdrag och anstånd med inbetalning av skatt överklagas hos länskattemyndigheten genom besvär. Vad som sagts nu gäller dock inte lokal skattemyndighets beslut med anledning av en begäran enligt 44 § om besked angående skyldigheten att verkställa skatteavdrag.

De allmänna ombuden får överklaga lokala skattemyndigheters beslut endast i fråga om arbetsgivares ansvarighet för arbetstagares skatt.

Lokala skattemyndigheters beslut om revision enligt 78 § 1 mom. eller varigenom vite har förelagts får inte överklagas.

*Om en besvärshandling före besvärstidens utgång inkommit till någon annan länsrätt eller länsstyrelse än den som har att pröva besvären, skall de trots detta tas upp till prövning. Handlingarna skall då omedelbart översändas till den länsrätt eller länsstyrelse som skall pröva besvären.*

#### 87 §<sup>9</sup>

Besvär över beslut enligt denna lag eller över taxering inverkar icke på skyldigheten att erlägga den skatt, som besvären rör.

Åtgärd enligt denna lag skall verkställas oavsett att det beslut eller utslag som föranleder åtgärden icke vunnit laga kraft. Motsvarande gäller vid verkställighet enligt utsokningsbalken. *Beslut eller utslag*

Åtgärd enligt denna lag skall verkställas oavsett att det beslut eller utslag som föranleder åtgärden icke vunnit laga kraft. Motsvarande gäller vid verkställighet enligt utsokningsbalken.

<sup>8</sup> Med nuvarande lydelse avses den i prop. 1986/87: 16 föreslagna lydelsen.

<sup>9</sup> Senaste lydelse 1981: 839.

*i taxeringsmål, där taxeringen fastställt till lägre belopp än taxeringsintendenten yrkat eller medgivit, får dock icke föranleda restitution om taxeringsintendenten anmält hinder härför. I sistnämnda fall får länsstyrelsen på ansökan medgiva restitution, varvid bestämmelserna i 49 § 2 mom. sista stycket om ställande av säkerhet tillämpas.*

*Bestämmelserna i andra stycket om restitution äga motsvarande tillämpning i mål där allmänt ombud har besvär rätt samt i mål om skattetillägg eller förseningsavgift enligt taxeringslagen.*

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987. De nya bestämmelserna i 3 § 2 mom., 18, 25 och 40 §§ tillämpas första gången i fråga om preliminär skatt för år 1987. Äldre bestämmelser tillämpas dock i fråga om preliminär skatt som skall avräknas på slutlig skatt såvitt avser förvärvskälla för vilken beskattningsåret har påbörjats före den 1 maj 1986. Den nya bestämmelsen i 49 § 1 mom. 5 tillämpas första gången i fråga om skatt på grund av 1988 års taxering. Äldre bestämmelse i 2 § 1 mom. tillämpas intill utgången av juni 1988. Äldre bestämmelser i 85 § 1 mom. femte stycket gäller fortfarande i fråga om beslut som har meddelats före ikraftträdandet.



## Lag om ändring i lagen (1968: 430) om mervärdeskatt

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1968: 430)<sup>1</sup> om mervärdeskatt

dels att 75 a § skall upphöra att gälla,

dels att i 2, 2 a, 3, 5, 5 a, 6, 10, 19, 20, 22, 23, 25, 28, 29, 33, 37, 39–41, 43, 45, 46, 49, 51, 64 a, 64 g och 69 §§ samt anvisningarna till 2, 16 och 22 §§ ordet "länsstyrelse" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länsstatmyndighet" i motsvarande form,

dels att i 57 § ordet "taxeringsintendent" skall bytas ut mot "länsstatmyndighet",

dels att 52, 61 och 62 §§ skall ha följande lydelse.

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

## 52 §

Besvär enligt 51 § första stycket skall ha inkommit till länsrätten inom två månader från det klaganden fått del av det överklagade beslutet.

Besvär enligt 51 § första stycket skall ha inkommit inom två månader från det klaganden fått del av det överklagade beslutet.

## 61 §

Riksskatteverket skall genom råd och anvisningar främja en riktig och enhetlig tillämpning av denna lag.

Riksskatteverket leder och ansvarar för skatteförvaltningens verksamhet enligt denna lag.

62 §<sup>2</sup>

Riksskatteverket kan för att tillgodose det syfte som anges i 61 § meddela bindande förklaring huruvida vara eller tjänst är skattepliktig enligt denna lag. Även i annan fråga kan verket meddela bindande förklaring som rör tillämpningen av denna lag.

Riksskatteverket kan för att främja en riktig och enhetlig tillämpning av denna lag meddela bindande förklaring huruvida vara eller tjänst är skattepliktig. Även i annan fråga kan verket meddela bindande förklaring som rör tillämpningen av denna lag.

Talan får ej föras mot beslut om bindande förklaring.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987. Äldre bestämmelser i 52 § gäller fortfarande i fråga om beslut som har meddelats före ikraftträdandet.

<sup>1</sup> Lagen omtryckt 1979: 304.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1974: 885  
2 § 1985: 1116  
2 a § 1985: 1116  
5 a § 1983: 1052  
6 § 1985: 1116  
10 § 1985: 1116  
19 § 1981: 1276

25 § 1980: 1090

28 § 1981: 1276

40 § 1985: 110

49 § 1985: 147

51 § 1981: 1276

69 § 1984: 357

anvisningarna till 2 § 1985: 1116

anvisningarna till 16 § 1984: 357.

<sup>2</sup> Senaste lydelse 1984: 357.

## Lag om ändring i lagen (1971: 289) om allmänna förvaltningsdomstolar

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1971: 289) om allmänna förvaltningsdomstolar<sup>1</sup>

dels att 22–25 §§ samt rubriken närmast före 22 § skall upphöra att gälla,

dels att 1, 20 och 28 §§ skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

## 1 §

Regeringsrätten är, i enlighet med vad i regeringsformen sägs, högsta allmänna förvaltningsdomstol. Den har sitt säte i Stockholm.

Kammarrätterna är allmänna förvaltningsdomstolar närmast under regeringsrätten.

Kammarrätterna är kammarrätten i Stockholm, kammarrätten i Göteborg, kammarrätten i Sundsvall och kammarrätten i Jönköping.

Länsrätterna och mellankommunala skatterätten är allmänna förvaltningsdomstolar närmast under kammarrätterna. I varje län finns en länsrätt. Mellankommunala skatterätten har sitt säte i Stockholm.

Länsrätterna är allmänna förvaltningsdomstolar närmast under kammarrätterna. I varje län finns en länsrätt.

20 §<sup>2</sup>

Valbar till nämndeman i kammarrätt och länsrätt är myndig svensk medborgare, som är kyrkobokförd i länet och inte har fyllt sjuttio år.

Tjänsteman vid allmän förvaltningsdomstol, länsstyrelse eller under länsstyrelse lydande myndighet, lagfaren domare, åklagare, polisman eller advokat eller annan som har till yrke att föra andras talan inför rätta får inte vara nämndeman.

Tjänsteman vid allmän förvaltningsdomstol, länsstyrelse, läns-skattemyndighet eller under länsstyrelse eller länsstatemyndighet lydande myndighet, lagfaren domare, åklagare, polisman eller advokat eller annan som har till yrke att föra andras talan inför rätta får inte vara nämndeman.

Nämndeman i länsrätt får inte samtidigt vara nämndeman i kammarrätt.

Den som har fyllt sextio år eller uppger annat giltigt hinder är inte skyldig att mottaga uppdrag som nämndeman. Den som har avgått som nämndeman är inte skyldig att mottaga nytt uppdrag förrän efter sex år.

Rätten prövar självmant den valdes behörighet.

## 28 §

Ledamöter och föredragande i allmän förvaltningsdomstol skall vara svenska medborgare. Den som

Ledamöter och föredragande i allmän förvaltningsdomstol skall vara svenska medborgare. Den som

<sup>1</sup> Lagen omtryckt 1981: 1323.

Senaste lydelse av 24 § 1984: 135.

<sup>2</sup> Senaste lydelse 1983: 372.

är omyndig eller i konkurstillstånd får inte utöva befattning som ledamot eller föredragande. I fråga om nämndemän i kammarrätterna och länsrätterna gäller 20 och 21 §§ och i fråga om nämndemän i mellan-kommunala skatterätten 25 §.

är omyndig eller i konkurstillstånd får inte utöva befattning som ledamot eller föredragande. I fråga om nämndemän i kammarrätterna och länsrätterna gäller 20 och 21 §§.

Ledamöter och föredragande i allmän förvaltningsdomstol skall ha avlagt domared.

De som står i sådant förhållande till varandra som anges i 4 kap. 12 § rättegångsbalken får inte samtidigt tjänstgöra som ledamöter i allmän förvaltningsdomstol.

Denna lag träder i kraft, i fråga om 20 § den 1 januari 1987, och i övrigt den 1 juli 1988.

## 5 Förslag till

### Lag om ändring i lagen (1986: 169) om ändring i lagen (1971: 289) om allmänna förvaltningsdomstolar

Härigenom föreskrivs att 14 § lagen (1971: 289) om allmänna förvaltningsdomstolar i paragrafens lydelse enligt lagen (1986: 169) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

#### 14 §

##### Länsrätt prövar

1. mål enligt skatte-, taxerings-, uppbörds- och folkbokföringsförfattningarna i den utsträckning som är föreskrivet i dessa författningar,

2. mål enligt socialtjänstlagen (1980: 620), lagen (1980: 621) med särskilda bestämmelser om vård av unga, lagen (1981: 1243) om vård av missbrukare i vissa fall, utlänningslagen (1980: 376), smittskyddslagen (1968: 231), lagen (1970: 375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling och körkortslagen (1977: 477) i den utsträckning som är föreskrivet i dessa lagar samt mål enligt 6 kap. 21 § och 21 kap. föräldrabalken,

3. mål som avses i 24 § lagen (1984: 3) om kärnteknisk verksamhet,

4. mål som avses i 6 § första stycket lagen (1985: 206) om viten.

Länsrätten i Östergötlands län prövar mål enligt luftfartslagen (1957: 297) i den utsträckning som är föreskrivet i den lagen.

*Förekommer vid mer än en länsrätt flera mål enligt skatte-, taxerings- eller uppbördsförfattningarna som har nära samband med varandra, får målen handläggas vid en av länsrätterna, om det kan ske utan avsevärd olägenhet för någon enskild. Närmare föreskrifter om överlämnande av mål mellan länsrätter meddelas av regeringen.*

## Lag om ändring i sekretesslagen (1980: 100)

Härigenom föreskrivs att 9 kap. 1 och 2 §§ sekretesslagen (1980: 100)<sup>1</sup> skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

## 9 kap.

1 §<sup>2</sup>

Sekretess gäller i myndighets verksamhet, som avser bestämmande av skatt eller som avser taxering eller i övrigt fastställande av underlag för bestämmande av skatt, för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden. Motsvarande sekretess gäller i myndighets verksamhet som avser förande av eller uttag ur register som avses i skatteregisterlagen (1980: 343) för uppgift som har tillförts sådant register. Uppgift hos tullverket får dock lämnas ut, om det står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde lider skada eller men. För uppgift i mål hos domstol gäller sekretessen endast om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs. Har uppgiften erhållits från annan myndighet och är den sekretessbelagd där, gäller dock denna sekretess hos domstolen, om uppgiften saknar betydelse i målet.

Sekretess gäller i myndighets verksamhet, som avser bestämmande av skatt eller som avser taxering eller i övrigt fastställande av underlag för bestämmande av skatt, för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden. Motsvarande sekretess gäller i myndighets verksamhet som avser förande av eller uttag ur register som avses i skatteregisterlagen (1980: 343) för uppgift som har tillförts sådant register. Uppgift hos tullverket får dock lämnas ut, om det står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde lider skada eller men. För uppgift i mål hos domstol gäller sekretessen endast om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs. *Detsamma gäller uppgift som med anledning av överklagande hos domstol registreras hos annan myndighet enligt 15 kap. 2 § första stycket 3 eller 4.* Har uppgift i mål hos domstol erhållits från annan myndighet och är den sekretessbelagd där, gäller dock denna sekretess hos domstolen, om uppgiften saknar betydelse i målet.

Med skatt avses i detta kapitel skatt på inkomst eller förmögenhet samt omsättningsskatt, tull och annan indirekt skatt. Med skatt jämställs arbetsgivaravgift, prisregleringsavgift och liknande avgift samt skatte- och avgiftstillägg och förseningsavgift. Med verksamhet som avser bestämmande av skatt jämställs verksamhet som avser bestämmande av pensionsgrundande inkomst.

Sekretessen gäller inte beslut, varigenom skatt eller pensionsgrundande inkomst bestäms eller underlag för bestämmande av skatt fastställs, såvida inte beslutet meddelas i ärende om

1. förhandsbesked i taxerings- eller skattefråga,

<sup>1</sup> Lagen omtryckt 1985: 1059.

<sup>2</sup> Senaste lydelse 1986: 618.

2. befrielse från tillämpning av bestämmelserna om beräkning av skattepliktig realisationsvinst vid avyttring av aktier och liknande egendom i samband med strukturrationalisering,

3. rätt att erhålla avdrag vid taxeringen för avsättning till särskild nyan-skaffningsfond,

4. rätt att erhålla avdrag vid taxeringen för kostnad för exportkredit,

5. beskattning av utländska forskare vid tillfälligt arbete i Sverige när beslutet har fattats av forskarskattenämnden.

Utan hinder av sekretessen får uppgift lämnas till enskild enligt vad som föreskrivs i lag om förfarandet vid beskattning eller om skatteregister.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

## 2 §<sup>3</sup>

Sekretess gäller i

1. särskilt ärende om kontroll beträffande skatt eller om säkringsåtgärd i samband med sådan kontroll samt annan verksamhet som avser tullkontroll och som inte faller under 1 §,

2. ärende om kompensation för eller återbetalning av skatt,

3. ärende om anstånd med erläggande av skatt för uppgift om enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden.

I fråga om sekretess enligt denna paragraf tillämpas 1 § första stycket tredje–femte meningarna.

I fråga om sekretess enligt denna paragraf tillämpas 1 § första stycket tredje–sjätte meningarna.

Sekretessen gäller inte beslut i ärende som avses i första stycket 2 och 3.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

<sup>3</sup> Senaste lydelse 1986: 618.

## 7 Förslag till

### Lag om ändring i lagen (1951: 442) om förhandsbesked i taxeringsfrågor

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1951: 442) om förhandsbesked i taxeringsfrågor<sup>1</sup>

dels att i 3, 5 och 6 §§ ordet "taxeringsintendent" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länsskattemyndighet" i motsvarande form,

dels att 11 § skall ha följande lydelse.

<sup>1</sup> Senaste lydelse av lagens rubrik 1980: 866  
3 § 1970: 914  
5 § 1984: 359  
6 § 1971: 312.

11 §<sup>2</sup>

Vad i denna lag sägs om *taxeringsintendent* skall avse jämväl *allmänna ombudet för mellankommunala mål och allmänt ombud enligt lagen om mervärdeskatt*.

Vad i denna lag sägs om *länskattemyndighet* skall avse jämväl allmänt ombud enligt lagen (1968:430) om mervärdeskatt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987. Intill utgången av juni 1988 får allmänna ombudet för mellankommunala mål i fråga om ett visst förhandsbesked ta över den befogenhet att anföra besvär som enligt 6 § tillkommer en länskattemyndighet.

<sup>2</sup> Senaste lydelse 1980: 866.

## 8 Förslag till

## Lag om ändring i lagen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt

Härigenom föreskrivs att 8 § och 12 § 1 mom. lagen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt<sup>1</sup> skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §<sup>2</sup>

Skattskyldig med hemmavarande barn under 18 år taxeras även för barnets förmögenhet, om barnets till statlig inkomstskatt beräknade beskattningsbara inkomst inte uppgår till minst 6 000 kronor. Barnets förmögenhet räknas då in i den skattskyldiges skattepliktiga förmögenhet.

Skattskyldig med hemmavarande barn under 18 år taxeras även för barnets förmögenhet, om barnets till statlig inkomstskatt beräknade beskattningsbara inkomst inte uppgår till minst 100 kronor. Barnets förmögenhet räknas då in i den skattskyldiges skattepliktiga förmögenhet.

## 12 §

*I mom.*<sup>3</sup> För makar som levtt tillsammans under beskattningsåret beräknas den skattepliktiga förmögenheten för makarna var för sig. Brist som uppkommer vid beräkningen av den ena makens förmögenhet, får avräknas från den andres förmögenhet.

Har skattskyldig hemmavarande barn under 18 år, vars till statlig inkomstskatt beräknade beskattningsbara inkomst uppgår till minst 6 000 kronor, beräknas den skattepliktiga förmögenheten för den skattskyldige och barnet var för sig.

Har skattskyldig hemmavarande barn under 18 år, vars till statlig inkomstskatt beräknade beskattningsbara inkomst uppgår till minst 100 kronor, beräknas den skattepliktiga förmögenheten för den skattskyldige och barnet var för sig.

<sup>1</sup> Senaste lydelse av lagens rubrik 1974: 859.

<sup>2</sup> Senaste lydelse 1980: 270.

<sup>3</sup> Senaste lydelse 1980: 270.

Den beskattningsbara förmögenheten beräknas i fall som avses i första stycket gemensamt för makarna och i fall som avses i andra stycket gemensamt för föräldrar och barn. Frågan om skatteplikt enligt 10 § bedöms med hänsyn till den gemensamma beskattningsbara förmögenheten. Skatten beräknas med hänsyn till denna förmögenhet och fördelas på var och en efter hans skattepliktiga förmögenhet. Därvid skall 11 § 3 mom. iakttas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987. De nya bestämmelserna tillämpas första gången vid 1988 års taxering.

## 9 Förslag till

### Lag om ändring i lagen (1951: 763) om beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1951: 763) om beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst<sup>1</sup>

*dels att i 5 § ordet "länsstyrelsen" skall bytas ut mot "länsstatmyndigheten"*

*dels att 4 och 8 §§ samt anvisningarna till 4 § skall ha följande lydelse.*

#### *Nuvarande lydelse*

#### *Föreslagen lydelse*

#### 4 §<sup>2</sup>

Skattskyldig, som vill åtnjuta förmånen av skatteberäkning enligt 1 §, har att därom göra ansökan. I fråga om sådan ansökan och beslut i anledning därav skall vad i taxeringslagen (1956: 623) är föreskrivet om yrkanden och beslut rörande taxering tillämpas, om icke annat följer av bestämmelserna i denna lag.

*Med länsrätt förstås i denna lag även den mellankommunala skatterätten, om inte annat framgår av omständigheterna.*

(Se vidare anvisningarna.)

#### 8 §<sup>3</sup>

Föreligger förutsättningar för skatteberäkning enligt 1 § först efter meddelandet av sådant beslut av länsrätt, kammarrätt eller regeringsrätten, som i 7 § sägs, eller har den beräknade ackumulerade inkomsten höjts genom sådant beslut, äger den skattskyldige inkomma med ansökan enligt 4 § inom ett år från det ifrågavarande beslut med-

Föreligger förutsättningar för skatteberäkning enligt 1 § först efter meddelandet av sådant beslut av länsrätt, kammarrätt eller regeringsrätten, som i 7 § sägs, eller har den beräknade ackumulerade inkomsten höjts genom sådant beslut, äger den skattskyldige inkomma med ansökan enligt 4 § inom ett år från det ifrågavarande beslut med-

<sup>1</sup> Senaste lydelse av lagens rubrik 1974: 860  
5 § 1974: 860.

<sup>2</sup> Senaste lydelse 1979: 173.

<sup>3</sup> Senaste lydelse 1979: 173.

delades. Detsamma gäller i fråga om beslut som meddelas av taxeringsnämnd eller av lokal skattemyndighet enligt 72 a § taxeringslagen (1956:623), om förutsättningar för skatteberäkning enligt 1 § föreligger först efter meddelandet av beslutet.

Äger skattskyldig enligt 99 § taxeringslagen (1956:623) i särskild ordning anförda besvär hos länsrätt, får han tillika inom där angiven tid inkomma med ansökan enligt 4 §.

Har skatteberäkning enligt 1 § skett och visas att skatteberäkningen med hänsyn till sedermera framkomna omständigheter har grundats på oriktiga förutsättningar, äger vederbörande *taxeringsintendent* i särskild ordning anförda besvär rörande skatteberäkningen. Härvid tillämpas bestämmelserna i 103 § taxeringslagen (1956:623). Ny skatteberäkning i anledning av besvär som nu sagts får icke verkställas med mindre fråga därom prövats inom fem år efter utgången av det kalenderår, under vilket den ansökan, som har föranlett skatteberäkningen enligt 1 §, har inkommit till taxeringsnämnden eller länsrätten. Har den skattskyldige avlidit, får sådan ny skatteberäkning som här avses icke verkställas med mindre fråga därom har prövats inom två år efter utgången av det kalenderår, under vilket boupp-teckning efter honom har blivit ingiven för registrering.

delades. Detsamma gäller i fråga om beslut som meddelas av taxeringsnämnd eller av lokal skattemyndighet enligt 72 a *eller* 72 b § taxeringslagen (1956:623), om förutsättningar för skatteberäkning enligt 1 § föreligger först efter meddelandet av beslutet.

Har skatteberäkning enligt 1 § skett och visas att skatteberäkningen med hänsyn till sedermera framkomna omständigheter har grundats på oriktiga förutsättningar, äger vederbörande *läns-skattemyndighet* i särskild ordning anförda besvär rörande skatteberäkningen. Härvid tillämpas bestämmelserna i 103 § taxeringslagen (1956:623). Ny skatteberäkning i anledning av besvär som nu sagts får icke verkställas med mindre fråga därom prövats inom fem år efter utgången av det kalenderår, under vilket den ansökan, som har föranlett skatteberäkningen enligt 1 §, har inkommit till taxeringsnämnden eller länsrätten. Har den skattskyldige avlidit, får sådan ny skatteberäkning som här avses icke verkställas med mindre fråga därom har prövats inom två år efter utgången av det kalenderår, under vilket boupp-teckning efter honom har blivit ingiven för registrering.

#### Anvisningar

##### till 4 §<sup>4</sup>

Ansökan om skatteberäkning görs hos den taxeringsnämnd, som har att åsätta den skattskyldige taxering till statlig inkomstskatt för det taxeringsår, då inkomsten *tages* till beskattning. Ansökan bör göras i den skattskyldiges självdeklaration. Skattskyldig som icke har kommit in med ansökningshandling

Ansökan om skatteberäkning görs hos den taxeringsnämnd, som har att åsätta den skattskyldige taxering till statlig inkomstskatt för det taxeringsår, då inkomsten *tas* till beskattning. Ansökan bör göras i den skattskyldiges självdeklaration. Skattskyldig som icke har kommit in med ansökningshandling

<sup>4</sup> Senaste lydelse 1979: 173.



före utgången av november månad under taxeringsåret får göra ansökan om skatteberäkning hos den länsrätt som har att upptaga besvär rörande den taxering som förut har sagts. Ansökningshandlingen skall, med undantag för fall *varom* i 8 eller 9 § sägs, ha kommit in till *länsrätten* före utgången av året efter taxeringsåret. Den omständigheten att ansökningshandlingen har *ingivits* till annan taxeringsnämnd eller *länsrätt än nu* har sagts utgör *ej* hinder för ärendets prövning.

Har ansökningshandlingen kommit in till taxeringsnämnd inom föreskriven tid men efter utgången av september månad under taxeringsåret *äger* taxeringsnämnden, när ärendets särskilda beskaffenhet påkallar det, genom särskilt beslut överlämna ärendet till *länsrätten* för prövning.

före utgången av november månad under taxeringsåret får göra ansökan om skatteberäkning hos den länsrätt som har att upptaga besvär rörande den taxering som förut har sagts. Ansökningshandlingen skall, med undantag för fall *som* i 8 eller 9 § sägs, före utgången av året efter taxeringsåret ha kommit in till *lokala skattemyndigheten i det fögderi där den skattskyldiges hemortskommun för det taxeringsår då inkomsten tas till beskattning är belägen*. Den omständigheten att ansökningshandlingen har *getts in* till *en* annan taxeringsnämnd eller *lokal skattemyndighet* än nu har sagts eller till *en länskattemyndighet eller en länsrätt*, utgör *inte* hinder för ärendets prövning. *Handlingarna* skall då *omedelbart* överlämnas till *den taxeringsnämnd eller lokala skattemyndigheten som skall ta emot ansökningshandlingen*.

Har ansökningshandlingen kommit in till taxeringsnämnd inom föreskriven tid men efter utgången av september månad under taxeringsåret *får* taxeringsnämnden, när ärendets särskilda beskaffenhet påkallar det, genom särskilt beslut överlämna ärendet till *den lokala skattemyndigheten för prövning av länsrätten*.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987. 4 § i sin äldre lydelse tillämpas intill utgången av juni 1988. Har ansökan om skatteberäkning hos mellankommunala skatterätten inte avgjorts vid utgången av juni 1988, skall ansökningshandlingen prövas av den länsrätt som är behörig enligt de nya bestämmelserna.

2. Bestämmelsen i anvisningarna till 4 § om november månad skall till dess regeringen förordnar annat avse oktober månad.

## 10 Förslag till

## Lag om ändring i lagen (1958: 295) om sjömansskatt

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1958: 295) om sjömansskatt<sup>1</sup> dels att i 19 och 30 §§ ordet "länsstyrelse" skall bytas ut mot "länskattemyndighet",

dels att 2 och 31 §§ skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*2 §<sup>2</sup>

I denna lag förstås med

*sjöman*: arbetstagarare som enligt sjömanslagen (1973: 282) anses som sjöman,

*handelsfartyg*: fartyg, som nyttjas till handelssjöfart eller resandes fortskaffande eller till annat ändamål, som äger gemenskap med handelsjöfarten,

*närfart*: linjefart mellan svenska hamnar utanför öppen kust eller utomskärs vid kusterna samt linjefart mellan svensk och utländsk hamn, dock ej linjefart bortom linjen Hanstholm-Lindesnäs eller bortom Cuxhaven,

*fjärrfart*: annan fart än inre fart och närfart,

*inkomst ombord*: lön eller annan gottgörelse, som sjöman uppbär på grund av sin anställning ombord och som skulle hava utgjort intäkt av tjänst enligt kommunalskattelagen,

*beskattningsbar inkomst*: inkomst ombord med undantag för sådan fri kost som har beaktats vid bestämningen av tabellerna i 7 § 1 mom. och 8 § samt fri logi, i förekommande fall minskad med belopp, som har fastställts genom beslut om jämkning och, i den mån det har medgivits av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer, med belopp som enligt avtal mellan arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer utgör krigsriskillägg eller motsvarande ersättning,

*beskattningsår*: det kalenderår, under vilket sjömansskatt erlägges.

*Med länsrätt förstås i denna lag även den mellankommunala skatterätten, om inte annat framgår av omständigheterna.*

(Se vidare anvisningarna.)

31 §<sup>3</sup>

*Över sjömansskattenämndens beslut i ärenden som avses i 21 § 1 mom. vid 6) må klagan föras hos regeringen genom besvär, vilka skola ingivas till finansdepartementet.*

Sjömansskattenämndens beslut i ärenden som avses i 21 § 1 mom. vid 6) får överklagas hos regeringen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987. 2 § i sin äldre lydelse tillämpas intill utgången av juni 1988.

<sup>1</sup> Lagen omtryckt 1970: 933.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1974: 777

19 § 1978: 319

30 § 1981: 389.

<sup>2</sup> Senaste lydelse 1979: 176.

<sup>3</sup> Senaste lydelse 1974: 777.

## Lag om ändring i förordningen (1963: 587) om inkomstbeskattning av fideikommissbo, m. m.

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (1963: 587) om inkomstbeskattning av fideikommissbo, m. m.

*dels att 6 § skall upphöra att gälla,*

*dels att rubriken till förordningen samt 3–5 §§ skall ha följande lydelse.*

### *Nuvarande lydelse*

*Förordning om inkomstbeskattning av fideikommissbo, m. m.*

Fråga om befrielse från beskattning och om överförande av rätt till värdeminskingsavdrag för täckdiktninganläggningar och skogsvägar *handlägges* av länsrätten i det län, där fastigheten är belägen. Är fråga om fastighet eller fastighetskomplex i mer än ett län, skall ärendet *handläggas* av den mellankommunala skatterätten.

Framställning om befrielse och överförande *ingives eller insändes* till länsrättens kansli, eller om ärendet skall *handläggas* av den mellankommunala skatterätten till den mellankommunala skatterättens kansli, och skall vara till kansliet *inkommen* före utgången av året efter det *varunder* fastigheten *överförs* till bolaget. Har ansökan gjorts hos annan länsrätt än i första stycket sägs eller hos den mellankommunala skatterätten, skola handlingarna *omedelbart* översändas till kansliet hos den länsrätt som har att pröva ansökningen. *Har ansökan gjorts hos länsrätt, då den mellankommunala skatterätten har att pröva ansökningen, skola handlingarna omedelbart* översändas till den mellankommunala skatterättens kansli.

### *Föreslagen lydelse*

*Lag om inkomstbeskattning av fideikommissbo, m. m.*

3 §<sup>1</sup>

Fråga om befrielse från beskattning och om överförande av rätt till värdeminskingsavdrag för täckdiktninganläggningar och skogsvägar *handläggs* av den länsrätt som har att pröva besvär rörande inkomsttaxeringen det år som framställningen avser av bolag som avses i 2 § första stycket.

Framställning om befrielse och överförande skall *ges in till lokala skattemyndigheten i det fögderi där bolaget har sin hemortskommun* och skall *ha kommit in* före utgången av året efter det *då* fastigheten *överfördes* till bolaget. *Den omständigheten att framställningen getts in till en annan lokal skattemyndighet eller till en länsrätt eller en länsstatemyndighet utgör inte hinder för ärendets prövning. Handlingarna skall då omedelbart* översändas till den lokala skattemyndighet som skall ta emot dem.

4 §<sup>2</sup>

Om handläggning av framställning som avses i denna *förordning*, så ock om fullföljd av talan mot be-

Om handläggning av framställning som avses i denna *lag* och om fullföljd av talan mot beslut rörande

<sup>1</sup> Senaste lydelse 1979: 179.

<sup>2</sup> Senaste lydelse 1979: 179.

slut rörande tillämpning av *förordningen* skall i tillämpliga delar gälla vad i taxeringslagen är stadgat rörande handläggning av besvär över taxeringsnämnds beslut och om fullföljd av talan mot länsrätts och *den mellankommunala skatterättsens* beslut rörande taxering.

tillämpning av *lagen* skall i tillämpliga delar gälla vad i taxeringslagen (1956:623) är stadgat rörande handläggning av besvär över taxeringsnämnds beslut och om fullföljd av talan mot länsrätts beslut rörande taxering.

5 §<sup>3</sup>

Berör beslut enligt 3 § första stycket åsatt taxering, skall av beslutet betingad ändring i taxeringen vidtagas. Ändringen ankommer på den länsrätt, som har att taga befattning med taxeringen, *eller på den mellankommunala skatterätten om denna har att taga befattning med taxeringen*, eller, om besvär rörande taxeringen *äro* föremål för prövning i högre instans, på denna.

Berör beslut enligt 3 § första stycket åsatt taxering, skall av beslutet betingad ändring i taxeringen vidtagas. Ändringen ankommer på den länsrätt som har att taga befattning med taxeringen eller, om besvär rörande taxeringen *är* föremål för prövning i högre instans, på denna.

Underrättelse angående beslut enligt 3 § första stycket skall i förekommande fall tillställas den myndighet som har att vidtaga ändringen i taxeringen samt *länsstyrelsen* i det län där bolagets styrelse har sitt säte för att tillställas den taxeringsnämnd, som har att verkställa taxering av bolaget.

Underrättelse angående beslut enligt 3 § första stycket skall i förekommande fall tillställas den myndighet som har att vidtaga ändringen i taxeringen samt *länsstatemyndigheten* i det län där bolagets styrelse har sitt säte för att tillställas den taxeringsnämnd, som har att verkställa taxering av bolaget.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987 och tillämpas första gången i fråga om 1987 års taxering.

<sup>3</sup> Senaste lydelse 1979: 179.

## 12 Förslag till

## Lag om ändring i lagen (1967: 531) om tryggande av pensionsutfästelse m. m.

Härigenom föreskrivs att 33 § lagen (1967: 531) om tryggande av pensionsutfästelse m. m. skall ha följande lydelse.

## Nuvarande lydelse

## Föreslagen lydelse

33 §<sup>1</sup>

Talan mot tillsynsmyndighetens beslut enligt 22 § föres hos regeringen genom besvär.

<sup>1</sup> Senaste lydelse 1975: 1388.

Talan mot annat beslut av tillsynsmyndigheten enligt denna lag föres hos kammarrätten genom besvär.

Talan mot annat beslut av tillsynsmyndigheten enligt denna lag och mot länsskattemyndighetens beslut enligt 11 § tredje stycket föres hos kammarrätten genom besvär.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

## 13 Förslag till

### Lag om ändring i vägtrafikskattelagen (1973: 601)

Härigenom föreskrivs att 3 och 30 §§ vägtrafikskattelagen (1973: 601)<sup>1</sup> skall ha följande lydelse.

#### Nuvarande lydelse

#### Föreslagen lydelse

##### 3 §

Beskattningsmyndighet är länsstyrelsen i det län, där fordonets ägare har sin adress enligt bilregistret eller, om fordonet ej är registrerat, i det län där fordonets ägare har sin hemvist. Saknar ägaren hemvist inom landet, är länsstyrelsen i Stockholms län beskattningsmyndighet.

Beskattningsmyndigheten får anlita sakkunnig i enlighet med reglerna i 1 kap. 6 § lagen (1984: 151) om punktskatter och prisregleringsavgifter.

*Hos beskattningsmyndigheten skall det finnas ett allmänt ombud som för det allmännas talan hos förvaltningsdomstol i mål och ärenden enligt denna lag. Ombudet skall också yttra sig i mål och ärenden hos riksskatteverket om förhandsbesked.*

Det allmännas talan hos förvaltningsdomstol i mål och ärenden enligt denna lag förs av ett allmänt ombud. Ombudet skall också yttra sig i mål och ärenden hos riksskatteverket om förhandsbesked.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer förordnar *det allmänna ombudet* och ersättare för *denne*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer förordnar *allmänna ombud* och ersättare för  *dessa*.

##### 30 §<sup>2</sup>

Vad som föreskrivs i uppbördslagen (1953: 272) om indrivning, avkortning och avskrivning av skatt skall i tillämpliga delar gälla fordonsskatt, kilometerskatt, skatte-tillägg och förseningsavgift. Fordonsskatt som förfallit till betalning men inte har erlagts får dock avkor-

Vad som föreskrivs i uppbördslagen (1953: 272) om indrivning, avkortning och avskrivning av skatt skall i tillämpliga delar gälla fordonsskatt, kilometerskatt, skatte-tillägg och förseningsavgift. *Vad i 58 § 2 mom. första stycket och 67 § första stycket uppbördslagen sägs*

<sup>1</sup> Lagen omtryckt 1984: 256.

<sup>2</sup> Senaste lydelse 1986: 214.

tas genom automatisk databehandling på grundval av uppgifter i bilregistret, utan att beslut meddelas av beskattningsmyndigheten. Vid återbetalning av skatt skall avräknas endast sådan till betalning förfallen fordonsskatt eller kilometer-skatt som ej erlagts, restavgift och skattetillägg som belöper på sådan skatt, förseningsavgift enligt 28 § samt sådan avgift enligt bilregisterkungörelsen (1972: 599) som upp-bärs i samband med uppbörd av vägtrafikskatt. I fråga om avräkningen skall 23 och 31 §§ tillämpas.

*om länskattemyndighet skall därvid i stället gälla länsstyrelse.* For-donsskatt som förfallit till betalning men inte har erlagts får dock avkor-tas genom automatisk databehandling på grundval av uppgifter i bilre-gistret, utan att beslut meddelas av beskattningsmyndigheten. Vid återbetalning av skatt skall avräk-nas endast sådan till betalning för-fallen fordonsskatt eller kilometer-skatt som ej erlagts, restavgift och skattetillägg som belöper på sådan skatt, förseningsavgift enligt 28 § samt sådan avgift enligt bilregisterkungörelsen (1972: 599) som upp-bärs i samband med uppbörd av vägtrafikskatt. I fråga om avräkningen skall 23 och 31 §§ tillämpas.

Införsel enligt 15 kap. utsköningsbalken får äga rum vid indrivning av fordonsskatt, kilometerskatt, restavgift, skattetillägg och förseningsavgift.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

## 14 Förslag till

### Lag om ändring i aktiebolagslagen (1975: 1385)

Härigenom föreskrivs att i 12 kap. 8 § aktiebolagslagen (1975: 1385)<sup>1</sup> ordet "länsstyrelsen" skall bytas ut mot "länskattemyndigheten".

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

<sup>1</sup> Lagen omtryckt 1982: 739.

## 15 Förslag till

### Lag om ändring i bokföringslagen (1976: 125)

Härigenom föreskrivs att i 12, 22 och 23 §§ bokföringslagen (1976: 125)<sup>1</sup> ordet "länsstyrelse" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länskatte-myndighet" i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

<sup>1</sup> Senaste lydelse av 12 § 1976: 991

22 § 1982: 151  
23 § 1985: 929.

## 16 Förslag till

## Lag om ändring i jordbruksbokföringslagen (1979: 141)

Härigenom föreskrivs att i 8, 18 och 19 §§ jordbruksbokföringslagen (1979: 141)<sup>1</sup> ordet "länsstyrelse" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länsstatemyndighet" i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

<sup>1</sup> Senaste lydelse av  
18 § 1982: 153  
19 § 1985: 930

## 17 Förslag till

## Lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979: 1152)

Härigenom föreskrivs i fråga om fastighetstaxeringslagen (1979: 1152)

*dels* att 17 kap. 1 § skall upphöra att gälla,

*dels* att i 17 kap. 6–9, 11, 13, 15 och 22 §§, 18 kap. 9 och 10 §§, 19 kap. 8 §, 25 kap. 4 och 6 §§, 26 kap. 1 § och 28 kap. 12 § ordet "länsstyrelse" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länsstatemyndighet" i motsvarande form,

*dels* att i 17 kap. 17, 20 och 21 §§, 18 kap. 28 §, 19 kap. 5 och 6 §§ samt 20 kap. 1 § ordet "skattechef" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länsstatemyndighet" i motsvarande form,

*dels* att i 21 kap. 6 § och 22 kap. 3 § ordet "taxeringsintendent" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länsstatemyndighet" i motsvarande form,

*dels* att 17 kap. 14, 19 och 24 §§, 18 kap. 22 och 24 §§, 19 kap. 1 §, 20 kap. 4 §, 21 kap. 1, 2 och 5 §§, 24 kap. 2 §, 25 kap. 7 § och 29 kap. 2 § skall ha följande lydelse.

<sup>1</sup> Senaste lydelse av  
17 kap. 8 § 1981: 1111  
18 kap. 9 § 1986: 258  
19 kap. 5 § 1986: 258  
19 kap. 6 § 1986: 258  
19 kap. 8 § 1986: 258  
21 kap. 6 § 1985: 820  
22 kap. 3 § 1981: 280  
25 kap. 4 § 1981: 1119  
25 kap. 6 § 1981: 1119  
26 kap. 1 § 1981: 1119  
28 kap. 12 § 1981: 1119.

## 17 kap.

## 14 §

Besvär över kommunfullmäktiges eller landstings beslut enligt 7, 8 eller 12 § anförs hos *länsstyrelsen*. I fråga om överklagandet skall i övrigt bestämmelserna i kommunallagen (1977: 179) om besvär över beslut av kommunfullmäktige tillämpas.

Mot *länsstyrelsens* beslut enligt första stycket får talan ej föras. Talan får ej heller föras mot beslut enligt 5 § eller mot *länsstyrelsens* beslut enligt 6–8 och 11–13 §§.

Besvär över kommunfullmäktiges eller landstings beslut enligt 7, 8 eller 12 § anförs hos *kammarrätt*. I fråga om överklagandet skall bestämmelserna i kommunallagen (1977: 179) om besvär över beslut av kommunfullmäktige tillämpas.

Mot *en kammarrätts* beslut enligt första stycket får talan ej föras. Talan får ej heller föras mot beslut enligt 5 § eller mot *en länsstatemyndighets* beslut enligt 6–8 och 11–13 §§.

## 19 §

*Skattechefen* skall bevaka det allmännas rätt i fastighetstaxeringsfrågor och verka för att taxeringarna blir likformiga och rättvisa. Han leder och ansvarar för deklarationsgranskningen och annan kontroll vid fastighetstaxeringen. Han skall även ansvara för att taxeringarna granskas i den omfattning som behövs, varvid särskilt skall uppmärksammas ojämnheter mellan olika fastighetstaxeringsdistrikt.

*Riksskatteverket* leder och ansvarar för skatteförvaltningens verksamhet enligt denna lag. *Länsstatemyndigheten* leder och ansvarar för verksamheten i länet.

Det allmännas talan i ärenden enligt denna lag förs av *länsstatemyndigheten*.

## 24 §

Person, som *skattechefen* kallat med stöd av 20 § samt person, som kallats till instruktionssammanträde, som anordnats av riksskatteverket, statens lantmäteriverk eller *länsstyrelse* får för inställelsen betalt av statsmedel enligt bestämmelser som meddelas av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer.

Person, som kallats med stöd av 20 § samt person, som kallats till instruktionssammanträde, som anordnats av riksskatteverket, statens lantmäteriverk eller *länsstatemyndighet* får för inställelsen betalt av statsmedel enligt bestämmelser som meddelas av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer.

## 18 kap.

## 22 §

Anmaning får utfärdas av *chef för taxeringsenhet* eller lokal skattemyndighet, fastighetstaxeringsnämnd, *taxeringsintendent* samt tjänsteman eller konsulent för fastighetstaxering som biträder fastighetstaxeringsnämnden. Konsu-

Anmaning får utfärdas av *länsstatemyndighet*, lokal skattemyndighet eller fastighetstaxeringsnämnd samt tjänsteman eller konsulent för fastighetstaxering som biträder fastighetstaxeringsnämnden. Konsulent för fastighetstaxering får



lent för fastighetstaxering får dock ej anmana någon att lämna allmän fastighetsdeklaration.

dock ej anmana någon att lämna allmän fastighetsdeklaration.

## 24 §

I anmaning, som utfärdas av *chef för taxeringsenhet eller lokal skattemyndighet*, fastighetstaxeringsnämnd eller *taxeringsintendent*, får vite föreläggas utom i fall som sägs i 7 §.

I anmaning, som utfärdas av *länskattemyndighet*, lokal skattemyndighet eller fastighetstaxeringsnämnd, får vite föreläggas utom i fall som sägs i 7 §.

## 19 kap.

## 1 §

Senast den 15 december andra året före det år då allmän fastighetstaxering äger rum, skall regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer besluta föreskrifter för förberedelsearbetet.

Senast nämnda dag lämnar riksskatteverket beträffande småhus och tomtmark förslag till sådana föreskrifter som avses i 7 kap. 7 §. Senast den 1 mars året före det år då allmän fastighetstaxering äger rum lämnar riksskatteverket beträffande övriga byggnadstyper och ägoslag förslag till de föreskrifter som avses i 7 kap. 7 §.

Senast nämnda dag lämnar riksskatteverket beträffande småhus och tomtmark förslag till sådana föreskrifter som avses i 7 kap. 7 §. Senast den 15 maj året före det år då allmän fastighetstaxering äger rum lämnar riksskatteverket beträffande övriga byggnadstyper och ägoslag förslag till de föreskrifter som avses i 7 kap. 7 §.

Sådana föreskrifter och förslag till föreskrifter skall omedelbart tillställas statens lantmäteriverk och *länsstyrelserna*.

Sådana föreskrifter och förslag till föreskrifter skall omedelbart tillställas statens lantmäteriverk och *länskattemyndigheterna*.

## 20 kap.

## 4 §

Sammanträde med fastighetstaxeringsnämnd skall hållas inom stängda dörrar.

Föredragande tjänsteman och konsulent för fastighetstaxering samt suppleant som inte har trätt i ledamots ställe får delta i nämndens överläggningar men ej i dess beslut.

Sakkunnig samt tjänsteman som av statens lantmäteriverk har beordrats biträda arbetsgrupp enligt 19 kap. 2 §, får företräda inför nämnden för att lämna upplysningar. *Skattechefen eller tjänsteman, som denne har beordrat, får närvara vid sammanträde med fastighetstaxeringsnämnd, men har rätt att närvara vid nämndens överläggningar endast om nämnden beslutar det.*

Sakkunnig samt tjänsteman som av statens lantmäteriverk har beordrats biträda arbetsgrupp enligt 19 kap. 2 §, får företräda inför nämnden för att lämna upplysningar. *Länskattemyndigheten får bestämna att viss tjänsteman skall få närvara vid sammanträde med fastighetstaxeringsnämnd. En sådan tjänsteman har rätt att närvara vid nämndens överläggningar endast om nämnden beslutar det.*

## 21 kap.

1 §<sup>2</sup>

*Talan mot fastighetstaxeringsnämnds beslut förs genom besvär hos länsrätten.*

Besvär får anföras av ägare av den fastighet beslutet rör samt av vederbörande kommun och taxeringsintendent.

*En fastighetstaxeringsnämnds beslut får överklagas genom besvär hos länsrätten.*

Besvär får anföras av ägare av den fastighet beslutet rör samt av vederbörande kommun och läns-skattemyndighet.

*En fastighetsägare eller en kommun skall ge in besvärsskrivelsen till lokala skattemyndigheten i det fögderi där fastigheten är belägen. Lokala skattemyndigheten skall överlämna besvärsskrivelsen och övriga handlingar i ärendet till den länsrätt som skall pröva överklagandet.*

*Besvär av en länsskattemyndighet skall ges in till länsrätten.*

*Länsrätten prövar om besvärsskrivelsen har kommit in i rätt tid.*

*Ett överklagande av en fastighetstaxeringsnämnds beslut förfaller, om beslutet med stöd av 20 kap. 23 § ändrats så som klaganden begärt.*

2 §<sup>3</sup>

*Har besvärshandlingarna sänts till annan länsrätt än den som har att pröva besvären, utgör detta inte hinder för målets prövning. Handlingarna skall då omedelbart översändas till den länsrätt som skall pröva besvären.*

*Har en fastighetsägare eller en kommun inom överklagandetiden gett in besvärsskrivelsen till en annan lokal skattemyndighet än den som anges i 1 § tredje stycket, skall detta inte hindra att målet prövas. Detsamma gäller om skrivelsen getts in till en fastighetstaxeringsnämnd, en länsrätt eller en läns-skattemyndighet. Skrivelsen skall i sådana fall omedelbart översändas till den lokala skattemyndighet som enligt 1 § tredje stycket skall ta emot den.*

*Har en länsskattemyndighet inom överklagandetiden gett in besvärsskrivelsen till en annan länsrätt än den som skall pröva överklagandet skall inte heller detta hindra att målet prövas. I sådant fall skall skrivelsen omedelbart översändas till den länsrätt som skall pröva överklagandet.*

<sup>2</sup> Senaste lydelse 1981: 280.

<sup>3</sup> Senaste lydelse 1981: 280.

5 §<sup>4</sup>

*Taxeringsintendent* har rätt att anföra besvär intill utgången av maj året efter taxeringsåret. *Han* skall inom samma tid ange yrkanden och grunder för besvärstalan, om inte med hänsyn till utredningens vidlyftighet eller andra synnerliga skäl länsrätten medger anstånd.

*Länsskattemyndighet* har rätt att anföra besvär intill utgången av maj året efter taxeringsåret. *Myndigheten* skall inom samma tid ange yrkanden och grunder för besvärstalan, om inte med hänsyn till utredningens vidlyftighet eller andra synnerliga skäl länsrätten medger anstånd.

## 24 kap.

2 §<sup>5</sup>

*Taxeringsintendent* får inom den för *honom* gällande besvärstiden anföra besvär till fastighetsägarens förmån. Därvid har *han* samma behörighet som fastighetsägare.

*Länsskattemyndighet* får inom den för *myndigheten* gällande besvärstiden anföra besvär till fastighetsägarens förmån. Därvid har *myndigheten* samma behörighet som fastighetsägare.

## 25 kap.

7 §<sup>6</sup>

Besvär över kommunfullmäktiges eller landstings beslut enligt 5 § eller 6 §, såvitt den gäller tillämpningen av 17 kap. 8 och 12 §§, anförs hos *länsstyrelsen*. I fråga om överklagandet skall *i övrigt* bestämmelserna i kommunallagen (1977: 179) om besvär över beslut av kommunfullmäktige tillämpas.

Mot *länsstyrelsens* beslut enligt första stycket får talan inte föras. Talan får inte heller föras mot beslut enligt 3 § eller mot *länsstyrelsens* beslut enligt 4 och 5 §§ samt 6 §, såvitt den gäller tillämpningen av 17 kap. 8 och 11–13 §§.

Besvär över kommunfullmäktiges eller landstings beslut enligt 5 § eller 6 §, såvitt den gäller tillämpningen av 17 kap. 8 och 12 §§, anförs hos *kammarrätt*. I fråga om överklagandet skall bestämmelserna i kommunallagen (1977: 179) om besvär över beslut av kommunfullmäktige tillämpas.

Mot *en kammarrätts* beslut enligt första stycket får talan inte föras. Talan får inte heller föras mot beslut enligt 3 § eller mot *en länsskattemyndighets* beslut enligt 4 och 5 §§ samt 6 §, såvitt den gäller tillämpningen av 17 kap. 8 och 11–13 §§.

## 29 kap.

2 §<sup>7</sup>

Besvär av ägare av fastighet skall ha kommit in senast den 15 december under taxeringsåret.

Kommuns besvär skall ha kommit in före utgången av januari året efter taxeringsåret.

Besvär av *taxeringsintendent* skall ha kommit in före utgången av

Besvär av *länsskattemyndighet* skall ha kommit före utgången av

<sup>4</sup> Senaste lydelse 1985: 820.

<sup>5</sup> Senaste lydelse 1981: 280.

<sup>6</sup> Senaste lydelse 1981: 1119.

<sup>7</sup> Senaste lydelse 1985: 820.

maj året efter taxeringsåret. *Han* skall inom samma tid ha angivit yrkanden och grunder för besvärstalan, om ej med hänsyn till utredningens vidlyftighet eller andra synnerliga skäl länsrätten medger anstånd dock längst intill den 15 oktober samma år.

Kommer besvär från ägare in efter den i första stycket angivna tiden men före utgången av maj året efter taxeringsåret, får länsrätten pröva besvären om *taxeringsintenden* helt eller delvis biträder besvären i sak.

maj året efter taxeringsåret. *Myndigheten* skall inom samma tid ha angivit yrkanden och grunder för besvärstalan, om ej med hänsyn till utredningens vidlyftighet eller andra synnerliga skäl länsrätten medger anstånd dock längst intill den 15 oktober samma år.

Kommer besvär från ägare in efter den i första stycket angivna tiden men före utgången av maj året efter taxeringsåret, får länsrätten pröva besvären om *länsstatemyndigheten* helt eller delvis biträder besvären i sak.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

2. Den nya bestämmelsen i 21 kap. 1 § sjätte stycket tillämpas första gången vid 1988 års taxering.

3. 29 kap. 2 § tillämpas i sin lydelse enligt lagen (1981: 1119) om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979: 1152) vid särskild fastighetstaxering år 1987 eller tidigare såvitt gäller vid vilken tidpunkt besvär skall ha kommit in.

4. Med avvikelser från vad annars stadgas skall följande gälla beträffande överklagande av fastighetstaxeringsnämnds beslut, som rör 1987 och tidigare års taxeringar.

En fastighetsägare eller en kommun skall ge in skrivelsen med överklagandet till länsrätten. Har skrivelsen inom överklagandetiden kommit in till en annan länsrätt än den som skall pröva överklagandet eller till en fastighetstaxeringsnämnd, en lokal skattemyndighet eller en länsstatemyndighet utgör detta inte hinder för målets prövning. Skrivelsen skall i sådana fall översändas till den länsrätt som har att pröva besvären.

## 18 Förslag till

### Lag om ändring i skatteregisterlagen (1980: 343)

Härigenom föreskrivs i fråga om skatteregisterlagen<sup>1</sup>

dels att i 4 och 10 §§ ordet "länsstyrelse" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länsstatemyndighet" i motsvarande form,

dels att 5 och 7 §§ skall ha följande lydelse.

#### 5 §<sup>2</sup>

För fysisk person som är kyrkobokförd i riket skall i det centrala skatteregistret anges

<sup>1</sup> Lagen omtryckt 1983: 143.

Senaste lydelse av 10 § 1985: 155.

<sup>2</sup> Senaste lydelse 1983: 143.

1. personnummer, namn, adress, civilstånd, datum för civilståndsändring, kyrkobokförings- och mantalsskrivningsförhållanden,

2. registrering enligt lagen (1968: 430) om mervärdeskatt, särskilt registrerings- och redovisningsnummer, organisationsnummer och firma,

3. förhållanden som enligt lag eller förordning skall antecknas i skattelängd,

4. registrering i sjömansregistret, tillhörighet till icke territoriell församling, tillhörighet till svenska kyrkan,

5. nationalitet, antal hemmavarande barn som inte har uppnått 16 eller 18 års ålder, personnummer för make och, om samtaxering sker med annan person, personnummer för denne.

5. nationalitet, *personnummer för hos personen kyrkobokförda barn under 18 år*, antal hemmavarande barn som inte har uppnått 16 eller 18 års ålder, personnummer för make och, om samtaxering sker med annan person, personnummer för denne,

6. slag av pensionsförmån som personen är berättigad till enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring, i den mån det behövs för att debitera socialförsäkringsavgift,

7. slag av preliminär skatt som personen skall betala.

För person som inte har uppnått 18 års ålder skall också anges personnummer för den hos vilken personen är kyrkobokförd.

För person som inte har uppnått 15 års ålder skall införas endast uppgift om personnummer, namn och adress samt personnummer för den hos vilken personen är kyrkobokförd, om inte ytterligare uppgifter som avses i första stycket behövs för beskattning.

För person som ej är kyrkobokförd här i riket skall uppgifter enligt första, andra eller tredje stycket införas i den mån det behövs för beskattning här i riket.

### 7 §<sup>3</sup>

För fysisk och juridisk person får, utöver de uppgifter som anges i 5 och 6 §§, det centrala skatteregistret innehålla följande uppgifter.

1. Sådana uppgifter om ägarförhållandena i fåmansföretag som avses i 25 § 8) taxeringslagen (1956: 623).

2. Uppgifter angående avslutad revision, verkställt taxerings- eller mervärdeskattebesök eller annat sammanträffande enligt 31 § 2 mom. tredje stycket taxeringslagen eller 26 a § lagen (1968: 430) om mervärdeskatt. För varje sådan åtgärd får anges tid, art, beskattningsperiod, skatteslag, myndighets beslut om beloppsmässiga ändringar av skatt eller underlag för skatt med anledning av åtgärden samt uppgift huruvida bokföringsskyldighet har fullgjorts.

3. Uppgift om registrering av skyldighet att betala skatt, uppgifter som behövs för att bestämma skatt enligt uppbördslagen (1953: 272) och lagen om mervärdeskatt eller avgift enligt lagen (1982: 423) om allmän löneavgift och lagen (1984: 668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare samt uppgifter om redovisning, inbetalning och återbetalning av sådana skatter eller avgifter.

4. Uppgift om maskinellt framställt förslag till sådant beslut som enligt lag eller förordning skall antecknas i skattelängd.

<sup>3</sup> Senaste lydelse 1985: 155.

5. Uppgift om beslut om anstånd med avgivande av deklaration och med betalning av skatt, dock ej skälen för besluten, samt uppgift om att laga förfall föreligger för underlåtenhet att fullgöra deklarationsskyldighet.

6. Administrativa och tekniska uppgifter som behövs för beskattningen.

7. Uppgifter som skall lämnas i självdeklaration i sammanställningarna för statlig och kommunal inkomstskatt *samt* i förmögenhetsredovisningen om skattepliktig förmögenhet.

7. Uppgifter som skall lämnas i *allmän* självdeklaration i sammanställningarna för statlig och kommunal inkomstskatt, i förmögenhetsredovisningen om skattepliktig förmögenhet *samt uppgifter som skall lämnas i förenklad självdeklaration.*

8. Uppgift om beslut om beskattning, dock ej skälen för beslutet, samt uppgift om utmätning enligt 68 § 6 mom. uppbördslagen.

9. Uppgift om att fordran mot personen registrerats hos kronofogdemyndighet, uppgift om indrivningsresultat, uppgift om beslut om ackord, likvidation eller konkurs samt uppgift om betalningsinställelse.

10. Uppgift om antal anställda och de anställdas personnummer.

11. Uppgift om telefonnummer, särskild adress för skattsedelsförsändelse samt namn, adress och telefonnummer för ombud.

12. Uppgift från kontrolluppgift enligt 37 § 1 mom. 1-3, 3 b-3 f, 4 och 8 samt 42 § 1 mom. och 3 mom. första stycket taxeringslagen samt från sådan särskild uppgift som avses i 3 § lagen (1959: 551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring.

12. Uppgift från kontrolluppgift enligt 37 § 1 mom. 1-3, 3 b-3 f, 4, 4 a, 8 och 10, 8 mom. samt 42 § 1 mom. och 3 mom. första stycket taxeringslagen samt från sådan särskild uppgift som avses i 3 § lagen (1959: 551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring.

13. Uppgift om beteckning, köpeskilling, taxeringsvärde, delvärde, beskattningsnatur, typ av fång och tidpunkt för fångnet för fastighet som ägs eller innehas av personen, andelens storlek om fastigheten har flera ägare, sådan uppgift om fastigheten som behövs för bedömning huruvida inkomst av fastigheten skall beräknas med tillämpning av 24 § 2 mom. kommunal-skattelagen (1928: 370) och uppgift om intäkt som har beräknats med tillämpning av nämnda lagrum, övriga uppgifter som behövs för beräkning av statlig fastighetsskatt samt uppgift som behövs för värdering av bostad på fastighet.

14. Uppgift om tid och art för planerad eller pågående revision samt beskattningsperiod och skatteslag som denna avser samt uppgift om tid för planerat taxerings- eller mervärdeskattebesök eller annat sammanträffande enligt 31 § 2 mom. tredje stycket taxeringslagen eller 26 a § lagen om mervärdeskatt.

15. Uppgift om postgiro- och bankgiro-nummer, om personen är näringsidkare.

16. Uppgift om bruttointäkt av tjänst och dennas fördelning på olika kategorier av tjänst samt summan av avdrag från intäkten och dennas fördelning på kostnader för resor mellan bostad och arbetsplats å ena sidan och övriga kostnader å andra sidan.

17. Uppgift om omsättning i näringsverksamhet.

18. Uppgift angående varulager, resultat av bruttovinstberäkning, annan beräkning av relationstal eller liknande, nettointäkt eller underskott av förvärvskälla med angivande av den del därav som belöper på delägare, skönsässig beräkning, belopp som under beskattningsåret har stått till förfogande för levnadskostnader, varuuttag, totala bilkostnader samt privat andel därav, bilförmån, bostadsförmån eller annan sådan förmån, avsättning till fond, investeringsreserv eller liknande, insättning på skogs-konto eller liknande, nedskrivning av fordringar samt av- och nedskrivning med högsta möjliga belopp, dock endast uppgift om att här angivet förhållande föreligger och om belopp, procenttal eller årtal.

19. Uppgift från centrala bilregistret om innehav av fordon samt om fordonets registreringsnummer, märke, typ och årsmodell.

20. Uppgift för beräkning av skattereduktion för fackföreningsavgift.

21. Uppgift om bosättningsland och tidpunkt för byte av bosättningsland.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

## 19 Förslag till

### Lag om ändring i lagen (1984: 151) om punktskatter och prisregleringsavgifter

Häri genom föreskrivs i fråga om lagen (1984: 151) om punktskatter och prisregleringsavgifter

dels att i 5 kap. 5 § ordet "taxeringsintendent" skall bytas ut mot "läns-skattemyndighet",

dels att 8 kap. 5 § skall ha följande lydelse.

#### Nuvarande lydelse

#### Föreslagen lydelse

#### 8 kap.

#### 5 §

Besvär över kammarrättens beslut i frågor som avses i 1 § första stycket skall ha kommit in *till regeringsrätten* inom två månader från den dag då den som klagat har fått del av beslutet.

Besvär över kammarrättens beslut om utdömande av vite skall ha kommit in *till regeringsrätten* inom tre veckor från den dag då den som klagat har fått del av beslutet.

Besvär över kammarrättens beslut i frågor som avses i 1 § första stycket skall ha kommit in inom två månader från den dag då den som klagat har fått del av beslutet.

Besvär över kammarrättens beslut om utdömande av vite skall ha kommit in inom tre veckor från den dag då den som klagat har fått del av beslutet.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om beslut som har meddelats före ikraftträdandet.

## Lag om ändring i lagen (1984: 668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1984: 668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare

*dels* att i 3<sup>1</sup>, 7, 9, 11, 15, 23, 26, 27, 30, 32, 52 och 54 §§ ordet "länsstyrelse" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länsstatmyndighet" i motsvarande form.

*dels* att 50 och 56 §§ skall ha följande lydelse.

### *Nuvarande lydelse*

### *Föreslagen lydelse*

#### 50 §<sup>2</sup>

Den lokala skattemyndighetens beslut får överklagas genom besvär hos länsrätten. Beslut enligt 5 § tredje stycket, 6 § tredje stycket eller 19 § andra stycket överklagas dock genom besvär hos *länsstyrelsen*. Beslut enligt nämnda stycken eller 22 a § får inte överklagas av det allmänna ombudet.

Den lokala skattemyndighetens beslut får överklagas genom besvär hos länsrätten. Beslut enligt 5 § tredje stycket, 6 § tredje stycket eller 19 § andra stycket överklagas dock genom besvär hos *länsstatmyndigheten*. Beslut enligt nämnda stycken eller 22 a § får inte överklagas av det allmänna ombudet.

Sjömanskattkontorets beslut får överklagas genom besvär hos sjömanskattenämnden. Besvärshandlingen skall ha kommit in senast två månader från den dag då klaganden fick del av beslutet.

Den lokala skattemyndighetens eller sjömanskattkontorets beslut om revision eller beslut varigenom vite har förelagts får inte överklagas. Detsamma gäller den lokala skattemyndighetens avvisningsbeslut enligt 22 a § andra stycket.

*Om en besvärshandling före besvärstidens utgång har kommit in till en annan länsrätt eller länsstyrelse än den som har att pröva besvären, skall handlingen anses ha kommit in i rätt tid. Handlingen skall omedelbart översändas till den länsrätt eller länsstyrelse till vilken den rätteligen borde ha inletts.*

#### 56 §

Det förhållandet att ett beslut enligt denna lag har överklagats eller att ansökan om omprövning har inletts inverkar inte på skyldigheten att betala det belopp som beslutet avser.

Ändras eller upphävs ett beslut, på vilket utmätning eller annan verkställighet har följt hos arbetsgivaren, skall verkställigheten såvitt möjligt återgå.

<sup>1</sup> 3 § föreslås ändrad i prop. 1986/87: 16.

<sup>2</sup> Med nuvarande lydelse avses den i prop 1986/87: 16 föreslagna lydelsen.



En åtgärd enligt denna lag skall verkställas oavsett att det beslut eller utslag som föranleder åtgärden inte har vunnit laga kraft. *Ett beslut av allmän förvaltningsdomstol eller sjömansskattenämnden, varigenom arbetsgivarens betalningsskyldighet har bestämts till ett lägre belopp än det allmänna ombudet har yrkat eller medgett, får dock inte föranleda återbetalning innan det har vunnit laga kraft, om det allmänna ombudet har motsatt sig detta. Utan hinder härav får dock länsstyrelsen på ansökan medge återbetalning. Därvid skall bestämmelserna i 49 § 2 mom. sista stycket uppbördslagen (1953:272) om ställande av säkerhet tillämpas.*

En åtgärd enligt denna lag skall verkställas oavsett att det beslut eller utslag som föranleder åtgärden inte har vunnit laga kraft.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987. Äldre bestämmelser i 50 § fjärde stycket gäller i fråga om beslut som har meddelats före ikraftträdandet.

## 21 Förslag till

### Lag om ändring i lagen (1908: 128 s. 1) om bevilningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter

Härigenom föreskrivs att i 4 § 5, 13, 15 och 16 mom. samt 6 § lagen (1908: 128 s. 1) om bevilningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter<sup>1</sup> ordet "länsstyrelse" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "läns-skattemyndighet" i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

<sup>1</sup> Senaste lydelse av  
lagens rubrik 1974: 855  
4 § 5 mom. 1974: 855  
4 § 13 mom. 1974: 855  
4 § 15 mom. 1974: 855  
4 § 16 mom. 1973: 71  
6 § 1971: 413.

## 22 Förslag till

### Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370)

Härigenom föreskrivs att 3 § kommunalskattelagen (1928: 370) skall ha följande lydelse.

3 §<sup>1</sup>

Med *taxeringsår* förstås i denna lag det kalenderår, under vilket taxering i första instans verkställes, och med *beskattningsår* det kalenderår, som närmast föregått taxeringsåret, eller, där räkenskapsår icke sammanfaller med kalenderår (brutet räkenskapsår), det räkenskapsår, som gått till ända närmast före den 1 mars under taxeringsåret.

*Med länsrätt förstås i denna lag även den mellankommunala skatterätten, om inte annat framgår av omständigheterna.*

(Se vidare anvisningarna.)

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987. Äldre bestämmelser tillämpas dock intill utgången av juni 1988.

<sup>1</sup> Senaste lydelse 1979: 169.

## 23 Förslag till

## Lag om ändring i lagen (1933: 395) om ersättningskatt

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1933: 395) om ersättningskatt<sup>1</sup> dels att i 7 § ordet "länsstyrelsen" skall bytas ut mot "länskattemyndigheten"

dels att 4 § skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

4 §<sup>2</sup>

Fråga om taxering till ersättningskatt prövas, efter framställning från *taxeringsintendent*, av den länsrätt, som har att upptaga besvär rörande företagens taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt.

Fråga om taxering till ersättningskatt prövas, efter framställning från *länskattemyndighet*, av den länsrätt, som har att upptaga besvär rörande företagens taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt.

Framställning om taxering skall ske hos länsrätten senast andra året efter det år, då företaget rätteligen skolat taxeras till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt för sin inkomst under det i 1 § avsedda verksamhetsåret.

*Med länsrätt förstås i denna lag även den mellankommunala skatterätten, om inte annat framgår av omständigheterna.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987. Äldre bestämmelse i 4 § tredje stycket tillämpas intill utgången av juni 1988. Mål som då är anhängigt hos mellankommunala skatterätten prövas av den länsrätt som är behörig enligt de nya bestämmelserna.

<sup>1</sup> Senaste lydelse av lagens rubrik 1984: 1077  
7 § 1979: 170.

<sup>2</sup> Senaste lydelse 1984: 1077.

## Lag om ändring i lagen (1941: 416) om arvsskatt och gåvoskatt

Härigenom föreskrivs att i 17 §, 22 § 2 mom., 26 och 44 §§, 52 § 1 mom., 52 a och 53 §§, 55 § 2, 4 och 6 mom., 56, 59, 60, 61, 61 a och 62 §§, 64 § 2 mom. samt 70 § lagen (1941: 416) om arvsskatt och gåvoskatt<sup>1</sup> ordet "länsstyrelse" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länsstatemyndighet" i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

<sup>1</sup> Senaste lydelse av	55 § 4 mom. 1981: 1118
lagens rubrik 1974: 857	55 § 6 mom. 1983: 384
17 § 1974: 857	56 § 1977: 1174
22 § 2 mom. 1983: 384	59 § 1980: 75
26 § 1983: 384	60 § 1964: 800
44 § 1967: 793	61 § 1986: 475
52 § 1 mom. 1983: 978	61 a § 1986: 475
52 a § 1974: 857	62 § 1974: 857
53 § 1974: 857	64 § 2 mom. 1974: 857
55 § 2 mom. 1983: 384	70 § 1983: 384.

## 25 Förslag till

### Lag om ändring i lagen (1947: 576) om statlig inkomstskatt

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1947: 576) om statlig inkomstskatt<sup>1</sup>

*dels* att i 7 § 5 mom. uttrycket "Skattechefen eller tjänsteman, som skattechefen förordnar," skall bytas ut mot ordet "Länsstatemyndigheten",

*dels* att 1 § skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

1 §<sup>2</sup>

Till staten skall årligen erläggas inkomstskatt enligt i denna lag givna bestämmelser.

Beträffande statlig inkomstskatt i form av kupongskatt för utdelning å aktie i svenskt aktiebolag och beträffande sjömansskatt skall gälla vad därom finnes särskilt stadgat.

Angående taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering till statlig inkomstskatt stadgas i taxeringslagen.

*Med länsrätt förstås i denna lag även den mellankommunala skatterätten, om inte annat framgår av omständigheterna.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987. Äldre bestämmelse i 1 § tillämpas intill utgången av juni 1988.

<sup>1</sup> Senaste lydelse av lagens rubrik 1974: 770  
7 § 5 mom. 1984: 1061.

<sup>2</sup> Senaste lydelse 1979: 171.

## Lag om ändring i lagen (1954: 40) om särskild fartygsfond

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1954: 40) om särskild fartygsfond<sup>1</sup>

*dels* att 14 § skall upphöra att gälla,

*dels* att i 2, 4, 10 och 12 §§ ordet "länsstyrelse" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länsstatmyndighet" i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

<sup>1</sup> Senaste lydelse av	10 § 1984: 1075
lagens rubrik 1984: 1075	12 § 1984: 1075
2 § 1984: 1075	14 § 1984: 1075.
4 § 1984: 1075	

## 27 Förslag till

## Lag om ändring i förordningen (1957: 686) om taxeringsväsendet under krigsförhållanden m. m.

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (1957: 686) om taxeringsväsendet under krigsförhållanden m. m.

*dels* att i 1–7 §§ ordet "Konungen" skall bytas ut mot "regeringen",

*dels* att i 2 § ordet "taxeringsförordningen" skall bytas ut mot "taxeringslagen (1956: 623)",

*dels* att i 3 § orden "uppbördsförordningen" och "folkbokföringsförordningen" skall bytas ut mot "uppbördslagen (1953: 272)" respektive "folkbokföringslagen (1967: 198)",

*dels* att i 6 § ordet "länsstyrelse" skall bytas ut mot "länsstatmyndighet",

*dels* att i 6 och 7 §§ ordet "förordning" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "lag" i motsvarande form,

*dels* att rubriken till förordningen skall ha följande lydelse.

<i>Nuvarande lydelse</i>	<i>Föreslagen lydelse</i>
<i>Förordning om taxeringsväsendet under krigsförhållanden m. m.</i>	<i>Lag om taxeringsväsendet under krigsförhållanden m.m.</i>

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

## 28 Förslag till

## Lag om ändring i lagen (1958: 575) om avskrivning å vissa oljelagringsanläggningar, m. m.

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1958: 575) om avskrivning å vissa oljelagringsanläggningar, m. m.<sup>1</sup>

<sup>1</sup> Senaste lydelse av lagens rubrik 1977: 940.  
Lagen omtryckt 1977: 940.

dels att 9 § skall upphöra att gälla,  
dels att i 7 § 3 mom. ordet "länsstyrelsen" skall bytas ut mot "länskattemyndigheten".

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

## 29 Förslag till

### Lag om ändring i lagen (1959: 551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs att 10 § lagen (1959: 551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring<sup>1</sup> skall ha följande lydelse.

#### Nuvarande lydelse

#### Föreslagen lydelse

#### 10 §<sup>2</sup>

Handlingar, som har upprättats för beräkning av pensionsgrundande inkomst eller som har avlämnats eller tillhandahållits enligt någon bestämmelse i denna lag, får inte tillhandahållas annan tjänsteman än den som för sin befattning bör få del av dessa. Ledamöter i taxeringsnämnden, länsrätten eller *mellankommunala skatterätten* får ta del av handlingar som nyss har sagts.

Handlingar, som har upprättats för beräkning av pensionsgrundande inkomst eller som har avlämnats eller tillhandahållits enligt någon bestämmelse i denna lag, får inte tillhandahållas annan tjänsteman än den som för sin befattning bör få del av dessa. Ledamöter i taxeringsnämnden eller länsrätten får ta del av handlingar som nyss har sagts.

Den som får ta del av sådana handlingar, som avses i första stycket, får också ta del av självdeklarationer och andra uppgifter eller handlingar som har avlämnats till ledning vid årlig taxering, handlingar som har upprättats vid taxeringskontroll enligt taxeringslagen (1956: 623) samt handlingar som har avlämnats till ledning för uppbörd av skatt, om han behöver det för att kunna fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1988.

<sup>1</sup> Lagen omtryckt 1976: 1015.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1976: 1015.

<sup>2</sup> Senaste lydelse 1980: 189.

## 30 Förslag till

### Lag om ändring i lagen (1962: 392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension

Härigenom föreskrivs att i 15 § lagen (1962: 392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension<sup>1</sup> ordet "länsstyrelsen" skall bytas ut mot "länskattemyndigheten".

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

<sup>1</sup> Lagen omtryckt 1976: 1014.

## 31 Förslag till

## Lag om ändring i lagen (1986: 271) om ändring i lagen (1962: 392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1986: 271) om ändring i lagen (1962: 392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension dels att i 16 § ordet "länsstyrelserna" skall bytas ut mot "länsstatemyndigheterna",

dels att ikraftträdandebestämmelserna till lagen skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1987. Äldre bestämmelser gäller i fråga om avräkning av kommunernas kostnader för kommunala bostadstillägg för tid före ikraftträdandet.

*Föreslagen lydelse*

Denna lag träder i kraft, i fråga om 16 § andra stycket den 1 januari 1987, och i övrigt den 1 juli 1987. Äldre bestämmelser i 16 § första stycket gäller i fråga om avräkning av kommunernas kostnader för kommunala bostadstillägg för tid före den 1 juli 1987.

## 32 Förslag till

## Lag om ändring i lagen (1960: 63) om förlustavdrag

Härigenom föreskrivs att i 11 § lagen (1960: 63) om förlustavdrag<sup>1</sup> ordet "taxeringsintendent" skall bytas ut mot "länsstatemyndighet".

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

<sup>1</sup> Senaste lydelse av lagens rubrik 1983: 987  
11 § 1983: 987.

## 33 Förslag till

## Lag om ändring i lagen (1965: 269) om särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m. m.

Härigenom föreskrivs att i 1, 3, 4, 4 a, 5 och 6 §§ lagen (1965: 269) om särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m.<sup>1</sup> ordet "länsstyrelse" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länsstatemyndighet" i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

<sup>1</sup> Senaste lydelse av lagens rubrik 1977: 191  
1 § 1982: 1054  
3 § 1979: 1161

4 § 1985: 534  
4 a § 1985: 534  
5 § 1977: 191  
6 § 1977: 191.

## 34 Förslag till

## Lag om ändring i lagen (1967: 96) om särskild nyanskaffningsfond

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1967: 96) om särskild nyanskaffningsfond<sup>1</sup>

*dels* att 11 § skall upphöra att gälla,

*dels* att i 8 och 10 §§ ordet "länsstyrelsen" skall bytas ut mot "länskattemyndigheten".

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

<sup>1</sup> Senaste lydelse av  
lagens rubrik 1984: 1074  
8 § 1984: 1074  
10 § 1984: 1074  
11 § 1984: 1074.

## 35 Förslag till

## Lag om ändring i folkbokföringslagen (1967: 198)

Härigenom föreskrivs att i 3, 40 och 57 §§ folkbokföringslagen (1967: 198)<sup>1</sup> ordet "länsstyrelse" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länskattemyndighet" i motsvarande form.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

<sup>1</sup> Senaste lydelse av  
lagens rubrik 1985: 1121  
40 § 1985: 1121  
57 § 1982: 1135.

## 36 Förslag till

## Lag om ändring i lagen (1967: 752) om avdrag vid inkomsttaxeringen för avsättning till fond för återanskaffning av fastighet

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1967: 752) om avdrag vid inkomsttaxeringen för avsättning till fond för återanskaffning av fastighet<sup>1</sup>

*dels* att 13 § skall upphöra att gälla,

*dels* att i 3, 4, 10 och 11 §§ ordet "länsstyrelse" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länskattemyndighet" i motsvarande form.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

<sup>1</sup> Senaste lydelse av  
lagens rubrik 1976: 345  
4 § 1976: 345  
10 § 1976: 345  
11 § 1976: 345  
13 § 1976: 345.

## 37 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1969: 738) om rätt att vid inkomsttaxering erhålla avdrag för belopp som tillförts Stiftelsen Petroleumindustriens Beredskapsfond, m. m.

Härigenom föreskrivs att i 3 § lagen (1969: 738) om rätt att vid inkomsttaxering erhålla avdrag för belopp som tillförts Stiftelsen Petroleumindustriens Beredskapsfond, m.m. ordet "länsstyrelsen" skall bytas ut mot "länsstatemyndigheten".

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

## 38 Förslag till

Lag om ändring i kupongskattelagen (1970: 624)

Härigenom föreskrivs i fråga om kupongskattelagen (1970: 624)<sup>1</sup> dels att i 17, 21, 22, 25 och 29 §§ ordet "länsstyrelse" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länsstatemyndighet" i motsvarande form, dels att 27 § skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

27 §<sup>2</sup>

Har i annat fall än som avses i 9 eller 16 § kupongskatt innehållits fastän skattskyldighet ej förelegat eller har kupongskatt innehållits med högre belopp än vad som skall erläggas enligt avtal för undvikande av dubbelbeskattning, har den utdelningsberättigade rätt till restitution av vad som innehållits för mycket.

Ansökan om restitution skall göras skriftligen hos riksskatteverket senast vid utgången av femte kalenderåret efter utdelningstillfället. Vid ansökningshandlingen skall fogas intyg eller annan utredning om att kupongskatt innehållits för sökanden liksom utredning till styrkande av att skattskyldighet ej föreligger för honom.

Beslut rörande restitution får anstå intill dess fråga om skattskyldighet för utdelningen enligt lagen (1947: 576) om statlig inkomstskatt slutligen prövats.

Föreligger de förutsättningar för restitution som anges i första stycket först sedan länsrätt, *den mellankommunala skatterätten*, kammarrätt eller regeringsrätten meddelat beslut angående utdelningsbeloppet eller efter det att utdelningsberättigad åsatts eftertaxering för detsamma, kan ansökan om restitution göras hos riksskatte-

Föreligger de förutsättningar för restitution som anges i första stycket först sedan länsrätt, kammarrätt eller regeringsrätten meddelat beslut angående utdelningsbeloppet eller efter det att utdelningsberättigad åsatts eftertaxering för detsamma, kan ansökan om restitution göras hos riksskatteverket senast inom ett år efter det beslutet

<sup>1</sup> Senaste lydelse av lagens rubrik 1974: 996  
25 § 1980: 76  
29 § 1974: 996.

<sup>2</sup> Senaste lydelse 1979: 182.



verket senast inom ett år efter det meddelades eller eftertaxeringen beslutet meddelades eller eftertaxeringen skedde.

Är den som har rätt till restitution av kupongskatt skyldig att erlagga skatt enligt denna lag eller uppbördslagen (1953: 272), gäller 68 § 3 och 4 mom. uppbördslagen i tillämpliga delar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987. Äldre bestämmelser i 27 § tillämpas alltjämt i fråga om beslut av mellankommunala skatterätten.

### 39 Förslag till

#### Lag om ändring i lagen (1971: 171) om särskilt uppskattningsvärde på fastighet

Härigenom föreskrivs att i 4, 5 och 6 §§ lagen (1971: 171) om särskilt uppskattningsvärde på fastighet<sup>1</sup> ordet "länsstyrelsen" skall bytas ut mot "länskattemyndigheten".

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

<sup>1</sup> Lagen omtryckt 1980: 960.

### 40 Förslag till

#### Lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971: 291)

Härigenom föreskrivs att 1, 9, 27 och 33 §§ förvaltningsprocesslagen (1971: 291) skall ha följande lydelse.

##### Nuvarande lydelse

Denna lag gäller rättskipning i regeringsrätten, kammarrätt, länsrätt och den mellankommunala skatterätten samt i försäkringsöverdomstolen och försäkringsrätt.

##### Föreslagen lydelse

##### 1 §<sup>1</sup>

Denna lag gäller rättskipning i regeringsrätten, kammarrätt och länsrätt samt i försäkringsöverdomstolen och försäkringsrätt.

##### 9 §<sup>2</sup>

Förfarandet är skriftligt.

I handläggningen får ingå muntlig förhandling beträffande viss fråga, när det kan antas vara till fördel för utredningen eller främja ett snabbt avgörande av målet.

<sup>1</sup> Senaste lydelse 1979: 167.

<sup>2</sup> Senaste lydelse 1983: 461.

I kammarrätt, försäkringsrätt, länsrätt och den mellankommunala skatterätten skall muntlig förhandling hållas, om enskild som för talan i målet begär det samt förhandlingen ej är obehövligen och ej heller särskilda skäl talar mot det.

I kammarrätt, försäkringsrätt och länsrätt skall muntlig förhandling hållas, om enskild som för talan i målet begär det samt förhandlingen ej är obehövligen och ej heller särskilda skäl talar mot det.

27 §<sup>3</sup>

Finner länsrätt att förhör med vittne eller sakkunnig lämpligen bör hållas av annan länsrätt eller av den mellankommunala skatterätten, får rätten efter samråd med denna besluta härom. Vad nu har sagts gäller också den mellankommunala skatterätten, om denna finner att förhör med vittne eller sakkunnig lämpligen bör hållas av länsrätt.

Finner länsrätt att förhör med vittne eller sakkunnig lämpligen bör hållas av annan länsrätt, får rätten efter samråd med denna besluta härom.

I fråga om bevisupptagning enligt första stycket gäller 35 kap. 10 och 11 §§ rättegångsbalken i tillämpliga delar.

33 §<sup>4</sup>

Mot länsrätts och den mellankommunala skatterätts beslut föres talan hos kammarrätt. Mot kammarrätts beslut föres talan hos regeringsrätten. Mot försäkringsrätts beslut föres talan hos försäkringsöverdomstolen. Talan föres genom besvär.

Mot länsrätts beslut föres talan hos kammarrätt. Mot kammarrätts beslut föres talan hos regeringsrätten. Mot försäkringsrätts beslut föres talan hos försäkringsöverdomstolen. Talan föres genom besvär.

Talan får föras av den som beslutet angår, om det gått honom emot.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1988. I fråga om besvär över beslut som meddelats före ikraftträdandet gäller den äldre lydelsen av 33 §.

<sup>3</sup> Senaste lydelse 1979: 167.

<sup>4</sup> Senaste lydelse 1979: 167.

## 41 Förslag till

### Lag om ändring i datalagen (1973: 289)

Häri genom föreskrivs att i 28 § datalagen (1973: 289)<sup>1</sup> ordet "länsstyrelse" i olika böjningsformer skall bytas ut mot ordet "länsstatemyndighet" i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

<sup>1</sup> Lagen omtryckt 1982: 446.

## 42 Förslag till

### Lag om ändring i tullagen (1973: 670)

Härigenom föreskrivs att i 54 a § tullagen (1973: 670)<sup>1</sup> ordet "länsstyrelse" skall bytas ut mot "länsstatemyndighet".

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

<sup>1</sup> Senaste lydelse av 54 a § 1986: 315.

## 43 Förslag till

### Lag om ändring i lagen (1974: 325) om avsättning till arbetsmiljöfond

Härigenom föreskrivs att i 8, 10, 11 och 19 §§ lagen (1974: 325) om avsättning till arbetsmiljöfond<sup>1</sup> ordet "länsstyrelse" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länsstatemyndighet" i motsvarande form.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

<sup>1</sup> Senaste lydelse av  
8 § 1983: 666  
10 § 1983: 666  
11 § 1983: 666  
19 § 1983: 666.

## 44 Förslag till

### Lag om ändring i lagen (1974: 988) om avsättning till särskild investeringsfond

Härigenom föreskrivs att i 7, 9, 10 och 18 §§ lagen (1974: 988) om avsättning till särskild investeringsfond<sup>1</sup> ordet "länsstyrelse" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länsstatemyndighet" i motsvarande form.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

<sup>1</sup> Senaste lydelse av  
7 § 1983: 667  
9 § 1983: 667  
10 § 1983: 667  
18 § 1983: 667.

## 45 Förslag till

### Lag om ändring i lagen (1974: 989) om insättning på investeringskonto för skog

Härigenom föreskrivs att i 7 och 16 §§ lagen (1974: 989) om insättning på investeringskonto för skog ordet "länsstyrelse" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länsstatemyndighet" i motsvarande form.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

## Lag om ändring i kommunallagen (1977: 179)

Härigenom föreskrivs att i 6 kap. 5 § kommunallagen (1977: 179) ordet "länsstyrelsen" skall bytas ut mot "länskattemyndigheten".

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

## 47 Förslag till

## Lag om ändring i lagen (1978: 401) om exportkreditstöd

Härigenom föreskrivs att i 7 § lagen (1978: 401) om exportkreditstöd ordet "länsstyrelsen" skall bytas ut mot "länskattemyndigheten".

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

## 48 Förslag till

## Lag om ändring i lagen (1978: 970) om uppskov med beskattning av realisationsvinst

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1978: 970) om uppskov med beskattning av realisationsvinst

*dels* att i 7, 8 och 9 §§ ordet "skattechefen" skall bytas ut mot "länskattemyndigheten",

*dels* att i 13 § ordet "länsstyrelsen" skall bytas ut mot "länskattemyndigheten",

*dels* att 12 § skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*12 §<sup>1</sup>

Uppskov erhålles endast om den skattskyldige framställer ett yrkande om detta hos taxeringsnämnden eller, såvida besvär har anförts, hos länsrätten, *eller om besvären skall prövas av den mellankommunala skatterätten, hos denna.* Yrkandet skall göras på blankett enligt ett formulär som riksskatteverket fastställer. Till självdeklaration skall fogas två exemplar av blanketten.

Uppskov erhålles endast om den skattskyldige framställer ett yrkande om detta hos taxeringsnämnden eller, såvida besvär har anförts, hos länsrätten. Yrkandet skall göras på blankett enligt ett formulär som riksskatteverket fastställer. Till självdeklarationen skall fogas två exemplar av blanketten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987. Äldre bestämmelse i 12 § tillämpas intill utgången av juni 1988.

<sup>1</sup> Senaste lydelse 1979: 187.

## 49 Förslag till

## Lag om ändring i bötesverkställighetslagen (1979: 189)

Härigenom föreskrivs att i 10 och 11 §§ bötesverkställighetslagen (1979: 189) ordet "länsstyrelse" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länskattemyndighet" i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

## 50 Förslag till

## Lag om ändring i lagen (1979: 362) om skatteutjämningsbidrag

Härigenom föreskrivs att i 11, 13, 15 och 16 §§ lagen (1979: 362) om skatteutjämningsbidrag ordet "länsstyrelse" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länskattemyndighet" i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

## 51 Förslag till

## Lag om ändring i lagen (1979: 609) om allmän investeringsfond

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1979: 609) om allmän investeringsfond<sup>1</sup>

*dels* att i 3, 15 och 17 §§ ordet "länsstyrelsen" skall bytas ut mot "länskattemyndigheten",

*dels* att 14 § skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

14 §<sup>2</sup>

Medel, som har inbetalats till konto för investering, får utbetalas endast

a) i fall som avses i 8 § första stycket,

b) i fall som avses i 9 § första stycket,

c) om allmän investeringsfond i fall som avses i 11 § första stycket a)–g) helt eller delvis har återförts till beskattning,

d) om beslut har meddelats att företaget skall försättas i konkurs,

e) om allmän investeringsfond helt eller delvis har överförts till annat företag och medlen därför skall överföras till annat företags konto för investering eller

f) om företaget för visst beskattningsår inbetalat mer än tre fjärdedelar av det belopp som företaget avser att avsätta till allmän investeringsfond

<sup>1</sup> Senaste lydelse av

3 § 1986: 481

15 § 1986: 481

17 § 1983: 668.

<sup>2</sup> Senaste lydelse 1984: 1091.

eller för vilket avdrag vid taxeringen har medgetts enligt bestämmelserna i 2 §.

Tidigare inbetalade medel skall anses ha utbetalats före senare inbetalade medel.

I fall som avses i första stycket c) skall *länsstyrelsen* på framställning av företaget besluta om utbetalning av medel som svarar mot tre fjärdedelar av den återförda fonden i den mån medlen inte tidigare har återgått till företaget. *Sådant beslut får inte utan medgivande av taxeringsintendent fattas förrän taxeringen för det beskattningsår, då återföringen har skett, har vunnit laga kraft.*

I fall som avses i första stycket f) skall *länsstyrelsen* på framställning av företaget besluta om utbetalning av det överskjutande beloppet.

I fall som avses i första stycket c) skall *länsstatemyndigheten* på framställning av företaget besluta om utbetalning av medel som svarar mot tre fjärdedelar av den återförda fonden i den mån medlen inte tidigare har återgått till företaget. *Om hinder inte föreligger får sådant beslut fattas även om taxeringen för det beskattningsår, då återföringen har skett, inte har vunnit laga kraft.*

I fall som avses i första stycket f) skall *länsstatemyndigheten* på framställning av företaget besluta om utbetalning av det överskjutande beloppet.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

## 52 Förslag till

### Lag om ändring i lagen (1979: 610) om allmän investeringsreserv

Härigenom föreskrivs att i 15 § lagen (1979: 610) om allmän investeringsreserv<sup>1</sup> ordet "länsstyrelsen" skall bytas ut mot "länsstatemyndigheten".

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

<sup>1</sup> Senaste lydelse 1986: 482.

## 53 Förslag till

### Lag om ändring i lagen (1980: 456) om insättning på tillfälligt vinstkonto

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1980: 456) om insättning på tillfälligt vinstkonto<sup>1</sup>

*dels* att i 6, 14, 16 och 19 §§ ordet "länsstyrelse" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länsstatemyndighet" i motsvarande form,

*dels* att 15 § skall ha följande lydelse.

<sup>1</sup> Senaste lydelse av  
6 § 1983: 670  
14 § 1986: 483  
19 § 1983: 670.

## 15 §

Företag som skall betala in medel till vinstkonto skall vid självdeklarationen lämna uppgifter om beräkningen som skall ligga till grund för inbetalningsskyldigheten. Uppgifterna skall lämnas på blankett enligt formulär som fastställs av riksskatteverket.

Företag som vid beskattningsårets utgång har vinstfond eller som under beskattningsåret har avvecklat sin vinstfond skall vid självdeklarationen lämna uppgifter om fondens storlek, användning och avveckling. Uppgifterna skall lämnas i två exemplar på blankett enligt formulär som fastställs av riksskatteverket. Till deklarationen skall fogas bevis från riksbanken angående insättning på vinstkonto.

Efter anmaning är ett företag, som avses i 1 §, skyldigt att lämna uppgifter enligt första stycket. Anmaningen får utfärdas av *chef för taxeringsenhet eller revisionsenhet, taxeringsnämnd eller taxeringsintendent*. I anmaningen får vite föreläggas. Bestämmelserna om vite i 123–125 §§ taxeringslagen (1956: 623) gäller i tillämpliga delar på sådant vite.

Efter anmaning är ett företag, som avses i 1 §, skyldigt att lämna uppgifter enligt första stycket. Anmaningen får utfärdas av *länskattemyndighet* eller taxeringsnämnd. I anmaningen får vite föreläggas. Bestämmelserna om vite i 123–125 §§ taxeringslagen (1956: 623) gäller i tillämpliga delar på sådant vite.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

## 54 Förslag till

## Lag om ändring i lagen (1981: 296) om eldsvådefonder

Härigenom föreskrivs att i 12 och 13 §§ lagen (1981: 296) om eldsvådefonder ordet "länsstyrelsen" skall bytas ut mot "länskattemyndigheten".

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

## 55 Förslag till

## Lag om ändring i lagen (1982: 1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar

Härigenom föreskrivs att i 9, 11, 18, 20, 25, 27, 28, 30 och 31 §§ lagen (1982: 1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar<sup>1</sup> ordet "länsstyrelse" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länskattemyndighet" i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

<sup>1</sup> Senaste lydelse av  
9 § 1983: 856  
20 § 1985: 152  
25 § 1985: 114.

## Lag om ändring i lagen (1982: 1052) om församlingar och kyrkliga samfälligheter

Härigenom föreskrivs att i 8 kap. 5 § lagen (1982: 1052) om församlingar och kyrkliga samfälligheter ordet "länsstyrelsen" skall bytas ut mot "länskattemyndigheten".

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

## 57 Förslag till

### Lag om ändring i lagen (1982: 1185) om inbetalning på särskilt investeringskonto

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1982: 1185) om inbetalning på särskilt investeringskonto<sup>1</sup>

*dels* att i 3, 6, 14, 16 och 19 §§ ordet "länsstyrelse" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länskattemyndighet" i motsvarande form,

*dels* att 15 § skall ha följande lydelse.

#### *Nuvarande lydelse*

#### *Föreslagen lydelse*

#### 15 §

Företag som skall betala in medel till särskilt investeringskonto skall i självdeklarationen lämna uppgifter om beräkningen som skall ligga till grund för inbetalningsskyldigheten. Uppgifterna skall lämnas på blankett enligt formulär som fastställs av riksskatteverket.

Företag som vid beskattningsårets utgång har särskild investeringsfond eller som under beskattningsåret har avvecklat sin särskilda investeringsfond skall i självdeklarationen lämna uppgifter om fondens storlek, användning och avveckling. Uppgifterna skall lämnas i två exemplar på blankett enligt formulär som fastställs av riksskatteverket. Till deklarationen skall fogas bevis från riksbanken angående inbetalning på särskilt investeringskonto.

Efter anmaning är ett företag, som avses i 1 §, skyldigt att lämna uppgifter enligt första stycket. Anmaningen får utfärdas av *chef för taxeringsenhet eller revisionsenhet, taxeringsnämnd eller taxeringsintendent*. I anmaningen får vite föreläggas. Bestämmelserna om vite i 123–125 §§ taxeringslagen (1956: 623) gäller i tillämpliga delar på sådant vite.

Efter anmaning är ett företag, som avses i 1 §, skyldigt att lämna uppgifter enligt första stycket. Anmaningen får utfärdas av *länskattemyndighet* eller taxeringsnämnd. I anmaningen får vite föreläggas. Bestämmelserna om vite i 123–125 §§ taxeringslagen (1956: 623) gäller i tillämpliga delar på sådant vite.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

<sup>1</sup> Senaste lydelse av

3 § 1983: 985

6 § 1983: 671

14 § 1986: 484

19 § 1983: 671.



### Lag om ändring i lagen (1984: 533) om arbetsställesnummer m. m.

Härigenom föreskrivs att i 6 § lagen (1984: 533) om arbetsställesnummer m. m. ordet "länsstyrelsen" skall bytas ut mot "länsstatemyndigheten".

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

### 59 Förslag till

### Lag om ändring i lagen (1984: 1090) om inbetalning på förnyelsekonto

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1984: 1090) om inbetalning på förnyelsekonto<sup>1</sup>

*dels* att i 3, 6, 14, 16 och 19 §§ ordet "länsstyrelse" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länsstatemyndighet" i motsvarande form,

*dels* att 15 § skall ha följande lydelse.

#### Nuvarande lydelse

#### Föreslagen lydelse

#### 15 §

Företag som skall betala in medel till förnyelsekonto skall i självdeklarationen lämna uppgifter om beräkningen som skall ligga till grund för inbetalningsskyldigheten. Uppgifterna skall lämnas på blankett enligt formulär som fastställs av riksskatteverket.

Företag som vid beskattningsårets utgång har förnyelsefond eller som under beskattningsåret har avvecklat sin förnyelsefond skall i självdeklarationen lämna uppgifter om fondens storlek, användning och avveckling. Uppgifterna skall lämnas i två exemplar på blankett enligt formulär som fastställs av riksskatteverket. Till deklarationen skall fogas bevis från riksbanken angående inbetalning på förnyelsekonto.

Efter anmaning är ett företag, som avses i 1 §, skyldigt att lämna uppgifter enligt första stycket. Anmaningen får utfärdas av *chef för taxeringsenhet eller revisionsenhet, taxeringsnämnd eller taxeringsintendent*. I anmaningen får vite föreläggas. Bestämmelserna om vite i 123–125 §§ taxeringslagen (1956: 623) gäller i tillämpliga delar på sådant vite.

Efter anmaning är ett företag, som avses i 1 §, skyldigt att lämna uppgifter enligt första stycket. Anmaningen får utfärdas av *länsstatemyndighet* eller taxeringsnämnd. I anmaningen får vite föreläggas. Bestämmelserna om vite i 123–125 §§ taxeringslagen (1956: 623) gäller i tillämpliga delar på sådant vite.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

<sup>1</sup> Senaste lydelse av 14 § 1986: 485.

Lag om ändring i lagen (1985: 533) om skatteutjämningsavgift

Härigenom föreskrivs att i 7 och 9 §§ lagen (1985: 533) om skatteutjämningsavgift<sup>1</sup> ordet "länsstyrelse" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länskattemyndighet" i motsvarande form.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

<sup>1</sup> Senaste lydelse av  
7 § 1986: 495  
9 § 1986: 495.

61 Förslag till

Lag om ändring i utsökningsregisterlagen (1986: 617)

Härigenom föreskrivs att i 8 § utsökningsregisterlagen (1986: 617) ordet "länsstyrelse" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länskattemyndighet" i motsvarande form.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

# Finansdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 23 oktober 1986

Närvarande: statsministern Carlsson, ordförande, och statsråden Feldt, Sigurdson, Gustafsson, Leijon, Hjelm-Wallén, Peterson, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Holmberg, Hellström, Wickbom, Johansson, Hultström, Lindqvist, G. Andersson

Föredragande: statsrådet Feldt

## Proposition om ändringar i taxeringsorganisationen

### 1 Inledning

#### 1.1 Bakgrund

Sedan några år bedrivs ett omfattande reformarbete i syfte att förenkla och förbättra skattesystemet. Flera stora reformer har redan genomförts. Mest omfattande är den av riksdagen förra våren beslutade nyordningen med en förenklad självdeklaration (prop. 1984/85: 180, SKU 60, rskr. 375, SFS 1985: 405 m. fl.). Den innebär att ca fyra miljoner löntagare och pensionärer fr. o. m. nästa år kan använda sig av en starkt förenklad deklara-tionsblankett. Samtidigt förenklas de materiella beskattningsreglerna, bl. a. genom höjda schablonavdrag.

Till grund för reformen låg det av skatteförenklingskommittén (B 1982: 03) år 1984 lämnade betänkandet (SOU 1984: 21) Förenklad självdeklaration. Kommittén har därefter avgett ytterligare två betänkanden. Förra hösten kom betänkandet (SOU 1985: 42) Förenklad taxering (ledamöter vid avgivandet av betänkandet var f. d. generaldirektören Gösta Ekman, ordförande, riksdagsledamöterna Tage Sundkvist, Knut Wachtmeister, Hans-Olof Westberg, Anna Lindh och Karl-Erik Svartberg, rektor Wilhelm Gustafsson, länsrådet Sven Gunnarsson och lagmannen Bertil Wennergren) och i somras (Ds Fi 1986: 20) Ersättning för kostnader i skatteärenden och skattemål.

Jag skall i det följande behandla betänkandet Förenklad taxering, som innehåller principförslag om taxering, omprövning, process m. m. Betänkandet innehåller således inga lagförslag. Sådana avser kommittén att lägga fram i ett senare betänkande. Sammanfattningen av betänkandet bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 1*.

Betänkandet har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna bör fogas till protokollet som *bilaga 2*. En sammanställning av remissyttrandena har upprättats inom finansdepartementet och finns tillgänglig i lagstiftningsärendet (Dnr 3902/85).

Kommitténs principförslag om den framtida utformningen av taxeringsförfarandet och skatteprocessen har samband med riksdagens beslut förra hösten om en ny sammanhållen skatteförvaltning (prop. 1985/86: 55, BoU

11, rskr. 82). Den nya organisationen skall träda i kraft den 1 januari 1987. Beslutet föranleder viss lagstiftning som jag också tar upp i det här ärendet.

En ytterligare fråga som har samband med bl. a. skatteförenklingskommitténs principförslag är vad som i framtiden bör gälla i fråga om mellankommunala skatterätten (MKSR) och allmänna ombudet för mellankommunala mål (AO). Arbetsuppgifterna för MKSR och AO är för närvarande kopplade till reglerna om kommunal taxering. Riksdagens beslut (prop. 1984/85: 70, SkU 23, rskr. 110) om att slopa den kommunala taxeringen för juridiska personer leder till att MKSR och AO förlorar en stor del av sina arbetsuppgifter om inte besvärreglerna ändras. Besvär enligt den nya ordningen kan anföras i anslutning till 1986 års taxering. I nyssnämnda proposition uttalade jag att tiden fram till dess borde utnyttjas för en grundligare översyn beträffande MKSR:s och AO:s framtida ställning. En sådan översyn har presenterats i en inom finansdepartementet upprättad promemoria (Ds Fi 1986: 5) Mellankommunala skatterätten m. m. Även promemorian har varit föremål för remissbehandling. En förteckning över remissinstanserna bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 3*. En sammanställning av remissyttrandena har gjorts i finansdepartementet och finns tillgänglig i lagstiftningsärendet (Dnr 268/86). Jag avser att nu även ta upp frågan om MKSR:s och AO:s framtida ställning.

En annan fråga som jag behandlar i det följande gäller ordningen för ingivande av besvär på skatteområdet. Denna fråga aktualiseras främst med anledning av de av riksdagen i april 1986 antagna förslagen till ny förvaltningslag och ändringar i förvaltningsprocesslagen (prop. 1985/86: 80, KU 21, rskr. 202, SFS 1986: 223 och 224). Dessa lagändringar påverkar nämligen den nuvarande ordningen för ingivande av besvär på skatte- och uppbördsområdet.

Riksdagen beslutade våren 1986 i bl. a. förenklingssyfte att dels slopa den kommunala garanti- och utbobeskattningen m.m. (prop. 1985/86: 150 bil. 1, SkU 50, rskr. 360, SFS 1986: 473 m. fl.), dels avskaffa sambeskattningen av makars B-inkomster och vidta vissa andra förenklingar (prop. 1985/86: 130, SkU 40, rskr. 332, SFS 1986: 507 m. fl.). Jag behandlar här de ändringar som till följd av nämnda riksdagsbeslut behöver göras i bl. a. taxeringslagen (1956: 623) och uppbördslagen (1953: 272).

Regeringen beslutade den 11 september 1986 att inhämta lagrådets yttrande över de grundläggande förslagen till lagändringar i nu nämnda frågor. Förslagen hade upprättats inom finansdepartementet, i några fall i samråd med justitiedepartementet. Följande lagförslag remitterades till lagrådet,

1. lag om ändring i taxeringslagen (1956: 623),
2. lag om ändring i uppbördslagen (1953: 272),
3. lag om ändring i lagen (1968: 430) om mervärdeskatt,
4. lag om ändring i lagen (1971: 289) om allmänna förvaltningsdomstolar,
5. lag om ändring i lagen (1986: 169) om ändring i lagen (1971: 289) om allmänna förvaltningsdomstolar,
6. lag om ändring i sekretesslagen (1980: 100),

7. lag om ändring i lagen (1951:442) om förhandsbesked i taxeringsfrågor.

I fråga om de till lagrådet remitterade lagförslagen föreslår jag att det görs ändringar dels i två lagrum, 73 och 75 §§, i förslaget till lag om ändring i taxeringslagen, dels i förslaget till lag om ändring i sekretesslagen. I de två lagrummen i taxeringslagen föreslår jag endast mindre redaktionella ändringar i förhållande till de av lagrådet granskade förslagen. Till protokollet i detta ärende bör med hänsyn härtill, som *bilaga 4*, endast fogas lagrådsremissens förslag till lag om ändring i sekretesslagen.

Lagrådet har i sitt yttrande, som bör fogas till protokollet som *bilaga 5*, endast haft erinringar mot förslaget till ändring i sekretesslagen. I det följande återkommer jag därför till lagrådets yttrande enbart i det avsnitt (2.3.7) där sekretessfrågorna behandlas.

Som jag framhöll i lagrådsremissen föranleder de nu berörda ämnena åtskilliga lagändringar utöver de grundläggande lagförslag som remitterades till lagrådet. Jag tar nu också upp dessa kompletterande lagförslag.

Dessutom tar jag upp ett par förslag som rör den förenklade självdeklarationen. För det första förutsätter införandet av denna att en del justeringar görs i lagstiftningen om skatteregistret. För det andra aktualiseras en smidigare beslutsordning för förenklade självdeklarationer. RSV har i en framställning till regeringen lagt fram förslag om det. Framställningen har nyligen remissbehandlats. Yttranden över framställningen har avgetts av kammarrätten i Göteborg, skattechefen i Stockholms län, skattechefen och de lokala skattemyndigheterna i Göteborgs och Bohus län samt taxeringsnämndsordförandenas riksförbund.

## 1.2 Allmänna synpunkter

Regeringens målmedvetna satsning de senaste åren på att förenkla och förbättra skattesystemet har som jag inledningsvis nämnde redan resulterat i en rad stora reformer. Dessa gäller såväl de materiella beskattningsreglerna som beskattningsförfarandet och skatteorganisationen.

Reformen med en förenklad självdeklaration fr. o. m. 1987 års taxering innebär direkta förenklingar av såväl förfarandereglerna som de materiella beskattningsreglerna. Slopandet av den kommunala taxeringen för juridiska personer fr. o. m. 1986 års taxering (prop. 1984/85:70, SkU 23, rskr. 110, SFS 1984:1060 m. fl.) är i första hand en förenkling av de materiella reglerna men reformen kommer givetvis att underlätta även taxeringsförfarandet hos myndigheterna. Av samma karaktär är två reformer som beslutades under föregående riksmöte. Jag tänker på dels slopandet av sambeskattningen av B-inkomster, dels avskaffandet av beskattningen av fysiska personer i annan kommun än hemortskommunen. Även dessa reformer har således positiv effekt på såväl själva regelsystemet som beskattningsförfarandet.

Av de anförda exemplen framgår att målsättningen med det pågående reformarbetet är bl. a. att skapa enklare beskattningsregler som gör det lättare för såväl enskilda som myndigheter att överblicka regelverket och

att samtidigt åstadkomma ett smidigare deklarations- och taxeringsförfarande.

En annan viktig målsättning är att skapa en effektivare skatteförvaltning som bättre än den nuvarande kan tillgodose rättvisa och likformighet vid beskattningen. Kraven på taxeringsförfarandet vad gäller kvalitet, snabbhet, service m.m. har blivit allt starkare. Ett första steg i riktning mot en förbättring i dessa avseenden togs genom riksdagens beslut om en ny sammanhållen skatteförvaltning som bl. a. innebär att skatteförvaltningen får en självständig organisation och att riksskatteverkets ställning stärks. Beslutet ökar möjligheterna till ett enhetligt uppträdande från hela skatteförvaltningens sida utan att därför underordnade myndigheters självbestämmanderätt i enskilda frågor går förlorad.

Genom riksdagens nämnda beslut skapas alltså förutsättningar för en fast ledning av beskattningsverksamheten. Mycket återstår emellertid att göra innan man får en bra organisation av skatteförvaltningen. Ett problem i den nuvarande organisationen är att beslutsfunktionen i första instans är fördelad på ett mycket stort antal organ, närmare bestämt ca 2600 taxeringsnämnder. Detta gör att det är mycket svårt att uppnå likformighet vid taxeringen. Ett annat problem är att det ofta tar mycket lång tid att få rättelse i felaktiga taxeringsbeslut. Detta beror på att skattemyndigheternas möjligheter att rätta fel är relativt begränsade och att domstolarna på en del håll har stora målbalanser. Jag lägger i det följande fram principförslag som är inriktade främst på att komma till rätta med de nu angivna problemen.

Det första reformbehovet gäller således beslutsfattandet. Det är då att märka att för närvarande granskas en betydande del av deklARATIONERNA av fritidsfunktionärer. Redan till nästa års taxering kommer fritidsgranskningen emellertid att minska kraftigt så att den helt dominerande delen av deklARATIONERNA då kommer att granskas av tjänstemän inom skatteförvaltningen som ett tjänsteåliggande. En fullständig avveckling av fritidsgranskningen bör kunna ske inom en nära framtid. Avvecklingen bör leda till en kvalitetsförbättring av det underlag som tillhandahålls vid beslutsfattandet och därmed också till bättre beslut.

Genom de förenklade deklARATIONERNA minskar belastningen på både granskare och beslutsfattare. Därmed kan resurserna koncentreras till tvistiga och svårbedömda ärenden. Detta bör också få en gynnsam inverkan på kvaliteten på taxeringsbesluten.

Som jag nyss antydde bör en koncentration ske också på det sättet att antalet beslutsorgan minskas. Det är då naturligt att överväga om inte beslutsfattandet kan läggas hos de skattemyndigheter som ansvarar för granskningen av deklARATIONERNA. Det är ju redan i dag så att det är granskningstjänstemännen som i realiteten svarar för en stor del av besluten i otvistiga ärenden och att nämnden i form av ordföranden mera har ett formellt beslutsansvar i sådana ärenden. En reform av beslutsorganisationen i första instans bör således ta sikte på att flytta över beslutsfunktionen från taxeringsnämnderna till länskattemyndigheterna och de lokala skattemyndigheterna. Jag återkommer strax till denna fråga.

Det andra reformbehovet innebär som jag nyss antydde att en ny prövning av en tvistefråga eller en rättelse av ett uppenbart fel kan ske snabbt och enkelt. Det nuvarande systemet har i det avseendet klara brister. Det finns visserligen möjligheter att begära både omprövning i taxeringsnämnd av ett taxeringsbeslut och rättelse hos lokal skattemyndighet eller länsstyrelse. Men dessa möjligheter svarar inte på långt när mot de krav som ställs. En statistisk undersökning som för ett par år sedan gjordes vid några länsrätter tyder sålunda på att endast en fjärdedel av de deklaranter som anförde besvär dessförinnan hade begärt omprövning av sina ärenden i taxeringsnämnden. Omprövningsinstitutet lider av bl. a. den stora svagheten att det inte kan utnyttjas efter utgången av taxeringsperioden, dvs. oktober månad taxeringsåret, eftersom nämnden då avvecklas. Möjligheterna till rättelse hos de ordinarie skattemyndigheterna, dvs. länsstyrelserna (länskskattemyndigheterna) och de lokala skattemyndigheterna, har på senare tid vidgats men innehåller också stora begränsningar. Rättelse kan sålunda normalt ske bara i fråga om uppenbara formella fel. Möjligheterna till en ytterligare utvidgning av rättelseinstitutet är små inom ramen för nuvarande beslutsorganisation som ju bygger på att det är taxeringsnämnden och inte de vanliga skattemyndigheterna som har att fatta taxeringsbesluten.

Resultatet har blivit en anhopning av besvär i länsrätterna. Undersökningar som skatteförenklingskommittén utfört visar att av de mål i länsrätterna som väckts av skattskyldiga är inemot 40 % otvistiga och ytterligare 20 % endast delvis tvistiga. En domstolsbehandling av otvistiga frågor är självfallet en onödig omgång. Besparing i tid och pengar för både de enskilda och det allmänna uppkommer om sådana frågor kan hanteras inom de ordinarie skattemyndigheterna. Även för domstolarnas del är det en bättre tingens ordning om domstolarnas särskilda kompetens koncentreras på tvistiga ärenden.

Det finns alltså brister i taxeringsförfarandet som kan återföras till förfarandets uppbyggnad. Möjligheterna att inom ramen för den befintliga modellen genomföra tillräckliga förbättringar är begränsade. En nackdel med den nuvarande beslutsorganisationen är som nämnts att nämnden upphör med sitt arbete i samband med utgången av taxeringsperioden. Det förhållandet lägger hinder i vägen för en behövlig utvidgning av rättelse- och omprövningsmöjligheterna. Mycket talar för att även lösningen av det sist berörda problemet ligger i att flytta beslutanderätten till länskskattemyndigheterna och de lokala skattemyndigheterna med därav följande möjligheter till vidgade omprövningsmöjligheter.

De synpunkter jag nu fört fram har i stora delar även legat till grund för kommitténs överväganden om taxeringsförfarandet. Övervägandena har mynnat ut i ett principförslag till ett i väsentliga delar nytt förfarande.

Kommitténs förslag innebär i korthet följande.

Taxeringsbesluten skall fattas av skattemyndigheterna, nämligen av lokal skattemyndighet beträffande deklARATIONER som granskas där och av regional skattemyndighet i fråga om deklARATIONER som granskas där. En insyn och ett inflytande för lekmän bevaras och förstärks genom att de deltar i skattemyndigheternas beslutsverksamhet och genom att deras

medverkan koncentreras till vissa ärenden. Möjligheterna till omprövning vidgas väsentligt genom en kraftig förlängning av omprövningsperioden. Omprövningsförfarandet förenas med regler som medför att domstolsprövningen förbehålls tvistiga ärenden. Kommitténs principförslag innebär således en förskjutning av tyngdpunkten i beskattningsförfarandet till första instans. Den föreslagna nyordningen innebär enligt kommittén påtagliga fördelar för deklaranterna. Kvaliteten, handläggningstiden, service m. m. påverkas i positiv riktning.

Bakom kommitténs nämnda förslag står kommitténs samtliga ledamöter och huvuddelen av dess sakkunniga och experter. Det godtas vidare av en bred remissopinion.

För egen del kan jag också godta huvudlinjerna i kommitténs förslag. Genom en reform i den riktningen skapas som jag i det föregående utvecklat goda förutsättningar för att komma till rätta med nuvarande problem rörande beslutsförfarandet i första instans.

När det sedan gäller det allmännas processföring presenterar kommittén alternativa lösningar. Även i den här delen bör enligt min mening målsättningen vara att förbättra förutsättningarna för ett enhetligt uppträdande från skatteförvaltningen som helhet. Jag anser därför att man bör söka en lösning där processföringsfunktionen så långt möjligt integreras med andra funktioner inom beskattningsförfarandet. Härigenom kan ansvaret för hela beskattningsverksamheten samlas inom en och samma organisation.

Av vad jag anfört torde framgå att de förslag som jag i det följande kommer att ta upp avser en genomgripande nyordning av taxeringsförfarandet, skatteprocessen och det allmännas processföring. I likhet med kommittén anser jag att en nyordning bör läggas fast i sina huvuddrag av riksdagen innan detaljerna bestäms. Det bör ankomma på skatteförenklingsskommittén att efter riksdagens ställningstagande utarbeta erforderliga detaljförslag.

Det bör här också nämnas att kommittén lämnat principförslag om ökade möjligheter att medge anstånd med att betala skatt. Även för egen del anser jag att de nuvarande villkoren för anstånd bör kunna mildras. Enligt min mening bör denna fråga tas upp i särskild ordning och jag räknar med att kunna presentera ett förslag i ämnet inom en nära framtid.

Innan jag behandlar kommitténs betänkande tänker jag ta upp några frågor som enligt vad jag nyss antydde bör föranleda lagstiftning under hösten. Till att börja med gäller det den redan beslutade omorganisationen inom skatteförvaltningen. För det andra gäller det mellankommunala skatterättens verksamhet. Som ett tredje ämne tar jag upp en del följdändringar till den nya förvaltningslagen. Ett fjärde lagstiftningsavsnitt behandlar några ändringar med anledning av bl. a. den förenklade självdeklarationen. Först därefter lägger jag fram mina principförslag om beskattningsförfarandet. Slutligen redovisar jag vissa överväganden i några till förslagen angränsande frågor.



## 2 Förslag till lagstiftning

### 2.1 Länsskattemyndigheterna m. m.

#### *Bakgrund*

Enligt riksdagens principbeslut om en ny organisation för skatteförvaltningen skall länsstyrelsernas skatteavdelningar den 1 januari 1987 brytas ut ur länsstyrelserna och bilda egna myndigheter, länsskattemyndigheter, en i varje län. En renodlad och sammanhållen beskattningsorganisation kommer då att bildas bestående av riksskatteverket, länsskattemyndigheterna och de lokala skattemyndigheterna. Riksskatteverket skall få i uppdrag att leda verksamheten inom skatteförvaltningen. Länsskattemyndigheten skall leda beskattningsverksamheten i länet. Skattechefsinstitutet skall avvecklas ur taxeringslagen (1956: 623) m. fl. författningar. Det medborgerliga inflytandet över och insynen i skatteförvaltningens verksamhet skall förstärkas genom att länsskattemyndigheterna får en lekmannastyrning i ledningen.

Till grund för regeringens förslag i frågan låg ett betänkande (SOU 1985: 20) Sammanhållen skatteförvaltning från skatteförvaltningsutredningen (Fi 1984: 03; utredningsman riksdagsledamoten Egon Jacobsson). Betänkandet har remissbehandlats. Betänkandet samt en förteckning över remissinstanserna och deras huvudsakliga inställning har fogats till prop. 1985/86: 55 som bilaga 1 resp. 2.

I prop. 1985/86: 55 framhöll jag att en kommitté borde tillkallas för att lämna förslag till den närmare utformningen av länsskattemyndigheternas organisation m. m. samt att i övrigt förbereda omorganisationen. En sådan kommitté, organisationskommittén för skatteförvaltningen (Fi 1985: 07), tillsattes i december 1985. Denna har till regeringen lämnat vissa förslag om organisationen av länsskattemyndigheterna. Kommittén fortsätter sitt arbete och bedriver det så att den nya organisationen kan börja sin verksamhet den 1 januari 1987.

Jag avser här att med anledning av riksdagens principbeslut ta upp de frågor som enligt min mening bör föranleda ändringar i gällande lagreglering. Vidare kommer jag att redovisa vissa frågor där någon reglering i lag inte krävs men där riksdagen enligt min mening bör informeras i det här sammanhanget.

#### *Ledningen av beskattningsverksamheten*

**Mitt förslag:** I de lagar som reglerar skatteförvaltningens verksamhet tas in bestämmelser om att riksskatteverket (RSV) leder och ansvarar för verksamheten i landet och att länsskattemyndigheten leder och ansvarar för verksamheten i länet.

**Skälen för mitt förslag:** Lagregleringen avser att i överensstämmelse med vad jag anförde i prop. 1985/86: 55 och enligt riksdagens beslut uttrycka

RSV:s och länsskattemyndigheternas ledningsuppdrag inom skatteförvaltningen. Syftet är att skapa klara ansvars- och befogenhetsförhållanden.

Genom riksdagens principbeslut slås fast att RSV:s roll skall förstärkas. Det övergripande ansvaret för beskattningsverksamheten, i vilket innefattas att en uppföljning sker, skall ligga hos RSV och detta ansvar skall förenas med befogenheter. RSV skall därför ha direktivrätt beträffande hur verksamheten ute i länen skall bedrivas. Som jag uttalade i den nämnda propositionen bör RSV därvid ange principerna för granskningsarbetet, ambitionsnivåer, inriktning m. m. för såväl revisions- som taxeringsarbetet, mervärdebeskattningen samt uppbörds- och ADB-verksamheten i länen. Vidare bör RSV samordna och ge riktlinjer för processverksamheten.

De befogenheter som enligt min mening bör tillkomma RSV har verket i stora delar redan i dag. Verket har sålunda bemyndigats att meddela verkställighetsföreskrifter till bestämmelserna i bl. a. taxeringslagen och uppbördslagen (1953: 272). Men i många fall kan det ifrågasättas vilken roll RSV egentligen har mot bakgrund bl. a. av att organisationen är splittrad och att en del bestämmelser i de lagar och förordningar som styr beskattningsförfarandet uttryckligen ger andra skattemyndigheter ansvars- och styrningsfunktionerna. På exempelvis taxeringsområdet gäller att skattecheferna enligt 14 § taxeringslagen leder och ansvarar för deklara-tionsgranskningen och annan kontroll vid taxeringen. RSV har här i formellt hänseende inget ledningsuppdrag. Vid den författningsreglering som nu bör äga rum bör därför markerats att RSV skall ha den samlade ledningsfunktionen och således vara högsta förvaltningsmyndighet på ifrågovarande verksamhetsområden.

Vad närmare gäller rätten för RSV att meddela direktiv anser jag att RSV liksom för närvarande skall få meddela de verkställighetsföreskrifter som behövs på bl. a. taxerings- och uppbördsområdena. En annan sak är att de nuvarande bemyndigandena för RSV i en del fall getts en enligt min mening alltför vid omfattning. Det gäller särskilt bemyndigandet i 60 a § taxeringsförordningen (1957: 513) som formellt sett ger RSV vittgående befogenheter att meddela verkställighetsföreskrifter till bl. a. de grundläggande skattelagarna. Jag avser senare föreslå regeringen att en begränsning görs. Men regeringen bör kunna ge RSV utvidgade befogenheter att meddela de underordnade myndigheterna bindande regler i frågor som inte direkt avser tillämpning av lag utan huvudsakligen rör arbetsformer, organisation e. d. Det kan exempelvis gälla att få till stånd kontrollinsatser beträffande ett visst slag av transaktioner. En annan situation kan vara att RSV för sin planerings- eller uppföljningsverksamhet behöver en viss typ av uppgifter från de handläggande myndigheterna och därför bör kunna bestämma att uppgifterna skall lämnas till verket. RSV bör givetvis också kunna utfärda icke-bindande regler eller rekommendationer. Sådana bör kunna utfärdas t. ex. i fråga om deklara-tionsgranskningen och avse vilka poster i en deklaration som granskaren normalt bör fästa särskild vikt vid.

Även vad gäller materiella beskattningsfrågor bör enligt principbeslutet kravet på enhetlighet och lika behandling av alla skattskyldiga mötas med en förstärkning på det centrala planet. RSV bör därför också i fortsättning-

en verka för lagenlighet och enhetlighet vid rättstillämpningen genom allmänna råd, uttalanden och, inom ramen för sin normgivningskompetens i särskilda fall, föreskrifter. De uppfattningar som RSV därvid redovisar bör ges ökad tyngd så till vida att man på regional nivå inte bör få utfärda rekommendationer som strider mot RSV:s. Bakgrunden är som jag anförde i prop. 1985/86: 55 att det förekommit att skattecheferna i sina meddelanden till granskare och taxeringsnämnder lämnat sinsemellan olika rekommendationer i tolknings- och tillämpningsfrågor och därvid frångått RSV:s uppfattning.

Enligt principbeslutet skall länsskattemyndigheten leda beskattningsverksamheten på regional nivå. En länsskattemyndighet bör enligt min mening för länet på motsvarande sätt som RSV för hela landet få meddela de lokala skattemyndigheterna sådana direktiv i formella frågor som inte direkt avser tillämpning av lag. Den begränsningen måste dock gälla för länsskattemyndigheterna att eventuella direktiv endast får meddelas inom ramen för de riktlinjer RSV dragit upp. Detta innebär bl. a. att länsskattemyndigheterna med beaktande av övergripande direktiv men i övrigt liksom nu skattecheferna skall få ge föreskrifter för lokal skattemyndighets medverkan i taxeringsarbetet både till den del som gäller själva deklarationsgranskningen och den del som avser revisioner eller annan kontrollverksamhet (jämför 6 § taxeringsförordningen). Vad gäller taxeringsområdet kan de nya ansvars- och befogenhetsförhållandena beträffande länsskattemyndigheten beskrivas så att den skall spela samma roll som länsstyrelsen och skattechefen nu gör med det förbehållet att verksamheten skall bedrivas under RSV:s överinseende. Därmed bör skapas förutsättningar för ett enhetligt uppträdande inom skatteförvaltningen i stort.

Den nya ordningen i fråga om ledningsfunktionen i såväl formellt som materiellt hänseende bör som jag här antytt och som också föreslogs i den nämnda propositionen uttryckas genom att det i de lagar som reglerar förvaltningens verksamhet tas in bestämmelser om att RSV leder och ansvarar för verksamheten i landet. På motsvarande sätt bör anges att länsskattemyndigheten leder och ansvarar för verksamheten i länet. Detta föranleder ändringar i bl. a. 18 § taxeringslagen, 72 § uppbördslagen, 61 § lagen (1968: 430) om mervärdeskatt och 17 kap. 19 § fastighetstaxeringslagen (1979: 1152).

Härutöver bör de ändrade ledningsuppdragen regleras i en för skatteförvaltningen gemensam instruktion. I denna bör alla de frågor rörande organisationen av skatteförvaltningen som behöver en närmare reglering tas upp. Den nya instruktionen bör således ersätta de nuvarande instruktionerna för RSV och de lokala skattemyndigheterna och den del av länsstyrelseinstruktionen som avser skatteavdelningarnas verksamhet. Det ankommer på regeringen att meddela de föreskrifter som instruktionen skall innehålla.

Vad gäller ledningsfunktionen bör framhållas att sådana direktiv som RSV och länsskattemyndigheterna enligt vad jag anfört bör få meddela delvis kan få karaktären av föreskrifter i regeringsformens mening. Instruktionen för skatteförvaltningen bör därför innehålla bestämmelser om

att dessa myndigheter får meddela underordnade myndigheter de föreskrifter som behövs.

Det bör påpekas att en sådan utformning av ledningsfunktionen inte innebär någon egentlig förändring av den rådande arbetsfördelningen mellan de olika myndigheterna, eftersom denna till helt övervägande del är bestämd genom särskilda författningsbestämmelser. I det nya ledningsuppdraget ligger däremot en befogenhet att påverka hur arbetet organiseras inom de olika myndigheterna.

En betydelsefull fråga som vid beslutsfattandet om en sammanhållen skatteförvaltning inte blev föremål för slutligt avgörande är den om processverksamheten. Det ansågs då att man borde avvakta remissbehandlingen av skatteförenklingskommitténs betänkande (SOU 1985:42) Förenkla- d taxering som innehåller olika alternativa lösningar vad gäller det allmännas processföring. Mina närmare överväganden och förslag i den här delen redovisar jag senare i samband med behandlingen av kommitténs betänkande (se avsnitt 3.4). Jag föreslår där att uppgiften att föra det allmännas talan i taxeringsmål läggs på länskattemyndigheten eller, i vissa fall, RSV som en myndighetsuppgift och följaktligen att den nuvarande konstruktionen med mer eller mindre fristående taxeringsintendenter avvecklas. Med hänsyn till den ståndpunkten bör man enligt min mening redan vid inrättandet av länskattemyndigheterna undanröja de oklara ansvars- och befogenhetsförhållanden som följer av nuvarande regler om att det allmänna i taxeringsprocessen skall företrädas av en taxeringsintendent. Det bör alltså i bl. a. taxeringslagen anges att länskattemyndigheten är det allmännas representant i taxeringsmål.

Slutligen bör nämnas att den nya organisationen föranleder åtskilliga följdändringar i skatte- och taxeringsförfattningarna.

## 2.2 Mellankommunala skatterätten m. m.

### 2.2.1 Behovet av en särskild underrätt för taxeringsmål

**Mitt förslag:** Mellankommunala skatterätten (MKSR) avvecklas. Besvär avseende sådana frågor som nu handläggs av MKSR skall handläggas inom länsrättsorganisationen.

**Promemoriaförslaget:** Överensstämmer med mitt.

**Remissinstanserna:** En majoritet tillstyrker förslaget eller lämnar det utan erinran. Många instanser för dock fram mer eller mindre kritiska synpunkter. Näringslivet är i allmänhet negativt inställt till en avveckling och betonar därvid den höga kompetensen hos skatterätten och den enhetlighet denna skapat som underdomstol för storföretagens taxeringar.

MKSR påpekar att det är uppenbart att vissa reformer behövs beträffande rättens målområde och föreslår en viss utvidgning av detta. MKSR anser att en nedläggning av rätten skulle få allvarliga konsekvenser för kvaliteten i rättstillämpningen, eftersom länsrätterna, där företagsbeskatt-

ningsfrågor inte är särskilt frekventa, inte har lika goda möjligheter att upprätthålla erforderlig kompetens i sådana kvalificerade skattefrågor som MKSR nu handlägger.

#### **Bakgrunden till mitt förslag:**

##### *MKSR:s behörighet m. m.*

MKSR är en fristående allmän förvaltningsdomstol med säte i Stockholm. Ordförande och nämndemän i MKSR förordnas av regeringen. Vid MKSR tjänstgör i övrigt ett tjugotal personer, däribland en kanslichef och tolv andra handläggare.

MKSR prövar vissa mål enligt skatte- och taxeringsförfattningarna.

Den grundläggande behörighetsregeln finns i 73 § andra stycket taxeringslagen, TL. Regeln innebär att MKSR är behörig domstol om den skattskyldige har en förvärvskälla som kommunalt beskattas i mer än ett län. Skall besvär rörande en fysisk persons taxering prövas av MKSR prövar den också besvär som gäller maken och hemmavarande barn under 18 år.

MKSR är också rätt instans om besvären gäller i vilket län den skattskyldige skall taxeras (73 § tredje stycket TL).

Kompetensområdet för MKSR vidgades väsentligt år 1971 genom införandet av den s. k. koncernbolagsregeln (73 § fjärde stycket TL). Den innebär att MKSR prövar besvär rörande taxering av alla aktiebolag som ingår i en koncern om bolagen har lämnat eller skulle ha lämnat självdeklaration inom skilda län. Regeln medförde att antalet mellankommunala juridiska personer ökade från ca 1 500 till ca 12 000. På några undantag när är börsbolagen och deras dotterbolag mellankommunala. Därtill kommer ett stort antal mindre och medelstora företag med dotterbolag.

Till de mål som MKSR prövar hör också mål som tas över enligt 105 § 2 mom. TL. Det är fråga om fall där konsekvensändring skall göras i en taxering i ett annat län. Målet i hela dess vidd skall då prövas av MKSR. I allmänhet gäller det makar som är bosatta i olika län.

Det allmännas talan vid MKSR förs av allmänna ombudet för mellankommunala mål (AO). Behörigheten för AO följer direkt av TL. AO är chef för den till RSV knutna enheten för allmänna ombud och har ställning som skattechef. Även hos AO sysselsätts ett tjugotal personer.

##### *Tidigare förslag rörande MKSR*

MKSR föregicks av en mellankommunal prövningsnämnd. Denna inrättades år 1928. Tillkomsten av en mellankommunal instans hängde samman med svårigheterna att få till stånd en enhetlig taxering i de fall då inkomsten av en förvärvskälla skulle fördelas till beskattning mellan kommuner i skilda län. I sådana fall kunde, om de olika beskattningsmyndigheterna inte var av samma uppfattning om inkomstens storlek och fördelning, den skattskyldige tidigare få rättelse och en enhetlig taxering först i kammarrätten. Som argument för en mellankommunal instans åberopades också det olämpliga i att en länsprövningsnämnd avgjorde taxeringarna när det förelåg konkurrens om beskattningsunderlaget mellan två eller flera län.

I samband med inrättandet av länsrätter och länsrättskammare år 1971 ombildades mellankommunala prövningsnämnden till skatterätt. Kansliet, som tidigare stått under ledning av AO, inordnades under RSV. AO, som alltså upphörde att vara chef för kansliet, inordnades också administrativt under RSV.

Ett principbeslut om utbrytning av MKSR från RSV fattades år 1978 (prop. 1977/78: 170, KU 1977/78: 47, rskr. 308). Genomförandet senare lades emellertid mot bakgrund bl. a. av en tvekan om i vad mån MKSR skulle samordnas med länsrättskammaren i Stockholms län. I det kommittébetänkande som föregick propositionen föreslogs att MKSR skulle inordnas i länsrättskammaren. Enligt kommitténs mening talade organisatoriska synpunkter starkt mot att MKSR blev en självständig myndighet. Några remissinstanser ifrågasatte emellertid om MKSR borde inordnas i länsrätten och det framhölls bl. a. att i mål hos MKSR förekommer intressekonflikter mellan kommuner. I propositionen anförde föredraganden att frågan om på vilket sätt en administrativ samordning borde ske borde övervägas ytterligare med hänsyn till bl. a. remissynpunkterna.

Utbrytningen till en fristående allmän förvaltningsdomstol skedde den 1 juli 1981 (prop. 1980/81: 143). Anknytningen till länsrätten i Stockholms län begränsades till att de båda domstolarna fick dela vissa funktioner såsom vaktmästeri, kopiering och telefonväxel.

Vid riksdagsbehandlingen av propositionen om genomförandet av utbrytningen väcktes en motion om besvärreglerna vid fullföljd till kammarrätt. I motionen föreslogs att det skulle undersökas om det var möjligt att införa ett system där samtliga mål som avgörs av MKSR vid besvär hänförs till endast en kammarrätt. Utskottet avstyrkte motionen och anförde bl. a. följande (JuU 1980/81: 34 s. 7): "Som framgår av redovisningen i det föregående kan det här röra sig om invecklade skatterättsliga förhållanden, ofta av särpräglad natur. Det är alltså många gånger fråga om kvalificerade mål av betydande svårighetsgrad. Dessa mål bör enligt utskottets mening utgöra ett välkommet tillskott till de målgrupper som i övrigt ankommer på kammarrätterna och därmed verka stimulerande på rättsskipningen där."

I samband med slopandet av den kommunala taxeringen av juridiska personer kom man på nytt in på frågan om MKSR. I propositionen (prop. 1984/85: 70 s. 161) konstaterade jag att ett beslut om en slopad kommunaltaxering av juridiska personer skulle leda till att MKSR förlorade största delen av sina arbetsuppgifter. Jag ansåg det emellertid inte nödvändigt att i det lagstiftningsärendet ta ställning till MKSR:s framtida roll i taxeringsprocessen. Vad gäller AO konstaterade jag att dennes funktion och ställning är direkt kopplad till MKSR. Frågorna rörande domstolen och AO borde därför behandlas i ett sammanhang.

Vid riksdagsbehandlingen av den sistnämnda propositionen underströk skatteutskottet (SkU 1984/85: 23 s. 161) att MKSR:s verksamhet dittills haft väsentlig betydelse för en enhetlig praxis i många svåra och betydelsefulla taxeringsfrågor. Utskottet anförde vidare att det givetvis är av vikt att man i den kommande översynen noga undersöker möjligheterna att i

samlad form behålla den särskilda kompetens som MKSR kunnat förvärva genom den nuvarande ordningen.

**Skälen för mitt förslag:** Under senare år har ett flertal reformer genomförts i syfte att förenkla de materiella och formella skattereglerna. Reformerna har bl. a. berört den kommunala taxeringen.

Fr. o. m. 1985 års taxering har de s. k. utbotaxeringarna avskaffats för fysiska personer och dödsbon. Det innebär att taxeringsnämnden i hemortskommunen beslutar om taxering till kommunal inkomstskatt även i fråga om inkomster som härrör från förvärvskällor i andra kommuner.

Fr. o. m. 1986 års taxering har taxeringen till kommunal inkomstskatt slopats för juridiska personer.

Dessa ändringar innebär således att den skattskyldige – oavsett om det är fråga om en fysisk eller juridisk person – taxeras enbart av taxeringsnämnden i hemortskommunen. Det förekommer således inte längre att två taxeringsnämnder har att bedöma den skattskyldiges taxeringar med åtföljande risk för olika resultat och för att en enhetlig taxering kan komma till stånd först i andra instans.

En annan förenklingsåtgärd som också gäller fr. o. m. 1986 års taxering och som påverkar kommunalbeskattningen är att kommunernas och församlingarnas skatteinkomster inte skall korrigeras i efterhand på grund av gjorda taxeringsändringar i högre instans. Skatten skall i stället utgå enbart enligt taxeringsnämndens beslut.

På grundval av kompletteringspropositionen 1986 (prop. 1985/86: 150) har nyligen ytterligare en förenklingsåtgärd beslutats (SkU 1985/86: 50, rskr. 360, SFS 1986: 473). Den innebär att all inkomst fr. o. m. 1988 års taxering skall beskattas i hemortskommunen oavsett från vilken kommun inkomsten härrör.

De här nämnda reformerna har lett till att de motiv som en gång låg till grund för inrättandet av MKSR mist sin betydelse. Någon uppgift att skilja mellan motstridiga länsintressen finns i stort sett inte längre. Från principiella synpunkter finns det därför inget skäl att behålla en icke länsanknuten besvärsinstans.

Frågan är i stället om man bör behålla MKSR av andra skäl. MKSR:s verksamhet har med tiden i allt större utsträckning kommit att avse skatteärenden som inte har något markerat länsintresse. Detta beror främst på den år 1971 införda koncernbolagsregeln som medför att besvär över taxeringarna av de allra flesta storföretagen avgörs av MKSR. Det kan därför med visst fog hävdas att MKSR för storföretagens del fungerar som en specialdomstol.

Vid remissbehandlingen har, inte minst från näringslivshåll, också framhållits att besvär över storföretagens taxeringar även i fortsättningen bör avgöras av MKSR. Det har bl. a. understrukits att MKSR har en betydande sakkunskap inom företagsbeskattningens område med åtföljande förtroende hos de berörda skattskyldiga.

Frågan är således om det finns tillräckliga skäl för att även i framtiden ha en speciell, rikstäckande underdomstol av MKSR:s slag för att avgöra vissa taxeringsbesvär. Som flera remissinstanser har påpekat har MKSR utfört ett värdefullt arbete när det gäller rättskipningen på företagsbeskatt-

ningsområdet. Men en grundläggande förutsättning för att en sådan domstol skall finnas måste enligt min mening vara att målområdet är så speciellt att det inte bör ankomma på någon länsrätt att handlägga målgruppen i fråga. De nämnda reformerna har medfört att det inte längre förekommer någon sådan målgrupp hos MKSR. Jag har inte heller i övrigt funnit att det föreligger tillräckliga skäl för ett bibehållande av MKSR. De olika synpunkter som kan tala för att besvären från storföretagen även framdeles hålls samman motiverar enligt min mening inte att dessa avgörs av en från besvärsinstanserna i övrigt fristående domstol. Den från remissställ önskade samordningen kan praktiskt taget lika väl nås genom att de aktuella arbetsuppgifterna handhas inom ramen för länsrättsorganisationen.

Jag kommer således fram till att MKSR bör avskaffas och att de målgrupper som nu handläggs av MKSR bör föras över till länsrättsorganisationen. I det följande diskuterar jag bl. a. om målen bör fördelas mellan länsrätterna enligt den vanliga besvärsordningen eller om målen bör samordnas till viss eller vissa länsrätter.

### 2.2.2 Nya forumregler

**Mitt förslag:** Den vanliga forumbestämmelsen i fråga om länsrätterna, som innebär att besvär över taxeringsnämnds beslut skall avgöras av länsrätten i det län där taxeringsnämnden varit verksam, skall också tillämpas beträffande hela den nuvarande mellankommunala målgruppen.

För länsrätternas del skall det, i likhet med vad som för närvarande gäller på kammarrättsnivå, bli möjligt att till en länsrätt föra samman sådana mål i två eller flera länsrätter som har nära samband med varandra. Detta innebär bl. a. att besvär rörande två eller flera koncernbolags taxeringar skall kunna sammanföras till en länsrätt.

**Promemoriaförslaget:** Besvär rörande taxering av koncernföretag skall enligt en särskild forumregel avgöras av länsrätten i det län där moderföretaget i koncernen har sin hemortskommun. I övrigt överensstämmer förslaget i huvudsak med mitt.

**Remissinstanserna:** Förslaget har i allmänhet tillstyrkts. I några yttranden framhålls dock att den föreslagna särskilda forumregeln rörande koncernföretagen kommer att leda till administrativa problem, eftersom rätt forum beträffande ett koncernföretag kan skifta år från år bl. a. i samband med omstruktureringar inom en koncern. En del instanser ifrågasätter om inte koncernföretagsmålen bör läggas på ett begränsat antal länsrätter.

**Skälen för mitt förslag:** Med hänsyn till de tidigare nämnda reformerna är det i fråga om vissa av de målgrupper som nu handläggs av MKSR enligt min mening naturligt att dessa grupper förs över till länsrätterna enligt den vanliga besvärsordningen. Detta gäller mål enligt 73 § andra stycket TL angående förvärvskälla som hör till mer än ett län. Även beträffande de mål som avses i 73 § tredje stycket TL och som rör frågor om rätt beskattningsort bör enligt min mening den vanliga besvärsordningen tillämpas. Besvär rörande sådana frågor bör alltså följa huvudregeln eller med andra



ord anföras hos länsrätten i det län där den taxeringsnämnd som fattat det överklagade beslutet hör hemma.

Vad däremot angår den s. k. koncernbolagsregeln gör sig olika synpunkter gällande.

Det kan sålunda hävdas att det finns behov av en samordning på domstolsnivå av mål rörande storföretagens taxeringar. Dessa avser nämligen ofta komplicerade skattefrågor och betydande belopp. Den samordning som nu sker genom MKSR:s verksamhet befrämjar också effektiviteten och helhetssynen vid hanteringen av taxeringstvister rörande storföretagen.

Den rådande samordningen är emellertid inte konsekvent. Den gäller varken i första eller tredje instans. Koncernbolagens taxeringar prövas således av en taxeringsnämnd i hemortskommunen och besvär över MKSR:s beslut avgörs av samtliga fyra kammarrätter. Samordningen avser inte heller alla koncernbolag utan bara sådana där de i koncernen ingående bolagen lämnar självdeklaration inom skilda län.

Några av bristerna hos den nuvarande modellen skulle kunna avhjälpas, samtidigt som fördelarna behålls, genom att MKSR:s verksamhet inordnas i en och samma länsrätt och då i första hand i länsrätten i Stockholms län. Några remissinstanser har förordat detta. En sådan ordning skulle precis som den nuvarande underlätta en enhetlig rättstillämpning i andra instans. Dessutom skulle förutsättningarna för en enhetlig rättstillämpning i tredje instans öka, eftersom besvär över de ifrågakvarande besluten skulle komma att anföras hos en och samma kammarrätt, nämligen kammarrätten i Stockholm.

Även om storföretagens taxeringsfrågor många gånger avser invecklade förhållanden är de emellertid inte av en så särpräglad natur att liknande frågor inte kan komma upp hos andra skattskyldiga. Bland de besvär avseende juridiska personer som nu avgörs av MKSR dominerar för övrigt allmänna frågor om rörelsebeskattning. Det får vidare anses klart att det hos länsrätterna skett en höjning av kompetensen och att de är kvalificerade att – i likhet med vad som i viss utsträckning redan sker – avgöra besvär över storföretagens taxeringar. För egen del anser jag därför att man bör sträva efter att utveckla och stimulera rättskipningen i länsrätterna i likhet med vad som gjordes i samband med riksdagens ställningstagande att var och en av kammarrätterna skulle få handlägga mål beträffande besvär över beslut av MKSR. Att tillföra alla länsrätter flera mål som rör större företags taxeringar bör leda till en ytterligare höjning av den allmänna kompetensen där.

Vad jag nu sagt bör i och för sig inte hindra att man av hänsyn till intresset av en enhetlig rättstillämpning till en viss grad koncentrerar mål till några länsrätter. I så fall skulle man – såsom från olika håll framförts som önskvärt – kunna behålla den nuvarande kompetensen inom MKSR i en i huvudsak samlad form. En inte obetydlig koncentration till de tre största länsrätterna skulle följa av promemoriaförslaget att taxeringsbesvär rörande ett bolag i en koncern alltid skall prövas av länsrätten i det län där moderbolaget har sitt säte, eftersom en stor del av moderbolagen finns inom de största länsrätternas domkretsar. Förslaget uppfyller till stor del

önskemålet om att besvär rörande koncernbolag hålls samman. Som påpekats vid remissbehandlingen skulle emellertid en sådan tvingande regel vara svår att tillämpa och leda till praktiska problem. Det skulle sålunda kunna vara svårt bl. a. att spåra moderbolaget. Vidare skulle ändringar i koncernstrukturen kunna föranleda många mer eller mindre slumpartade skiften av forum för bolagen.

Jag kommer därför fram till att man även i fråga om koncernbolagen bör följa den vanliga besvärsordningen, dvs. forum bestäms enbart utifrån bolagets egna förhållanden så att besvär skall anföras hos länsrätten i det län där den taxeringsnämnd som fattat det överklagade beslutet varit verksam, dvs. i princip där bolaget har sin hemortskommun. En sådan forumregel svarar således också mot den behörighetsfördelning som gäller i första instans. Den ligger också i linje med vad jag kommer att föreslå rörande det allmännas processföring, nämligen att länskattemyndigheten skall ha hand om processföringen angående de bolag som hör till det egna länet.

Ett införande av den nu beskrivna ordningen förutsätter dock enligt min mening att mål rörande närstående bolag också i fortsättningen kan avgöras av en och samma domstol i de fall målen gäller frågor som har nära samband med varandra. Något behov av samordning föreligger däremot knappast i de fall en tvistefråga inte har direkt samband med något annat bolag. Det bör därför vara fullt tillräckligt att låta en eventuell samordning vara beroende av omständigheterna i de enskilda fallen. Detta kan uppnås genom att man öppnar möjligheter för länsrätterna att till en länsrätt föra samman sådana mål från olika länsrätter som har nära samband med varandra. Departementspromemorian innehåller ett sådant förslag efter förebild från den regel som för närvarande gäller på kammarrättsnivå och som återfinns i 4 § förordningen (1977: 937) om kammarrätternas domkretsar.

Den i promemorian föreslagna regeln avser alltså att även för länsrätternas del skapa möjligheter att samordna mål som har samband med varandra. Det kan t. ex. gälla vissa s. k. oäkta koncerner där ägaren och hans företag taxeras i olika län. Ett annat exempel är att delägarna i ett handelsbolag är bosatta i olika län. Den föreslagna regeln har i allt väsentligt godtagits av samtliga remissinstanser. Även för egen del ansluter jag mig i sak till promemorieförslaget. Jag återkommer strax med några ytterligare synpunkter som inte direkt avser frågorna om koncernbolagen.

Den nu förordade sammanföringsregeln på länsrättsnivå skulle enligt promemorieförslaget inte vara tillämplig på koncernbolagen, eftersom dessa skulle träffas av den särskilda forumregeln med moderbolagets hemortsförhållanden som styrande faktor. Men genom att utvidga tillämpningsområdet för den så att den omfattar också koncernbolagen uppnår man att besvär över koncernbolagens taxeringar vid behov kan hållas samman för avgörande av en och samma domstol. Det behov av sammanföring som gör sig gällande för koncernbolagens del bör alltså kunna täckas av en allmän sammanföringsregel.

Av intresse är vad den nu beskrivna ordningen i praktiken kommer att leda till i fråga om fördelningen mellan länsrätterna av mål rörande kon-

cernbolag. I förhållande till promemoriaförslaget torde följderna bli att inte lika många mål kommer att styras till de tre största länsrätterna och då främst länsrätten i Stockholms län. Resultatet torde ändå bli att närmare hälften av de allra största bolagen (aktiebolag noterade vid Stockholms fondbörs) kommer att hamna under länsrätten i Stockholms län. Man kan över huvud taget räkna med en betydande koncentration av mål rörande koncernbolag till denna länsrätt, eftersom relativt många bolag har sin hemortskommun i Stockholms län. Möjligheterna att i stora delar hålla ihop den kompetens som nu finns inom MKSR och att bibehålla en enhetlig rättstillämpning i andra instans bör således vara goda med den här förordade ordningen.

På grund av vad jag nu sagt föreslår jag att hela den målgrupp som nu handläggs av MKSR i princip fördelas mellan samtliga länsrätter. Behörig att avgöra ett mål skall vara domstolen i det län till vilken den taxeringsnämnd som meddelat det överklagade beslutet hör. Jag föreslår vidare att det införs en regel om att mål i olika länsrätter skall kunna föras samman till en enda länsrätt oberoende av huruvida målen rör koncernbolag eller inte.

Vad gäller sammanföringsregeln vill jag tillägga följande.

I departementspromemorian föreslogs att frågan reglerades i lag. För egen del anser jag att detaljföreskrifter – i likhet med vad som gäller på kamrarrättsnivån – bör ges i en förordning. Jag föreslår att det i 14 § lagen (1971: 289) om allmänna förvaltningsdomstolar tas in bestämmelser om att sådana mål vid flera länsrätter som har nära samband med varandra får handläggas vid en av länsrätterna och att regeringen meddelar närmare föreskrifter om detta.

### 2.2.3 Det allmännas talan

**Mitt förslag:** Det allmännas talan i mål av det slag som nu avgörs av MKSR skall föras av länsstatemyndigheterna i stället för av allmänna ombudet för mellankommunala mål (AO). RSV skall dock ges möjlighet att ta över uppgiften att föra talan.

**Promemoriaförslaget:** Överensstämmer i huvudsak med mitt förslag.

**Remissinstanserna:** I den här frågan har remissinstanserna över lag en inställning som motsvarar den som redovisats beträffande frågan om avvecklingen av MKSR. De som vill behålla MKSR vill alltså också behålla AO medan de som godtar att MKSR avvecklas även godtar promemoriaförslaget om det allmännas talan.

**Skälen för mitt förslag:** Det allmännas talan i mål som för närvarande prövas av MKSR förs av AO. Som skattechef ansvarar AO också för eftergranskningen beträffande mellankommunala taxeringar. AO:s funktion är direkt kopplad till det verksamhetsområde som är bestämt för MKSR.

Mitt förslag att avveckla MKSR och föra över den mellankommunala målgruppen till länsrätterna leder till att AO:s ställning måste omprövas.

Den naturliga lösningen är då att den fördelning av de mellankommunala målen som föreslås på domstolssidan följs av en motsvarande fördelning i fråga om behörigheten att föra det allmännas talan. Detta skulle innebära att man på regional nivå tar hand om de arbetsuppgifter som nu ankommer på AO.

En överföring av talerätten till regional nivå ligger också i linje med ställningstagandet angående en sammanhållen skatteförvaltning (se avsnitt 2.1). En sådan överföring skapar också ökade möjligheter att samordna processföringen med utrednings- och revisionsfunktionerna. En decentralisering av processföringsuppgifterna bör vidare – med hänsyn till den breda kompetens som behövs – medföra en värdefull stimulans för myndigheterna på det regionala planet. Det är enligt min mening också naturligt att det allmännas representanter på regional nivå får ansvaret för de angelägenheter som rör det egna länet.

Mot en sådan decentraliserad ordning kan vissa invändningar riktas. Det kan bl. a. hävdas att man bör slå vakt om den enhetliga behandling och överblick som nu finns hos AO och som är särskilt betydelsefull vad gäller många storföretags taxeringar. Även med en regional placering av processförarna bör det emellertid enligt min mening vara möjligt att på ett tillfredsställande sätt tillgodose önskemålet om enhetlighet från det allmännas sida beträffande den här målgruppen. Bl. a. bör RSV utnyttja sin enligt principbeslutet om en sammanhållen skatteförvaltning stärkta ställning och ge riktlinjer och råd för processverksamheten (jämför avsnitt 2.1). Men för att säkerställa enhetlighet från det allmännas sida bör härutöver en decentralisering av processföringen förenas med möjligheter att från centralt håll direkt utöva processverksamhet. Jag återkommer till detta.

Behörigheten att föra det allmännas talan i sådana mål som nu avgörs av MKSR bör mot bakgrund av vad jag nu sagt i första hand läggas på länskattemyndigheterna. Nästa fråga blir då hur en viss myndighets behörighet skall bestämmas. Det ligger här närmast till hands att låta en länskattemyndighets behörighet avse skattskyldiga som taxerats i det egna länet. Detta skulle vad gäller koncernbolagen innebära att länskattemyndigheten i ett sådant bolags hemortslän blir bolagets motpart i en eventuell taxeringsprocess. Mitt förslag om forumregler innebär ju att forum vid besvär över ett koncernbolags taxering skall bestämmas endast med utgångspunkt i det egna bolagets förhållanden.

Jag anser också för egen del att behörighetsfördelningen mellan länskattemyndigheterna i fråga om talerätten normalt bör vara den nu beskrivna. Detta bör emellertid inte hindra en länskattemyndighet från att passera länsgränsen och närmare utreda beskattningsförhållandena beträffande en skattskyldig i ett annat län på samma sätt som AO för närvarande gör. Utredningar över länsgränserna är ju angelägna inte minst i fråga om koncernbolagen. När det i sådana fall blir fråga om att föra talan i domstol bör det allmänna kunna samordna processföringen i likhet med vad som nu sker genom AO och i enlighet med den samordning som kan äga rum på domstolssidan. Det bör alltså vara möjligt för en länskattemyndighet att föra talan beträffande en skattskyldig i ett annat län.

Enligt min mening finns det inte anledning att koppla en sådan behörig-

het till någon bestämd länskattemyndighet. En sådan koppling föreslogs däremot i departementspromemorian, men detta gjordes mot bakgrund av förslaget där om en särskild forumregel för koncernbolagen.

Med den lösning jag förordat i forumfrågan talar rationella skäl i stället för att den geografiska behörigheten är i princip obegränsad så att den länskattemyndighet som är bäst lämpad att föra talan i det enskilda fallet också får göra detta. Om exempelvis en viss länskattemyndighet i samband med eftergranskning av en koncern finner att talan bör väckas beträffande flera koncernbolag belägna i olika län, skulle hanteringen av besvärfrågorna underlättas om denna myndighet fick föra talan rörande alla bolagen. I en sådan situation kommer målen i regel att föras samman till en enda länsrätt varvid det ankommer på de berörda länsrätterna att bestämma vilken av dem som skall handlägga målen. Även om det då inte blir länsrätten i det län som den utredande skattemyndigheten hör till som skall avgöra målen, bör denna enligt min mening kunna föra det allmännas talan i målen.

En länskattemyndighet bör givetvis inte ges helt fria händer vad gäller processföringen rörande skattskyldiga i andra län. Det är ju ytterst myndigheten i hemortslänet som ansvarar för beskattningsverksamheten där. För att en annan länskattemyndighet skall få föra talan bör det därför vara en nödvändig förutsättning att myndigheten i den skattskyldiges hemortslän uppdrar åt den andra länskattemyndigheten att föra det allmännas talan.

Jag vill tillägga att det med den nu förordade ordningen ges utrymme för skatteförvaltningen att utnyttja de samlade resurserna mera effektivt. Det blir bl. a. möjligt att ta hänsyn till en viss myndighets speciella kapacitet och tilldela denna ett samordningsansvar beträffande bolagen i en koncern även om moderbolaget inte har sitt säte i det länet.

Vad jag här förordat i fråga om behörigheten att föra talan över länsgränserna bör enligt min mening komma till uttryck i TL. Jag föreslår att det i 18 § tas in en bestämmelse om att en länskattemyndighet får uppdra åt en annan länskattemyndighet att föra talan i mål enligt TL.

Även om behörigheten i fråga om det allmännas talan i de nuvarande mellankommunala målen i första hand bör ligga på regional nivå, bör det som jag tidigare berört vara möjligt att också i fortsättningen från centralt håll föra talan i taxeringsmål. Därigenom bevaras till stor del möjligheterna till överblick och enhetlighet från det allmännas sida. En central talerätt är angelägen särskilt i fråga om mål som har principiellt intresse eller som representerar betydande ekonomiska värden. En annan fördel med centralt placerade processförare är att det kan förutsättas att sådana kan bistå en länskattemyndighet när detta är påkallat med hänsyn till t. ex. ett ärendes svårighetsgrad.

Erfarenheterna visar också att det finns behov av att centralt kunna föra processer i särskilda ärendetyper, inte minst i ärenden som rör internationell beskattning. Detta behov har föranlett särskilda förordnanden för vissa tjänstemän, s. k. riksintendenter, hos RSV att föra talan i visst mål eller viss grupp av mål. Sådana förordnanden har regeringen gett med stöd av 3 § fjärde stycket TL. Här vill jag erinra om att jag i årets budgetpropo-

sition mot bakgrund av företagens ökande internationalisering bl. a. understök det angelägna i att det finns en tillräcklig kompetens på den fiskala sidan för hanteringen av multinationella företag. Jag uttalade vidare att det för att RSV skall kunna fullgöra sina uppgifter på det internationella området förutsätts att den speciella kunskap som erfordras vid handläggningen finns inom verket. Dessa frågor borde lämpligen tas upp vid den inom verket pågående översynen av verkets organisation.

Jag anser alltså att det även i framtiden bör finnas möjligheter att från centralt håll föra processer i taxeringsmål. Den centrala nivån bör enligt min mening ges en rätt att från länskattemyndigheterna ta över uppgiften att föra talan.

Frågan är sedan hur denna centrala processföringsfunktion skall utformas. Jag vill då förutskicka att jag senare (se avsnitt 3.4) kommer att föreslå att RSV i det framtida, förenklade taxeringsförfarandet skall vara ensamt behörigt att föra talan till den skattskyldiges nackdel över taxeringsbeslut som meddelats av länskattemyndighet. Jag tar därvid inte ställning i frågan hur RSV bör organiseras med tanke på processföringsuppgifterna i det förenklade systemet. Om systemet genomförs på föreslaget sätt bör emellertid den centrala processfunktion som avser de mellankommunala målen kunna inordnas i den processfunktion som kommer att utgöra ett led i reformen om ett förenklat taxeringsförfarande.

I departementspromemorian har föreslagits att behörigheten att på central nivå föra det allmännas talan skall ligga hos särskilda tjänstemän hos RSV. Där skulle en processföringsenhet kunna bildas genom en sammanslagning av verksamhetsgrenarna hos AO och de nuvarande s. k. riksintendenter. När det förslaget lades fram hade man emellertid inte tagit ställning i frågan om hur processföringsfunktionen på det regionala planet borde utformas i samband med bildandet av länskattemyndigheterna. I det här sammanhanget (se avsnitt 3.4) föreslår jag att rätten att föra det allmännas talan på den regionala nivån skall ligga på länskattemyndigheterna som en myndighetsuppgift. Syftet är bl. a. att skapa bättre förutsättningar för en samordning mellan de olika leden inom beskattningsverksamheten. Med hänsyn härtill bör enligt min mening också den centrala processfunktionen utformas som en sedvanlig myndighetsuppgift. Den centrala behörigheten att föra talan i mål om taxering bör alltså enligt min mening tillkomma RSV som myndighet.

Den nu förordade omläggningen av processbehörigheten innebär att det inte längre blir fråga om funktionellt fristående processförare. Funktionen AO bör därför avskaffas. Det finns heller inte något behov av att förordna riksintendenter. RSV bör i stället på egen hand få bestämma i vad mån man från centralt håll skall driva processer, t. ex. i ärenden om internationell beskattning.

Mitt förslag föranleder ändringar i 3 § TL. Vidare måste ett antal följdändringar göras i andra författningar.

AO företräder för närvarande det allmänna även i vissa ärenden om förhandsbesked enligt lagen (1951: 442) om förhandsbesked i taxeringsfrågor. Eftersom många ärenden om förhandsbesked innehåller principiellt viktiga frågor, är det enligt min mening angeläget att man från centralt håll

också i framtiden kan bevaka det allmännas rätt i sådana ärenden. Det bör emellertid inte tillkomma RSV att föra talan mot ett förhandsbesked, eftersom ett sådant formellt sett lämnas av verket även om det är en särskild nämnd, nämnden för rättsärenden, som handlägger ärendet. På grund härav och då avvecklingen av AO – som jag kommer att föreslå i närmast kommande avsnitt – avses ske först vid utgången av juni 1988 anser jag att AO också tills vidare bör få föra talan rörande ärenden om förhandsbesked. Jag avser att i ett senare sammanhang ta upp frågan om hur organisationen bör utformas för tiden efter avvecklingen av AO. Vad jag här sagt medför att en övergångsbestämmelse bör fogas till lagen om förhandsbesked i taxeringsfrågor.

Till sist vill jag nämna att RSV genom den nu föreslagna ordningen ges möjlighet att inom tämligen vida ramar från länskattemyndigheterna överta uppgiften att föra talan i taxeringsmål. Enligt min mening bör man inte genast företa några större ändringar beträffande de nuvarande arbetsuppgifterna på processområdet. Tvärtom kan det vara lämpligt att framför allt under inledningsskedet se till att en stor del av AO:s nuvarande arbetsuppgifter ligger kvar på central nivå. Jag tänker då på att det är angeläget dels att decentraliseringen till länskattemyndigheterna genomförs på ett sådant sätt att man även i fortsättningen får en god överblick över koncernbolagens taxeringar, dels att en hög processkompetens bevaras inom RSV med hänsyn inte minst till de nya uppgifter på processområdet som jag föreslår att RSV skall tilldelas i det framtida, förenklade taxeringsförfarandet.

#### 2.2.4 Ikraftträdande

**Mitt förslag:** Verksamheten vid MKSR skall vara helt avvecklad den 1 juli 1988. De nya reglerna om forum och det allmännas talan beträffande de nuvarande mellankommunala målen skall tillämpas första gången vid 1987 års taxering.

**Promemorieförslaget:** Överensstämmer med mitt.

**Remissinstanserna:** Förslaget godtas.

**Skälen för mitt förslag:** De tidigare nämnda förenklingsreformerna under senare år talar i och för sig närmast för en ändring av forumreglerna redan i fråga om 1986 års taxering. Som framhållits i promemorian är det emellertid – mot bakgrund bl. a. av att slopandet av den kommunala taxeringen av juridiska personer genomförs fullt ut först vid 1987 års taxering – inte lämpligt att länsrätterna skall behöva ta sig an mål där frågor uppkommer som de i dag har ringa erfarenhet av och som redan vid 1987 års taxering kommer att vara inaktuella. Jag gör därför också för egen del bedömningen att länsrätt bör vara rätt forum vid besvär i fråga om 1987 och senare års taxeringar.

Jag delar också uppfattningen att verksamheten vid MKSR bör fortsätta fram t. o. m. den 30 juni 1988. Därmed bör MKSR kunna avvecklas utan att

något större antal redan anhängiggjorda mål behöver föras över till länsrätterna. De mål som då kvarstår icke avgjorda bör fördelas enligt de nya forumreglerna.

Det måltillskott till länsrätterna som förslaget innebär (år 1985 inkom knappt 1400 mål till MKSR) kan ställas i relation till det målbortfall – också fr. o. m. 1987 års taxering – som den förenklade löntagarbeskattningen leder till. Detta bortfall för länsrätternas del har av skatteförenklingskommittén beräknats till ca 25 000 mål. Med hänsyn härtill bör man sammantaget kunna räkna med en minskning av målbalansen hos länsrätterna.

Till sist vill jag nämna att jag avser föreslå regeringen att de aviserade bestämmelserna om sammanföring av mål i olika länsrätter tillämpas från kommande årsskifte.

## 2.3 Ingivande av besvär

### 2.3.1 Inledning

**Mitt förslag:** De nya reglerna i förvaltningslagen och förvaltningsprocesslagen att besvärsskrivelser skall ges in till den myndighet som har meddelat det överklagade beslutet och att denna myndighet skall pröva om överklagandet har kommit in i rätt tid skall i så stor utsträckning som möjligt tillämpas på skatteområdet. Vissa relativt omfattande undantag måste dock göras bl. a. när det gäller besvär över taxeringsnämndernas beslut.

**Skälen för mitt förslag:** På förvaltningsrättens område har huvudprincipen när det gäller hur beslut överklagas hittills varit att besvärshandlingen skall ges in till den instans som har att pröva besvären. Enligt de av riksdagen i april 1986 antagna förslagen till ny förvaltningslag (FL) och ändringar i förvaltningsprocesslagen (FPL) (prop. 1985/86: 80, KU 21, rskr. 202, SFS 1986: 223 och 224) skall emellertid klaganden i stället lämna in besvären till den myndighet eller domstol som har fattat det överklagade beslutet och inte direkt till den högre instansen. Vidare skall den instans som fattat det överklagade beslutet pröva om besvären anförts i rätt tid.

De nya reglerna i FL och FPL träder i kraft den 1 januari 1987 och kommer att gälla i förvaltningsmyndigheter och förvaltningsdomstolar i den mån inte annat är föreskrivet i en annan lag eller i en förordning.

För de allmänna domstolarna och på socialförsäkringsområdet gäller redan att besvären skall ges in till beslutsmyndigheten.

Frågan om vart en besvärshandling skall ges in är ofullständigt reglerad i författningarna på skatteområdet. I vissa lagar, såsom exempelvis lagen om mervärdeskatt finns bestämmelser som anger att besvärshandlingen skall ges in till den instans som skall pröva besvären, medan frågan på andra skatteområden inte alls eller endast delvis är särskilt reglerad. Taxeringslagen (TL) innehåller således inga uttryckliga regler om vart besvär



över en taxeringsnämnds beslut skall ges in. Lagens 75 § är dock formulerad på ett sådant sätt att den kan sägas förutsätta att besvären skall ges in till länsrätt. Beträffande lokala skattemyndighetens beslut om särskild avgift finns regler som direkt anger att besvär över dessa beslut skall ges in till länsrätten (116 m och 116 o §§ TL). En utförligare reglering har inte ansetts nödvändig med hänsyn till att bestämmelserna i FL och FPL blir tillämpliga i den mån från dessa lagar avvikande regler inte finns.

I stor utsträckning faller således ordningen för ingivande av överklaganden tillbaka på de allmänna reglerna i FL och FPL. De av riksdagen antagna ändringarna i dessa regler gör det därför nödvändigt att företa en del ändringar i skatte- och taxeringsförfattningarna så att de antingen anpassas till de nya principerna i FL och FPL eller regler införs som gör det möjligt att bibehålla den nuvarande ordningen.

För taxeringsprocessens del har sedan länge en ändrad ordning för ingivande av besvär övervägts. Den s. k. RDB-utredningen föreslog i rapporten (RSV Rapport 1983: 7, DV Rapport 1983: 1) Förenklad hantering av taxeringsbesvär m. m., att flertalet besvär över taxeringsnämndernas beslut skulle ges in till lokala skattemyndigheten i stället för till länsrätten. Nuvarande förfarande borde enligt utredningen behållas i fråga om besvär och ansökningar från taxeringsintendent samt besvär till mellankommunala skatterätten. Liknande förslag har lagts fram i den s. k. ÖBO-rapporten (ett projekt inom riksskatteverket) och i en av riksdagens ombudsmän (JO) företagen utredning 1981 om den långsamma skatteprocessen. RDB-utredningens förslag mottogs i huvudsak positivt av remissinstanserna.

Skatteförenklingskommittén har föreslagit att skattskyldiga och kommuner skall ge in sina besvär över skattemyndigheternas beslut till den myndighet som har fattat det överklagade beslutet och att besvär från det allmännas sida skall ges in direkt till länsrätten. Remissinstanserna har inte riktat några invändningar mot kommitténs förslag i denna del.

Enligt min mening talar flera starka skäl för att bestämmelserna om ingivande av besvär på skatteområdet i så stor utsträckning som möjligt anpassas till de nya principerna i FL och FPL.

Som framhölls i propositionen om ny förvaltningslag är det angeläget att reglerna angående till vilken instans klaganden skall vända sig är enhetliga, eftersom olikheter kan verka förvillande och ge upphov till förseningar och krångel i handläggningen. Genom omläggningen slipper överinstansen arbetet med att rekvirera handlingar från beslutsmyndigheten och handlingarna i ärendet kommer snabbare till överinstansen. Det blir vidare lättare att "spåra" otydliga klagomål och att avgöra vilka ärenden de hör till.

Jag vill även framhålla RDB-utredningens påpekande att förfarandet med omprövning av beslut i taxeringsnämnd skulle kunna utnyttjas mera frekvent och på ett smidigt sätt samt att möjligheterna att vidta rättelse enligt 72 a § TL skulle kunna utnyttjas fullt ut om besvär över taxeringsnämndernas beslut gavs in till lokala skattemyndigheten. RDB-utredningen ansåg dessutom att handläggningen av ansökningar om anstånd med att betala in kvarstående skatt skulle kunna förenklas.

Mot bakgrund av vad jag nu har anfört bör enligt min mening de nya

bestämmelserna i FL och FPL slå igenom på skatteområdet i största möjliga utsträckning. Vissa avsteg måste dock göras från huvudprincipen att besvärerna skall ges in till beslutsmyndigheten, bl. a. när det gäller besvär över taxeringsnämndernas beslut. Med hänsyn till de regler om extraordinär besvärssrätt som finns på många håll inom skattelagstiftningen är det enligt min mening inte heller lämpligt att alltid låta beslutsinstanserna pröva om besvärsskrivelsen kommit in i rätt tid. Jag kommer att i följande avsnitt ta upp de fall där jag anser att avsteg från de aktuella reglerna i FL och FPL bör göras eller där det krävs justeringar i nu gällande bestämmelser.

De nya reglerna för ingivande av överklaganden får givetvis inte leda till att enskilda förlorar möjligheten att få sin sak prövad genom att de råkar sända besvärsskrivelsen till fel myndighet. I syfte att förhindra rättsförluster kommer jag därför att föreslå särskilda regler om verkan av att besvär lämnats in till fel myndighet eller domstol (se avsnitt 2.3.5). Jag vill vidare framhålla vikten av att berörda myndigheter lämnar tillräcklig information till allmänheten om de företagna ändringarna.

Huvudskälet till den omläggning av ordningen för överklaganden som företagits i FL är enligt vad som framgår av motiven till propositionen att beslutsmyndigheten skall få tillfälle att ompröva sitt beslut i samband med att det överklagas. I avsnitt 4.5 förordar jag att det framtida omprövningsförfarandet i samband med överklaganden på skatteområdet får en utformning som relativt nära ansluter till det som kommer att gälla enligt den nya förvaltningslagen. Ett sådant omprövningsförfarande förutsätter att besvärerna ges in till beslutsinstansen. Vidare föreslår jag i avsnitt 3.1 att rätten att fatta de grundläggande taxeringsbesluten förs över från taxeringsnämnderna till lokala och regionala skattemyndigheter samt att besvärreglerna förenklas avsevärt. Om dessa förändringar genomförs blir det således möjligt att ytterligare anpassa reglerna för anförande av besvär på skatteområdet till den ordning som anges i FL och FPL.

En omläggning av ordningen för ingivande av besvärsskrivelser kommer att föra med sig en del problem av övergångsnatur. Besvärshänvisningarna i olika blanketter måste t. ex. ändras och nya rutiner måste införas av beslutsmyndigheterna. Enligt min mening hade det varit önskvärt att de nya reglerna angående ingivande av besvär på skatteområdet hade trätt i kraft vid årsskiftet 1986/1987, samtidigt med den nya förvaltningslagen. Riksskatteverket har emellertid framhållit att det skulle uppstå stora praktiska svårigheter för de lokala skattemyndigheterna att klara av denna omläggning redan till nästa årsskifte vad gäller besvärerna över taxeringsnämndernas beslut och över lokala skattemyndigheternas beslut om särskild avgift. Sistnämnda myndigheter kommer nämligen att få en ökad arbetsbelastning under 1987 bl. a. på grund av de nya rutinerna för den förenklade självdeklarationen och arbetet inför 1988 års allmänna fastighetstaxering. Vidare krävs för att den ändrade ordningen för ingivande av besvär skall fungera smidigt att datorstödet till de lokala skattemyndigheterna anpassas till de nya rutinerna. Inte heller detta kan vara klart till nästa år. Jag har mot bakgrund härav funnit det nödvändigt att skjuta på ikraftträdandet när det gäller besvär över taxeringsnämndernas beslut och

lokala skattemyndigheternas beslut om särskild avgift så att de nya reglerna blir tillämpliga först fr. o. m. 1988 års taxering. Särskilda övergångsbestämmelser måste införas på grund härav. Vad gäller övriga typer av ärenden på skatteområdet bör enligt min bedömning de praktiska svårigheterna inte vara av sådan omfattning att det motiverar att omläggningen skjuts upp.

### 2.3.2 Besvär över taxeringsnämndernas beslut m. m.

**Mitt förslag:** Besvär av skattskyldiga och kommuner över en taxeringsnämnds beslut skall ges in till lokala skattemyndigheten i det fögderi där den skattskyldiges hemortskommun för det taxeringsår besvären avser är belägen. Saknar den skattskyldige hemortskommun i riket skall besvären ges in till lokala skattemyndigheten i Stockholms fögderi. Besvär av länskattemyndigheten skall ges in direkt till länsrätten. Prövningen av om besvären kommit in i rätt tid skall företas av länsrätten.

En bestämmelse motsvarande den i 28 § första stycket FL införas för det fall taxeringsnämndens beslut genom rättelse enligt 72 a § TL ändrats i enlighet med vad klaganden begärt. Besvären förfaller således i detta läge.

För besvär över fastighetstaxeringsnämnds beslut skall motsvarande regler gälla som för besvär över taxeringsnämnds beslut.

Besvär över beslut enligt lagen (1958: 295) om sjömansskatt ges in till beslutsinstansen som också prövar om besvären kommit in i rätt tid.

**Skälen för mitt förslag:** För besvär över taxeringsnämndernas beslut måste en särskild ordning införas som avviker från den som i allmänhet kommer att gälla för överklagande av beslut. Taxeringsnämnderna arbetar endast en del av året och upplöses vid taxeringsperiodens utgång. Dessutom har taxeringsnämnderna ingen egen kansliorganisation. Kanslifunktionerna fullgörs av lokala skattemyndigheten och i viss utsträckning länsstyrelsen. Det är därför inte möjligt att ha en regel som föreskriver att besvären skall ges in till den myndighet som har fattat det överklagade beslutet. Enligt min mening bör i stället gälla att överklaganden från skattskyldiga och kommuner skall ges in till lokala skattemyndigheten.

Som jag nämnt i avsnitt 2.2 om mellankommunala skatterätten har de s.k. utbotaxeringarna avskaffats fr. o. m. 1985 års taxering för fysiska personer och dödsbon och fr. o. m. 1986 års taxering har taxeringen till kommunal inkomstskatt slopats för juridiska personer. Dessa ändringar innebär att den skattskyldige taxeras enbart av taxeringsnämnden i hemortskommunen. Besvären bör därför enligt min mening ges in till lokala skattemyndigheten i hemortskommunen för det aktuella taxeringsåret. Det är denna myndighet som i allmänhet prövar frågan om anstånd med inbetalning av kvarstående skatt och i flertalet fall har tillgång till deklara-tionsmaterialet. Om den skattskyldige saknar hemortskommun här i riket bör

besvären ges in till lokala skattemyndigheten i Stockholms fögderi eftersom dessa skattskyldiga taxeras i det för riket gemensamma taxeringsdistriktet av en gemensam taxeringsnämnd som finns i Stockholm.

De nya reglerna i FL och FPL innebär även som nämnts att beslutmyndigheten skall pröva om besvären har kommit in i rätt tid och om så inte är fallet avvisa överklagandet. Vidare har införts en skyldighet för myndigheterna att i vissa fall ompröva beslut som de har meddelat som första instans. I förarbetena till dessa bestämmelser (prop. 1985/86: 80, s. 74) framhålls att myndigheten eller domstolen har möjlighet att avvika från regeln om att för sent anförda besvär skall avvisas bara när det är uttryckligen föreskrivet. Som exempel på sådana föreskrifter i specialförfattningar nämns 76 § TL. Vidare framhålls att myndigheten också måste beakta regler om särskilda besvärsmöjligheter, t. ex. 100 § TL.

Prövningen av om besvärsskrivelsen kommit in inom ordinarie besvärstid är normalt av enkel beskaffenhet. På skatteområdet finns emellertid i stor utsträckning regler som möjliggör att ett överklagande trots att det kommit in efter den ordinarie besvärstidens utgång kan prövas om vissa särskilda omständigheter föreligger, s. k. extraordinär besvärstid. I avsnitt 3.3 kommer jag att lämna en redogörelse för TL:s besvärregler. Av denna framgår att reglerna om extraordinära besvär enligt 99 och 100 §§ TL är relativt invecklade och ofta svårtillämpade. Vidare kompliceras bilden när det gäller överklaganden till länsrätt av bestämmelsen i 76 § fjärde stycket TL, som innebär att om en skattskyldigs besvär inkommit efter ordinarie besvärstid, februari månad året efter taxeringsåret, men före utgången av juni månad året efter taxeringsåret, får länsrätten pröva besvären om taxeringsintendenten (länskattemyndigheten) helt eller delvis biträder besvären i sak.

Mot bakgrund härav är det enligt min bedömning inte lämpligt att beträffande besvär till länsrätt över en taxeringsnämnds beslut eller en lokal skattemyndighets beslut om särskild avgift låta lokal skattemyndighet företaga prövningen av om besvären kommit in i rätt tid. Detta bör i stället ankomma på länsrätten. En särskild bestämmelse bör således införas här om.

Utöver vad jag anförde i lagrådsremissen vill jag när det gäller överklaganden i taxeringsmål av länsrätts och kammarrätts avgöranden göra det förtydligandet att det enligt min mening inte finns tillräckliga skäl att frånga de aktuella reglerna i 7 § FPL, även om extraordinära besvär enligt 100 § TL i vissa fall prövas direkt av kammarrätt eller regeringsrätten. De nya bestämmelserna i FPL medför att den länsrätt eller kammarrätt som fattat det överklagade beslutet normalt skall avvisa en besvärsskrivelse som kommit in efter den i 96 resp. 98 § TL angivna besvärstiden. Anger emellertid klaganden i besvärsskrivelsen att han anför besvär i särskild ordning eller ger omständigheterna vid handen att det kan vara fråga om sådana besvär bör beslutsinstansen dock, såvida inte även tiden för anförande av besvär i särskild ordning gått ut, överlämna skrivelsen till överinstansen för eventuell prövning av de extraordinära besvären. Det kan inte anses ankomma på beslutsinstansen att i övrigt gå in på frågan om förutsättningarna för extraordinär besvärstid är uppfyllda.

Enligt 69 § 3 mom. TL skall taxeringsnämnden ompröva beslut när den skattskyldige begär det eller skäl annars föreligger. Frågan om nytt beslut får inte prövas av taxeringsnämnden efter utgången av oktober månad under taxeringsåret eller när den skattskyldige har anfört besvär över taxeringsnämndens beslut och särskilda skäl för prövning inte föreligger.

Enligt min bedömning får reglerna i TL om taxeringsnämndens omprövnings skyldighet anses vara en sådan specialreglering som utesluter att reglerna i FL angående omprövning skall tillämpas. Jag anser inte att det finns skäl att med anledning av de nya omprövningsreglerna i FL nu företa några ändringar i reglerna angående taxeringsnämndernas omprövnings skyldighet. Som jag emellertid närmare kommer att utveckla i avsnitt 3.3 bör dock på sikt omprövningsmöjligheterna av taxeringsbeslut utvidgas avsevärt.

Lokala skattemyndigheten har inte rätt att ompröva taxeringsnämndens beslut. Däremot kan lokala skattemyndigheten företa vissa rättelser enligt 72 a § TL. Efter utgången av maj månad året efter taxeringsåret får rättelse beslutas endast om anmärkning i fråga om felaktigheten gjorts dessförinnan.

Besvär som kommer in före nämnda tidpunkt bör enligt min mening granskas av lokala skattemyndigheten för bedömning av om rättelse enligt sistnämnda lagrum kan företas. För de besvär som kommer in efter denna tidpunkt behövs emellertid knappast någon närmare granskning från lokala skattemyndighetens sida.

Enligt 28 § första stycket FL förfaller överklagandet om den myndighet som har fattat beslutet själv ändrar det så som klaganden har begärt. Om taxeringsnämnden vid en omprövning ändrar ett överklagat beslut i enlighet med klagandens yrkande förfaller överklagandet således. Lokala skattemyndigheten behöver då inte överlämna besvärsskrivelsen och övriga handlingar till länsrätten. Om däremot taxeringsnämndens beslut ändras av lokala skattemyndigheten eller länsstyrelsen med stöd av 72 a § TL i enlighet med besvaren blir regeln i FL inte tillämplig. En bestämmelse motsvarande den i 28 § FL bör därför enligt min mening införas för sistnämnda fall. Även här bör således gälla att besvaren förfaller.

Jag vill framhålla att den skattskyldige har kvar sin allmänna besvärs möjlighet enligt 76 § TL i de fall lokala skattemyndigheten, länsstyrelsen eller taxeringsnämnden avskrivit ett besvärssärende eftersom besvaren då aldrig varit under länsrättens prövning.

Jag vill i detta sammanhang vidare påpeka att det inte åligger lokala skattemyndigheten att pröva om reglerna för måls anhängiggörande i 3 och 4 §§ FPL är uppfyllda. Ansvaret för denna prövning ligger på länsrätten. Lokala skattemyndighetens möjligheter att företa rättelse enligt 72 a § TL är inte beroende av ansökan eller motsvarande från den skattskyldige utan kan ske ex officio. Lokala skattemyndigheten har därför i regel inget behov av att t.ex. fullmakt företas. Det kan dock givetvis ofta vara praktiskt att lokala skattemyndigheten t. ex. i samband med att någon personligen ger in en besvärsskrivelse kontrollerar sådana saker som att besvärsskrivelsen är undertecknad och att eventuell erforderlig fullmakt finns, m. m. Denna kontroll får dock inte medföra att handläggningen av ärendet fördröjs.

I likhet med kommittén och RDB-utredningen anser jag att endast besvär av skattskyldiga och kommuner skall ges in till lokala skattemyndigheten. Besvär av länskattemyndigheten bör däremot ges in direkt till länsrätten. För dessa fall uppstår inte några fördelar när det gäller aktkomplettering m. m. om besvären ges in till lokala skattemyndigheten, eftersom den akt som överlämnas samtidigt med besvärsskrivelsen normalt är fullständig. Efter registreringen kan länsrätten således direkt delge den skattskyldige det allmännas yrkande. Om besvären ges in till lokala skattemyndigheten uppkommer i stället en viss tidsförlust. Den olikformighet som uppstår medför enligt min mening inte några påtagliga nackdelar.

Även beträffande ansökan av länskattemyndighet eller kommun om eftertaxering bör den nuvarande ordningen enligt vilken ansökning skall ges in till länsrätt bibehållas med hänsyn till att dessa måls handläggning annars kan fördröjas.

För de skattskyldiga medför mitt förslag angående ingivande av överklaganden enligt min mening betydande fördelar, främst genom att möjligheterna att snabbt få rättelse förbättras.

De lokala skattemyndigheterna kommer på grund av förslaget att få en viss ökning av arbetsbelastningen genom att de måste registrera besvären samt företa en viss granskning och bedömning av dem bl. a. för att kunna företa rättelser enligt 72 a § TL. Nya rutiner för hanteringen av besvärsskrivelser måste vidare läggas upp. Det kan även bli ett ökat antal förfrågningar från allmänheten. Som jag tidigare framhållit är dock en del av svårigheterna av övergående art. Registreringen av inkommande besvär bör kunna underlättas genom ADB-stöd. En omläggning medför emellertid även vinster från arbetssynpunkt, främst för länsrätternas del. Kompletteringen av akterna med deklarationer förenklas genom att länsrätten inte behöver rekvirera dem från de lokala skattemyndigheterna. Ett ökat antal ärenden bör kunna avgöras genom omprövning eller rättelse hos taxeringsnämnd resp. lokal skattemyndighet. Vidare förenklas handläggningen av ärenden om anstånd med inbetalning av skatt vid taxeringsbesvär. Dessa vinster uppväger enligt min mening de nackdelar som kan uppstå i form av ökat arbete för lokal skattemyndighet. Sammantaget bör således omläggningen kunna medföra vissa rationaliseringsvinster. Konsekvenserna från arbetssynpunkt kan därför inte anses lägga hinder i vägen för en reform.

Enligt min mening bör motsvarande regler gälla för *besvär över fastighetstaxeringsnämnds beslut* som vid besvär över taxeringsnämndens beslut. Besvären bör således ges in till lokal skattemyndighet. Flertalet av de fördelar som kan vinnas med att skattskyldigs besvär i fråga om inkomst- och förmögenhetstaxering ges in till lokal skattemyndighet i stället för till länsrätt uppkommer även i fråga om besvär över fastighetstaxeringsnämnds beslut. Dessutom bör reglerna vara enhetliga.

Besvär över *sjömansskattenämndens beslut* enligt lagen om sjömansskatt bör enligt min mening ges in till beslutsinstansen och nämnden bör pröva om besvären kommit in i rätt tid. Sjömansskattenämnden är en permanent verkande, av regeringen förordnad, nämnd inom riksskatteverket. De hinder mot att ge in besvären till beslutsinstansen som föreligger vid beslut av taxeringsnämnd finns således inte här. Reglerna angående

besvär över beslut enligt denna lag är inte heller av sådan beskaffenhet att det kan antas föranleda några svårigheter för nämnden att pröva om besvären kommit in i rätt tid. Denna prövning torde i regel vara av sådan enklare beskaffenhet att nämnden enligt 21 § 2 mom. lagen om sjömansskatt kan delegera beslutsfattandet. Mitt förslag föranleder en ändring i 31 § i lagen.

### 2.3.3 Besvär över vissa beslut av lokal skattemyndighet

**Mitt förslag:** Besvär över beslut om skattetillägg och förseningsavgift ges in till den lokala skattemyndighet som fattat det överklagade beslutet. Besvär av länskattemyndigheten över sådana beslut ges dock in till länsrätten. Länsrätten skall pröva om besvären kommit in i rätt tid.

Besvär över en lokal skattemyndighets beslut i frågor rörande debitering och uppbörd av skatter och socialavgifter skall lämnas in till samma myndighet som fattat det överklagade beslutet. Denna prövar också om besvären kommit in i rätt tid.

**Skälen för mitt förslag:** För besvär över beslut om skattetillägg och förseningsavgift bör huvudregeln att besvären skall ges in till den myndighet som har fattat det överklagade beslutet, alltså lokala skattemyndigheten, gälla. Förslaget föranleder ändringar i 116 l, 116 m och 116 o §§ TL. Regler om rätt att anföra besvär i särskild ordning över beslut om skattetillägg finns i 116 o §. Även dessa är av relativt komplicerad natur. I likhet med vad jag föreslagit beträffande besvär över taxeringsnämndens beslut bör det därför inte heller vid besvär över särskild avgift ankomma på lokala skattemyndigheten att pröva om besvären kommit in i rätt tid.

Om länskattemyndighet för självständig talan om påförande av särskild avgift talar samma skäl som jag anført beträffande besvär av länskattemyndighet över beslut av taxeringsnämnd för att besvären skall ges in till länsrätt direkt och inte till lokal skattemyndighet. Som RDB-utredningen framhållit skulle det inte vara rimligt att länskattemyndigheten ger in yrkandet om inkomsttaxeringen till länsrätten medan yrkandet om skattetillägg baserat på yrkandet om taxeringshöjning ges in till lokala skattemyndigheten.

Även beträffande de lagar som reglerar uppbörd av skatter och socialavgifter bör enligt min mening huvudregeln gälla, nämligen att besvären skall ges in till den myndighet som har fattat det överklagade beslutet dvs. lokala skattemyndigheten. Lokala skattemyndigheten bör också pröva om besvären har anförts i rätt tid. Eftersom regler om besvär i särskild ordning inte förekommer på detta område bör denna prövning inte ge upphov till några speciella problem.

Vissa anpassningar behöver med anledning härav göras i uppbördslagen och lagen (1984: 668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare.

För lagen (1959: 551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt

lagen (1962: 381) om allmän försäkring och lagen (1982: 1006) om avdrag och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar kommer den nya ordningen för ingivande av besvär m. m. att följa direkt av de ändrade reglerna i FL och FPL.

#### 2.3.4 Besvär över beslut angående mervärdeskatt, punktskatter m. m.

**Mitt förslag:** Besvär över länsstyrelsens beslut enligt lagen om mervärdeskatt och vägtrafikskattelagen (1973: 601) samt besvär över riksskatteverkets beslut enligt lagen (1984: 151) om punktskatter och prisregleringsavgifter skall ges in till beslutsinstansen som också prövar om besvären kommit in i rätt tid.

**Skälen för mitt förslag:** Såsom jag inledningsvis nämnt bör eftersträvas att reglerna om vart en besvärshandling skall ges in är enhetliga på hela beskattningsområdet. Detta är enligt min mening ett starkt skäl för att en omläggning av ordningen för ingivande av besvär bör göras också beträffande de indirekta skatterna. Även här uppkommer dessutom i regel liknande fördelar vad gäller ökade möjligheter att företa rättelser samt snabbare aktkomplettering som på tidigare behandlade beskattningsområden.

För beslut enligt lagen om mervärdeskatt, lagen om punktskatter och prisregleringsavgifter (LPP) och vägtrafikskattelagen bör således enligt min mening huvudregeln gälla att besvären skall ges in till den instans som fattat det överklagade beslutet och att denna skall pröva om besvären kommit in i rätt tid.

Jag föreslår således att lagen om mervärdeskatt och LPP ändras i enlighet med vad jag nu anför. I vägtrafikskattelagen behövs inga ändringar utan den ändrade ordningen för ingivande av besvär kommer att följa direkt av de nya reglerna i FL och FPL.

#### 2.3.5 Besvär som ges in till fel myndighet

**Mitt förslag:** Besvär av en skattskyldig eller en kommun över ett beslut av en taxeringsnämnd eller en fastighetstaxeringsnämnd eller en lokal skattemyndighets beslut om särskild avgift skall prövas även om besvärshandlingarna getts in till en annan lokal skattemyndighet än den till vilken besvären rätteligen skulle ha getts in eller till en taxeringsnämnd, en länsrätt eller en länskattemyndighet. Att länskattemyndigheten gett in sina besvär till en annan länsrätt än den som har att pröva besvären skall inte heller utgöra hinder för målets prövning. För övriga ärenden på skatte- och uppbörsområdet skall i detta hänseende reglerna i FL och FPL gälla.



**Skälen för mitt förslag:** Enligt 24 § FL skall en besvärsskrivelse inte avvisas om den inom överklagandetiden har kommit in till den myndighet som skall pröva överklagandet. I sådant fall skall denna myndighet vidarebefordra skrivelsen till den myndighet som har meddelat beslutet och samtidigt lämna uppgift om vilken dag skrivelsen kom in till den högre instansen. En motsvarande regel har införts i 7 § FPL för det fall att besvären lämnats in till den domstol som har att pröva överklagandet.

Enligt 75 § TL utgör den omständigheten att besvärshandlingen tillställts annan länsrätt än den som har att pröva besvären inte hinder för målets prövning. Handlingarna skall då omedelbart översändas till den länsrätt som har att pröva besvären.

Den av mig nu föreslagna ordningen för ingivande av besvär över taxeringsnämnds beslut kommer förmodligen att åtminstone till en början medföra att ett relativt stort antal besvär ges in till fel myndighet. Bestämmelsen i 75 § TL bör därför anpassas till den nya ordningen och utformas så att omläggningen inte leder till rättsförluster. Stadgandets tillämpningsområde bör enligt min mening utvidgas till att avse också de fall då besvär av en skattskyldig eller en kommun getts in till en taxeringsnämnd eller en länskattemyndighet eller till en annan lokal skattemyndighet än den till vilken besvären rätteligen skulle ha getts in. Vidare bör gälla att inte heller besvär av länskattemyndigheten skall avvisas om de inom överklagandetiden getts in till fel länsrätt. Motsvarande ändringar bör göras i 21 kap. 2 § fastighetstaxeringslagen. Genom bestämmelsen i 116 t § TL kommer reglerna i 75 § att bli tillämpliga även på lokal skattemyndighets beslut om särskild avgift.

I övrigt bör enligt min mening de nya reglerna i FL och FPL i nu aktuellt avseende bli tillämpliga även på skatte- och uppbördsområdet.

### 2.3.6 Ingivande av ansökningar från skattskyldiga

**Mitt förslag:** Vissa typer av ansökningar från skattskyldiga som i en del fall skall prövas av länsrätt, t. ex. om extra avdrag för nedsatt skatteförmåga, dödsbobefrielse m. m. skall ges in till lokal skattemyndighet.

**Skälen för mitt förslag:** Vissa ansökningar från skattskyldiga, t. ex. om extra avdrag för nedsatt skatteförmåga, dödsbobefrielse m. m. skall under vissa förutsättningar prövas av länsrätt. De behandlas där i allt väsentligt som besvärssakerna. Det är således i regel samma slags aktmaterial som skall tas fram. Om man låter även dessa ansökningar ges in till lokala skattemyndigheten kan man därför uppnå motsvarande vinster när det gäller aktkomplettering m. m. Det bör även underlätta för de skattskyldiga att ha en enda myndighet att vända sig till. Jag anser mot bakgrund härav att ansökningar från skattskyldiga i följande ärenden bör ges in till lokala skattemyndigheten:

1. ansökan om grundavdrag för dödsbo [49 § kommunalskattelagen (1928: 370)].

2. ansökan om extra avdrag för nedsatt skatteförmåga [50 § 2 mom. kommunalskattelagen och 9 § 2 mom. lagen (1947: 576) om statlig inkomstskatt].

3. ansökan om dödsbodefrielse [75 § 1 mom. kommunalskattelagen. 15 § 1 mom. lagen om statlig inkomstskatt samt 15 § 1 mom. lagen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt].

4. ansökan om skatteberäkning enligt lagen (1951: 763) om beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst.

5. ansökan om sådan skatteberäkning i anledning av domstols dom (8 § samma lag).

6. ansökan om befrielse eller överförande enligt 3 § förordningen (1963: 587) om inkomstbeskattning av fideikommissbo m.m.

Beträffande ansökningar enligt 1–3 föreslår jag att en bestämmelse om att ansökningar av ifrågavarande slag skall ges in till lokal skattemyndighet förs in i 73 § TL. För ansökningar enligt 4–6 bör behövliga författningsändringar göras i resp. författning.

### 2.3.7 Registrering och sekretess

**Mitt förslag:** I 9 kap. 1 och 2 §§ sekretesslagen (1980: 100) införs bestämmelser om begränsning av sekretessen för sådana uppgifter som behövs för skattemyndigheternas diarieföring av överklaganden till domstol. För uppgifter som med anledning av överklagande till domstol registreras hos myndighet enligt 15 kap. 2 § första stycket 3 eller 4 sekretesslagen skall således sekretess gälla endast om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs. Genom ändringen undviks att dubbla diaries behöver föras beträffande besvär till domstol.

#### Skälen för mitt förslag:

##### *Gällande bestämmelser*

De viktigaste bestämmelserna om skattesekretess till skydd för enskilda finns i 9 kap. 1 och 2 §§ sekretesslagen (SkrL).

Enligt 9 kap. 1 § gäller s. k. absolut sekretess i myndighetsverksamhet som avser bestämmande av skatt, taxering och fastställande av underlag för bestämmande av skatt. Att sekretessen är absolut innebär att den inte är beroende av någon prövning av om ett utlämnande av uppgifter skulle vara förenat med skada eller men i det enskilda fallet.

Sekretessen gäller uppgifter om enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden. Vad som menas med uttrycket personliga förhållanden får enligt förarbetena till sekretesslagen (prop. 1979/80: 2, del A s. 84) bestämmas med ledning av vanligt språkbruk. Hit hör således uppgifter om en enskild persons namn, adress och telefonnummer, hälsotillstånd och ekonomi.

Myndighetens verksamhet skall bestå i bestämmande av skatt eller taxering eller annan verksamhet för fastställande av underlag för bestäm-

mande av skatt. Verksamheten kan också avse de särskilda slag av skatteärenden som nämns i 2 §.

Det framgår av förarbetena till sekretesslagen (prop. 1979/80: 2, del A, s. 258) att sekretessen enligt 9 kap. 1 och 2 §§ SekrL inte bara gäller ärenden i FL:s mening utan även annan verksamhet med anknytning till förfarandet på skatteområdet, t. ex. registerföring.

Ett undantag från huvudregeln om absolut sekretess är sekretessen i mål hos skattedomstolarna där ett rakt skaderekvisit skall tillämpas. Hos en skattedomstol gäller sålunda sekretess endast om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om en uppgift röjs.

Ett annat undantag från den absoluta sekretessen på skatteområdet är att uppgifter i beslut och domar i stor utsträckning är offentliga. Detta gäller även om uppgifterna har varit sekretessbelagda tidigare i ärendet. Bestämmelser om beslutsoffentlighet finns i 9 kap. 1 § tredje stycket och 2 § tredje stycket SekrL. Se också 12 kap. SekrL.

Vissa slag av beslut är undantagna från huvudregeln om beslutsoffentlighet. Det gäller 1. beslut i ärenden om förhandsbesked i en taxerings- eller skattefråga, 2. beslut i ärenden om befrielse från tillämpning av bestämmelserna om beräkning av skattepliktig realisationsvinst vid avyttring av aktier och liknande egendom i samband med en strukturrationalisering, 3. beslut i ärenden om rätt att erhålla avdrag vid taxering för avsättning till en särskild nyanskaffningsfond, 4. beslut i ärenden om rätt att erhålla avdrag vid taxering för kostnaderna för exportkredit samt 5. beslut i ärende om beskattning av utländska forskare vid tillfälligt arbete i Sverige när beslutet har fattats av forskarskattenämnden. Dessutom gäller sekretess för beslut i särskilt ärende om kontroll beträffande skatt eller om såringsåtgärd i samband med sådan kontroll.

Allmänheten har rätt att hos stat och kommun få ta del av de allmänna handlingar som är offentliga. För att garantera den rätten föreskrivs bl. a. i 15 kap. 1 § SekrL att en myndighet i princip är skyldig att registrera en allmän handling utan dröjsmål så snart den har kommit in till eller upprättats hos myndigheten. Det som skall registreras är 1. inkomstdatum, 2. diarienummer, 3. från vem handlingen har kommit in eller till vem den har expedierats och 4. vad handlingen rör.

Registreringsskyldigheten omfattar både offentliga och hemliga handlingar. I ett diarium får emellertid inte sådana anteckningar göras att innehållet i en sekretessbelagd handling avslöjas. I 15 kap. 2 § andra stycket föreskrivs därför att uppgifter enligt 3 eller 4 skall utelämnas eller särskiljas om det behövs för att registret i övrigt skall kunna företes för allmänheten.

Enligt 15 kap. 2 § tredje stycket SekrL får regeringen för ett visst register föreskriva att bestämmelsen i andra stycket inte skall tillämpas, om den skulle omfatta flertalet i registret upptagna handlingar. Något förordnande av detta slag har hittills inte meddelats för något register på skatteområdet.

Den absoluta sekretessen på skatteområdet medför att en uppgift om vem som har gett in en handling och vad ärendet rör ofta måste utelämnas för att diariet skall kunna företes för allmänheten. I dessa fall framgår av diariet ibland bara datum och diarienummer.

Det har sedan relativt lång tid från bl. a. skatteförvaltningens sida framställts krav på en uppmjukning av skattesekretessen för sådana uppgifter som behövs vid diarieföringen.

För att få del av synpunkter på bl. a. denna fråga vände sig finansdepartementet till skattecheferna och RSV i en skrivelse den 12 oktober 1982.

I skrivelsen visade departementet bl. a. hur man skulle kunna lätta på sekretessen för uppgifter av aktuellt slag. Förslaget innebar att den absoluta sekretessen skulle slopas vad gäller sådana uppgifter som enligt 15 kap. 2 § SekrL skall antecknas i skattemyndighets diarium, samt att ett skaderekvisit, i likhet med vad som gäller för uppgift i mål hos domstol, skulle införas. Med förslaget som utgångspunkt ställde departementet också ett antal frågor.

Av svaren framgår att RSV och flertalet av länens skattechefer anser att diarier som enbart innehåller uppgifter om datum för ingivande eller upprättandet av handlingen och diarienummer för med sig påtagliga nackdelar. Rätten till insyn blir inte mycket värd i praktiken. Vidare tvingas skattemyndigheterna ofta att föra interna arbetsregister vid sidan av diariet för att få en mera komplett uppsättning uppgifter.

Med hänvisning till de påtalade bristerna ifrågasatte RSV och skattecheferna om inte skattesekretessen borde mjukas upp för de uppgifter som normalt sett skall framgå av diariet hos en myndighet.

Frågan om sekretessen för skattemyndigheternas diarier togs också upp av RDB-utredningen. Utredningen konstaterade bl. a. att om nuvarande sekretessregler bibehålls kommer besvärshandlingar som skall registreras hos lokal skattemyndighet att omfattas av ett mer långtgående sekretessskydd än vad som gäller för registrering hos länsrätt. Utredningen redogjorde vidare för förslaget i nyssnämnda skrivelse samt förklarade att utredningens förslag byggde på förutsättningen att de regler som kommer att gälla för registrering av skattskyldigbesvär hos lokal skattemyndighet blir desamma som de som i dag gäller hos länsrätt. Jag vill i sammanhanget framhålla att RDB-utredningens förslag varit föremål för sedvanlig remissbehandling och att ingen remissinstans förordat strängare sekretess hos skattemyndigheterna för de aktuella uppgifterna än vad som för närvarande gäller hos domstolarna.

Mot bakgrund av vad som framkommit i svaren på departementets skrivelse samt vad RDB-utredningen anfört gjorde jag i lagrådsremissen den bedömningen att nuvarande regler angående sekretess för uppgifter av ifrågavarande slag inte kunde anses fungera tillfredsställande och att nackdelarna skulle komma att bli ännu större om besvär i skattemål i framtiden ges in till lokal skattemyndighet. Jag anförde vidare i huvudsak följande.

Ett av syftena med den nya ordningen för ingivande av besvär är att beslutsmyndigheten skall få tillfälle att gå igenom besvärsskrivelserna för att bl. a. se om vissa typer av rättelser kan göras. I och med detta faller enligt min bedömning besvärshandlingarna under sådan verksamhet som omfattas av den absoluta sekretessen. Härav följer dels att dessa besvär skall registreras utan dröjsmål när de kommer in till myndigheten, dels att

sådana uppgifter som den skattskyldiges namn och adress måste utelämnas vid registreringen för att registret skall kunna företas för allmänheten. Med hänsyn till det stora antal ärenden som det här rör sig om kommer betydande olägenheter att uppstå för främst de lokala skattemyndigheterna. De torde bli tvungna att förutom det offentliga diariet föra ett mer utförligt hemligt arbetsdiarium. En hel del enligt min mening onödigt arbete förorsakas således. Besvärshandlingar som skall registreras hos lokal skattemyndighet kommer dessutom att omfattas av ett mer långtgående sekretesskydd än vad som i dag gäller för registrering vid länsrätt. Sekretessen för uppgift i mål hos domstol gäller nämligen enbart om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs. Endast i undantagsfall torde förhållandena vara sådana att de uppgifter som antecknas i ett diarium medför skada eller men om de lämnas ut till enskild.

Min slutsats i lagrådsremissen var att det således knappast kunde råda något tvivel om att den absoluta sekretessen på skatteområdet är onödigt sträng när det gäller sådana uppgifter som normalt sett behövs vid diarieföringen av en allmän handling. Uppgifter om inkomstdatum, diarienummer, ingivare, adressat och ärendemening är normalt inte särskilt känsliga och risken att någon skall åsamkas skada eller men om de lämnas ut är inte stor. Det finns i allmänhet inte heller något behov av att sekretessbelägga uppgiftskombinationen namn och ärendemening, eftersom ärendemeningarna i regel är så allmänt hållna att de inte ger någon upplysning om handlingarnas närmare innehåll. I vissa fall finns emellertid, framhöll jag, behov av att kunna hemlighålla antingen namnet eller ärendemeningen, i enstaka fall båda uppgifterna. Det gäller t. ex. vissa typer av dispensärenden, där redan en uppgift om att en ansökan gjorts kan vara tillräcklig upplysning för att avslöja att en betydelsefull affärshändelse av visst slag förestår. Särskilt känsliga ur integritetssynpunkt är även ärenden om förhandsbesked i en taxerings- eller skattefråga och ärenden om revision. Sekretessen kunde därför inte tillåtas att vika helt. Även i fortsättningen borde uppgift om t. ex. från vem en handling har kommit in kunna skyddas i vissa slag av skatteärenden.

Mot bakgrund av det anförda föreslog jag i lagrådsremissen att det i 9 kap. 1 och 2 §§ SekrL skulle införas bestämmelser om begränsning av sekretessen för sådana uppgifter som behövs vid diarieföring hos skattemyndigheterna. Innebörden av regleringen borde vara att sekretess inte skulle gälla för uppgifter som avses i 15 kap. 2 § första stycket 3 eller 4 SekrL såvida uppgifterna inte gäller sådant ärende som faller under 9 kap. 1 § tredje stycket 1–5 eller 2 § första stycket 1.

Lagrådet riktar i sitt yttrande viss kritik mot detta förslag. Lagrådet förordar i första hand att ställningstagandet i sekretessfrågan skjuts upp tills det nya förfarandet, vars principer skissas i remissen, är närmare utarbetat. Lagrådet förklarar emellertid att man inte vill motsätta sig att SekrL, om det anses angeläget, ändras redan nu så att samma regler kommer att gälla för diarieföringen av överklaganden i skatteärenden hos domstol och hos myndighet. Lagrådet avstyrker förslaget i vad det går utöver det som direkt hänger samman med den ändrade ordningen för ingivande av besvär. Enligt lagrådet har bärande skäl inte anförts för en

generell uppmjukning av den sekretess som för närvarande gäller för diarieföringen hos skattemyndigheterna. Lagrådet framhåller att det visserligen är klart att en uppmjukning av sekretessen skulle innebära administrativa förenklingar hos skattemyndigheterna, men att de noga måste vägas mot de nackdelar som kan uppkomma för de enskilda och för systemet i stort. Lagrådet anser vidare att ärendet inte beretts på ett sådant sätt att utomstående intressen fått komma till tals.

Med anledning av vad lagrådet yttrat vill jag anföra följande. Jag har för egen del svårt att se att den mycket begränsade uppmjukning av sekretessen som föreslagits i lagrådsremissen skulle kunna innebära nackdelar för enskilda eller för systemet i stort. Uppmjukningen avsåg som nämnts enbart uppgifter om från vem en handling har kommit in eller till vem den expedierats och om vad ärendet i korthet rör. Jag vill erinra om att myndigheternas beslut i de här fallen är offentliga och att grundläggande uppgifter om den skattskyldige – t. ex. om hans namn, adress och om vilket slag av preliminär skatt han skall betala – normalt får lämnas ut även i andra fall genom att det införts en särskild bestämmelse om det i skatteregisterlagen. Det finns även anledning att framhålla att registreringsskyldigheten enligt 15 kap. SekrL, som avser att stärka rätten till insyn enligt offentlighetsprincipen, genom den föreslagna ändringen skulle få ett större praktiskt värde.

Jag kan således i sak i och för sig inte godta de invändningar lagrådet riktat mot förslaget i den här delen. Men med hänsyn till att förslaget går utöver vad som är påkallat med anledning av den nya ordningen för ingivande av överklaganden är jag dock beredd att i det här sammanhanget begränsa mitt förslag till att avse endast diarieföringen av överklaganden till domstol. Som lagrådet berört kan det nya taxeringsförfarandet, med bl. a. väsentligt ökade möjligheter till omprövning, komma att aktualisera en ytterligare översyn av sekretessen på skatteområdet. Däremot bör alltså förslaget vad gäller sekretessen för diaries rörande besvärärenden genomföras i förevarande sammanhang. Det saknas enligt min bedömning skäl att för dessa grunduppgifter ha strängare sekretess än vad som i dag gäller hos domstol. Om nuvarande regler behålls kommer de lokala skattemyndigheterna dessutom att förorsakas ett betydande merarbete.

Jag föreslår således att det i 9 kap. 1 och 2 §§ SekrL införs regler om begränsning av sekretessen för sådana uppgifter som behövs vid diarieföringen hos skattemyndigheterna av överklaganden till domstol. Beträffande den lagtekniska utformningen ansluter jag mig till lagrådets förslag.

## 2.4 Övriga lagstiftningsfrågor

### 2.4.1 Följdändringar med anledning av garantibeskattnings avskaffande m. m.

**Mitt förslag:** I taxeringslagen och vissa andra förfarandelagar görs följdändringar med anledning av riksdagens beslut om slopande av den kommunala garanti- och utbokeskattningen m. m.

**Skälen för mitt förslag:** Riksdagen beslutade våren 1986 i bl. a. förenklingssyfte omfattande ändringar i den kommunala beskattningen. Den kommunala garantibeskattningen och utbokeskattningen av fysiska personer slopas fr. o. m. taxeringen 1988. Den individuella schablonbeskattningen av bostadsrättshavare avskaffas också (prop. 1985/86: 150 bil. 1, SkU 50, rskr. 360, SFS 1986: 473 m. fl.). Under våren 1986 beslutade riksdagen även att slopa sambeskattningen av makars B-inkomster och att förenkla reglerna om räntetillägg vid beräkning av underlag för tilläggsbelopp samt att det kommunala grundavdraget skall höjas i två steg med början år 1987 (prop. 1985/86: 130, SkU 40, rskr. 332, SFS 1986: 507 m. fl.). Riksdagsbesluten avsåg endast vissa grundläggande lagregler. Ytterligare ändringar i skattelagarna har nyligen föreslagits genom prop. 1986/87: 30. De ändringar som behövs i taxeringslagen och uppbördslagen till följd av bl. a. nämnda riksdagsbeslut tas upp här. Även vissa smärre justeringar bör göras i lagen om statlig förmögenhetsskatt med anledning härav.

I fråga om den närmare innebörden av följdändringarna hänvisas till avsnitt 6, Författningskommentarer.

#### 2.4.2 Beslutsordningen för förenklade självdeklarationer

**Mitt förslag:** Länskattemyndigheten får förordna en tjänsteman vid myndigheten eller en lokal skattemyndighet (taxeringsnämndsombud) att biträda ordföranden i arbetet med förenklade självdeklarationer. Taxeringsnämnden föreslås bli beslutför med taxeringsnämndsombudet ensam vid beslut om taxering som grundar sig på en förenklad självdeklaration och som inte föranleder någon avvikelser från uppgifterna i deklarationen.

**RSV:s förslag:** Överensstämmer i princip med mitt.

**Remissinstanserna:** Förslaget tillstyrks av kammarrätten i Göteborg och av skattechefen och de lokala skattemyndigheterna i Göteborgs och Bohus län. Skattechefen i Stockholms län och taxeringsnämndsordförandenas riksförbund avstyrker förslaget och anser därvid bl. a. att man inte bör föregripa statsmakernas ställningstagande till skatteförenklingskommitténs förslag i betänkandet Förenklad taxering om en ny beslutsorganisation.

**Skälen för mitt förslag:** Införandet av den förenklade självdeklarationen vid 1987 års taxering medför förenklingar för både de enskilda och taxeringsmyndigheterna. Det nya förfarandet omfattar skattskyldiga med enkla inkomstförhållanden. Av allt att döma kommer större delen av de förenklade deklarationerna att leda till beslut om taxering enligt lämnade uppgifter, dels från den skattskyldige genom deklarationen, dels från annan, t. ex. arbetsgivare, genom kontrolluppgifter. I fråga om dessa deklarationer kan man alltså tala om ett rutinmässigt beslutsförfarande.

Det kan då ifrågasättas om den nuvarande beslutsorganisationen med taxeringsnämnd, i realiteten dess ordförande, som beslutande bör behållas

för dessa enklare ärenden. Om nämndens ordförande befrias från rutinuppgifter, bör sålunda möjligheterna förbättras till en rättvis och likformig taxering i andra ärenden. Beslutsorganisationen är inte heller anpassad till de ökade krav på en snabb handläggning som det nya förfarandet ställer. De förenklade självdeklarationerna måste normalt resultera i beslut redan under vårmånaderna taxeringsåret, eftersom de skattskyldiga skall få meddelande om taxeringen senast vid utgången av juni. Det är då en svaghet att beslut måste fattas av en person som inte är direkt knuten till den myndighet, den lokala skattemyndigheten, som i övrigt handlägger deklarationerna. En sådan beslutsfattare har inte heller lika goda möjligheter som en tjänsteman inom myndigheten att – när det är påkallat – företa kontroller av de olika led som ligger till grund för ett beslut.

Mot den här bakgrunden har RSV föreslagit att kvalificerade tjänstemän vid de lokala skattemyndigheterna skall få fatta beslut beträffande förenklade självdeklarationer i de fall lämnade uppgifter inte frångås. Förslaget ligger i linje med det nya, förenklade taxeringsförfarande som jag i det här sammanhanget (se avsnitt 3.1) lägger fram principförslag om. RSV:s förslag är samtidigt anpassat till gällande ordning genom att besluten formellt sett skall fattas av nämnden och att det till denna skall knytas en tjänsteman på ett sådant sätt att nämnden – i likhet med vad som nu gäller ordföranden – blir beslutför med enbart tjänstemannen. Enligt min mening bör förslaget skapa förutsättningar för en snabbare och rationellare beslutsordning än den nuvarande.

Det av RSV framlagda förslaget avser som nämnts förenklade självdeklarationer som inte föranleder någon avvikelse och således enbart deklaraationer som normalt inte innehåller några bedömningsmoment. Också för egen del anser jag att man i avvaktan på att den nya beslutsorganisationen genomförs bör ge tjänstemän behörighet att besluta i den här typen av ärenden. Jag delar också RSV:s uppfattning att nämnden – i sin helhet eller genom dess ordförande – bör vara oförhindrad att själv fatta beslut i sådana ärenden.

Enligt min mening bör beslutsbehörigheten under den här övergångsperioden ligga hos ett mindre antal kvalificerade tjänstemän vid de lokala skattemyndigheterna eller länskattemyndigheterna. RSV har pekat på att behörigheten bör kunna tilldelas tjänstemän som fungerar som granskningschefer, dvs. enhetschefer och gruppchefer vid en myndighets granskningsenhet, till vars uppgifter hör att leda och övervaka granskningsarbetet. Jag ansluter mig i huvudsak till detta. Det bör ankomma på länskattemyndigheten att förordna de tjänstemän som bör tilldelas beslutsbehörighet. De bör benämnas taxeringsnämndsombud.

Jag föreslår alltså att det fr. o. m. 1987 års taxering införs en modifierad beslutsordning i fråga om sådana förenklade självdeklarationer som inte gett anledning till avvikelse. Detta föranleder ändringar i 11 §, 61 § 2 mom. och 63 § TL samt införande av en ny paragraf, 6 a §, i lagen. Bestämmelserna har utformats så att det framgår att tjänstemannen får träda i nämndordförandens ställe vad gäller beslutfattandet beträffande nämnda deklaraationer. I andra fall, t. ex. ärenden som skall beslutas av nämnden i sin helhet, får tjänstemannen inte delta i besluten.



Slutligen bör påpekas att det genom förslaget blir möjligt att begränsa det material med beslutsunderlag som annars måste tas fram. I propositionen om den förenklade självdeklarationen (prop. 1984/85: 180) angavs sålunda att en särskild taxeringsbeslutsförteckning, med upplysningar om sådant, t. ex. lön enligt kontrolluppgifter, som inte framgick av självdeklarationen skulle upprättas för nämnden. Men för de fall en tjänsteman vid skattemyndigheterna fattar beslut bör enligt min mening förteckningen kunna begränsas med avseende på innehållet, eftersom tjänstemannen har tillgång till de nödvändiga uppgifterna genom skatteregistret.

### 2.4.3 Ändringar i skatteregisterlagen m. m.

**Mitt förslag:** Skatteregistret skall tillföras

- uppgift om bl. a. bankräntor och kapitalbelopp
- uppgift om utdelning på aktier och aktieinnehav vid årets utgång
- uppgift om hemmavarande barns personnummer
- uppgifter som anges i den förenklade självdeklarationen
- uppgifter från bostadsstyrelsen om erhållet räntebidrag och eftergift på statliga lån samt storleken på detta stöd i fråga om fysiska personer

**Skälen för mitt förslag:** Genom lagstiftning våren 1985 införs från och med taxeringsåret 1987 en nyordning med en förenklad självdeklaration. I det nya förfarandet är det förutsatt att deklarationskontrollen i stor utsträckning skall utföras med hjälp av ADB. Taxeringarna skall i huvudsak beräknas maskinellt med ledning av den information som registreras från kontrolluppgifter och från deklarationsblanketten.

Som jag förutskickade i prop. 1984/85: 180 om förenklad självdeklaration förutsätter den ökade ADB-användningen att vissa kategorier av uppgifter behöver tillföras skatteregistren. RSV har i skrivelser till regeringen framhållit behovet av att ytterligare uppgifter registreras. Det gäller främst uppgifter från kontrolluppgifter enligt 37 § 1 mom. 4 a och 8 mom. TL, dvs. i huvudsak aktier och bankmedel. Även uppgifter om hemmavarande barns personnummer bör registreras. Vidare bör registrering ske av den skattskyldiges uppgifter i den förenklade självdeklarationen.

Slutligen bör sådana uppgifter från bostadsstyrelsen som härrör från den statliga bostadslångivningen registreras. Det gäller uppgifter avseende lån för vilka räntebidrag utgått eller ränta eller amortering på räntelån som eftergetts av bostadsstyrelsen. Dessa uppgifter påverkar taxeringen avseende inkomst av annan fastighet. För fysiska personer lämnar bostadsstyrelsen uppgifterna i dag till RSV med undantag för de lån som slutbetalas under året. Detta uppgiftslämnande bör även författningsregleras i 37 § TL.

Datainspektionen har inte haft någon erinran mot en utvidgning av skatteregistret som en del i förfarandet med den förenklade självdeklarationen. Inspektionen har dock påpekat att registreringen inte får innebära att andra uppgifter införs än de som behövs i skatteadministrationen. Jag

vill därför framhålla att det förenklade förfarandet förutsätter att ifrågavarande uppgifter registreras.

Med hänsyn till att regleringen av uppgifterna från bostadsstyrelsen i princip inte innebär något utökat uppgiftslämnande kan den i huvudsak tillämpas redan vid 1987 års taxering. Uppgiftslämnandet bör dock kompletteras och omfatta även den kategori som löser in sina lån. Med hänsyn till att detta kräver visst förberedelsearbete bör dessa uppgifter lämnas först vid 1989 års taxering.

Ändringar behöver således göras i skatteregisterlagen (1980:343) och i 37 § TL.

#### 2.4.4 Allmänt ombud i ärende om vägtrafikskatt

**Mitt förslag:** Det nuvarande kravet att de allmänna ombuden i vägtrafikskattefrågor skall vara knutna till länsstyrelserna slopas.

**Skälen för mitt förslag:** Länsstyrelserna är beskattningsmyndigheter i fråga om vägtrafikskatt. Hos de olika beskattningsmyndigheterna skall det enligt 3 § vägtrafikskattelagen (1973:601) finnas ett allmänt ombud som för det allmännas talan hos förvaltningsdomstol i mål och ärenden enligt lagen. Ombudet skall också yttra sig i mål och ärenden hos RSV om förhandsbesked. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer förordnar det allmänna ombudet och ersättare för denne.

Enligt 52 § vägtrafikskatteförordningen (1973:776) skall länsstyrelse förordna allmänt ombud och ersättare för denne. Ombudet och ersättaren får förordnas för högst fyra år.

Ärenden rörande vägtrafikskatt handläggs i dag inte inom skatteavdelningarna vid länsstyrelserna utan vid de allmänna enheterna. Ärendena berörs därför inte av att skatteavdelningarna bryts ut ur länsstyrelserna och bildar fristående länskattemyndigheter. Vägtrafikskatten kommer även i fortsättningen att handhas inom länsstyrelseorganisationen. Den övervägande delen av de allmänna ombuden i vägtrafikskatteärenden tjänstgör dock i dag på länsstyrelsernas skatteavdelningar. Nämnda organisationsförändringar medför således att flertalet ombud försvinner från länsstyrelserna och inte längre kan ha kvar sin funktion.

Att även i fortsättningen låta ombuden vara knutna till länsstyrelserna skulle medföra problem. Ett stort antal nya ombud skulle behöva utses hos länsstyrelserna. Samtidigt är antalet ärenden för de allmänna ombuden i flera av länen så litet att det är svårt att upprätthålla kompetensen hos ombuden. Detta talar enligt min mening för att ombudsfunktionen inte längre bör vara knuten till beskattningsmyndigheten. Lämpligen bör förordnandet av ombuden ske centralt. Enligt min mening bör RSV anförtros denna uppgift. Det ankommer på regeringen att besluta i frågan. Det antal allmänna ombud som förordnas får anpassas efter ärendetillströmningen. RSV bör få bestämma inom vilka geografiska områden resp. ombud skall verka.

Mitt förslag föranleder ändringar i 3 § vägtrafikskattelagen.

**Mitt förslag:** RSV skall enligt gällande ordning lämna förslag till föreskrifter om bl. a. indelning i värdeområden vid 1988 års allmänna fastighetstaxering beträffande bl. a. hyreshus- och industrienheter senast den 1 mars 1987. Denna tidpunkt flyttas nu fram till den 15 maj 1987.

**Skälen för mitt förslag:** Enligt 19 kap. 1 § andra stycket fastighetstaxeringslagen skall RSV senast den 1 mars året före det år då allmän fastighetstaxering äger rum lämna förslag till föreskrifter om bl. a. indelning i värdeområden beträffande andra byggnadstyper än småhus och andra ägoslag än tomtmark. Detta innebär att RSV, inför den allmänna fastighetstaxering som skall äga rum år 1988 av bl. a. hyreshus- och industrienheter, senast den 1 mars 1987, skall lämna förslag till sådana föreskrifter såvitt avser bl. a. hyreshus- och industrienheter. Under förberedelsearbetet skall i varje fastighetstaxeringsdistrikt finnas en arbetsgrupp som består av ledamöterna i nämnden. Arbetsgruppen skall senast den 30 juni året före taxeringsåret bl. a. föreslå ändringar i de förslag till föreskrifter som RSV lämnat (19 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen).

Enligt vad jag har erfarit skulle kvaliteten på förberedelsearbetet väsentligt förbättras om tidpunkten den 1 mars flyttas fram. I underlaget för provvärderingen skulle nämligen annars köp av fastigheter under sista kvartalet 1986 saknas. Vidare skulle en framflyttning av tidpunkten innebära att förutsättningarna att få bättre föreskrifter och därmed bättre taxering ökar. Jag föreslår därför att tidpunkten den 1 mars flyttas fram till den 15 maj. Den tid som arbetsgruppen har till sitt förfogande efter den föreslagna ändringen är enligt vad jag har erfarit tillräcklig för att arbetsgruppen på ett tillfredsställande sätt skall kunna fullgöra sina arbetsuppgifter.

Vad jag nu föreslagit föranleder en ändring i 19 kap. 1 § fastighetstaxeringslagen.

## 3 Principförslag om förenklad taxering

### 3.1 Beslutsorganisationen i första instans

#### 3.1.1 Myndighetsbeslut och lekmanamedverkan

**Mitt förslag:** Beslut om taxering skall fattas av de lokala skattemyndigheterna och länskattemyndigheterna.

De nuvarande taxeringsnämnderna ersätts med förtroendeorgan, kallade skattenämnder, som ingår i skattemyndigheterna.

Skattenämnderna fattar för myndigheternas räkning beslut i ärenden där ett behov av insyn och inflytande för lekmän gör sig gällande. I andra fall fattar tjänstemännen besluten.

**Kommitténs förslag:** Överensstämmer i huvudsak med mitt.

**Remissinstanserna:** Det stora flertalet instanser är positiva till kommitténs förslag. För att ytterligare stärka lekmännens insyn och inflytande ifrågasätts från ett håll om inte skattenämnden bör medverka också vid omprövning av andra sorts beslut, t. ex. i fråga om uppbörd, arbetsgivaravgifter och mervärdesskatt.

Några, bl. a. tre länsrätter, anser att en bättre lösning är den som förordats i ett särskilt yttrande av tre experter i kommittén och som innebär bl. a. att taxeringsnämnderna behålls som fristående myndigheter ~~verksamma endast under taxeringsperioden och med fullt utnyttjade beslutningsfunktioner till de granskande tjänstemännen. Därigenom kan man enligt dessa instanser undvika att den utredande myndigheten fattar beslut i tvistiga ärenden och därmed att taxeringsförfarandet ges en mera fiskalisk inriktning än för närvarande.~~

Ytterligare några remissinstanser vill ha kvar taxeringsnämnderna med nuvarande utformning, varvid det framhålls att den av kommittén föreslagna ordningen blir en form av tvåinstansförfarande hos skattemyndigheterna.

**Skälen för mitt förslag:** Det råder allmän enighet om att det nuvarande taxeringsförfarandet har brister i fråga om enhetlighet, kvalitet och likformighet och att bristerna har direkt samband med taxeringsorganisationen i första instans.

Förfarandet i första instans är för närvarande uppdelat på så sätt att utrednings- och kontrollfunktionerna ligger hos de ordinarie skattemyndigheterna – länsstyrelserna och de lokala skattemyndigheterna och i viss mån RSV – medan beslutsfunktionen ligger hos de ca 2 600 taxeringsnämnderna som är att anse som egna myndigheter. Samtidigt har länets skattechefer ansvaret för beskattningsverksamheten i länet och de skall bl. a. verka för att taxeringarna blir likformiga och rättvisa.

Att de grundläggande taxeringsbesluten många gånger inte uppfyller kraven på kvalitet och likformighet hänger av naturliga skäl samman med svårigheterna att från centralt och regionalt håll leda och styra en förvaltning med så pass många oberoende myndigheter som nu är fallet. Den svårbemästrade skatterättsliga lagstiftningen ställer krav på en fast såväl formell som materiell ledning av taxeringsverksamheten. Den ställer också höga krav på dem som fattar besluten i de enskilda fallen.

Bristerna med den nuvarande taxeringsorganisationen bör till stor del kunna avhjälpas genom att begränsa antalet beslutsorgan och knyta dem närmare de ordinarie skattemyndigheterna. Den praktiskt sett enda möjligheten att få en tillräckligt nära anknytning är att i enlighet med kommitténs förslag tillskapa en ordning där en form av taxeringsnämnder ingår i skattemyndigheterna. Då kan en samverkan komma till stånd som ökar möjligheterna till att rättsenliga och likformiga beslut fattas. Förutsättningarna för att riktiga beslut meddelas bör sålunda förbättras avsevärt när det inom den egna myndigheten finns tillgång till kvalificerade tjänstemän som kan anlitas vid behov.

Att inlemma taxeringsnämnderna i skattemyndigheterna medför att taxeringsbesluten formellt kommer att fattas av skattemyndigheterna. Någon

egentlig ändring i sak av lekmännens medverkan innebär inte detta. För närvarande är det nämligen endast omkring 5 % av deklARATIONERNA som föredras inför nämnden och beslutas av denna medan återstående del, eller 95 %, beslutas av nämndens ordförande ensam. I de senare fallen, där deklARATIONERNA normalt följs, fattas taxeringsbesluten efter en granskning som i en ökad utsträckning utförs av tjänstemän. Besluten i de otvistiga ärendena är därför i praktiken redan en form av tjänstemannabeslut. Det bör vidare framhållas att en ordning där de ordinarie skattemyndigheterna också fattar beskattningsbesluten i första instans förekommer på i stort sett hela skatteområdet i övrigt och att motsvarande ordning är regel också på angränsande förvaltningsområden.

Genom att föra över de formella beslutsbefogenheterna till skattemyndigheterna vad gäller taxeringarna kan stora samordningsfördelar uppnås på ett enkelt sätt. Det blir nämligen möjligt att göra förfarandet enhetligt t. ex. i fråga om taxering, skattetillegg och pensionsgrundande inkomst. Beslut i de senare frågorna meddelas för närvarande inte av taxeringsnämnderna utan av de lokala skattemyndigheterna. Med en ny beslutsordning däremot kan gemensamma beslut meddelas. En samordning kan också ske med t. ex. mervärdeskatten där beslut fattas av länsstyrelsen.

Några remissinstanser har invänt mot kommittéförslaget i den här delen och ansett att det resulterar i en oönskad sammanblandning av fiskala och dömande funktioner för skattemyndigheternas del. Till grund för invändningarna ligger en oro för att kraven på objektivitet skjuts i bakgrunden och att taxeringsförfarandet blir mer fiskaliskt inriktat. För egen del kan jag med utgångspunkt i det nuvarande förfarandet inte se att en samordning av de olika taxeringsfunktionerna kommer att medföra en minskad objektivitet. Tvärtom bör reformen kunna befrämja objektivitet och likformighet vid beslutsfattandet. Med ett begränsat antal myndigheter med en bred kompetens bör man nämligen på ett helt annat sätt än för närvarande kunna se till att besluten fattas på en tillräckligt kvalificerad nivå. Taxeringsförfarandet i första instans kan av resurs- och effektivitetsskäl inte heller anordnas som ett domstolsmässigt förfarande. För allmänhetens tilltro till systemet torde dessutom avgörande vikt läggas vid att det finns förtroendevalda med ett verkligt inflytande i tvistiga frågor. Den antydda ordningen avser här att förstärka lekmännainflytandet och förändringarna bör sammantaget leda till en ökad tilltro från allmänheten.

Med hänsyn till det anförda finner jag i likhet med kommittén och en bred remissopinion att beslutsorganisationen bör ändras så att taxeringsbesluten i framtiden i formell mening fattas av de skattemyndigheter som också ansvarar för granskningen av deklARATIONERNA. Beslutsfunktionen bör alltså ligga hos länskskattemyndigheterna och de lokala skattemyndigheterna.

Lekmännen har som jag berört en viktig uppgift att fylla inte bara genom att de deltar i beslutsfattandet. Genom deras medverkan får allmänheten insyn i verksamheten och ges garantier för att taxeringsarbetet – och även i någon mån den grundläggande skattelagstiftningen – vilar på medborgerliga värderingar.

En följd av att taxeringsbesluten enligt mitt förslag skall fattas av de

ordinarie skattemyndigheterna blir att lekmännens medverkan måste ske inom ramen för myndigheternas verksamhet. Detta bör såsom kommittén har föreslagit åstadkommas genom att det i länsskattemyndigheterna och de lokala skattemyndigheterna inrättas skattenämnder med förtroendevalda. När lekmännen deltar i ett beslut blir det således fråga om ett beslut av myndigheten i särskild sammansättning.

Någon anledning att ha lekmännens medverkan i helt otvistiga ärenden av rutinkaraktär finns givetvis inte. I det framtida systemet bör tjänstemännen själva få fatta beslut i ärenden av det slaget. Lekmännens medverkan bör i första hand koncentreras till vissa ärendetyper med skälighets- och bedömningsfrågor där deras speciella insikter och kunskaper är särskilt värdefulla. Men en medverkan av lekmän kan vara motiverad också i andra ärendetyper med hänsyn till kravet på insyn i beskattningsverksamheten. Det är sålunda viktigt att denna insyn blir tillräckligt vid så att den ger utrymme för en kritisk granskning av beskattningens effektivitet, rimlighet och begriplighet.

En följd av att låta lekmän vara verksamma i skattemyndigheterna är att det skapas organisatoriska förutsättningar att låta lekmän delta också i beslut rörande annat än egentliga taxeringsärenden. Bl. a. ärenden om skattetillägg är inte sällan lämpade att avgöras under medverkan av förtroendevalda. Den nya ordningen medför att lekmannainflytandet kan utvidgas också till andra beskattningsområden. Jag tänker då särskilt på uppböldsområdet och närmare bestämt på lokal skattemyndighets möjlighet att under vissa förutsättningar göra en arbetsgivare ansvarig för arbetstagares skatt. Den möjlighet till lekmannainflytande som nu öppnar sig på exempelvis det området ligger något vid sidan av vad den nu aktuella reformen avser att åstadkomma och har inte berörts av kommittén. Det finns emellertid enligt min mening skäl att i ett senare sammanhang ta upp den frågan.

Frågan är då hur man närmare bör avgränsa de taxeringsärenden som lekmän bör delta i. Till att börja med bör därvid beaktas att jag – som jag senare närmare kommer att utveckla – föreslår att ett väsentligt utvidgat omprövningsförfarande införs. Av betydelse är vidare att jag även kommer att föreslå att eftertaxeringsärenden skall prövas av skattemyndigheterna som första instans. Genomförs dessa ändringar bildas osökt en grund för att bestämma avgränsningen av de fall där nämnden bör fatta beslut. Detta ligger också helt i linje med vad kommittén kommit fram till.

Avgränsningen bör sålunda kunna bestämmas med utgångspunkt främst i ärenden om omprövning och eftertaxering. Av störst volym kommer med all sannolikhet omprövningsärenden på den skattskyldiges begäran att bli. Kommittén har uppskattat antalet sådana ärenden till drygt 100 000, att jämföras med ca 80 000 vid det nuvarande omprövningsförfarandet. Det totala antalet ärenden för lekmännen skulle enligt kommitténs beräkningar uppgå till ca 135 000. I detta antal ingår 10 000 grundläggande taxeringsbeslut. Nämnden bör nämligen enligt kommittén även kunna fatta det första taxeringsbeslutet för myndighetens räkning, t. ex. när det rör sig om svårare bedömnings- eller skälighetsfrågor eller frågor av större ekonomisk betydelse. För egen del finner jag skäl som talar för att lekmännen bör

delta i en större utsträckning vad gäller de grundläggande besluten än vad kommitténs uppskattningar ger vid handen. Exempelvis ärenden av sköns-taxering är ofta av en art att de enligt min mening inte bör avgöras utan lekmän.

Sammantaget bör ärendemängden för skattenämnderna emellertid kunna minskas i förhållande till de nuvarande taxeringsnämnderna. Jag räknar med att antalet ärenden kan uppgå till ca 150 000 att jämföras med att ca 350 000 föredrogs inför fullsuttan nämnd vid 1984 års taxering. En sådan minskning skall emellertid inte ses som en begränsning av lekmannainflytandet. Det är i stället fråga om en naturlig anpassning så att inflytandet får en reell innebörd. Till de här frågorna återkommer jag i avsnitt 4.2.

### 3.1.2 Skattenämndernas sammansättning m. m.

**Mitt förslag:** Det skall finnas en skattenämnd i varje skattemyndighet. I de större myndigheterna bör nämnden indelas i avdelningar.

Regeringen bestämmer ytterst det antal lekmän som skall utses för skattemyndigheterna. Lekmännen väljs av landstinget. Om det i länet finns kommun som inte ingår i landstingskommunen får även fullmäktige i den kommunen välja ledamöter. Lekmännen skall ingå i en "pool" som indelas till tjänstgöring enligt särskilda tjänstgöringslistor. Fem lekmän skall kallas till varje sammanträde i nämnden.

**Kommitténs förslag:** Överensstämmer i huvudsak med mitt. En olikhet är att kommittén anser att fyra lekmän skall kallas till varje sammanträde.

**Remissinstanserna:** Förslaget tillstyrks med några få undantag. Ett par remissinstanser uttalar att förslaget innebär en alltför långtgående neddragning av förtroendemannaorganisationen. Några vänder sig mot att endast fyra lekmän skall kallas till nämndsammanträdena och föreslår i stället att fem kallas.

**Skälen för mitt förslag:** Enligt gällande ordning skall antalet valda ledamöter i taxeringsnämnd vara minst fem och högst åtta. För de valda ledamöterna skall vidare lika många suppleanter väljas. Det finns för närvarande ungefär 2 600 taxeringsnämnder.

När lekmännen enligt den nya ordningen skall delta i taxeringsbesluten skall det enligt mitt förslag ske genom skattenämnderna. Det måste därför finnas en skattenämnd i var och en av länsskattemyndigheterna och de lokala skattemyndigheterna eller sammanlagt 144 stycken – 24 i länsskattemyndigheterna och 120 i de lokala skattemyndigheterna.

Som jag framhöll i föregående avsnitt kan det uppskattas att antalet ärenden där lekmän fattar besluten kommer att uppgå till mindre än hälften än för närvarande, närmare bestämt minska från ca 350 000 till ca 150 000. Med hänsyn till den stora neddragningen av antalet nämnder kommer emellertid varje nämnd att få ett större antal ärenden än för närvarande. Det behövs därför en ökning av antalet ledamöter som ingår i varje nämnd

för att inte lekmännen skall bli för hårt arbetsbelastade. I de större myndigheterna bör vidare nämnden kunna arbeta i olika avdelningar. Man bör således inte skapa flera olika skattenämnder inom en och samma myndighet, eftersom det ju är fråga om beslut av myndigheten även när lekmännen deltar.

Det anförda leder till att det i stället för den nuvarande ordningen bör tillskapas en "pool" av lekmanaledamöter enligt ett system som motsvarar det som gäller för nämndemän i domstolarna. Till varje sammanträde bör då ett visst antal ledamöter kallas enligt ett i förväg bestämt tjänstgöringsschema. Med utgångspunkt i bl. a. det av kommittén uppskattade antalet ärenden att behandla finner kommittén att det skulle behövas närmare 4 000 lekmän för att tillgodose skattenämndernas behov. Därvid har förutsatts att ett nämndsammanträde varar i fyra timmar, att fyra lekmän kallas till varje sammanträde och att varje lekman deltar i tio sammanträden per år.

Kommittén föreslår vidare att landstinget skall välja i huvudsak samtliga ledamöter. Om det i länet finns kommun som inte ingår i landstingskommunen skall valet dock förrättas av landstinget och kommunfullmäktige med den fördelning dem emellan som länsskattemyndigheten bestämmer efter befolkningstalen. Antalet ledamöter skall enligt kommitténs mening bestämmas av länsskattemyndigheten.

För egen del kan jag i huvudsak ansluta mig till kommitténs förslag om hur nämndledamöterna skall utses. Jag anser dock att antalet lekmän bör bestämmas av regeringen med möjlighet för denna att delegera uppgiften till skattemyndigheterna. Jag föreslår alltså att det ytterst bör tillkomma regeringen att bestämma hur många lekmän som skall utses för skattemyndigheterna och att de lekmän som skall tjänstgöra vid en skattenämnds sammanträde kallas ur en "pool" av ledamöter som väljs av landstinget eller – i förekommande fall – landstinget och kommunfullmäktige.

När det gäller frågan om hur många förtroendevalda som skall kallas till varje sammanträde delar jag inte kommitténs uppfattning att endast fyra lekmän skall kallas. I likhet med några kommittéledamöter och en del remissinstanser finner jag det lämpligare att fem lekmän kallas. Därigenom ökas möjligheterna att ge nämnden en mer allsidig sammansättning. Dessutom motverkas en alltför kraftig neddragning av den nuvarande förtroendemannaorganisationen.

En angränsande fråga är hur många ledamöter som förutom ordföranden skall vara närvarande för att skattenämnden skall vara beslutsför. Kommittén föreslår att tre ledamöter skall vara tillräckligt. Den här frågan är emellertid enligt min mening av sådan mera detaljbetonad karaktär att man inte nu bör binda sig för en bestämd lösning.

Även beträffande vissa andra frågor som kommittén tar upp anser jag det lämpligt att avvakta med ett ställningstagande till dess en reform kan fullföljas. Detta gäller bl. a. valbarhets- och behörighetskraven beträffande nämndledamöterna, ersättningen till ledamöterna och den närmare utformningen av förfarandet i nämnden.

Jag vill här slutligen framhålla att nämnderna bör sammansättas av personer med lämplig erfarenhetsbakgrund från olika områden inom sam-



hällslivet. Därigenom kan nämnden få en sådan saklig kompetens att den utgör en förstärkning åt myndigheten och ett komplement till den fackkunskap som myndigheten själv representerar. Jag vill tillägga att det så långt möjligt också bör ses till att ledamöterna har en geografisk spridning över nämndens hela verksamhetsområde.

### 3.1.3 Ordförandeskapet i skattenämnden

**Mitt förslag:** Till ordförande och vice ordförande i skattenämnden eller – i förekommande fall – avdelning i skattenämnd skall förordnas tjänstemän inom skatteförvaltningen.

**Kommitténs förslag:** Överensstämmer med mitt förslag.

**Remissinstanserna:** Förslaget har biträttats eller lämnats utan erinran av den helt övervägande delen av remissinstanserna. Ett par av dem har betonat att i första hand myndighetens chef bör vara ordförande. Landstingsförbundet och Taxeringsnämndsordförandenas riksförbund har uttryckt tveksamhet till behovet av en tjänsteman som vice ordförande. Svenska kommunförbundet har ansett att såväl ordföranden som vice ordföranden bör hämtas utanför skatteförvaltningen för att öka tilltron till skattenämndens opartiskhet.

**Skälen för mitt förslag:** Den föreslagna omläggningen av taxeringsförfarandet medför att skattenämnderna får en mer framskjuten och avgörande roll än dagens taxeringsnämnder. Vidare kommer deras behörighet att sträcka sig över ett vitt fält. Det är därför enligt min mening helt klart att ordföranden i skattenämnden måste besitta breda kunskaper inom beskattningsområdet.

Med hänsyn härtill ligger det närmast till hands att ordföranden rekryteras från skatteadministrationen och dessutom i första hand från den egna skattemyndigheten, eftersom ju nämnden enligt mitt förslag skall fatta beslut för myndighetens räkning. Genom en sådan ordning understryks att det är fråga om en nämnd inom myndigheten, inte en annan instans.

En nackdel med att nämndens ordförande är en skattetjänsteman kan som en del remissinstanser påpekat vara att de enskildas tilltro till nämndens opartiskhet därigenom skulle kunna försvagas. För allmänhetens förtroende bör emellertid den helt avgörande omständigheten vara att lekmän på ett meningsfullt sätt deltar i besluten och särskilt i beslut där det finns utrymme för skälighetsbedömningar. Med en lekmanordförande skulle för övrigt risken vara betydande att nämnden domineras av den granskare som föredrar ärendet.

Jag förordar därför att en tjänsteman inom skatteförvaltningen skall vara ordförande i skattenämnden.

Fråga är vidare om skattemyndighetens chef skall vara självskriven ordförande eller om det skall finnas möjlighet att till ordförande utse en annan tjänsteman. Det måste här beaktas att frågan berör samtliga skattemyndigheter på regional och lokal nivå, för vilka mycket skiftande förutsättningar, särskilt beträffande storlek, kan gälla. Arbetsbelastningen för

myndighetscheferna kan variera och det kan för många chefer vara nödvändigt att ägna krafterna åt andra arbetsuppgifter för att myndigheternas arbete skall kunna löpa utan allvarliga störningar. På grund härav delar jag kommitténs uppfattning att till ordförande bör kunna utses även annan än myndighetschefen. I första hand bör givetvis myndighetschefen ändå komma i fråga eftersom ju denne har ansvaret för myndighetens verksamhet och det därför är önskvärt att de båda uppgifterna förenas. Enligt kommitténs förslag skulle till ordförande kunna utses också en tjänsteman utanför den egna myndigheten. Även detta ansluter jag mig till. Men jag vill framhålla att det måste underlätta samarbetet mellan nämnden och myndigheten i övrigt om ordföranden rekryteras från den egna myndigheten.

Arbetsbelastningen på flertalet nämnder blir sådan att det även bör utses vice ordförande. Denne bör enligt min mening normalt också vara en tjänsteman vid den myndighet som nämnden hör till. Därigenom blir det bl. a. lättare att ersätta ordföranden vid förfall för denne.

Vad jag här sagt om skattnämnden bör där denna är indelad i avdelningar gälla i fråga om varje avdelning. För varje avdelning bör således utses ordförande och vice ordförande bland tjänstemän inom skatteförvaltningen.

### 3.2 Beslutsbehörigheten i vissa ärenden

#### *Eftertaxering*

**Mitt förslag:** Skattemyndigheten skall som första instans få fatta beslut om eftertaxering.

**Kommitténs förslag:** Överensstämmer med mitt.

**Remissinstanserna:** De flesta remissinstanserna tillstyrker förslaget. Några är dock kritiska och framhåller att det är av stor principiell betydelse att en skattskyldig kan vända sig till en utomstående och självständig instans – med andra ord till en domstol – för att få sin sak prövad. Bl. a. en del länsstyrelser betonar att eftertaxeringsärendena i vissa fall är svårbedömda och det ifrågasätts om inte skattemyndigheten åtminstone övergångsvis borde ges möjlighet att hänskjuta ett ärende till länsrätt.

**Skälen för mitt förslag:** Ansökan om eftertaxering prövas för närvarande av länsrätten som första instans. Ordningen skiljer sig från den som råder på den indirekta beskattningens område där beslut rörande det motsvarande efterbeskattningsinstitutet fattas av beskattningsmyndigheten.

Eftertaxeringsbeslut har tidigare, närmare bestämt före år 1956, fattats av taxeringsnämnd. Genom en reform det året utvidgades eftertaxeringsinstitutet till att omfatta även eftertaxering efter skönsmässiga grunder och det ansågs att en eftertaxering därmed kunde innebära en sådan fullständig omprövning av grunderna för den skattskyldiges taxering som i vissa avseenden kunde sägas vara jämförbar med den prövning som sker när en taxering omprövas med anledning av extraordinära besvär. Man ansåg att

de två särskilda prövningsförfarandena borde närma sig varandra genom att också eftertaxering fick beslutas endast av en besvärinstans.

De synpunkter som låg bakom att taxeringsnämnden inte längre fick eftertaxera talar för en ordning där institutet besvär i särskild ordning ersätts med ett i tiden utsträckt omprövningsförfarande hos skattemyndigheten och där eftertaxeringarna samtidigt förs tillbaka till en lägre nivå. En sådan ordning ligger också i linje med en av de grundprinciper som enligt min mening bör gälla för den nya organisationen, nämligen att taxeringsbeslut i vid mening i första hand bör fattas inom skatteadministrationen – med eller utan lekmän – och att domstolarna bör befrias från uppgiften att fungera som beskattningsmyndigheter.

En överföring av beslutanderätten till skattemyndigheterna kan synas väl långtgående med hänsyn till att ärendena om eftertaxering många gånger innehåller komplicerade skatterättsliga frågor och avser betydande belopp. Dessutom är de ofta tvistiga. Det kan vidare göras gällande att ärendena i processuellt hänseende kan innehålla svårbedömda moment.

Att svårighetsgraden i regel är större beträffande eftertaxeringarna än de ordinarie taxeringarna medför att det ställs höga krav på beslutsmyndigheten. De materiella frågorna i eftertaxeringsfallen är dock inte svårare än de som uppkommer vid taxeringen avseende löpande år. Skillnaden är i stället att svåra frågor inte uppträder lika ofta vid den årliga taxeringen.

Det förhållandet att eftertaxeringsfallen ofta är tvistiga talar enligt min mening i och för sig mot en nedflyttning av beslutsbehörigheten till skattemyndigheterna. Om de skattskyldiga regelmässigt skulle överklaga eventuella beslut av skattemyndigheterna, skulle det ju vara en onödig omgång med en sådan beslutsordning. Jag anser därför att det i vart fall bör finnas en möjlighet att ta upp ett eftertaxeringsärende direkt i länsrätt. Det kan vidare ifrågasättas om inte skattemyndighetens behörighet bör begränsas till ärenden där den skattskyldige har medgett yrkandet om eftertaxering. För egen del vill jag då betona att man bör sträva efter en ordning där handläggningen kan bli snabb och effektiv i fråga om alla eftertaxeringsfall och att den skattskyldiges inställning till ändringsyrkandet inte helt bör få avgöra vilken instans som skall vara beslutsbehörig. En möjlighet att med länsrätt som första instans ta upp en fråga om eftertaxering kommer att följa av den ordning som jag senare (avsnitt 4.4) kommer att förorda beträffande det allmänna rätt att yrka taxeringsändring i domstol. Jag kan förutskicka att jag förordar en sådan rätt även vad gäller tvistefrågor som inte prövats av beskattningsmyndigheterna. Detta innebär att det allmänna ges möjlighet att direkt vända sig till länsrätt med ett yrkande om eftertaxering och således att man kan undvika den fördröjning som en obligatorisk skattemyndighetsprövning skulle ha inneburit för de fall där ett beslut av skattemyndighet om eftertaxering med all sannolikhet skulle ha överklagats.

En annan aspekt som har förts fram som skäl mot en nedflyttning av beslutsbehörigheten är att det för beslut om eftertaxering krävs att speciella förutsättningar är uppfyllda. Till dessa formella grunder hör framför allt att det måste fastställas att en oriktig uppgift föreligger. Skattemyndigheterna är emellertid redan väl bekanta med begreppet oriktig uppgift. De

lokala skattemyndigheterna fattar sålunda beslut om skattetillägg och då måste en bedömning av rekvisitet oriktig uppgift göras. Detsamma är sedan den 1 januari 1985 fallet i fråga om oriktig uppgift i uppbördsdeklaration o. d. enligt det nya samordnade uppbördssystemet för socialavgifter. Till bilden hör också att skattemyndigheterna enligt mitt förslag skall förstärkas genom skattenämnderna.

Genom att låta skattemyndigheterna bli behöriga att meddela beslut om eftertaxering skapas förutsättningar för en samordning med andra skatteslag så att skattemyndigheten t.ex. vid s. k. integrerade revisioner kan fatta samtidiga beslut för samtliga berörda skatter. Då bör beslutsprocessen kunna bli avsevärt snabbare och smidigare. En klar förbättring kan uppkomma även för fall som enbart rör inkomsttaxering, exempelvis när det i samband med granskning av det löpande årets deklaration uppmärksammas utelämnade inkomster avseende såväl löpande som tidigare år. Kan myndigheten då pröva ärendena rörande samtliga år vid ett enda tillfälle undviks det nuvarande omständliga förfarandet att tidigare års deklara-tioner måste skiljas ut och bli föremål för prövning av domstol med den tidsutdräkt det innebär.

På grund av det anförda anser jag att övervägande skäl talar för att läns-skattemyndigheterna och de lokala skattemyndigheterna bör bli första instans i fråga om beslut om eftertaxering.

#### *Övriga särskilda taxeringsåtgärder*

**Mitt förslag:** Skattemyndigheten skall vara första instans vid prövning av bl. a. ärenden om ersättningsskatt och om skatteberäkning för ackumulerad inkomst.

**Kommitténs förslag:** Överensstämmer i huvudsak med mitt.

**Remissinstanserna:** Förslaget tillstyrks med något undantag.

**Skälen för mitt förslag:** Länsrätt är för närvarande första instans också i fråga om taxering till ersättningsskatt enligt lagen (1933:395) om ersättningsskatt. Den kan i vissa fall även vara det beträffande tillämpning av bestämmelserna i 49 § KL om grundavdrag för dödsbo och 50 § 2 mom. KL och 9 § 2 mom. lagen om statlig inkomstskatt, SIL, om avdrag för väsentligt nedsatt skatteförmåga samt beträffande särskild skatteberäkning enligt lagen om beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst. Vidare handläggs ansökan om dödsbos befrielse från skatt enligt 75 § 1 mom. KL, 15 § 1 mom. SIL och 15 § 1 mom. lagen om statlig förmögenhetsskatt av länsrätten som första instans. Vad gäller samtliga nu angivna ärendegrupper finner jag i likhet med kommittén och remissinstanserna inget hinder mot att föra över beslutskompetensen i sin helhet till skattemyndigheterna. Förfarandet i sådana ärenden bör därför samordnas med taxerings- och omprövningsförfarandet i övrigt.

Har taxeringsbesvär anförts kan länsrätten vara första instans i fråga om uppskov enligt lagen om uppskov med beskattning av realisationsvinst.

Uppskovsbestämmelserna övervägs för närvarande inom regeringskansliet på grundval av betänkandena (SOU 1985: 38 och 39) Reavinstuppskov – Fastigheter. Vid de övervägandena bör ställning också tas till hur beslutsförfarandet bör utformas.

Vid tillkomsten av lagen (1980: 865) mot skatteflykt ägnades stor uppmärksamhet åt frågan om lagen skulle få tillämpas i första instans av taxeringsnämnd eller först i domstol. Av rättssäkerhetsskäl valdes den senare lösningen och denna gäller fortfarande. Lagen är tidsbegränsad och har nyligen förlängts att tillämpas på rättshandlingar som företagits fram till utgången av år 1988. I samband därmed kommer en utvärdering av lagen från rättssäkerhetssynpunkt att äga rum. Frågan om beslutskompetensen bör enligt min mening inte prövas nu utan först i samband med den kommande utvärderingen.

### *Skattetillägg m. m.*

**Mitt förslag:** Länskattemyndigheten skall vara behörig att meddela beslut om skattetillägg och förseningsavgift och om beräkning av pensionsgrundande inkomst och egenavgifter.

**Kommittens förslag:** Överensstämmer i allt väsentligt med mitt.

**Remissinstanserna:** Förslaget tillstyrks.

**Skälen för mitt förslag:** Den nuvarande beslutskompetensen för länsstyrelse och lokal skattemyndighet i vissa frågor som angränsar till taxeringen framstår beträffande fördelningen dem emellan som orationell mot bakgrund av att de båda myndigheterna var för sig har hand om granskningen av olika delar av deklaramaterialet. Detta gäller i fråga om beslut om skattetillägg och förseningsavgift och om beräkning av pensionsgrundande inkomst och egenavgifter.

När det gäller de särskilda avgifterna är sålunda lokal skattemyndighet ensam behörig att som första instans fatta beslut som föranleds av den årliga taxeringen. Länsstyrelsen får alltså inte pröva dessa frågor beträffande de deklamationer som granskas av tjänstemän hos den egna myndigheten. I praktiken brukar detta lösas så att granskarna där förordnas att biträda den lokala skattemyndigheten som i sin tur genom särskild delegation ger granskarna behörighet att fatta beslut på den lokala skattemyndighetens vägnar. De lokala skattemyndigheterna är ensam behöriga även vad avser beslut om pensionsgrundande inkomst och egenavgifter. I regel används också här ett praktiskt förfarande motsvarande det som tillämpas för de särskilda avgifterna så att en och samma deklamation inte behöver gås igenom av mer än en tjänsteman.

I likhet med kommittén och remissinstanserna anser jag att den formella kompetensen bör utvidgas i det framtida förfarandet så att länskattemyndigheten får besluta om skattetillägg och förseningsavgift och om beräkning av pensionsgrundande inkomst och egenavgifter.

#### 3.3.1 Inledning

**Mitt förslag:** I syfte att få en enkel, smidig och snabb ordning för rättelse av felaktiga taxeringsbeslut införs i förhållande till dagens ordning väsentligt utvidgade möjligheter för skattemyndigheterna att ompröva sina beslut.

**Kommitténs förslag:** Förslagets huvudlinjer överensstämmer med mitt förslag.

**Remissinstanserna:** De flesta är positiva till ett utvidgat omprövningsförfarande.

**Skälen för mitt förslag:** Jag har tidigare betonat att tyngdpunkten i förfarandet på beskattningsområdet bör förskjutas nedåt i instansordningen mot den första instansen, skattemyndigheten, och att domstolsprövning i princip bör vara förbehållen tvistiga ärenden. Syftet är att få en enklare, smidigare och inte minst snabbare ordning för ändring av felaktiga taxeringsbeslut. För att dessa mål skall kunna uppnås krävs att skattemyndigheterna i stor utsträckning själva kan företa ändringar i redan beslutade taxeringar.

I det nuvarande systemet kan en taxering ändras, förutom efter besvär till domstol genom dels omprövning hos taxeringsnämnden, dels rättelse enligt 72 a § TL hos de ordinarie skattemyndigheterna.

Taxeringsnämnden är enligt 69 § 3 mom. TL skyldig att på begäran av den skattskyldige ta upp en beslutad taxering till förnyad prövning. Nämnden kan också på eget initiativ ompröva ett beslut. Omprövningen kan leda till ett nytt beslut till den skattskyldiges fördel eller till hans nackdel.

Omprövningen måste företas inom taxeringsperioden, dvs. för närvarande före utgången av oktober månad taxeringsåret. Ett beslut kan bli föremål för omprövning flera gånger. Beslut som överklagats till länsrätt kan taxeringsnämnden ompröva endast om särskilda skäl föreligger.

Taxeringsrättelse enligt 72 a § TL får avse vissa i lagen uppräknade uppenbara felaktigheter i skattelängden eller i taxeringsnämndens beslut. Taxeringsrättelserna beslutas av lokal skattemyndighet eller länsstyrelse. Rättelse får ske t. o. m. maj månad året efter taxeringsåret. Har den skattskyldige ansökt om rättelse inom denna tid får dock beslutet fattas efter nämnda tidpunkt.

Den skattskyldiges nuvarande möjligheter att få sin taxering ändrad utan att gå den relativt långsamma och omständliga domstolsvägen är i praktiken ganska begränsade. Omprövning hos taxeringsnämnden kan som nämnts förekomma bara inom taxeringsperioden. Möjligheterna att företa taxeringsrättelse enligt 72 a § TL inskränks främst genom att lokala skattemyndigheten resp. länsstyrelsen i de flesta fall inte har befogenhet att ompröva ställningstaganden i materiella taxeringsfrågor.

Av en undersökning som kommittén företagit i samarbete med domstolsverket framgår att inemot 40% av målen i länsrätt är helt otvistiga och ytterligare ca 20% är endast delvis tvistiga. Med ett effektivare ompröv-

ningsförfarande borde det vara möjligt att avlasta domstolarna större delen av det betydande antal mål där någon egentlig tvist inte föreligger. Andra fördelar med större möjligheter till omprövning är att rättelser därigenom kan göras enklare och snabbare. Ett utvidgat omprövningsförfarande på den direkta skattens område medför även att förfarandet närmar sig det som gäller för den indirekta beskattningen. Möjligheterna till en bättre samordning ökar därmed.

Det föreligger således enligt min mening starka skäl att utvidga skattemyndigheternas möjligheter att genom omprövning företa ändringar i de grundläggande taxeringsbesluten. För att den önskvärda förskjutningen mot den första instansen i beslutskedjan skall kunna åstadkommas bör vidare införas en spärr mot att otvistiga mål förs upp till domstol. Denna bör skapas genom att man inför krav på att beslut som överklagas till domstol alltid skall bli föremål för omprövning.

En grundläggande förutsättning för att omprövningsförfarandet skall kunna göras effektivare är att tiden för omprövning förlängs i förhållande till vad som i dag gäller. Detta blir möjligt först om det finns en permanent verkande beskattningsmyndighet som fattar besluten i första instans. Som framgår av avsnitt 3.1 föreslår jag att en sådan inrättas genom att taxeringsnämndernas uppgifter förs över till de lokala och regionala skattemyndigheterna. Genom att skattemyndigheterna fattar taxeringsbesluten saknas vidare anledning att särskilt överväga de nuvarande möjligheterna till rättelse enligt 72 a § TL. Alla de ändringar som bör få företas bör kunna rymmas inom ramen för ett utvidgat omprövningsförfarande.

Vid bestämmandet av omprövningsperiodens längd gör sig delvis motstridiga intressen gällande. För den skattskyldige är det en fördel om han under lång tid kan få felaktigheter som är till hans nackdel rättade. Han har å andra sidan ett berättigat behov av trygghet mot att skattemyndigheterna ändrar tidigare åsatta taxeringar till hans nackdel. Taxeringsmyndigheterna har beträffande det stora flertalet skattskyldiga inte något starkare intresse av att låta deras taxeringar stå öppna under längre tid. Resurserna behöver i stället i första hand användas till att fastställa taxeringarna för det senaste taxeringsåret. För ett mindre antal skattskyldiga med svårkontrollerade beskattningsförhållanden har däremot skattemyndigheterna ett behov av en längre period av granskning och kontroll. Kommittén har inte ansett det lämpligt att anpassa förfarandet för samtliga skattskyldiga till vad som är motiverat för en mindre grupp. Kommittén har också avvisat tanken på ett förfarande med olika långa omprövningstider för olika kategorier av skattskyldiga. Jag delar kommitténs uppfattning härvidlag. En sådan lösning skulle som kommittén påpekar förutom principiella betänkligheter medföra en rad praktiska problem, bl. a. med avgränsningen av de olika grupperna och med skattskyldiga som växlar mellan olika långa omprövningsperioder. Ett mer enhetligt förfarande för samtliga skattskyldiga är därför att föredra. Däremot kan det finnas anledning att ha olika långa omprövningsperioder beroende på om ändringen är till den skattskyldiges fördel eller till hans nackdel.

I det följande skall jag närmare redogöra för de huvudprinciper som enligt min mening bör gälla för det framtida omprövningsförfarandet. In-

nan dess vill jag emellertid framhålla det nära samband som finns mellan denna fråga och frågan om processformen. Exempelvis är en lång omprövningstid enligt min bedömning svår att förena med en beloppsprocess. Vid mina överväganden angående utformningen av omprövningsförfarandet har jag utgått ifrån att en övergång till sakprocess kan ske. Som jag närmare kommer att redogöra för i avsnitt 4.6 behöver emellertid vissa frågor rörande processformen utredas ytterligare innan definitiv ställning tas till dennas närmare utformning. Enligt min bedömning bör detta dock inte komma att påverka grunddragen av det omprövningsförfarande jag här kommer att föreslå.

### 3.3.2 Omprövning på begäran av den skattskyldige

**Mitt förslag:** Den skattskyldige får inom fem år efter taxeringsårets utgång begära omprövning av skattemyndighetens beslut. Några särskilda krav för rätt till omprövning på den skattskyldiges initiativ skall i övrigt inte ställas. Skattemyndigheten får fatta beslut till den skattskyldiges fördel även efter omprövningsperiodens utgång om ansökningsen har kommit in inom perioden. Omprövning på den skattskyldiges initiativ av samma års taxering och även av samma sakfråga kan ske flera gånger under förutsättning att saken inte prövats av domstol.

**Kommitténs förslag:** Överensstämmer i huvudsak med mitt. Kommittén har dock ett alternativt förslag med en ettårig omprövningstid.

**Remissinstanserna:** En majoritet av remissinstanserna tillstyrker kommitténs förslag. Särskilt positivt har förslaget om en femårig omprövningsperiod mottagits. Några remissinstanser anser dock att omprövningsperioden bör vara kortare.

**Skälen för mitt förslag:** Som jag framhållit inledningsvis krävs för ett effektivt omprövningsförfarande att den tid under vilken skattemyndigheten får företa ändringar i redan beslutade taxeringar sträcks ut i förhållande till vad som gäller för närvarande. Kommittén har som sitt förstahandsalternativ föreslagit en *omprövningsperiod om fem år*. För egen del förordar jag detta alternativ.

Vid omprövning på den skattskyldiges initiativ föreligger av rättssäkerhetsskäl inget hinder mot att man tillåter omprövning under en lång tid. Som kommittén framhållit måste det anses som god service och en fördel ur rättssäkerhetssynpunkt för de skattskyldiga om de på ett smidigt sätt och under lång tid kan få felaktiga taxeringar rättade. Ett annat viktigt skäl för en femårig omprövningstid är att det då blir möjligt att helt slopa de nuvarande reglerna angående extraordinära besvär.

Den ordinarie besvärstiden för den skattskyldige går enligt nu gällande regler ut den sista februari året efter taxeringsåret. Om hans besvär kommit in efter denna tidpunkt men före utgången av juni månad året efter taxeringsåret får länsrätten ändå pröva besvären om taxeringsintendenten helt eller delvis tillstyrkt dem i sak. Den skattskyldige har dessutom



möjlighet att på flera olika grunder anföra besvär i särskild ordning. Enligt 99 § TL får den skattskyldige anföra besvär hos länsrätt intill utgången av året efter taxeringsåret om han inte under taxeringsåret har erhållit under rättelse om nämndens avvikelse från deklarationen. Har han inte under taxeringsåret fått skattsedel på slutlig skatt beträffande den aktuella taxeringen får han anföra besvär inom ett år efter det han erhållit sådan skattsedel. Extraordinära besvär enligt 100 § TL får anföras inom fem år efter taxeringsåret. Besvären får tas upp till prövning om de kan inordnas under någon av åtta olika besvärsgrunder. Beträffande två av dessa grunder är reglerna särskilt komplicerade. Där krävs nämligen att tre ytterligare förutsättningar skall vara uppfyllda nämligen, att ändringen skall röra ett väsentligt belopp, att den skall grundas på en ny omständighet eller ett nytt bevis och att det skall vara ursäktligt att den skattskyldige inte åberopat omständigheten eller beviset i ordinär ordning.

Reglerna om extraordinära besvär är som framgår komplicerade och har sedan länge kritiserats av denna anledning. Enligt den av kommittén redovisade undersökningen är 7 % av skattskyldigbesvären i länsrätt besvär i särskild ordning som tagits upp till prövning. Det totala antalet extraordinära besvär har uppskattats till ca 10 % av målen. Även de extraordinära besvär som inte tas upp till prövning medför en hel del arbete för domstolarna. För att avgöra om särskild besvärsrätt enligt 100 § TL föreligger måste domstolen nämligen ofta först gå in på en bedömning av sakfrågorna. Även om det kan konstateras att en nedsättning av taxeringarna i enlighet med besvären i och för sig är motiverad kan besvären inte bifallas om inte de formella förutsättningarna i övrigt i 100 § är uppfyllda, något som ofta måste te sig svårförståeligt för den skattskyldige.

En femårig omprövningstid medför således inte enbart den fördelen att de skattskyldigas möjligheter att på ett enkelt sätt få sina taxeringar rättade vidgas. Det kan dessutom antas leda till att domstolarna avlastas större delen av de extraordinära besvär som nu handläggs där. Därtill kommer att reglerna blir avsevärt enklare att tillämpa för både skattemyndigheter och domstolar.

Kommittén har ett alternativt förslag med en obegränsad omprövningsmöjlighet endast under ett år. För tiden därefter skall för rätt till prövning krävas att särskilda förutsättningar motsvarande de nuvarande kriterierna för extraordinär besvärsrätt föreligger. Enligt min mening skulle några mer betydande förenklingar av regelsystemet inte uppkomma med detta alternativ. Kommitténs förstahandsförslag är därför enligt min mening bättre.

Den kritik som har riktats mot förslaget om en femårig omprövningstid är främst att skattemyndigheterna därigenom blir tvungna att ha kunskaper om äldre lagstiftning och anvisningar, att praxisändringar skulle kunna ge upphov till ett stort antal ansökningar om omprövning och att arbetsbelastningen skulle kunna komma att öka avsevärt på grund av en kraftig ökning av antalet ansökningar om omprövning.

Beträffande den första invändningen vill jag framhålla att jag i avsnitt 3.2 föreslagit att skattemyndigheterna skall få besluta om eftertaxering. De kommer därför även av denna anledning att tvingas ha kunskap om äldre lagstiftning. Det kan dessutom antas att omprövningar som rör taxeringar

flera år tillbaka i tiden blir relativt få. Det ligger ju i den skattskyldiges intresse att så snabbt som möjligt få rättat taxeringar som är till hans nackdel för att få tillbaka för mycket erlagt skatt eller slippa betala kvarstående skatt.

Praxisändringar anses för närvarande i sig inte utgöra skäl för extraordinär besvärsrätt, men kan ändå i vissa fall leda till sådan besvärsrätt. För det fall en skattskyldig åberopar praxisändring för att få en äldre taxering nedsatt kommer det således även med en begränsad omprövningsrätt ofta att bli nödvändigt för skattemyndigheten att gå in på en bedömning av sakfrågan. Som kommittén framhållit torde det i sådana fall i allmänhet vara lika enkelt för myndigheten att rätta taxeringen, vilket givetvis är den bästa lösningen för den skattskyldige.

Det finns enligt min bedömning inte heller anledning befara att den långa omprövningstiden skulle leda till någon större ökning av skattemyndigheternas arbetsbelastning i förhållande till t. ex. en ettårig omprövningstid. De flesta omprövningar torde av skäl som jag nyss nämnt förekomma redan under första året efter taxeringsåret.

Mot bakgrund av vad jag nu anfört anser jag inte de ifrågavarande invändningarna vara av sådan tyngd att de utgör hinder mot en femårig omprövningsperiod.

Jag delar kommitténs uppfattning att det inte finns anledning att införa en *undre beloppsgräns* för rätt till omprövning. Inte heller i övrigt bör några särskilda krav för rätt till omprövning ställas.

*Omprövningsbesluten bör normalt fattas av myndigheten i nämndsammansättning.* Vissa delegationsmöjligheter bör emellertid finnas, t. ex. för rättelse av uppenbara felaktigheter. Skattemyndigheten bör givetvis få fatta beslut till den skattskyldiges fördel även efter omprövningstidens utgång så länge ansökningen har kommit in i rätt tid.

Ytterligare en fråga som jag vill ta upp i detta sammanhang är om *flera omprövningar av samma fråga* skall tillåtas. Enligt kommitténs förslag skall omprövning på den skattskyldiges initiativ av samma års taxering och även av samma sakfråga få ske flera gånger under förutsättning att frågan inte varit föremål för domstolsprövning. Jag ansluter mig till kommitténs förslag i denna del. Att låta skattemyndigheten ompröva frågor som varit föremål för domstolsavgörande skulle strida mot instansordningsprincipen och bör därför inte tillåtas. Däremot bör domstolsprövning av en sakfråga inte utesluta omprövning av en annan sakfråga, även om den rör samma taxeringsår. Som kommittén framhållit skulle annars en omotiverad skillnad uppstå mellan en skattskyldig som nöjt sig med ett omprövningsbeslut och den som klagat och fått ett domstolsavgörande. En begränsning i möjligheten att få flera sakfrågor rörande ett taxeringsår omprövade vid skilda tillfällen skulle dessutom medföra att man inte kan avvara bestämmelser om extraordinära besvärsrätt.

För skattemyndighetens del skulle tillåtandet av flera omprövningar underlätta på så sätt att myndigheten vid en begäran om omprövning inte behöver kontrollera om frågan tidigare varit föremål för omprövning.

Jag vill slutligen framhålla att jag även delar kommitténs bedömning att taxeringsändring till nackdel och eftertaxering, som jag närmare kommer

att behandla i följande avsnitt, skall kunna omprövas på begäran av den skattskyldige.

Prop. 1986/87:47

### 3.3.3 Omprövning på skattemyndighetens initiativ

**Mitt förslag:** Beslut om taxeringsändring på skattemyndighetens initiativ till den skattskyldiges fördel bör få fattas inom fem år efter taxeringsåret utan begränsningar. Beslut om taxeringsändring till den skattskyldiges nackdel bör få fattas inom ett år efter taxeringsårets utgång. För det fall att den skattskyldige inte inkommit med självdeklaration skall särskilda regler gälla. Skattemyndigheten skall i dessa fall oberoende av om förutsättningarna för eftertaxering föreligger ha möjlighet att besluta om taxeringsändring till nackdel under ett år efter det deklARATIONEN lämnades in dock inte längre än till utgången av femte året efter taxeringsåret.

De nuvarande förutsättningarna för eftertaxering skall i princip bibehållas.

**Kommitténs förslag:** Överensstämmer i allt väsentligt med mitt förslag.

**Remissinstanserna:** En majoritet av remissinstanserna tillstyrker förslaget. Relativt många är dock kritiska till vissa delar av det. Framför allt riktas invändningar mot att taxeringsändring till nackdel skall få ske under så lång tid som ett år efter taxeringsåret.

**Skälen för mitt förslag:** Beträffande omprövning på skattemyndighetens initiativ till den *skattskyldiges fördel* är det enligt min mening naturligt att skattemyndigheterna kan ändra taxeringarna under i huvudsak samma förutsättningar som efter yrkande från den skattskyldige. Skattemyndigheten bör således kunna besluta om taxeringsändring till den skattskyldiges fördel inom fem år efter taxeringsåret.

När det gäller beslut om *taxeringsändring till nackdel* för den skattskyldige föreslår jag i likhet med kommittén att sådan ändring skall få beslutas inom ett år efter taxeringsåret.

För den skattskyldiges rättssäkerhet är det givetvis väsentligt att hans taxeringar fastställs definitivt så snart som möjligt. En avvägning måste emellertid göras mellan detta intresse och det allmännas behov av att rätta uppkomna felaktigheter. Skattemyndigheterna skall självfallet sträva efter att redan från början fatta riktiga beslut. Taxeringsförfarandet är emellertid en masshantering som bedrivs under stor tidspress. Det material som de skattskyldiga lämnar i sina deklARATIONER är många gånger bristfälligt eller oklart. Skattemyndigheterna behöver därför ofta utreda oklara frågor närmare och skaffa fram uppgifter till belysning av en fråga. DeklARATIONERNAS svårighetsgrad skiftar dessutom starkt. Jag vill här peka på resultatet av den tidigare nämnda undersökningen som kommittén företagit i samarbete med domstolsverket. Av denna framgår att den skattskyldige medger taxeringsintendentens yrkande helt eller delvis i närmare 60 % av de ordinarie intendentbesvären och i ca 45 % av eftertaxeringsmålen. I in-

emot 90 % av sakfrågorna åberopar intendenten ny utredning eller nya bevis som inte bedömts i första instans.

Mot denna bakgrund är det enligt min mening uppenbart att det måste finnas möjligheter att företa omprövningar till den skattskyldiges nackdel även efter taxeringsperiodens utgång. I annat fall kan den önskvärda förskjutning av skatteprocessen mot första instans inte åstadkommas och det torde inte heller bli möjligt att upprätthålla kravet att taxeringarna i möjligaste mån skall vara likformiga och rättvisa.

När det gäller längden av den tidsperiod under vilken taxeringsändringar till nackdel skall få beslutas är enligt min mening ett år efter taxeringsåret en lämpligt avvägd tid. Vid en ettårig omprövningstid får skattemyndigheterna något längre tid på sig att granska komplicerade deklarerationer än vad som nu är fallet. Vidare ger en omprövningsperiod av denna längd bättre överensstämmelse mellan skattemyndigheternas och den enskildes möjligheter att få beslut ändrade. Jag vill som jämförelse framhålla att taxeringsperioden för närvarande slutar den 31 oktober taxeringsåret. Taxeringsintendenten kan emellertid initiera taxeringsändringar genom att anföra besvär till länsrätten fram till den sista juni året efter taxeringsåret. Taxeringarna är således öppna t. o. m. denna tidpunkt. Det finns ingen tidsfrist för länsrättens prövning av taxeringsintendentens yrkanden. Handläggningen i länsrätten tar för närvarande i regel minst ett år och det är inte ovanligt att den skattskyldige får vänta ett och ett halvt till två år efter taxeringsåret innan han får besked om taxeringarna kommer att ändras eller ej. Jämfört med dagens ordning innebär mitt förslag att den skattskyldige i allmänhet betydligt snabbare kan få besked om eventuella ändringar i sina taxeringar. Med en omprövningstid om ett år bör man även kunna slopa taxeringsintendentens möjlighet att under fem år anföra extraordinära besvär enligt 101 § TL till den skattskyldiges nackdel när taxeringen blivit oriktig på grund av felräkning, misskrivning eller annat uppenbart förbiseende, s. k. misstagstaxering.

Beslutanderätten i ärenden om taxeringsändring till den skattskyldiges nackdel bör i enlighet med vad kommittén föreslagit tillkomma skattemyndigheten i såväl otvistiga som tvistiga ärenden. En majoritet av remissinstanserna stöder detta förslag. Relativt många anser emellertid att beslutanderätten i tvistiga ärenden skall ligga på domstol.

I avsnitt 3.2 har jag angett att eftertaxering bör beslutas av skattemyndigheten även i tvistiga fall. De skäl som jag där anförde för en sådan beslutsordning talar enligt min mening även för att låta skattemyndigheten besluta i tvistiga ärende om taxeringsändring till nackdel. Beslutsfattandet bör således läggas så långt ner som möjligt i instansordningen. Man kan då lättare skapa en enkel och rationell beslutsordning och avlasta domstolarna arbete. Omprövningsbeslut är i princip inte heller av svårare beskaffenhet än de grundbeslut skattemyndigheterna har att fatta i taxeringsfrågorna. Jag anser därför inte att det finns anledning att lägga beslutsfattandet på domstol. Besluten i tvistiga omprövningsärenden bör i regel fattas av myndigheten i nämndsammansättning. Härigenom ges enligt min mening tillräckliga garantier för att handläggningen av frågorna blir omsorgsfull och kvalificerad.

Taxeringsändring till nackdel för den skattskyldige bör givetvis inte göras beträffande småbelopp. Enligt nuvarande regler får taxeringsnämnden underlåta avvikelser från deklARATIONEN om avvikelsen skulle avse endast ett mindre belopp (65 § andra stycket TL). Efter taxeringsperiodens utgång finns det ännu större anledning att låta mindre felaktigheter passera utan åtgärd. Det bör emellertid inte vara något formkrav för taxeringsändring till nackdel att denna överstiger visst minsta belopp utan denna fråga får klaras ut genom interna myndighetsdirektiv.

Ett problem som kommittén uppmärksammat gäller deklARATIONSSKYLDIGA som inte alls deklarerar eller som ger in deklARATIONEN så sent att någon reell möjlighet till granskning av den inte föreligger. För att undvika att de som inte fullgör sin deklARATIONSSKYLDIGHET i rätt tid behandlas förmånligare än andra och att skattemyndigheternas reella möjligheter att ändra taxeringar till nackdel inskränks finns det enligt min mening skäl att införa en särregel för dessa fall. Skattemyndigheten bör således ha möjlighet att besluta om taxeringsändring till nackdel oberoende av om förutsättningarna för eftertaxering föreligger under ett år efter det deklARATIONEN lämnades in dock inte längre än intill utgången av femte året efter taxeringsåret. Om deklARATIONEN inte alls ges in bör skattemyndigheten få ändra taxeringen till nackdel t. o. m. femte året efter taxeringsåret.

Som jag nyss nämnt föreslog jag i avsnitt 3.2 att *eftertaxering* skall beslutas av skattemyndigheten. I övrigt bör enligt min mening den ordning som nu gäller för eftertaxering i allt väsentligt bibehållas. Som kommittén framhållit fungerar de nuvarande eftertaxeringsreglerna i stort sett tillfredsställande och en fast praxis har utvecklats. Det finns därför inte anledning att företa några större ändringar i dem. Remissinstanserna har inte heller haft några erinringar mot kommitténs förslag i denna del.

Kommittén har i sitt betänkande även tagit upp vissa andra frågor som bl. a. rör anpassning av reglerna om skattetillegg, förlustavdrag, pensionsgrundande inkomst m. m. till ett utvidgat omprövningsförfarande. Vidare har kommittén lagt fram förslag angående hur vissa följdändringar, bl. a. på grund av ändrat fastighetstaxeringsvärde skall handläggas i framtiden. Enligt min mening finns det inte anledning att ta definitiv ställning till dessa frågor förrän kommitténs slutliga förslag föreligger.

**Mitt förslag:** Att föra det allmännas talan i skattemål skall i princip vara en uppgift för beskattningsmyndigheterna som sådana.

När den enskilde har överklagat ett skatteärende där beslut meddelas av länskattemyndighet eller lokal skattemyndighet skall länskattemyndigheten vara hans motpart i domstolen. Länskattemyndigheten får om det är lämpligt utse tjänsteman hos den lokala skattemyndighet som har meddelat det överklagade beslutet att såsom ombud företräda det allmänna.

En överordnad myndighet skall få föra talan om ändring i en lägre myndighets beslut. Detta innebär att länskattemyndigheten skall få överklaga beslut av de lokala skattemyndigheterna medan RSV skall få överklaga beslut av länskattemyndigheterna.

**Kommitténs förslag:** Kommittén presenterar – utan att förorda någon – fyra alternativa lösningar i fråga om det allmännas processföring, varav en i huvudsak överensstämmer med den som jag valt. De övriga alternativen innebär följande.

Enligt ett alternativ skall det finnas funktionellt fristående allmänna ombud som administrativt är knutna till RSV och länskattemyndigheterna. I rollen som processförare är ombuden alltså självständiga i förhållande till skatteförvaltningen i övrigt. Denna modell motsvarar i huvudsak den nuvarande.

Ett med det föregående närstående alternativ är att efter förebild från åklagarområdet skapa en helt fristående organisation för det allmännas processföring. De allmänna ombuden skall här bilda egna myndigheter.

Det sista alternativet innehåller en med mitt förslag i huvudsak överensstämmande lösning vad gäller överklaganden från de skattskyldigas sida. I fråga om det allmännas möjligheter att ändra till de skattskyldigas nackdel kännetecknas alternativet av att överordnade skattemyndigheter ges en rätt att överpröva lägre myndigheters beslut.

**Remissinstanserna:** Bland de instanser som yttrat sig särskilt i den här delen förordar en knapp majoritet det av kommitténs alternativ som i stort motsvarar den gällande ordningen, dvs. funktionellt fristående allmänna ombud. Nästan lika många förordar det alternativ som ligger nära mitt förslag. Endast en remissinstans stöder något av de två andra alternativen.

**Skälen för mitt förslag:** Den gällande regleringen av det allmännas processföring i taxeringsmål innebär att denna sköts av taxeringsintendenter vid besvärsheten inom länsstyrelsens skatteavdelning såvitt gäller mål som skall prövas av länsrätten. Behörigheten för en taxeringsintendent vilar på uttryckliga regler i taxeringslagen. En taxeringsintendent har att självständigt pröva de taxeringsmål han fått på sin lott och avgöra i vad mån han för egen del skall väcka talan beträffande viss skattskyldigs taxering. Med taxeringsintendent avses också skattechefen. Denne skall bl. a. bevaka det allmännas rätt i taxeringsfrågor och verka för att taxeringsarna blir likformiga och rättvisa (14 § TL). Skattechefens ledande roll

anses innebära bl. a. att han har rätt att ta över ett mål som ankommer på en underställd taxeringsintendent och själv driva det i sin egenskap av taxeringsintendent. Detta förekommer dock mycket sällan i praktiken.

### *Utgångspunkterna*

Det allmännas processföring i taxeringsmål påverkas i hög grad av mina förslag till förenklad taxering, framför allt förslagen om myndighetsbeslut i taxeringsärendena och förlängda omprövningsperioder. Bl. a. de nu vanliga fallen av missuppfattningar eller uppenbara felaktigheter i samband med taxeringarna kan i det framtida systemet hanteras av skattemyndigheterna utan att domstolarna behöver blandas in. Antalet mål kommer med all sannolikhet att minska kraftigt. En inte obetydlig minskning bör för övrigt bli följden redan av reformen om den förenklade självdeklarationen.

De betydande utvidgningarna av omprövningsförfarandet torde också resultera i att processerna kommer att vara av en annan karaktär. Ärendena kommer oftare att vara färdigutredda och därför i en ökad omfattning avse rent rättsliga frågor. En särskilt markant skillnad i förhållande till nuläget kommer att gälla för den s. k. offensiva processverksamheten, dvs. den som består i att det allmännas företrädare yrkar ändring till den skattskyldiges nackdel. Denna verksamhet bör såvitt gäller motsvarigheten till de nuvarande ordinarie besvären i allt väsentligt kunna bedrivas hos skattemyndigheterna själva inom ramen för det utvidgade omprövningsförfarandet. Även eftertaxeringsinstitutet, som också tillhör den offensiva processverksamheten, avses enligt mitt förslag bli hanterat av skattemyndigheterna som första instans. Endast i undantagsfall, t. ex. när tvekan råder om rättsläget eller oenighet uppkommer vid myndighetens beslutsfattande, torde därför behov av en domstolsprövning på det allmännas initiativ komma att uppstå.

Det står sålunda klart att det allmännas processföring bör inordnas i och anpassas till det föreslagna systemet för taxeringsförfarande. Ändringarna bör enligt min mening i betydande grad präglas av strävandena mot en enhetligare beskattningsorganisation för att åstadkomma en likformig tillämpning av beskattningsreglerna i hela landet.

Statsmakternas strävanden i den angivna riktningen har som jag tidigare redovisat nyligen kommit till uttryck genom riksdagens principbeslut om en sammanhållen skatteförvaltning. I det sammanhanget underströk jag vikten av ett i hela landet enhetligt och konsekvent uppträdande från skattemyndigheternas sida gentemot de skattskyldiga. Vidare angav jag som min mening att RSV skall ha direktivrätt beträffande inriktningen av verksamheten ute i länen och att RSV därvid bör ange principerna för granskningsarbetet, ambitionsnivåer, inriktning m. m. för bl. a. taxeringsarbetet. Vad gäller processverksamheten framförde jag att RSV bör ges i uppdrag att samordna och ge riktlinjer för denna.

Vad jag sålunda anfört bör vara vägledande också vid val av modell för det allmännas processföring. För att RSV skall kunna utöva en effektiv ledning och styrning förutsätts väl utvecklade system för tillsyn och uppföljning av processföringen. Detta förutsätter i sin tur en god kännedom

om och insikter i den verksamhet som följs upp. I första hand krävs kunskaper om de materiella regler som styr beskattningen och uppenbarligen måste en koppling göras till det övergripande ledningsansvaret för de materiella frågorna. Det är enligt min mening också viktigt att skatteförvaltningen från centralt håll har möjlighet att välja ut frågor för prövning i domstol och därvid ansvara för den rättsliga argumenteringen från det allmännas sida. Någon skarp skiljelinje mellan processfunktionen och ansvaret i övrigt för en materiellt riktig taxering kan mot den här bakgrunden inte dras.

#### *Anknytningen till andra beskattningsfunktioner*

I samband med det nämnda principbeslutet framhöll skatteutskottet – med bostadsutskottets instämmande – att skatteförvaltningen har karaktären av en för riket gemensam angelägenhet där krav ställs på enhetlig praxis och på en jämlik och rättvis behandling av alla skattskyldiga i landet. Detta bör leda till att sambandet mellan de olika funktionerna – utredning, beslut, processföring – inom taxeringsförfarandet i vid mening stärks så att skatteförvaltningen mer än för närvarande kan uppträda som en enhet. I det betänkande (SOU 1985: 20) som föregick principbeslutet föreslogs att det allmännas talan enligt taxeringslagen skulle med utgångspunkt i den nuvarande beslutsorganisation i första instans läggas på länskattemyndigheten som en myndighetsuppgift. Om man enligt mitt förslag flyttar över beslutanderätten i taxeringsärenden från taxeringsnämnderna till den lokala skattemyndigheten och länskattemyndigheten blir läget ett annat i vart fall vad gäller den offensiva processverksamheten. Man kan ju inte gärna ha en ordning som innebär att länskattemyndigheten överklagar de egna taxeringsbesluten. När det däremot gäller att uppträda som motpart i mål där den skattskyldige överklagar finns det inga principiella hinder mot att myndigheten som sådan får partsfunktionen. Så är för övrigt fallet i fråga om många andra förvaltningsområden.

Det har vid remissbehandlingen från några håll framhållits att processfunktionen inom skatteförvaltningen bör hållas isär från övriga funktioner och därmed att det allmännas företrädare skall inta en oberoende ställning i de ärenden som tilldelas honom. Endast härigenom skulle det allmänna kunna uppträda objektivt.

För egen del vill jag betona de starka krav på objektivitet som skattemyndigheterna över huvud taget har att iaktta. Kraven bör således vara lika stränga i fråga om ärenden som inte förs till domstol. Processföraren har att liksom andra skattetjänstemän verka för riktiga och rättsenliga beskattningsbeslut. I processen är det vidare domstolen som ytterst ansvarar för att utredningen är komplett och slutligen avgör målet på grundval av framlagda fakta och ståndpunkter. Det finns enligt min mening inte någon anledning att det förhållandet att en taxering prövas i domstol skall medföra krav på objektivitet som innebär att det allmänna skall företrädas av någon som intar en mer eller mindre oberoende ställning till beslutsmyndigheten. Detta hindrar emellertid inte att en ordning där processföringen sköts av mer eller mindre självständiga organ eller enheter kan vara moti-



verad med hänsyn till andra faktorer såsom möjligheterna att få goda organisatoriska lösningar, en lämplig nivå – centralt, regionalt eller lokalt – för processföringen och kvalificerade tjänstemän för uppgiften.

Det anförda leder fram till att även vad gäller det allmännas processföring så bör inriktningen vara att skatteförvaltningen så långt möjligt skall hållas samman så att ett enhetligt och konsekvent uppträdande från organisationen som helhet kan erhållas. Mot den bakgrunden bör det allmänna i en process företräddas av en representant med stark bindning till skatteförvaltningen. Som jag nyss antydde ser jag för egen del inte heller någon påtaglig nackdel från principiell synpunkt med en sådan ordning.

En synpunkt som skulle kunna tala för oberoende företrädare även i fortsättningen och då i synnerhet vad gäller den defensiva processverksamheten är att sådana kan sägas utgöra en garanti för att det allmännas nya ställningstagande är fritt från förutfattade meningar. Men då måste man också godta att skatteorganisationen rymmer dubbla ledningsfunktioner, en för själva taxeringsarbetet och en annan för processföringen. En sådan ordning skulle bl. a. innebära att processfunktionen skulle spela rollen som en sorts överprövningsinstans i förhållande till skattemyndigheterna och därmed till skattenämnderna med sina förtroendevalda. För egen del finner jag inte detta tilltalande. Samtidigt vill jag betona att det givetvis inte får vara så att det allmännas företrädare till varje pris försvarar ett överklagat beslut, något som i all synnerhet gäller beslut som bygger på ett ofullständigt underlag.

Det finns sålunda enligt min mening stora svagheter med en ordning med självständiga ombud för det allmänna. Risk finns exempelvis att sådana skulle driva en helt annan linje än skatteförvaltningen i övrigt. Ansvarsbilden skulle bli splittrad. Det saknas enligt min mening också skäl att ge något större utrymme för det allmänna att överklaga besluten i första instans till den skattskyldiges nackdel. Förändringarna bör nämligen sammanlänkade leda till en effektivisering och kvalitetshöjning så att den enskilde i en större utsträckning bör kunna räkna med att en skattemyndighets bedömning skall stå fast. En processordning med fristående företrädare för skatteförvaltningen skulle rent av kunna innebära att det allmänna ges alternativa möjligheter att få till stånd en taxeringshöjning. Genom att sammanlänka processföringen med skatteförvaltningen i övrigt begränsas alltså möjligheterna att ändra till den skattskyldiges nackdel.

Åtskilliga skäl talar sålunda för att det allmännas processföring inte skall vara åtskild från den övriga beskattningsverksamheten utan så långt möjligt samordnas med denna. De synpunkter jag fört fram svarar i huvudsak också mot det av kommitténs alternativ som utmärks av att det är skattemyndigheterna som är svarande i domstolen och inte ett organ utanför dem och att överordnade myndigheter ges en besvärsmöjlighet.

Vad gäller kommitténs tre övriga alternativa modeller kännetecknas två av dem av att processföringen skulle vara funktionellt fristående från beskattningsverksamheten vilket jag inte finner ändamålsenligt. Det återstående alternativet skulle såvitt gäller den offensiva processverksamheten innebära att en överordnad skattemyndighet skulle få överpröva en lägre myndighets beslut. Ett överprövningsbeslut skulle enligt det alternativet

inte få överklagas till domstol av det allmänna och skatteförvaltningen skulle således sakna möjligheter att få till stånd för lagtillämpningen klarläggande domstolsavgöranden. Inte heller det alternativet finner jag ändamålsenligt.

Vad jag anfört har i första hand tagit sikte på taxeringsförfarandet. Målsättningen att skapa enhetlighet föranleder att hänsyn måste tas också till övriga förfaranderegler på skatteområdet med inriktningen att processföringen bör kunna samordnas i fråga om alla skatteslag. Detta bör med fördel kunna ske med en lösning enligt vad jag anfört. En påtaglig förändring skulle då inträda i fråga om talerätten rörande mervärdeskatten, punktskatterna och enligt uppbördslagen. Inom dessa sektorer företräds det allmänna för närvarande av ett allmänt ombud som i funktionellt avseende är fristående från den skattemyndighet – länsstyrelse eller RSV – som han administrativt är knuten till och som med bortseende från processföringen ansvarar för de olika beskattningsleden såsom utredning, kontroll och skattefastställande. Enligt min mening bör processföringen också på dessa områden kunna integreras med resp. utrednings- och beslutsfunktion. Skälen för detta är i huvudsak desamma som jag återopat i fråga om taxeringssidan.

#### *Den defensiva rollen*

Vid besvär från skattskyldiga över skattemyndigheternas beslut bör i enlighet med vad jag anfört det allmännas processföring kunna anordnas så att det är fråga om att företräda den organisation vars beslut sätts under prövning. Den skattemyndighet som fattat det överklagade beslutet skulle då i och för sig kunna vara den skattskyldiges motpart och låta sig företrädas av den tjänsteman som myndigheten finner mest lämpad för uppgiften. Det skulle i princip inte vara något hinder att den tjänsteman som i samband med det grundläggande beslutet handlagt ärendet företräder det allmänna i processen. Tvärtom skulle detta kunna eliminera det dubbelarbete som den nuvarande ordningen alltid leder till.

Det finns emellertid organisatoriska skäl som talar för att en överordnad myndighet bör svara för processföringen. För en sådan ordning talar att processverksamheten kan ses som ett led i den tillsynsfunktion som RSV skall ha på central nivå och länskattemyndigheten på länsplanet. När det gäller beslut av den lokala skattemyndigheten kan sålunda länskattemyndighetens tillsynsroll utövas på ett naturligt sätt genom att denna myndighet får det formella ansvaret för processföringen. Härigenom skapas också bättre förutsättningar för en effektiv bevakning av att skatteorganisation ges möjlighet att utveckla en gemensam linje i för rättstillämpningen viktiga frågor. Vidare är det så att det för närvarande i regel saknas processerfarenhet på lokal nivå och även om det är önskvärt att den processuella kompetensen stärks på den nivån, skulle ett överförande av talerätten till den lokala skattemyndigheterna leda till en försvagning av kompetensen i processuellt hänseende. Man måste nämligen räkna med att det tar tid innan tillräcklig processerfarenhet över lag kan fås på det lokala planet.

Dessutom bör som några remissinstanser också understrukit den nuvarande processkompetensen snarare vidmakthållas och förstärkas.

Enligt min mening bör sålunda den defensiva processverksamheten även i fortsättningen ligga på regional nivå där kunskaperna i processfrågor finns och för övrigt de mest komplicerade taxeringsärendena torde komma att handläggas också i framtiden. Länskattemyndigheten bör emellertid när det är lämpligt kunna delegera uppgiften att såsom ombud föra det allmännas talan till tjänsteman hos den lokala skattemyndigheten. Genom en sådan ordning bör de samlade resurserna kunna utnyttjas bättre samtidigt som de lokala skattemyndigheterna kan få flera stimulerande uppgifter och efter hand en bredare kompetens. Förordnandet av lokala tjänstemän som ombud bör kunna avse visst mål eller viss typ av mål och vara beroende av svårighetsgraden och de kvalifikationer som finns inom den ifrågavarande myndigheten.

Att låta länskattemyndigheterna ansvara för den defensiva processverksamheten är som nämnts ägnat att tillgodose intresset av enhetlighet. För att ytterligare stärka enhetligheten bör RSV med hänsyn till verkets övergripande ansvar för beskattningsverksamheten ges rätt att överta ombudsfunktionen från länen. Ett övertagande bör kunna avse t. ex. mål som rör skattskyldiga inom olika län och innehåller någon gemensam fråga av central betydelse för prejudikatbildningen.

#### *Den offensiva rollen*

Den föreslagna förskjutningen av tyngdpunkten i beskattningsförfarandet till skattemyndigheterna genom bl. a. det utvidgade omprövningsförfarandet påverkar skatteförvaltningens offensiva processverksamhet i betydligt högre grad än den defensiva. Antalet ärenden som kommer att prövas av domstol på skattemyndigheternas initiativ torde komma att minska kraftigt och har av kommittén beräknats till något eller några tusen per år. Dessa torde främst avse fall där oenighet förelegat vid beslutsfattandet, t. ex. fall som avgjorts i skattenämnd och nämndens lekmanaledamöter gått emot myndighetens tjänstemän i någon betydelsefull rättslig fråga och andra fall där tveksamhet föreligger om rättsläget och behov finns av ett prejudice- rande avgörande. Det får anses stå klart att målen normalt kommer att vara väsentligt mer rättsligt betonade och avse mer svårbedömda frågor än för närvarande.

Med hänsyn både till tvisternas karaktär och till det förhållandevis låga antalet besvär som förväntas kan det med fog ifrågasättas om inte besvär- rätten bör tillkomma endast RSV. Om endast RSV får anföra besvär till den skattskyldiges nackdel, skulle RSV:s specialkompetens kunna utnyttjas bättre och säkra en god utveckling av prejudikatbildningen.

Ett avgörande argument mot att RSV blir ensamt besvärberättigat är emellertid enligt min mening att en sådan ordning skulle strida mot decentraliseringssträvandena inom såväl skatteförvaltningsområdet som samhället i stort. Den skulle också i någon mån leda till en försvagning av processkompetensen på länsnivå.

För egen del finner jag därför att besvärsrätten så långt möjligt bör ligga hos länskattemyndigheterna.

Besvärsrätten för länskattemyndigheten kan av naturliga skäl omfatta bara beslut av underordnade myndigheter, dvs. de lokala skattemyndigheterna i länet. Beslut av länskattemyndigheten bör få överklagas av RSV.

Besvärsrätten för RSV torde inte bli särskilt omfattande i praktiken. Antalet taxeringsmål som kommer att väckas av skattemyndigheterna har av kommittén uppskattats till något eller några tusen. Den helt övervägande delen av dessa bör avse beslut som meddelats av de lokala skattemyndigheterna och som det alltså inte faller på RSV att överklaga. Som en jämförelse bör nämnas att RSV:s enhet för alla allmänna ombud för närvarande ansvarar för processföringen i mellankommunala skatterätten i ungefär 1 500 taxeringsärenden per år. Mitt förslag angående mellankommunala skatterätten innebär såvitt gäller processföringen beträffande den ärendegruppen att den i princip skall föras över till regional nivå. Jag vill också nämna att nuvarande antal skattemål som initieras av allmänna ombudet i uppbörds- resp. mervärdeskattemål understiger 100 per år för hela landet.

En besvärsrätt för RSV medför att administrationen blir tyngre, eftersom RSV måste kopplas in när besvär aktualiseras men denna olägenhet väger enligt min mening lätt jämfört med alla de fördelar som den här föreslagna ordningen sammantaget innebär.

Den föreslagna befogenheten för RSV att i taxeringsmål föra talan i domstol till den skattskyldiges nackdel bör i och för sig föranleda ett ställningstagande till hur den närmare skall utövas där. Det finns emellertid skäl att låta frågan stå öppen en tid. Denna hänger nämligen nära samman med de redan befintliga processföringsuppgifterna på central nivå, där särskilda överväganden behövs på grund av att RSV fattar beslut som första instans i vissa ärenden, närmare bestämt vad gäller punktskatter, kupongskatt och sjömansskatt och i ärenden om förhandsbesked. En lösning kan vara att en fristående AO-funktion bibehålls i fråga om dessa ärenden medan processfunktionen i ärenden där de lokala skattemyndigheterna eller länskattemyndigheterna varit beslutande blir en ren myndighetsuppgift. Kommittén har också pekat på problemen. Dessa bör belysas i det fortsatta utredningsarbetet.

De här föreslagna förändringarna i processföringsverksamheten föranleder en anpassning av organisationen av såväl RSV som länskattemyndigheterna. Frågorna får övervägas närmare i ett annat sammanhang. Därvid bör också beaktas att det inom RSV för närvarande görs en genomgripande översyn av verkets organisation.

## 4 Information om vissa överväganden angående förenklad taxering

### 4.1 Taxeringsperiodens längd

Enligt nuvarande ordning skall taxeringsnämndens arbete beträffande visst års taxering vara avslutat före utgången av oktober månad under taxeringsåret. Denna ordning infördes vid 1979 års taxering i samband med den s. k. RS-reformen som i den här delen innebar att taxeringsperioden förlängdes från den 30 juni. Vid införandet förutsattes att perioden efter en tid av intrimning av de nya rutinerna skulle utsträckas till den 30 november. Detta har alltså ännu inte skett.

I det nuvarande förfarandet har taxeringsperiodens längd en central roll även om den i mycket hög utsträckning avspeglar vad som måste följa av en rad andra förfaranderegler. Taxeringsperioden är nämligen beroende av vad som gäller i fråga om bl. a. deklarationstidpunkter, gransknings- och kontrollarbetet, omprövningar, uppbörd, utskrift av slutskattedelar och besvärsordningen.

I det framtida taxeringsförfarande som jag här föreslår blir behovet av en bestämd taxeringsperiod inte lika påtagligt. Skattnämnderna bör nämligen till skillnad från taxeringsnämnderna vara verksamma under hela året. Taxeringsarbetet i vid mening bör därför i och för sig kunna pågå kontinuerligt året runt. Jag förordar vidare att omprövning bör kunna göras av beslutsmyndigheten av redan fattade taxeringsbeslut och att taxeringsprocessen knyts närmare omprövningen. Men även i detta kommande förfarande är det lämpligt med vissa fasta hållpunkter, i första hand för att ange när den skattskyldige senast skall få besked om sin taxering.

Det råder såvitt remissbehandlingen ger vid handen enighet om att den nuvarande sluttidpunkten för då skattedel på slutlig skatt skall ha sänts till den skattskyldige – den 15 december under taxeringsåret – bör ligga fast. För egen del är jag av samma uppfattning. Med hänsyn härtill kan frågan om taxeringsperiodens längd begränsas till hur nära den 15 december som den bör sträcka sig.

Som antytts har riksdagen redan fattat beslut om att taxeringsperioden skall fortgå till den 30 november. Kommittén har nu föreslagit att ett genomförande sker i enlighet med beslutet. Realiseras detta bör som kommittén påpekar granskningsperioden kunna utnyttjas effektivare. Då bör mer tid kunna ägnas åt det svårgranskade deklarationsmaterialet och det för närvarande betungande arbetet med omprövningar av besvärliga deklarerationer i slutet av perioden kunna fördelas jämnare. För att förlängningen skall få avsedd verkan måste emellertid skattemyndigheterna förbättra ledning och planering med avseende på kontroll- och granskningsrutiner.

För de skattskyldiga torde en förlängning i sig vara utan någon större betydelse. De ökade möjligheterna till en jämnare arbetsrytm för skattemyndigheterna bör emellertid också kunna ha positiva effekter för de skattskyldiga i form av t. ex. längre rådrom vid skriftväxling. För egen del vill jag framhålla att det bör undvikas att den skattskyldige på ett mycket

sent stadium under taxeringsperioden underrättas om att avvikelser har gjorts från hans deklARATION eller att en avvikelse ifrågasatts. Det bör också bli lättare för skattemyndigheterna att arbeta med större marginaler i ett system där det finns större tidsmässigt utrymme för omprövning på skattemyndighetens initiativ. Enligt min mening kan det därför vara lämpligt att en förlängning av taxeringsperioden förenas med en särskild regel om när den skattskyldige senast skall ha underrättats om taxeringen i det fall deklARATIONEN inte följs. Med en sådan regel skulle den allra sista delen av taxeringsperioden kunna förbehållas omprövningar av den årliga taxeringen.

Att den senaste tidpunkten för då arbetet i taxeringsnämnderna skall vara avslutat fortfarande är utgången av oktober månad betingas av praktiska och administrativa orsaker. Förfarandet efter själva taxeringsarbetet består ju också i ett antal moment som kräver tid att genomföra. Det gäller bl. a. framställningen av slutskattsedlar och förfarandet vid kvittning av överskjutande skatt. Vid remissbehandlingen har det från skatteförvaltningens sida uttalats att det bör vara möjligt att förlänga taxeringsperioden med en månad utan att tidpunkten för utsändande av skattsedlarna på slutlig skatt därför behöver senareläggas. Det framhålls emellertid att förutsättningen för detta är att den nuvarande arbetsbelastningen med skattsedelutskrifter i slutet av året kan minskas avsevärt. Detta beräknas kunna ske om de deklareranter som taxeras på grundval av en förenklad självdeklARATION i enlighet med kommitténs förslag får sina slutskattsedlar redan under juni månad taxeringsåret. RSV har redovisat samma uppfattning och dessutom pekat på att den föreslagna förlängningen torde kräva stora systemförändringar i ADB-stödet. Enligt RSV:s mening bör en förlängning av taxeringsperioden genomföras samtidigt med en tidigare lagd utsändning av skattsedlar på grundval av de förenklade självdeklARATIONERNA. En sådan reform bör, menar RSV, närmare övervägas i nära kontakt med verket.

Med hänsyn till det anförda bör enligt min mening frågan om taxeringsperiodens längd utredas ytterligare innan definitiv ställning tas. Jag utgår från att detta skall kunna göras i samband med ställningstagandet till kommitténs kommande betänkande om detaljutformningen av de här behandlade förslagen.

## 4.2 Vissa förfarandefrågor

### *Beslutsordningen inom skattemyndigheten*

Mina förslag om att beslut om taxering skall fattas av länsskattemyndigheterna och de lokala skattemyndigheterna och att det i dessa inrättas skattemyndigheter väcker frågan om fördelningen av beslutskompetensen mellan tjänstemännen och skattemyndigheterna.

Enligt min mening bör utgångspunkten vara att lekmännens medverkan genom skattemyndigheten avser ärenden där det finns ett berättigat krav på insyn och inflytande för förtroendevalda. Med detta sammanhänger att lekmän så långt möjligt bör medverka i avgöranden där det kan antas att de

enskilda har anledning att räkna med att lekmännens deltagande stärker myndigheternas objektivitet. För att lekmännens medverkan skall vara meningsfull i den masshantering som den årliga taxeringen innebär bör sålunda vissa bestämda förutsättningar gälla för när beslut bör fattas av skattenämnd.

Kommittén har förordat att de grundläggande taxeringsbesluten normalt skall fattas av tjänstemän i myndigheten. Grundbeslut som inrymmer svårare skälighets- eller bedömningsfrågor med kännbara ekonomiska konsekvenser för den skattskyldige skall dock fattas av myndigheten med skattenämnd. Beslut om taxeringsändring till den skattskyldiges nackdel och om eftertaxering skall enligt kommittén fattas av myndigheten med skattenämnd om det inte är fråga om rättelse av uppenbar felaktighet. Däremot anser kommittén att beslut om taxeringsändring till förmån, som innebär att den skattskyldiges yrkanden bifalls helt eller till väsentlig del, skall fattas av tjänsteman. I annat fall eller om ärendet är komplicerat skall myndigheten i nämndsammansättning fatta beslut om taxeringsändring till den skattskyldiges fördel.

Remissinstanserna har i allmänhet inte haft något att erinra mot den av kommittén förordade ärendefördelningen. Domstolsverket har dock ifrågasatt om inte en vidgad nämndmedverkan i grundbesluten bör eftersträvas. Enligt verket bör grundprincipen vara att skattenämnden fattar beslut så snart det står klart att deklaraionsgranskaren och den enskilde har olika uppfattningar om taxeringen eller ärendet innefattar skälighets- eller bedömningsfrågor. Därvid anser verket att nämnden i fråga om uppenbara fall bör kunna delegera beslutanderätten till dess ordförande.

För egen del kan jag i huvudsak ansluta mig till kommitténs och nästan alla remissinstansers uppfattning om fördelningen av beslutskompetensen. Denna fördelning bygger på att lekmännens medverkan bör koncentreras till ärenden där ett lekmannainflytande är av väsentlig betydelse.

Jag har emellertid samtidigt förståelse för domstolsverkets synpunkt att lekmän bör delta i fler grundläggande beslut än vad kommittén förordar. Detta innebär dock inte att jag generellt vill förorda andra principer för fördelningen av beslutsfunktionerna. Däremot vill jag redan nu framhålla att beslut om skönstaxering enligt min mening i regel bör fattas av myndigheten med skattenämnd. Vid sådana beslut är det enligt min mening särskilt angeläget att det skapas garantier för att avgörandena framstår som rimliga.

De grundläggande besluten om skattetillägg bör, liksom för närvarande, fattas av den enskilde tjänstemannen. Beslutsordningen för skattetillägg och taxering bör emellertid samordnas. Om beslut i taxeringsfrågan fattas av nämnden bör denna sålunda samtidigt pröva frågan om eventuell skattetillägg. Frågorna om skattetillägg bör i övrigt behandlas på samma sätt som ärendena om taxering. En motsvarande ordning bör kunna gälla i fråga om pensionsgrundande inkomst och egenavgifter.

Även om jag här angett hur beslutsfunktionerna i stort bör kunna fördelas torde framgå att en detaljreglering knappast kan förekomma. Vissa riktlinjer för fördelningen bör kunna ges av RSV. I ett senare sammanhang bör man närmare lägga fast vad sådana riktlinjer skall grundas på liksom överväga i vad mån grunddragen bör anges i författning.

När det gäller frågan om vilken myndighet som skall vara beslutsbehörig är det som jag tidigare antytt mest ändamålsenligt att beslut fattas av den myndighet som i övrigt handlagt taxeringsärendet. Av avgörande betydelse är alltså efter vilka grunder deklaraionsmaterialet skall fördelas på regional och lokal nivå. Denna fråga återkommer jag till i kommande avsnitt, där jag förordar att man i stort sett håller fast vid de nuvarande fördelningsprinciperna som innebär att deklaraioner från företrädesvis juridiska personer granskas regionalt medan övriga deklaraioner granskas lokalt. Oavsett hur deklaraionsmaterialet fördelas uppkommer ibland behov av att samordning sker mellan skattemyndigheter som har att besluta om taxeringar där det finns ett inbördes samband. Enligt gällande regler skall samråd ske mellan berörda taxeringsnämnder (22 § taxeringsförordningen). Ett sådant samråd bör i flertalet fall medföra att enhetliga bedömningar kommer till stånd. Det kan emellertid förekomma att de två myndigheterna är av olika uppfattningar och för sådana fall bör man enligt min mening söka lösningar som leder till att en för flera skattskyldiga gemensam tvistefråga avgörs på ett enhetligt sätt.

En möjlighet att åstadkomma detta är att ge länskattemyndigheten befogenhet att ta över beslutsfattandet från de lokala skattemyndigheterna. En sådan övertagandemöjlighet kan vara motiverad över huvud taget när det hos de lokala skattemyndigheterna kommer upp frågor där det finns risk för en olikformig behandling. Mot bakgrund av länskattemyndighetens ansvars- och ledningsfunktion och den därmed sammanhängande besvärsträtten framstår det enligt min mening också som följdriktigt att den regionala myndigheten i särskilda fall får ta över enskilda ärenden från de underordnade myndigheterna. En motsvarande frågeställning gör sig gällande i samband med omprövning. Hårtill kommer att omprövning av beslut många gånger torde komma att aktualiseras efter revisioner – utförda av tjänstemän hos länskattemyndigheten – som föranleder ändringsförslag beträffande flera skattskyldiga. Handläggsordningen skulle då kunna förenklas genom att länskattemyndigheten får meddela omprövningsbeslut även i det fall där grundbeslutet fattats av en lokal skattemyndighet.

Det bör ankomma på kommittén att närmare undersöka dessa möjligheter. Det gäller då att bl. a. dra upp en gräns för länskattemyndighetens befogenheter så att inte en sorts överprövningsrätt skapas. När det gäller omprövning bör vidare framhållas att en sådan normalt torde få handläggas av den myndighet som fattat grundbeslutet.

### *Granskningsförfarandet*

Det nya förfarandet förutsätter i princip att all granskning av deklaraioner sköts av tjänstemän som ett tjänsteåliggande och således att den nuvarande fritidsgranskningen helt upphör. Ett principbeslut om en övergång till tjänstemannagranskning fattades av riksdagen redan år 1975 men har av olika skäl ännu inte kunnat realiseras. RSV har emellertid nyligen med anledning av reformen om den förenklade självdeklaraionen beräknat att antalet fritidsgranskade deklaraioner kan minska från ca 3,2 miljoner vid



1984 års taxering till ca 0,5 miljoner vid 1987 års taxering. Mot den bakgrunden bör det vara möjligt att inom den närmaste tiden helt avveckla fritidsgranskningen.

De föreslagna ändringarna av förfarandet ökar möjligheterna att samordna granskningen och kontrollen och i många fall kan beslut fattas i stort sett samtidigt avseende olika skatteslag och inom samma myndighetsfär. Företagskontrollen kan sålunda bedrivas i mer integrerade former.

Även om den här föreslagna ordningen inte kommer att minska behovet av klara direktiv för beskattningsverksamheten från centralt och regionalt håll kommer den att i hög grad påverka arbetsformerna och arbetsuppgifterna för många tjänstemän. Detta följer redan av att de tjänstemän som granskar deklarationerna normalt också skall få fatta taxeringsbesluten och i förekommande fall även beslut om t.ex. skattetillegg.

Av än större betydelse är att den förväntade kraftiga minskningen av antalet besvär bör leda till ändrade arbetsuppgifter för en stor del av de tjänstemän som nu har hand om det allmännas processföring. Många av dessa bör i stället kunna användas i det löpande arbetet. Det är enligt min mening också angeläget att dessa kvalificerade tjänstemän vid behov kopplas in på ett tidigt stadium av beskattningsförfarandet för att säkerställa en hög kvalitet i besluten. Detta gäller särskilt i fråga om eftertaxering där ett samarbete med processerfarna tjänstemän många gånger kan behövas. Den nya ordningen innebär ju att skattemyndigheten har hand om både utredningsarbetet och beslutsfattandet. Även när det gäller andra ärendetyper är det önskvärt att ett så smidigt samarbete som möjligt kan komma till stånd såväl mellan tjänstemännen inom en myndighet som mellan olika myndigheter och då givetvis i första hand mellan länskattemyndigheter och de underordnade lokala skattemyndigheterna.

Vad närmare gäller deklarationsgranskningen har jag antytt att det nya förfarandet knappast föranleder några genomgripande ändringar. Den ändrade beslutsordningen förutsätter inte heller någon förändring av nuvarande granskningsorganisation och fördelning av deklarationsmaterialet på regional och lokal nivå. Som jag nyligen berört kan emellertid nya synpunkter läggas på frågan om fördelningen av deklarationsmaterialet. Den föreslagna beslutsordningen innebär nämligen att en myndighets beslutsbehörighet kopplas till det deklarationsmaterial som granskas inom myndigheten, eftersom ett taxeringsbeslut skall fattas av den tjänsteman som handlagt ifrågavarande deklaration eller av skattenämnden efter föredragning av tjänstemannen. Frågan gäller sålunda inte bara hur granskningsresurserna skall disponeras utan också var beslutsbehörigheten skall ligga och hur denna skall dimensioneras. Kommitténs olika förslag rörande taxeringsförfarandet bygger på att de nuvarande principerna för fördelning mellan regional och lokal nivå behålls. Dessa principer angavs – med riksdagens godkännande – av föredraganden i prop. 1976/77: 100 bil. 18 och innebär att deklarationer från juridiska personer, delägare i fåmansbolag och deras familjer samt högst 75 000 andra svårkontrollerade deklarationer skulle granskas regionalt. Jag finner inte för egen del anledning att nu förorda någon annan fördelningsgrund. Det kan emellertid finnas skäl att i ett senare sammanhang ta upp frågan och undersöka möjligheterna till

en utlokalisering av arbetsuppgifter till de lokala skattemyndigheterna. Till grund för en sådan undersökning kan då ligga det arbete som just i denna fråga utförts av deklarationskontrollutredningen (B 1982: 06) och resultatet av den försöksverksamhet med decentraliserad deklarationsgranskning som under åren 1983–1986 bedrivits inom Uppsala län.

Mot bakgrund av den stora betydelse frågan om fördelningen av deklarationsmaterialet har kan det enligt min mening vara lämpligt att i författningsform ange grunderna för fördelningen. Detta förefaller böra ske oavsett vilken författningsteknisk lösning i övrigt som väljs beträffande mitt förslag om en ny beslutsordning, eftersom beslutsbehörigheten bör vara knuten till vad som skall gälla i fråga om den övriga handläggningen av deklarationsmaterialet. Enligt min mening är det mycket som talar för att de fördelningsgrunder som för närvarande tillämpas i enlighet med riksdagens tidigare nämnda godkännande redan nu – i samband med inrättandet av länskattemyndigheter – bör läggas fast genom författningsföreskrifter. Regleringen bör ske i taxeringsförordningen.

De nuvarande granskningsrutinerna torde inte särskilt komma att beröras av det nya förfarandet. Dessa kommer å andra sidan att väsentligt påverkas av reformen om den förenklade självdeklarationen. Redan vid nästa års taxering kommer sålunda en omDisposition att göras så att de förenklade deklARATIONERNA, som kan komma att uppgå till ca fyra miljoner, är i princip färdiggranskade under våren. De allmänna självdeklarationerna, från t. ex. näringsidkare men i många fall också löntagare med tämligen okomplicerade inkomstförhållanden, berörs inte i någon större utsträckning av den reformen. Målsättningen bör emellertid vara att de resurser som frigörs genom den förenklade deklARATIONEN används bl. a. för en fördjupad granskning av företagen.

Jag vill här också nämna att den framtida granskningen av företagens deklARATIONER kan komma att påverkas av resultatet av RSV:s utredning om standardiserade räkenskapsutdrag. RSV har sålunda fått regeringens uppdrag att utforma ett nytt kontrollsystem baserat på de principer om ett enhetligt uppgiftslämnande vid taxeringen i form av standardiserade räkenskapsutdrag, som föreslogs av kommissionen mot ekonomisk brottslighet i betänkandet (SOU 1983: 75–76) Företagens uppgiftslämnande för beskattningsändamål.

### *Besluts- och underrättelseformer*

Kommittén har i sitt betänkande lämnat en redogörelse för hur besluts- och underrättelseformerna enligt dess mening bör se ut. Som mönster för utformningen har tjänat det förfarande som i dag tillämpas för underrättelser om taxeringsnämndens beslut.

I huvudsak innebär kommitténs förslag följande.

Ett grundbeslut som innebär att deklARATIONEN godtas i oförändrat skick bör liksom i dag inte meddelas på annat sätt än att taxerade belopp m. m. anges på slutskattescdeln. Möjligheten att som i dag underlåta särskild underrättelse då meddeladen om ändring i stället lämnas på skattescdeln bör kvarstå. Ett omprövningsbeslut under taxeringsperioden bör föranleda

en särskild underrättelse. Beslut om skattetillägg bör i enlighet med den nuvarande ordningen meddelas den skattskyldige i rekommenderat brev. Kravet på rekommenderade försändelser kan däremot släppas för beslut om förseningsavgift. Vad gäller beslut efter taxeringsperioden, oavsett om det är fråga om taxeringsändring på myndigheten eller den skattskyldiges initiativ, bör en underrättelse om beslutet kunna sändas i lösbrev. Endast vid omprövningsperiodens slut kan obligatorisk delgivning bli aktuell för att säkerställa att den skattskyldige får en besvärsfrist om minst två månader.

Kommitténs förslag i den här delen har i allmänhet lämnats utan kommentarer från remissinstansernas sida. Några skattemyndigheter har invänt mot att en underrättelse om beslut om skattetillägg skall sändas i rekommenderat brev. De åberopar att underrättelse genom lösbrev skulle underlätta hanteringen, eftersom samtliga underrättelser – taxering, pensionsgrundande inkomst, skattetillägg och förseningsavgift – då kan sändas gemensamt.

För egen del är jag för närvarande inte beredd att ta ställning i de här frågorna. Jag vill dock redan här nämna att jag i likhet med en del skattemyndigheter ifrågasätter om underrättelser om beslut om skattetillägg skall sändas i rekommenderade försändelser.

### 4.3 Uppbördsfrågor

Genom införandet av den förenklade självdeklarationen öppnas möjligheter att tidigare lägga slutskattedebiteringen. Det förenklade deklarasystemet innebär nämligen att taxeringarna för flertalet löntagare och pensionärer måste ha bestämts före utgången av juni under taxeringsåret.

Kommittén har tagit fasta på detta och bl. a. föreslagit att skattskyldiga som taxeras på grundval av en förenklad självdeklaration skall få slutskattosedeln i juni under taxeringsåret. För övriga skall utsändningen liksom för närvarande ske i december. Förslaget aktualiserar ändringar på flera andra områden inom det nuvarande uppbördsförfarandet. Kommittén föreslår sålunda att överskjutande skatt utbetalas i juni och räntan på denna anpassas till detta, att senaste tidpunkt för fyllnadsinbetalning av preliminär skatt tidigareläggs från den 30 april till den 10 april taxeringsåret och att rätt till förtida återbetalning av skatt inte skall föreligga för dem som får slutskattosedeln i juni.

De remissinstanser som inte är knutna till skatteförvaltningen har utom på en punkt tillstyrkt kommitténs förslag eller lämnat det utan erinran. Det framhålls bl. a. att en tidigare slutskattedebitering innebär en ökad service samt underlättar den ekonomiska planeringen för breda grupper skattskyldiga. Erinringarna avser delförslaget om att fyllnadsinbetalning av skatt skall göras senast den 10 april taxeringsåret. En sådan ändring skulle, påpekar man, i hög grad försvåra för många företagare att bl. a. hinna utföra beräkningarna av hur stor fyllnadsinbetalning som skall göras. Det ifrågasätts vidare om det kan vara nödvändigt att ändra inbetalningstidpunkten för samtliga skattskyldiga enbart därför att ändringen är motiverad för dem som omfattas av det förenklade deklarasystemet.

Bland de remissinstanser som representerar skatteförvaltningen är meningarna delade även om de allmänt anser det önskvärt — som ett led i servicen gentemot de skattskyldiga — med en tidigare utsändning av slutskattsedlarna. Många betonar att förslaget förutsätter bl. a. att avstämningen av kontrolluppgifter i hög grad påskyndas och förbättras vilket kräver resursförstärkningar. Andra synpunkter är att den föreslagna ordningen är ägnad att skapa merarbete för skatteförvaltningen samt förvirring och irritation hos allmänheten genom dels uppdelningen av de skattskyldiga i två kategorier, dels den bristande likformigheten i hanteringen av överskjutande och kvarstående skatt. Vad gäller fyllnadsinbetalningar ifrågasätts från ett par håll om inte den nu gällande sista tidpunkten, den 30 april, skulle kunna behållas.

Även för egen del anser jag det i och för sig önskvärt att de skattskyldiga får besked om taxering och debitering och i förekommande fall skatt återbetalad så snabbt som möjligt. En tidigare utsändning av slutskattsedlarna och återbetalning av överskjutande skatt förutsätter emellertid som kommittén också påpekar en rad ändringar i uppbördsförfarandet och att det blir tekniskt och praktiskt möjligt att företa dessa ändringar. Det råder en osäkerhet om när ändringarna kan genomföras. Som jag tidigare har nämnt är vidare den här frågan nära kopplad till den om taxeringsperiodens längd. Härtill kommer att den föreslagna framflyttningen av sluttidpunkten för fyllnadsinbetalningar, som enligt kommittén är en nödvändig förutsättning för att skattsedlarna skall kunna sändas ut tidigare, mött stark kritik vid remissbehandlingen.

På grund av det anförda anser jag att erfarenheterna från något års hantering av de förenklade självdeklarationerna bör avvaktas, innan man bestämmer sig om en eventuell tidigareläggning av utskriften av slutskattsedlarna. I samband därmed bör särskilt övervägas om fyllnadsinbetalningar måste göras så tidigt som senast den 10 april.

#### 4.4 Besvär till länsrätt

##### *Besvär av den skattskyldige*

Kommittén har föreslagit att endast omprövade beslut och beslut fattade av skattemyndigheten i nämndsammansättning skall kunna överklagas. En annan förutsättning för besvär rätt bör enligt kommittén vara att beslutet gått emot den skattskyldige.

Kommitténs förslag innebär vidare att besvär över skattemyndighetens beslut får föras av den skattskyldige intill utgången av femte året efter taxeringsåret. För de beslut som fattats av skattemyndigheten mot slutet av eller efter omprövningsperioden skall en besvärstid på två månader löpa från delgivningen av beslutet.

De flesta remissinstanser som har berört dessa delfrågor har inte haft någonting att erinra mot kommitténs förslag. Beträffande utformningen av den obligatoriska omprövningen har dock, vilket jag närmare kommer att beröra i avsnitt 4.5, många riktat kritik.

För egen del gör jag följande bedömning. I avsnitt 3.3 om omprövnings-

förfarandet har jag framhållit att de nuvarande besvärreglerna är svåra för den enskilde att överblicka. Den skattskyldiges ordinarie besvärstid går ut den sista februari året efter taxeringsåret. Besvär som kommit in efter nämnda tidpunkt skall trots det prövas om besvären kommit in före utgången av juni månad samma år och taxeringsintendenten tillstyrker besvären i sak. För extraordinära besvär gäller tre olika besvärstider: året efter taxeringsåret, ett år efter det att den skattskyldige fått skattsedel på slutlig skatt och fem år efter taxeringsåret. Därutöver tillkommer ett antal speciella ansöknings- och besvärstider, t. ex. beträffande avdrag för ned-satt skatteförmåga och beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst.

Det av mig föreslagna omprövningsförfarandet möjliggör kraftiga förändringar av besvärreglerna. Den nuvarande mångfalden av besvärregler kan således ersättas med ett par enkla bestämmelser. Huvudregeln bör vara att den skattskyldige skall få överklaga skattemyndighetens beslut, under förutsättning att det gått honom emot, intill utgången av femte året efter taxeringsåret. För beslut som fattas strax före eller efter omprövningsperiodens utgång bör en särskild, relativt kort besvärstid löpa från delgivningen av beslutet.

I enlighet med principen att endast tvistiga mål skall bli föremål för domstolsprövning bör en förutsättning för rätt till besvär vara att skattemyndighetens beslut har gått emot den klagande. Vill den skattskyldige t. ex. ha ändring i en taxering som beslutats i enlighet med vad han yrkat i sin deklaration bör han vara hänvisad till att begära omprövning hos skattemyndigheten.

Omprövningsförfarandet och besvärsrätten har nära samband med varandra. Besvärstiden bör därför sammanfalla med omprövningsperiodens längd. Om man bestämmer en kortare besvärstid, knuten till exempelvis delgivningen av skattemyndighetens beslut, skulle den skattskyldige om han försuttit besvärstiden men omprövningsperioden ännu inte gått ut nämligen kunna begära omprövning av beslutet och sedan överklaga det nya beslutet. En femårig besvärstid konsumerar dessutom de många olika besvärstider som nu finns. Reglerna blir därigenom lättare att förstå för den enskilde och de blir också enklare att tillämpa för myndigheterna.

### *Besvär av det allmänna*

Genom mitt förslag om att skattemyndigheterna skall fatta beslut om taxering i första instans får dessa ansvaret för taxeringsverksamheten. Genom förslaget om ett utvidgat omprövningsförfarande blir det närmast fråga om ett samlat och odelat ansvar. Förslagen innebär ju bl. a. att skattemyndigheten själv kan initiera och besluta om en taxeringsändring. Mina förslag bör vidare leda till en högre kvalitet i taxeringsbesluten. Den beslutade organisationsförändringen av skatteförvaltningen med bl. a. klarare ledningsfunktion bör också verka kvalitetshöjande på taxeringen.

Mot denna bakgrund kan det ifrågasättas om det bör finnas möjligheter för det allmänna att vända sig till domstol för att få en taxering höjd. Det finns emellertid ett klart behov av att i principiellt viktiga ärenden få till

stånd prejudicerande avgöranden. Dessutom finns det behov av överprövning för att jämna ut skillnader i lagtillämpningen mellan olika myndigheter liksom i vissa fall där ett beslut från det allmännas synpunkt bedöms vara felaktigt. För dessa situationer bör det enligt min mening finnas möjlighet för det allmänna att överklaga den enskilda skattemyndighetens beslut till domstol. Ett sådant finner jag bättre än ett överprövningsförfarande inom skatteadministrationen som i och för sig annars utgör en möjlighet. En besvär rätt för det allmänna bör alltså finnas.

Frågan om i vilken mån besvärsvägen skall användas för att riktiga beskattningsresultat skall uppnås hänger samman med frågan om hur det allmännas processföring skall vara organiserad. I den sistnämnda frågan har jag föreslagit (se avsnitt 3.4) att det allmänna i taxeringsmål skall företrädas av närmast högre myndighet, dvs. länsskattemyndighet vad gäller beslut av lokal skattemyndighet och RSV i fråga om beslut av länsskattemyndighet. Med hänsyn till detta och till att verket också skall ge allmänna direktiv rörande processverksamheten kan man enligt min mening utgå från att besvär rätten används bara när det verkligen är påkallat. Jag är därför tveksam till att införa några särskilda begränsningar i denna med avseende på tvistefrågans art, t. ex. så att överklagande bara får avse ärenden av prejudikatintresse e.d.

Besvär rätten skulle i och för sig kunna begränsas så att den förutsätter att skattemyndigheten först meddelat ett beslut i sakfrågan, dvs. samma begränsning som jag nyss föreslog i fråga om överklaganden från de enskildas sida. För det allmänna finner jag emellertid inte någon sådan inskränkning motiverad. Möjligheten att i administrativ ordning besluta om ändring bör nämligen ändå komma att utnyttjas så att länsrätterna inte belastas med några otvistiga ärenden. Jag förordar därför en ordning som – i överensstämmelse med gällande rätt – innebär att det allmänna i domstol får framställa yrkande angående taxeringsåtgärd som beskattningsmyndigheten vidtagit eller bort vidta. En sådan ordning har också, som jag tidigare berört, den fördelen att man i vissa fall, t. ex. i eftertaxeringsärenden, kan förkorta den sammanlagda handläggningstiden genom att begära domstolsprövning utan att avvakta att skattemyndigheten fattar ett beskattningsbeslut.

Besvär rätten för det allmänna bör sålunda i likhet med vad jag tidigare anfört om motsvarande rätt för de enskilda kunna anslutas till omprövningsförfarandet och därvid motsvara beslutsmyndighetens möjligheter att företa ändringar.

Kommittén har i den här delen redovisat en uppfattning som i allt väsentligt stämmer överens med den som jag nu fört fram. Kommittén har därvid föreslagit följande.

Till den skattskyldiges förmån skall det allmänna få anföra besvär inom fem år efter taxeringsåret.

Besvär till den skattskyldiges nackdel skall få anföras inom ett år efter taxeringsårets utgång. Den begränsningen bör dock gälla att överklagandet bör avse ett visst minsta belopp. I övrigt skall inga särskilda krav ställas upp. Besvär skall sålunda få avse även grundbeslut om taxering. För att

besvärsrätten skall kunna utnyttjas i fråga om sent meddelade beslut skall det allmänna garanteras en viss minsta besvärstid.

Efter utgången av den nämnda ettårsfristen skall, enligt kommittén, det allmänna få yrka ändring inom fem år från utgången av taxeringsåret, om särskilda förutsättningar är uppfyllda. Detta skall gälla i fråga om de nuvarande kriterierna för eftertaxering enligt 114 § TL eller för besvär i särskild ordning antingen enligt 101 § 1 mom. TL jämfört med 100 § första stycket 5 samma lag på grund av att kontrolluppgift saknats eller varit felaktig eller enligt 101 § 3 mom. TL på grund av att den skattskyldige underlåtit att göra anmälan om nedsättning av utländsk skatt. Inte heller vad gäller denna besvärsrätt skall krävas att skattemyndigheten först beslutat i taxeringsfrågan. Har ett beslut väl fattats skall besvärstiden knytas till tidpunkten för beslutets meddelande och vara två månader.

För egen del gör jag för närvarande den bedömningen att besvärreglerna bör kunna utformas i stort på det sätt som kommittén föreslagit. Som jag tidigare berört anser jag emellertid att man inte nu bör ta ställning till den närmare utformningen av reglerna för det allmänna besvärsrätt.

#### 4.5 Omprövning i samband med överklaganden

Den nuvarande omprövningen är frivillig. Den skattskyldige kan välja mellan att vända sig till taxeringsnämnd för att få beslutet omprövat och att besvara sig till länsrätten. Kommitténs förslag innebär att omprövning av grundbeslut skall vara obligatorisk på så sätt att endast omprövade beslut skall kunna överklagas till länsrätten. Ett undantag är dock beslut fattade av myndigheten i nämndsammansättning.

Om en skattskyldig överklagar ett beslut som inte tidigare varit föremål för omprövning av skattemyndigheten skall överklagandet enligt kommitténs förslag således avvisas. Den skattskyldige blir hänvisad till att först begära omprövning hos skattemyndigheten. Även om skattemyndigheten därvid helt eller delvis avslår yrkandena överlämnas ärendet inte till länsrätten, utan omprövningsbeslutet måste överklagas särskilt.

Kommitténs förslag i denna del har föranlett en relativt omfattande kritik från remissinstanserna. Bl. a. har hävdats att omprövningen i många fall enbart skulle leda till en onödig omgång skriftväxling som fördröjer processen och som för den skattskyldige framstår som byråkratisk och negativ. Det har vidare gjorts gällande att den av kommittén föreslagna omprövningen i praktiken leder till att en ny femte instans inrättas. Förslaget att undanta nämndbesluten från omprövning har också kritiserats. Bl. a. har påpekats att den skattskyldige kan komma med nya uppgifter som påverkar bedömningen av ärendet även i samband med överklagande av nämndbeslut.

Obligatorisk omprövning förekommer redan nu på områdena för den indirekta beskattningen och socialförsäkringen. I det av riksdagen nyligen antagna förslaget till ny förvaltningslag (prop. 1985/86: 80, KU 21) införs en skyldighet för förvaltningsmyndigheterna att i vissa fall företa en omprövning av beslut. Ett beslut som på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning är uppenbart oriktigt, skall ändras av den myndig-

het som har meddelat beslutet, om det kan ske snabbt och enkelt och utan nackdel för någon enskild part. Denna skyldighet skall gälla även om beslutet överklagats till högre instans.

För någon form av obligatorisk omprövning talar enligt min mening flera tungt vägande skäl.

En av de bärande tankarna bakom en reformering av skatteprocessen bör som jag tidigare framhållit vara att otvistiga ärenden inte skall prövas av domstol. Genom en obligatorisk omprövning skapas en spärr mot att ärenden där någon tvist inte föreligger förs upp till domstolsprövning. En obligatorisk omprövning ger vidare skattemyndigheten möjlighet att snabbt rätta uppenbara felaktigheter samt även att ta ställning till eventuella nya uppgifter eller ny argumentering från den skattskyldige som kan ge anledning till ändrad bedömning av ärendet.

Kommitténs förslag innebär som nyss nämnts att omprövningen görs obligatorisk på så sätt att endast omprövade beslut får överklagas till domstol. Själv ställer jag mig tveksam till denna lösning. Enligt min mening förefaller det lämpligare att efter mönster från den nya förvaltningslagen en omprövning sker i samband med att ett beslut överklagas till domstol. Skattemyndigheten bör således i samband med att den tar emot ett överklagande vara skyldiga att granska det överklagade beslutet, även om det redan tidigare varit föremål för omprövning, och ändra beslutet om det på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning framstår som oriktigt.

I de fall där den skattskyldiges yrkanden vid omprövningen avslås helt eller delvis skall enligt kommitténs förslag ärendet inte överlämnas till länsrätten utan den skattskyldige bli tvungen att på nytt anföra besvär till länsrätten. Som skäl för förslaget anför kommittén att många skattskyldiga säkert låter sig nöja med att deras yrkanden bifallits till någon del och att den skattskyldige också kan vara nöjd med avslagsbeslutet om det är så formulerat att han förstår en tidigare för honom oklar beskattningsfråga. I sådana situationer har den skattskyldige enligt kommittén inget intresse av en domstolsprövning.

Inte heller i denna fråga delar jag kommitténs bedömning. Såsom flera remissinstanser framhållit finns det risk för att skatteprocessen fördröjs om de skattskyldiga efter omprövningen på nytt måste anföra besvär hos länsrätten. Denna extra omgång torde dessutom för många skattskyldiga framstå som onödigt byråkrati. Dessa nackdelar är enligt min mening så stora att de inte uppvägs av de fördelar som kommitténs förslag innebär. Om klagandens yrkanden inte helt kan bifallas bör målet således lämnas över till länsrätt sedan aktkompletteringen avslutats.

Kommittén har vidare föreslagit att den obligatoriska omprövningen inte skall gälla för beslut fattade av skattemyndigheten i nämnsammansättning. Enligt min mening finns det emellertid med den utformning av förfarandet vid omprövning i samband med överklaganden som jag nyss förordat ingen anledning att undanta nämndbesluten härifrån. Även i dessa beslut kan det givetvis förekomma felaktigheter av mer uppenbart slag som behöver rättas. Vidare kan även i nämndärenden nya fakta från klagandens sida föranleda myndigheten att ändra sitt tidigare beslut. Jag ser det dess-



utom som en fördel om enhetliga regler gäller för samtliga beslut av skattmyndigheten, oavsett på vilken nivå inom myndigheten de fattas.

#### 4.6 Sak- eller beloppsprocess

Enligt kommitténs förslag skall skatteprocessen i domstol utformas som en sakprocess.

En stor majoritet av remissinstanserna tillstyrker kommitténs förslag. Några är dock kritiska och anser att den nuvarande processformen bör bibehållas.

För egen del gör jag följande bedömning. Den svenska skatteprocessen har sedan lång tid i huvudsak haft karaktären av en s. k. beloppsprocess. Processens ram bestäms genom de inom besvärstiden framställda beloppsmässiga yrkandena. Det är vidare tillåtet att under processens gång i stor utsträckning anföra nya grunder till stöd för de yrkade beloppen samt att göra kvittningsinvändningar. Processens föremål är således det belopp som yrkats och inte de olika inkomst- och avdragsfrågorna.

Som exempel kan nämnas att en skattskyldig som i besvär till länsrätten ursprungligen yrkat att han skall få ett av taxeringsnämnden vägrat avdrag för resor i tjänsten på 5 000 kr. senare kan ändra grunden för sitt yrkande till att avse avdrag för räntekostnader med samma belopp. Den skattskyldige kan däremot inte efter besvärstidens utgång ändra sin talan till att avse avdrag med ett högre belopp än 5 000 kr. Klaganden kan anföra nya grunder för sitt beloppsmässigt bestämda yrkande även i en överinstans. Vissa begränsningar gäller dock i detta hänseende beträffande prövningen i regeringsrätten (37 § FPL).

Mot klagandens rätt att åberopa nya grunder till stöd för sin talan svarar motpartens möjlighet att även efter besvärstidens utgång framställa kvittningsinvändningar, dvs. att anföra motfakta som hänför sig till andra grunder än de klaganden åberopat. I det nyss nämnda exemplet kan taxeringsintendenten således förklara att han godtar det yrkade avdraget för resor i tjänsten men yrka att taxeringarna ändå inte skall sättas ned på grund av att den skattskyldige fått göra avdrag för räntekostnader med ett 5 000 kr. för högt belopp.

Beloppsprocessen får även till konsekvens att man inte kan tala om en slutligt avgjord "sak" (res judicata) i vedertagen bemärkelse. Den sak som prövas är nämligen de beloppsmässiga taxeringarna och inte de ställningstaganden i olika avdragsfrågor m. m. som ligger till grund för taxeringarna. Taxeringarna kan däremot vinna laga kraft.

Skatteprocessen rör emellertid inte alltid taxerade och beskattningsbara inkomster. Processen kan t. ex. gälla den debiterade skatten, frågan om viss inkomst utgör A- eller B-inkomst, åsättande av taxeringskod m. m. Kommittén har framhållit att utvecklingen inom skattelagstiftningen har medfört att det i skatteprocessen efter hand har kommit in företeelser som inte kan hänföras till en process avseende taxerade och beskattningsbara inkomster. Som exempel nämns att reglerna om A- och B-inkomst och skattereduktion inneburit problem genom att den praxis som utvecklats för beloppsprocessen inte direkt kunnat överföras på de nya företeelserna.

Genom att gränsen mellan taxering och debitering inte har kunnat hållas så klar som tidigare har skatteprocessen kommit att röra två olika beloppsmässiga storheter, taxerade/beskattningsbara inkomster och debiterade belopp. Enligt kommittén har detta medfört osäkerhet om vilket belopp processramen utgörs av och i vad mån beloppsprocessens regler om t. ex. kvittning är tillämpliga.

Förutom de fall där yrkandena rör skattebelopp och inte taxerade belopp står även ett flertal andra fall utanför beloppsprocessen, även i den ordinarie skatteprocessen, t. ex. mål som rör storleken på avskrivningsunderlag utan att detta påverkar taxeringen och mål om skattetillegg.

Beträffande den extraordinära processen gäller att såväl den skattskyldige som taxeringsintendenten är bundna vid den åberopade grunden vid besvär enligt 99 och 100 §§ TL. Taxeringsintendenten kan således inte sedan besvärstiden gått ut framställa kvittningsyrkanden på annan grund än den som den skattskyldige åberopat. Däremot torde den skattskyldige ha möjlighet att framställa kvittningsinvändningar när taxeringsintendenten anfört extraordinära besvär. För eftertaxeringsprocessen gäller att taxeringsintendenten inte kan byta grund för eftertaxeringsyrkandet om tiden för eftertaxering gått ut. Den skattskyldige har emellertid rätt att i eftertaxeringsprocessen få kvittningsinvändningar prövade i samma utsträckning som i den ordinära processen.

Till de företeelser i beloppsprocessen som främst har kritiserats hör klagandens möjlighet att byta grund för sin talan och taxeringsintendentens rätt att efter besvärstidens utgång göra kvittningsinvändningar. Den förstnämnda har kritiserats på grund av att den strider mot instansordningsprincipen och den sistnämnda på grund av att den kan ses som en sorts latent besvär rätt som bara utnyttjas i de fall den skattskyldige försöker ta till vara sin rätt.

Kännetecknande för en *sakprocess* är i korthet att processföremålet utgörs av en enskild sakfråga. Ramen för processen bestäms av de yrkanden och grunder som klaganden angett inom besvärstiden och klaganden har inte möjlighet att fritt byta grund. Han får dock åberopa nya omständigheter under förutsättning att inte saken ändras därigenom och han kan framställa ett nytt yrkande om det stöder sig på väsentligen samma grund som det tidigare. I en sakprocess kan motparten vidare i princip inte framställa kvittningsinvändningar efter den för honom gällande besvärstidens utgång och en sakfråga som avgjorts genom lagakraftvunnet beslut utgör *res judicata*.

Som framgått av min här lämnade redogörelse är den nuvarande skatteprocessen inte någon renodlad beloppsprocess. Från flera håll har påpekats att utvecklingen under senare år medfört att skatteprocessen i realiteten kommit att handla om enstaka frågor i den överklagade taxeringen och inte om denna i dess helhet. I de allra flesta fall skulle därför en övergång till sakprocess enbart innebära en formell skillnad.

Enligt kommitténs mening medför emellertid inte denna utveckling mot en sakprocess att en reform skulle vara betydelselös. Tvärt om anser man att en övergång till sakprocess är en förutsättning för ett rationellt utformat omprövningsförfarande och för en modernisering av skatteprocessen. Ett

utvidgat omprövningsförfarande skulle enligt kommittén bli svårt att förena med en beloppsprocess. En inskränkning av möjligheten för klaganden att byta grund skulle dessutom möjliggöra en förskjutning av processen till den första domstolsinstansen.

Ett annat argument för en sakprocess som betonats av flera remissinstanser är att akthanteringen skulle kunna rationaliseras avsevärt. Kamrarrätten i Göteborg har vidare hävdats att även betydande integritetsvinster står att uppnå vid en övergång till sakprocess genom att sekretessen kring skatterättsskipningen skulle förenklas avsevärt. Om nämligen skatteprocessen även formellt kommer att handla om bara en viss eller vissa frågor, skulle sekretessproblemen kring det övriga taxeringsmaterialet, som ofta är det känsligaste från integritetssynpunkt försvinna på domstolsplanet.

Några remissinstanser har kritiserat sakprocessen främst för att den skulle medföra nackdelar för den skattskyldige. Bl. a. har gjorts gällande att det skulle kunna uppstå svårigheter för den enskilde att på ett tillräckligt specificerat sätt ange grunden för sitt yrkande, att en sakprocess för det stora flertalet skattskyldiga skulle komma att te sig som något oförståeligt eftersom saken för dem torde framstå som en parentes i förhållande till den slutliga skatten och att ett bibehållande av beloppsprocessen medför att domstolarna även i fortsättningen kan "hjälpa" den skattskyldige inom den fastställda beloppsramen. Det har vidare anförts att nackdelarna med kvittningsrätten måste vägas mot de processekonomiska fördelar som denna rättighet medför.

För egen del anser jag att övervägande skäl talar för att skatteprocessen i framtiden bör utformas som en sakprocess. Den blandning av olika processformer som nu föreligger komplicerar skatteprocessen och gör den svårförståelig för den enskilde. Jag har i ett tidigare avsnitt i princip anslutit mig till kommitténs förslag om en femårig omprövningsperiod. Jag delar kommitténs uppfattning att det torde vara svårt att förena ett sådant omprövningsförfarande med en beloppsprocess. Enligt min bedömning föreligger knappast heller någon risk för att en sakprocess i sig skulle försvåra för den skattskyldige att få rättelse. Tvärt om bör det finnas förutsättningar att utforma en sakprocess på ett sådant sätt att den i kombination med en lång omprövningstid leder till förenklingar i förhållande till vad som nu gäller. Beträffande svårigheten att ange grunden vill jag påpeka att en klagande redan nu enligt FPL är skyldig att ange grunderna för sina yrkanden. Jag kan inte inse att sakprocessen i detta hänseende skulle innebära några ökade svårigheter. De nackdelar som kan ligga i att möjligheterna till kvittningsinvändningar begränsas bör enligt min mening för den enskildes del kunna uppvägas av ett utvidgat omprövningsförfarande.

Jag anser således att skatteprocessen i framtiden i huvudsak bör ha formen av en sakprocess. Jag vill emellertid i nuvarande läge inte helt utesluta att det kan finnas anledning att behålla en del inslag från beloppsprocessen. Jag tänker här närmast på möjligheten till kvittning i vissa situationer. Jag har nyss nämnt att det enligt min bedömning inte bör uppstå några nackdelar för den enskilde vid en kombination av sakprocess

och lång omprövningstid. Däremot kan en sådan ordning medföra vissa nackdelar för det allmännas del vad gäller möjligheten att åberopa fakta som skulle leda till att en taxering inte ändras. Justitiekanslern nämner i sitt remissyttrande som ett exempel att om en skattskyldig efter det att besvärstiden för det allmänna gått ut inleder en process kan det allmänna inte väcka talan till den enskildes nackdel angående en annan sak som skulle leda till att taxeringen förblev oförändrad eller inte sänktes i så stor utsträckning som eljest. Är den upptäckta felaktigheten uppenbar och avser den ett betydande belopp kan det framstå som stötande att taxeringen inte skall påverkas härav. Dylika situationer torde visserligen bli relativt sällsynta. Det bör dock enligt min mening ändå övervägas om kvittning bör tillåtas i sådana fall.

Även vissa andra frågor kräver enligt min mening ytterligare utredning. En av svårigheterna med sakprocessen är att beskriva vad som skall anses utgöra "saken" i målet. Kommittén framhåller att det av nuvarande praxis är svårt att få någon klar bild av vad saken bör anses vara i skattemål. Kommittén redogör bl. a. för reglerna i rättegångsbalken och för den diskussion i frågan som fördes av förvaltningsdomstolskommittén. Enligt kommittén bör utgångspunkten vid bedömningen av om det är "samma sak" vara att grunderna tillhör samma händelseförlopp eller tillhör samma saksammanhang. Jag har i och för sig ingenting att erinra mot detta men enligt min bedömning krävs ytterligare analys av vad som skall avses med saken i skattemål, t. ex. i mål angående skönstaxering. En annan fråga som behöver klarläggas är om en övergång till sakprocess kan ge upphov till svårigheter inom företagsbeskattningen när det gäller olika periodiseringsfrågor. Kommitténs förslag om processformen synes närmast beröra inkomstbeskattningen. Samma processform bör emellertid om möjligt gälla även för mervärdeskatt och andra former av indirekta skatter. Även dessa frågor bör enligt min mening belysas ytterligare. Till sist anser jag att förslag till lagteknisk lösning måste föreligga innan slutlig ställning tas till den närmare utformningen av den framtida processformen.

#### 4.7 Genomförande

Kommittén har bedömt att ett nytt enhetligt taxeringsförfarande som bygger på dess förslag om en samordning av beslutsfunktionerna och ett utvidgat omprövningsförfarande bör vara möjligt att genomföra i samband med 1989 års taxering. Därvid förutsätter kommittén ett slutligt ställningstagande av statsmakterna under hösten 1987.

De förslag och synpunkter jag här fört fram överensstämmer i det stora hela med kommitténs. I några frågor har jag dock redovisat avvikande ståndpunkter och i andra har jag gjort klarlägganden. Även om jag i och för sig anser att ett genomförande av ett nytt förfarande på grundval av vad jag anfört bör ske så snart som möjligt, räknar jag inte med att det kan ske vid 1989 års taxering. Enligt min mening bör siktet i stället vara inställt på 1990 års taxering.

Med hänsyn till att reformen är av ett genomgripande slag är det vidare tveksamt om det går att införa det nya förfarandet i sin helhet vid 1990 års

#### 4.8 Kostnadseffekter

Mina principförslag innefattar en väsentlig förändring av taxeringsförfarandet med åtföljande konsekvenser inte minst i fråga om tilldelningen och fördelningen av resurser. Kommittén har belyst de konsekvenser som skulle uppkomma till följd av dessa förslag men då även tagit med effekterna av redan beslutade ändringar på grundval av kommitténs betänkande om den förenklade självdeklarationen.

Kommittén har i korthet gjort följande beräkningar.

För granskning och fördjupad kontroll av deklARATIONERNA vid den årliga taxeringen blir det sammanlagda personalbehovet vid lokala och regionala skattemyndigheter ca 235 000 dagar räknat i effektiv granskningstid. Jämfört med 1984 års personalresurser (180 000 dagar) innebär detta ett tillkommande behov om ca 55 000 dagar. Genom bl. a. en förlängning av taxeringsperioden och sloandet av nuvarande assistans till fritidsgranskningen kan det behovet täckas så pass att nytillskottet kan stanna vid ca 20 000 dagar vilket motsvarar 165 årsarbetskrafter. Det utvidgade omprövningsförfarandet framkallar ett behov om ytterligare ca 200 årsarbetskrafter. För ordförandeskapet i skattenämnd behövs minst 45 årsarbetskrafter. Genom framför allt den förväntade kraftiga minskningen av inkomstskattemål i länsrätterna minskar personalbehovet vid besvärsheterna med mellan 130 och 180 årsarbetskrafter för handläggande personal (nuvarande tillgång är ca 420) och mellan 50 och 70 årsarbetskrafter för övrig personal (nuvarande tillgång är ca 190). Sammanfattningsvis kommer kommittén fram till att det behövs ett nettotillskott av handläggande tjänstemän med mellan 220 och 270 årsarbetskrafter.

De nuvarande kostnaderna för taxeringsnämndsorganisationen och fritidsgranskningen har kommittén beräknat till ca 185 milj. kr. varav ca 55 milj. kr. bekostas av kommunerna. För den nya skattenämndsorganisationen har kostnaderna för arvoden m. m. till de valda ledamöterna uppskattats till ca 17 milj. kr. En nettobesparing om sammanlagt 168 milj. kr. skulle alltså uppkomma i den här delen. För länsrätternas och kammarrätternas del räknar kommittén vidare med en sammanlagd möjlig besparing på mellan 35 och 55 milj. kr.

Kommitténs beräkningar mynnar således ut i ett behov om i runda tal ytterligare 250 årsarbetskrafter för handläggande uppgifter att ställas mot en viss neddragning på biträdessidan och kostnadsbesparingar i övrigt i storleksordningen 200 milj. kr.

Vid remissbehandlingen har inte sällan de remissinstanser som direkt berörs av beräkningarna kommit med invändningar om att kommittén underskattat behovet av personalförstärkningar inom skatteförvaltningen resp. överskattat möjligheterna till kostnadsbesparingar i domstol.

Regeringen har tidigare denna dag beslutat att ge RSV i uppdrag att utarbeta en plan för rationaliserings- och besparingsarbete inom skatteförvaltningen med hänsyn till skatteförvaltningens nya organisation och till de

många beslut om förenklingar i regelsystemet som fattats. RSV skall därvid redovisa hur förändringarna påverkar skatteförvaltningen, t. ex. genom att undersöka vilka arbetsuppgifter som förändras, bortfaller eller tillkommer samt vilka organ och vilken personal som berörs härav. Uppdraget skall redovisas i riksskatteverkets anslagsframställning för budgetåret 1988/89.

Jag vill därför inte i nuläget närmare gå in på vilka kostnadseffekter som kommer att uppstå på grundval av nu ifrågavarande förslag. Det får emellertid anses stå klart att stora besparingar kommer att kunna göras.

Slutligen vill jag nämna att den redan beslutade reformen om den förenklade löntagarbeskattningen medför en effektivare resursanvändning. Som jag tidigare påpekat har RSV redovisat de administrativa effekterna fr. o. m. 1987 års taxering av beslutet om den förenklade självdeklarationen. Verket räknar med att antalet fritidsgranskade deklARATIONER kan minska från ca 3,2 miljoner vid 1985 års taxering till ca 0,5 miljoner vid 1987 års taxering. Bl. a. denna minskning leder till rationaliseringseffekter. Hur de resurser som därvid frigörs kan användas räknar jag med att kunna redovisa i den kommande budgetpropositionen.

## 5 Upprättade lagförslag

I enlighet med vad jag nu anfört har inom finansdepartementet upprättats förslag till

1. lag om ändring i taxeringslagen (1956: 623),
2. lag om ändring i uppbördslagen (1953: 272),
3. lag om ändring i lagen (1968: 430) om mervärdeskatt,
4. lag om ändring i lagen (1971: 289) om allmänna förvaltningsdomstolar,
5. lag om ändring i lagen (1986: 169) om ändring i lagen (1971: 289) om allmänna förvaltningsdomstolar,
6. lag om ändring i sekretesslagen (1980: 100),
7. lag om ändring i lagen (1951: 442) om förhandsbesked i taxeringsfrågor,
8. lag om ändring i lagen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt,
9. lag om ändring i lagen (1951: 763) om beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst,
10. lag om ändring i lagen (1958: 295) om sjömansskatt,
11. lag om ändring i förordningen (1963: 587) om inkomstbeskattning av fideikommissbo, m. m.,
12. lag om ändring i lagen (1967: 531) om tryggnad av pensionsutfästelse m. m.,
13. lag om ändring i vägtrafikskattelagen (1973: 601),
14. lag om ändring i aktiebolagslagen (1975: 1385),
15. lag om ändring i bokföringslagen (1976: 125),
16. lag om ändring i jordbruksbokföringslagen (1979: 141),
17. lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979: 1152),
18. lag om ändring i skatteregisterlagen (1980: 343),

19. lag om ändring i lagen (1984: 151) om punktskatter och prisregleringsavgifter,
20. lag om ändring i lagen (1984: 668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare,
21. lag om ändring i lagen (1908: 128 s.1) om bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter,
22. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370),
23. lag om ändring i lagen (1933: 395) om ersättningsskatt,
24. lag om ändring i lagen (1941: 416) om arvsskatt och gåvoskatt,
25. lag om ändring i lagen (1947: 576) om stallig inkomstskatt,
26. lag om ändring i lagen (1954: 40) om särskild fartygsfond,
27. lag om ändring i förordningen (1957: 686) om taxeringsväsendet under krigsförhållanden m. m.,
28. lag om ändring i lagen (1958: 575) om avskrivning å vissa oljelagringsanläggningar, m. m.,
29. lag om ändring i lagen (1959: 551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring,
30. lag om ändring i lagen (1962: 392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension,
31. lag om ändring i lagen (1986: 271) om ändring i lagen (1962: 392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension,
32. lag om ändring i lagen (1960: 63) om förlustavdrag,
33. lag om ändring i lagen (1965: 269) om särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m. m.,
34. lag om ändring i lagen (1967: 96) om särskild nyanskaffningsfond,
35. lag om ändring i folkbokföringslagen (1967: 198),
36. lag om ändring i lagen (1967: 752) om avdrag vid inkomsttaxeringen för avsättning till fond för återanskaffning av fastighet,
37. lag om ändring i lagen (1969: 738) om rätt att vid inkomsttaxering erhålla avdrag för belopp som tillförts Stiftelsen Petroleumindustriens Beredskapsfond, m. m.,
38. lag om ändring i kupongskattelagen (1970: 624),
39. lag om ändring i lagen (1971: 171) om särskilt uppskattningsvärde på fastighet,
40. lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971: 291),
41. lag om ändring i datalagen (1973: 289),
42. lag om ändring i tullagen (1973: 670),
43. lag om ändring i lagen (1974: 325) om avsättning till arbetsmiljöfond,
44. lag om ändring i lagen (1974: 988) om avsättning till särskild investeringsfond,
45. lag om ändring i lagen (1974: 989) om investeringskonto för skog,
46. lag om ändring i kommunallagen (1977: 179),
47. lag om ändring i lagen (1978: 401) om exportkreditstöd,
48. lag om ändring i lagen (1978: 970) om uppskov med beskattning av realisationsvinst,
49. lag om ändring i bötesverkställighetslagen (1979: 189),
50. lag om ändring i lagen (1979: 362) om skatteutjämningsbidrag,
51. lag om ändring i lagen (1979: 609) om allmän investeringsfond,

52. lag om ändring i lagen (1979: 610) om allmän investeringsreserv,  
 53. lag om ändring i lagen (1980: 456) om insättning på tillfälligt vinstkonto,  
 54. lag om ändring i lagen (1981: 296) om eldsvådofonder,  
 55. lag om ändring i lagen (1982: 1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar,  
 56. lag om ändring i lagen (1982: 1052) om församlingar och kyrkliga samfälligheter,  
 57. lag om ändring i lagen (1982: 1185) om inbetalning på särskilt investeringskonto,  
 58. lag om ändring i lagen (1984: 533) om arbetsställesnummer m. m.,  
 59. lag om ändring i lagen (1984: 1090) om inbetalning på förnyelsekonto,  
 60. lag om ändring i lagen (1985: 533) om skatteutjämningsavgift,  
 61. lag om ändring i utskökningsregisterlagen (1986: 617).

De under 4–6, 12, 14, 15, 40, 41 och 49 angivna förslagen har upprättats i samråd med chefen för justitiedepartementet, de under 20 och 29–31 angivna förslagen i samråd med chefen för socialdepartementet och de under 46, 56 och 58 angivna förslagen i samråd med chefen för civildepartementet.

Lagrådets yttrande har inte inhämtats beträffande dels 6 a och 11 §§, 37 § 1 och 5 mom., 42 § 2 mom., 61 § 2 mom. (delvis) och 63 § i förslaget till lag om ändring i taxeringslagen, dels 62 § i förslaget till lag om ändring i lagen om mervärdesskatt, dels de under 8–61 angivna lagförslagen. Dessa förslag avser i huvudsak konsekvensändringar till de lagförslag som lagrådet har yttrat sig över. Enligt min mening är de nytillkomna ändringsförslagen av sådan beskaffenhet att lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

## 6 Författningskommentarer

### *Taxeringslagen*

#### 2 § 1 mom.

Ändringen föranleds av avvecklingen av MKSR samt den nya ordningen för allmän fastighetstaxering.

#### 3 §

Paragrafen har upphävts.

De nuvarande bestämmelserna i första–fjärde styckena om olika tjänstemäns befogenheter m. m. kan till största delen utmönstras. De befogenheter som för närvarande tillkommer bl.a. skattechef och taxeringsintendent skall normalt i stället ligga hos länsskattemyndigheterna som en sedvanlig myndighetsuppgift. Vilka tjänstemän som skall få utöva dessa befogenheter får bestämmas i administrativ ordning. Därvid förutsätts att myndigheterna delegerar de särskilda befogenheterna endast till tjänstemän som är kvalificerade att ta hand om ifrågakvarande uppgifter.



I fråga om en situation anser jag emellertid att befogenheterna även i fortsättningen bör vara relaterade till tjänsteställningen genom uttryckliga bestämmelser. Det gäller befogenheten enligt 57 § att meddela beslut om taxeringsrevision. Bestämmelser om detta finns för närvarande i andra stycket av förevarande paragraf och liknande bestämmelser har tagits in i 57 § första stycket.

Sista stycket i paragrafen får en motsvarighet i ett nytt andra stycke i 18 §.

#### 6 a §

Bestämmelsen har föränletts av det i avsnitt 2.4.2 behandlade förslaget om en smidigare beslutsordning för förenklade självdeklarationer.

Enligt bestämmelsen får länskattemyndigheten förordna en tjänsteman vid myndigheten eller vid en lokal skattemyndighet att fullgöra vissa uppgifter i fråga om förenklade deklarationer. Tjänstemannen, som i sin nya uppgift benämns taxeringsnämndsombud, skall medverka på det sätt som anges i de nya bestämmelserna i 11 § andra stycket och 63 § tredje stycket. Enligt den sistnämnda bestämmelsen får ombudet ensam besluta om taxering i fall där lämnade uppgifter inte frångås.

Den nya ordningen innebär att nämndens ordförande helt kan avlastas från befattningen med förenklade deklarationer beträffande vilka ombudet fattar beslut om taxering. Ordföranden har med andra ord för dessa fall inte någon sådan granskningskyldighet som avses i 11 § första stycket. I de ärenden däremot som taxeringsnämndsombudet inte fattar besluten har ordföranden även i fortsättningen det övergripande ansvaret. Det kan gälla deklarationer där avvikelser från lämnade uppgifter bör göras eller där annars någon tveksamhet råder. Om beslutet i ett sådant fall fattas av nämnden i sin helhet, får ombudet givetvis inte delta. Denne får dock – i likhet med vad som gäller för en föredragande – närvara vid nämndens överläggningar.

#### 10 §

Paragrafens nuvarande första stycke innebär att beslut av kommunfullmäktige eller landsting enligt 7 § om hur många valda ledamöter det skall finnas i en taxeringsnämnd och enligt 6 § om val av ledamöter och suppleanter i nämnden skall överklagas till länsstyrelsen. Det är emellertid fråga om kommunala beslut som genom 1980 års reformering av instansordningen i kommunalbesvärsmål i stället bör överklagas till kammarrätt. Första stycket har ändrats i enlighet med detta. Vidare har en anpassning gjorts i andra stycket.

#### 11 §

Se kommentarerna till 6 a §.

Bestämmelserna överensstämmer i sak med andra och tredje styckena enligt nuvarande lydelse. Vissa ändringar av formell karaktär har gjorts.

Nuvarande första stycke första meningen innebär att skattechefen skall dels företråda det allmänna i taxeringsprocessen, dels verka för att taxeringarna blir likformiga och rättvisa. En bestämmelse motsvarande det första ledet har tagits in i ett nytt tredje stycke i 18 §. Andra ledet om att skattechefen skall verka för att taxeringarna blir likformiga och rättvisa kan enligt min mening utgå med hänsyn inte minst till föreskrifterna i 1 §.

I förhållande till nuvarande reglering (första stycket andra och tredje meningarna) tas inte heller särskilt upp något om ledningen och ansvaret för deklarationsgranskningen och annan kontroll vid taxeringen eller om ansvaret för att taxeringarna granskas i erforderlig omfattning. Därmed avses emellertid inte någon förändring av den regionala lednings- och ansvarsfunktionen i fråga om taxeringsverksamheten inom länet. Detta får anses framgå redan genom den föreslagna bestämmelsen i 18 § första stycket om länskattemyndighets ledande roll i länet.

## 18 §

Paragrafens första stycke innehåller mera övergripande bestämmelser om taxeringsverksamheten i enlighet med vad som anförts i avsnitt 2.1. Enligt detta skall RSV leda och ansvara för verksamheten i landet medan länskattemyndigheten skall leda och ansvara för verksamheten i länet.

RSV:s ledande roll inom skatteförvaltningen bör i och för sig också komma till sådant uttryck som anges i nuvarande lydelse i paragrafen. Den tar upp den huvuduppgift för verkets verksamhet på taxeringsområdet som består i att genom information och råd till allmänhet och myndigheter sprida kännedom om skattelagstiftningen och hur den skall tolkas och tillämpas. Någon bestämmelse i lag om detta behövs enligt min mening inte.

Som jag anförde i kommentarerna till 14 § avses vad gäller länskattemyndighetens ställning inte någon förändring av den regionala lednings- och ansvarsfunktionen i fråga om taxeringsverksamheten inom länet. Länskattemyndigheten skall alltså i likhet med vad som nu sker från regionalt håll bl. a. få ge direktiv om hur lokal skattemyndighets medverkan i taxeringsarbetet i vid mening skall gå till. Den styrmodell som uttrycks i första stycket innebär emellertid att länskattemyndigheterna måste se till att de utövar sin verksamhet inom ramen för och med beaktande av de direktiv som RSV kan ha utfärdat i egenskap av högsta förvaltningsmyndighet inom taxeringsområdet. Verket skall nämligen ha direktivrätt beträffande inriktningen av verksamheten ute i länen. Därvid skall verket få ange bl. a. principerna för gransknings- och kontrollarbetet, ambitionsnivåer, riktlinjer för processverksamheten m. m. Bestämmelser om denna direktivrätt vad gäller både verkets förhållande till de underordnade myndigheterna och länskattemyndighetens förhållande till de lokala skattemyndigheterna i länet kan det enligt min mening vara lämpligt att ta in i den

instruktion för skatteförvaltningen som jag avser att senare lämna regeringen förslag om.

Här bör också nämnas att RSV bör tilldelas även en rätt att meddela bindande regler om principerna för fördelningen av deklaraionsmaterialet mellan regional och lokal nivå. Grundbestämmelser om denna fördelning synes emellertid som jag redogjorde för i avsnitt 4.2. böra tas in i taxeringsförordningen. Verkets uppgift i denna del kommer därför att vara begränsad. De grundläggande bestämmelserna avses ge utrymme för avvikelser från den vanliga ordningen med hänsyn till variationer av skilda slag mellan de olika myndigheterna. Det skall därvid ankomma på verket att ta ställning i de mera övergripande frågorna i vad mån avvikelse skall få göras. Mera detaljbetonade frågor skall länskattemyndigheterna själva få avgöra.

Andra stycket svarar i huvudsak mot nuvarande 3 § femte stycket. En olikhet är att berörda befogenheter skall tillkomma RSV som myndighet och inte – efter verkets förordnande – särskilda tjänstemän.

Bestämmelserna i tredje och fjärde styckena har behandlats i avsnitt 2.2.3.

Tredje stycket innebär att en länskattemyndighet kan få föra talan i taxeringsmål beträffande skattskyldiga som har taxerats utanför det egna länet och vars motpart därför egentligen är en annan länskattemyndighet. För att ett sådant avsteg från den geografiska avgränsningen skall få göras krävs enligt bestämmelsen att den länskattemyndighet som normalt är behörig uppdrar åt den andra myndigheten att föra det allmännas talan. Ett uppdrag bör enligt min mening förutsätta att den andra länskattemyndigheten samtycker till att föra det allmännas talan. En sådan förutsättning har tagits in i stycket. Uppdraget får avse ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden enligt TL.

Avsikten med bestämmelsen är främst att möjliggöra en rationell processföring från det allmännas sida i fråga om besvär rörande taxeringar av koncernbolag mot bakgrund av den föreslagna avvecklingen av MKSR och AO. Genom förevarande bestämmelse kan skatteförvaltningen vid eftergranskningsarbetet även fortsättningsvis hålla samman de olika bolagen i en koncern så att det vid eventuella processer finns endast en företrädare för det allmänna. Detta gäller även beträffande processen i överdomstol.

Bestämmelsen i fjärde stycket första meningen ger RSV rätt att föra det allmännas talan i taxeringsmål även om behörigheten primärt ligger hos länskattemyndighet. Som tidigare angetts är det framför allt principiellt intressanta eller ekonomiskt betydelsefulla mål som bör komma i fråga för övertagande av verket. Med den här bestämmelsen som grund kan RSV bl. a. anordna det så att eftergranskningen beträffande t. ex. de allra största koncernerna ligger kvar på central nivå. Bestämmelsen täcker också de typfall som med stöd av bestämmelsen i nuvarande 3 § fjärde stycket föranlett förordnande av s. k. riksintendenter. För det fall att RSV tar över processföringen anges vidare i en andra mening att bestämmelserna om länskattemyndigheterna skall ha motsvarande tillämpning. Föreskriften avser då att klarlägga bl. a. att RSV får ansöka om eftertaxering i samma utsträckning som länskattemyndigheten.

I första stycket har en ändring gjorts till följd av att det kommunala grundavdraget höjs. För närvarande anges en beloppsgräns för skattepliktiga bruttointäkter som förutsättning för deklarationsplikt. Den gräns som avser fysiska personer, som varit bosatta här i landet under hela beskattningsåret, är för närvarande 6 000 kr. Det kommunala grundavdraget höjs till 9 000 kr. vid 1988 års taxering och till 10 000 kr. vid 1989 års taxering. Vid den statliga beskattningen återinförs samtidigt ett statligt grundavdrag på motsvarande belopp. För att inte besvära skattskyldiga med att avlämna deklARATIONER som man redan på förhand kan bedöma inte kommer att leda till något beskattningsresultat och därmed förenkla arbetet för myndigheterna är det angeläget att beloppsgränsen höjs till grundavdragens nivå. Med hänsyn till att täta ändringar av deklarationspliktsgränsen medför praktiska olägenheter har jag efter samråd med RSV funnit att övervägande skäl talar för att höja beloppsgränsen i ett steg. Det innebär att gränsen bör ändras till 10 000 kr. vid 1989 års taxering.

Eftersom garantibeskattningen avskaffats kan punkten 6 utgå och punkten 7 betecknas punkten 6.

## 22 § 3 mom.

Ändringen beror på att garantibeskattningen har avskaffats.

## 24 § 2 mom.

Den individuella beskattningen av medlem i bostadsrättsförening har slopats. Som en konsekvens av detta avskaffas bestämmelserna i punkten 3 c.

## 24 § 3 mom.

I fråga om räntefria och lågförräntade lån från arbetsgivare har denne i stället för att ange lånebeloppet och erlagd ränta ålagts att lämna uppgift om förmånens storlek. Det finns därför inte längre anledning att undanta den som skall redovisa räntetillägg från möjligheten att lämna förenklad självdeklaration om inkomstförhållandena i övrigt medger detta. Punkt 6 som innehåller en bestämmelse om att den som skall redovisa räntetillägg inte får lämna förenklad självdeklaration utgår därför.

## 25 §

Garantibeskattningen har avskaffats. I enlighet härmed slopas bestämmelsen i punkten 7 om garantibelopp. Arbetsgivare skall i fråga om räntetillägg lämna uppgift om förmånens storlek i kontrolluppgift. Den allmänna självdeklarationen behöver därför inte innehålla uppgift om hur detta beräknats. Bestämmelsen om att grunderna för beräkning av tillägget skall anges i deklARATIONEN upphävs och nuvarande punkterna 8 och 9 numreras om.

I konsekvens med att garantibeskattningen slopats upphävs bestämmelserna i punkten 6 om garantibelopp. I punkt 6 har i stället tagits in sådant räntetillägg som den skattskyldige inte har fått meddelande om genom kontrolluppgift. Detta beror på att den som i sin självdeklaration skall redovisa räntetillägg får fr. o. m. 1988 års taxering göra det i en förenklad självdeklaration, jämför kommentarerna till 24 § 3 mom.

## 29 §

Fysiska personer och dödsbon skall beskattas för all inkomst i hemortskommunen eller – om sådan saknas – i Stockholm för gemensamt kommunalt ändamål. Regler om fördelning av beskattningsunderlag mellan kommuner och på församlingar har upphävts. I konsekvens härmed upphävs bestämmelserna om fördelning i 29 §.

37 § 1 och 5 mom.

Ändringarna har behandlats i avsnitt 2.4.3.

38 § 1 mom.

För att möjliggöra en kontroll av delägarnas inkomst- och förmögenhetsförhållanden i handelsbolag m. m. föreskrivs att bolaget varje år skall lämna uppgift om den inkomst- och förmögenhetsandel som belöper på varje enskild delägare. Redovisning skall ske enligt reglerna för självdeklaration som om bolaget självt var skattskyldigt. Eftersom den särskilda självdeklarationen slopats kan reglerna förenklas. Ändringen innebär att ifrågavarande bolag skall avfatta och avlämna de aktuella uppgifterna enligt reglerna för allmän självdeklaration.

Regler om fördelning av beskattningsunderlag på församlingar har avskaffats, varför tredje stycket kan upphävas.

42 § 1 mom.

Ändringen föranleds av beslutet att slopa den individuella beskattningen av medlemmar i bostadsrättsföreningar. Skyldigheten att lämna uppgift om förmögenhetsvärdet enligt 42 § 1 mom. andra stycket och vissa undantag från denna skyldighet i fjärde stycket infördes samtidigt som den individuella beskattningen år 1979 (prop. 1978/79: 209, SkU 1979/80: 11, rskr. 42, SFS 1979: 1018). Det primära syftet med uppgiftslämnandet har således fallit bort. När man överväger utformningen av de nödvändiga följdändringarna måste dock några andra aspekter beaktas.

Även om något kontrollbehov inte längre kommer att föreligga när det gäller inkomstbeskattningen kan det sättas i fråga om inte motsvarande uppgifter fyller en nödvändig kontrollfunktion vid förmögenhetsbeskattningen. I det sammanhanget bör det först slås fast att de nuvarande

värderingsreglerna i de allra flesta fall medför förhållandevis små förmögenhetsvärden på bostadsrätterna. En betydande del av bostadsrättsföreningarna – det gäller framför allt nyare föreningar – har till följd av detta medgett sådan befrielse från den nuvarande uppgiftsskyldigheten som avses i fjärde stycket. Med hänsyn till det skulle en generell skyldighet att lämna uppgifter om förmögenhetsvärdena innebära en utvidgning av den uppgiftsskyldighet som föreningarna har i dag. Eftersom värdena i allmänhet är små och de allra flesta bostadsrättshavare inte heller har förmögenheter som når upp till skattepliktsgränsen är det enligt min mening inte rimligt att kräva en obligatorisk kontrolluppgiftsskyldighet för det omdiskuterade ändamålet. Det skulle rimma illa med förenklingssträvandena om man nu inför en generell skyldighet att lämna uppgifter om bostadsrättsvärdena. Enligt min mening får det – i enlighet med vad som gällde innan den individuella medlemsbeskattningen infördes – anses tillfyllest med den möjlighet att anmana föreningarna att lämna uppgifter om förmögenhetsvärdena som följer av 42 § 2 mom. TL.

När jag intar den nu angivna ståndpunkten utgår jag från att föreningarna även i fortsättningen kommer att lämna sina medlemmar uppgifter om förmögenhetsvärdena. Det är självfallet angeläget att bostadsrättshavarna har tillgång till dessa uppgifter när de skall upprätta sina självdeklARATIONER.

42 § 2 mom.

Justeringen föranleds av ändringen i paragrafens första moment och är av redaktionell natur.

43 § 5 mom., 51 och 53 §

Bestämmelserna har justerats med anledning av inrättandet av länskattemyndigheter. Det anges nu att de berörda befogenheterna tillkommer länskattemyndigheten eller lokal skattemyndighet i stället för vissa chefstjänstemän. Vilka tjänstemän som skall ha befogenheterna bör bestämmas i administrativ ordning.

56 § 3 mom.

Ändringen är av redaktionell art.

57 §

Som antydde i kommentaren till 3 § knyts befogenheten att meddela beslut om taxeringsrevision liksom för närvarande till chefen för den regionala skatteförvaltningen. Den nuvarande regleringen innehåller särskilda behörighetsbestämmelser. Dessa innebär att beslut om taxeringsrevision får meddelas endast av skattechefen och av kvalificerad tjänsteman som skattechefen gett sådant uppdrag åt. Bakgrunden till detta är det stora ansvar som med hänsyn till befogenheterna vid genomförandet av en

revision vilar på den som får besluta att en revision skall inledas. Enligt min mening bör de höga krav som bör ställas i samband med taxeringsrevision även fortsättningsvis komma till uttryck i lagen. Det bör också påpekas att utredningen om säkerhetsåtgärder m. m. i skatteprocessen (USS) i sitt nyligen lämnade betänkande (SOU 1986: 39) med förslag till en lag om utredning för beskattning har ställt upp särskilda behörighetskrav i sitt förslag till lagbestämmelser. Beslut om taxeringsrevision bör i första hand meddelas av chefen för länsskattemyndigheten. Vidare bör befogenheten att meddela sådana beslut liksom i dag få delegeras till andra kvalificerade tjänstemän vid länsskattemyndighet eller lokal skattemyndighet. I första stycket anges därför också att länsskattemyndigheten får utfärda förordnande åt sådana tjänstemän.

I första stycket har dessutom förts in en bestämmelse angående vem som skall anses som granskningsledare enligt bevissäkringslagen (1975: 1027) för skatte- och avgiftsprocessen. Bestämmelsen knyter an till 2 § sistnämnda lag och har sin motsvarighet i det nuvarande andra stycket av 3 § TL. Av den nya lydelsen följer att uppdrag att meddela beslut om taxeringsrevision inte i och för sig medför behörighet att vara granskningsledare enligt bevissäkringslagen. För detta krävs att länsskattemyndigheten särskilt förordnar om det. Ändringen är betingad av lagtekniska skäl.

#### 61 § 2 mom.

Vad gäller justeringen i andra stycket hänvisas till kommentarerna i 6 a §.

I sista stycket i momentet har en redaktionell ändring gjorts till följd av avvecklingen av skattechefsinstitutet.

#### 63 §

Se kommentarerna till 6 a §.

#### 66 a §

Ändringen beror på att garantibeskattningen avskaffats.

#### 66 b §

Genom bestämmelsen i första stycket ges taxeringsmyndigheterna rätt att beträffande en förenklad självdeklaration besluta om taxering på grundval av uppgifter som den skattskyldige inte har lämnat eller annars fått ta ställning till. Det gäller bl. a. kontrolluppgift enligt 37 § som avser inkomst av tjänst eller kapital. I bestämmelsen har kontrolluppgift avseende räntetillägg lagts till, eftersom räntetillägg får fr. o. m. 1988 års taxering tas upp i en förenklad självdeklaration och förfarandet då bör vara detsamma som beträffande inkomst av tjänst.

Paragrafens första stycke har ändrats redaktionellt på grund av avvecklingen av instituten skattechef och allmänt ombud för mellankommunala mål och av mellankommunala skatterätten. Vidare har bestämmelserna rörande kommunal omräkning av inkomst upphävts, eftersom sådan inte längre skall ske.

## 68 §

I skattelängden införs numera alla taxeringsnämndsbeslut. Bestämmelsen i tredje stycket tillämpas således inte och upphävs därför.

## 69 § 1 mom.

Ändringen i andra stycket punkten 2 är en konsekvens av att garanti-beskattningen slopats. Ändringen i punkten 3 beror på att det extra avdraget från inkomst av schablontaxerad fastighet har avskaffats.

## 72 a §

Ändringen i andra stycket punkten 3 och sista stycket beror på att garanti-beskattningen slopats. I punkterna 5 och 6 görs ändringar till följd av att beskattning i utbokommun slopats så att all inkomst beskattas i hemortskommunen.

## 73 §

I paragrafen har omfattande ändringar gjorts. Första stycket överensstämmer dock i sak med det nuvarande.

Bestämmelserna i de nuvarande andra–fjärde styckena, som anger i vilka fall den mellankommunala skatterätten är rätt forum i fråga om besvär över taxering, har tagits bort helt. Konsekvensen blir att talan mot en taxeringsnämnds beslut om taxering utan undantag skall föras hos länsrätt, närmare bestämt hos länsrätten i det län där taxeringsnämnden varit verksam. Genom slopandet av utbotaxeringen innebär detta att i princip endast länsrätten i det län där den skattskyldige har sin hemortskommun kommer i fråga för besvär över hans taxering. Detsamma gäller beträffande koncernbolag. Bestämmelserna hindrar emellertid inte att besvaren prövas av annan länsrätt och som jag tagit upp i avsnitt 2.2.2 avser jag föreslå att det i en förordning ges föreskrifter om sammanföring av mål i olika länsrätter. Därigenom skall överklaganden från t. ex. två eller flera bolag i en koncern kunna prövas av en och samma länsrätt även om taxeringsbesluten fattats av nämnder i skilda län.

Forumregleringen blir sålunda lätt att tillämpa. En tvekan och eventuellt ett onödigt omständligt förfarande skulle dock kunna uppstå i samband med tvist om var en skattskyldig skall taxeras. Det skulle sålunda kunna anses att en ändring av en åsatt taxering till ett annat län förutsätter att dels



länsrätten i det län där taxering verkställts undanröjer taxeringen, dels länsrätten i det andra länet beslutar om taxering på den nya orten. Med hänsyn till bestämmelsen i första stycket kommer taxeringen i ett sådant fall att överklagas hos länsrätten i det län där taxering verkställts för undanröjande av denna. Men denna länsrätt bör då med stöd av den föreslagna lydelsen av 105 § första stycket även kunna flytta över taxeringen till rätt ort.

De nya andra och tredje styckena i paragrafen föranleds av mitt förslag i avsnitt 2.3 om en ändrad ordning för ingivande av besvär.

I det nya andra stycket anges till en början att en skattskyldigs eller en kommuns besvär över taxeringsnämndens beslut skall ges in till lokala skattemyndigheten i det fögderi där den skattskyldiges hemortskommun för det aktuella taxeringsåret är belägen. Saknar den skattskyldige hemortskommun i riket skall besvären ges in till lokala skattemyndigheten i Stockholms fögderi. Vidare föreskrivs att lokala skattemyndigheten skall överlämna besvärsskrivelsen och övriga handlingar i ärendet till den länsrätt som skall pröva besvären.

Råder det tvist om vad som är rätt hemortskommun bör i enlighet med vad jag tidigare anfört besvärsskrivelsen ges in till lokala skattemyndigheten i det fögderi inom vilket den kommun där taxeringen åsatts är belägen, eftersom det är denna myndighet som kan företa aktkompletteringen. Om emellertid besvärsskrivelsen ges in till en annan lokal skattemyndighet uppstår ändå ingen risk för rättsförluster på grund av bestämmelserna i 75 §. Någon särskild regel för det nu behandlade fallet behövs därför enligt min mening inte.

Den föreslagna formuleringen av andra stycket får samma innebörd som den bestämmelse i 116 j § TL som anger vilken lokal skattemyndighet som skall pröva frågan om särskild avgift. Som framgått av avsnitt 2.3.3 har jag föreslagit att besvär över särskild avgift i enlighet med de nya reglerna i FPL skall ges in till den myndighet som fattat det överklagade beslutet. Härigenom uppnår man även att en skattskyldigs överklagande av taxeringsnämndens beslut och lokala skattemyndighetens beslut om särskild avgift ges in till samma myndighet om de rör samma års taxering. Att en sådan samordning sker är enligt min mening angeläget bl. a. med tanke på att båda besluten ofta överklagas i en och samma besvärsskrivelse.

Som jag närmare angett i den allmänna motiveringen föreslår jag att besvär av länskskattemyndigheten över en taxeringsnämnds beslut skall ges in direkt till länsrätten. En särskild regel med denna innebörd har därför införts i tredje stycket.

Som jag angett i avsnitt 2.3 bör det ankomma på länsrätten att pröva om en besvärsskrivelse kommit in i rätt tid. Detta anges i fjärde stycket.

I femte stycket har tagits in en föreskrift som innebär att ett överklagande förfaller om taxeringsnämndens beslut rättats med stöd av 72 a § TL i enlighet med vad klaganden yrkat.

Enligt 28 § första stycket FL förfaller ett överklagande av en myndighets beslut, om myndigheten själv ändrar beslutet. Denna bestämmelse blir tillämplig i de fall taxeringsnämnden efter omprövning tillgodoser klagandens yrkanden. Om lokala skattemyndigheten eller länskskattemyndigheten

genom rättelse enligt 72 a § ändrar ett beslut av taxeringsnämnd i enlighet med vad som yrkats i besvärsskrivelsen kommer däremot inte regeln i FL att bli tillämplig eftersom det inte är beslutsmyndigheten som ändrat det ursprungliga beslutet. Som jag anförde i avsnitt 2.3.2 i den allmänna motiveringen bör för dessa fall en regel motsvarande den i FL införas.

När ett överklagande förfaller på grund av att lokala skattemyndigheten eller länskattemyndigheten med stöd av 72 a § TL ändrat det beslut av taxeringsnämnd som överklagats bör myndigheten ta in en upplysning om detta i rättelsebeslutet. Myndigheten är behörig att konstatera att överklagandet har förfallit i en sådan situation och den behöver då inte meddela något särskilt avskrivningsbeslut i saken (jfr prop. 1985/86: 80, s. 80).

Sjätte stycket anger att reglerna för ingivande av besvärsskrivelser skall tillämpas även på vissa typer av framställningar enligt KL, lagen om statlig inkomstskatt och lagen om statlig förmögenhetsskatt. Sådana framställningar skall således i fortsättningen lämnas in till lokal skattemyndighet i stället för som nu till länsrätt.

## 75 §

Enligt den nya lydelsen av 7 § FPL skall den myndighet som har meddelat det överklagade beslutet pröva om besvärshandlingen har kommit in i rätt tid. Har handlingen kommit in för sent skall myndigheten avvisa den. Om förseningen beror på att myndigheten har lämnat klaganden en felaktig besvärshänvisning eller om handlingen inom överklagandetiden har kommit in till den domstol som skall pröva överklagandet skall den dock inte avvisas.

I den nu föreslagna lydelsen av 75 § TL tas in vissa bestämmelser som avviker från reglerna i 7 § FPL, i syfte att förhindra rättsförluster på grund av att besvärshandlingarna lämnats in till fel myndighet eller domstol. Jag hänvisar i denna del till vad jag anförde i den allmänna motiveringen avsnitt 2.3.2 och 2.3.5.

Beträffande besvär av länskattemyndigheten bibehålls den ordning som nu gäller för taxeringsintendenten genom att särskilda regler införs härom i andra stycket.

Första stycket tredje meningen innehåller ett absolut krav på att alla besvärshandlingar skall översändas till lokala skattemyndigheten. Detta skall därför ske även t. ex. då den skattskyldige i skriftväxlingen i ett mål hos länsrätten utvidgar sin talan till att avse även ett annat taxeringsår. I ett sådant fall torde handläggningen hos länsrätten inte behöva avstanna i avvaktan på lokala skattemyndighetens registrering m.m.

Genom det nya tredje stycket kommer reglerna rörande verkan av att en besvärshandling ges in till fel myndighet eller domstol att bli tillämpliga även på de framställningar som anges i 73 § sjätte stycket.

## 76 §

I tredje och fjärde styckena har den justeringen gjorts att termen taxeringsintendent ersätts med länskattemyndighet.

## 100 §

Ändringen i första stycket beror på att garantibeskattningen avskaffats.

## 105 §

Paragrafen motsvarar i huvudsak nuvarande 105 § 1 och 2 mom. Vissa justeringar har gjorts med anledning av avvecklingen av mellankommunala skatterätten.

Som jag nämnde i kommentarerna till 73 § skall en länsrätt med stöd av förevarande paragraf första stycket bl. a. kunna flytta över en taxering till ett annat län.

I andra stycket har hänvisningen till 48 § 2 mom. KL slopats, eftersom grundavdraget numera är ett individuellt avdrag. Bestämmelserna i fjärde stycket utgår, eftersom all beskattning skall ske i hemortskommunen.

## 106 §

I paragrafen har begreppet taxeringsintendent bytts ut mot länsskattemyndighet.

## 116 l §

I första stycket har en redaktionell ändring gjorts.

I andra stycket första meningen anges att en skattskyldig skall ge in besvären till den lokala skattemyndighet som fattat det överklagade beslutet. En särskild regel som anger att länsskattemyndigheten skall ge in sina besvär till länsrätten har tagits in i andra meningen. Slutligen anges i tredje meningen att länsrätten skall pröva om besvären kommit in i rätt tid. Det kan möjligen anses framgå av den hänvisning till övriga bestämmelser i TL som finns i 116 t § att länsskattemyndigheten skall ge in besvären till länsrätten och att länsrätten skall pröva om de anförts i rätt tid. Av tydlighetsskäl är det emellertid enligt min mening lämpligt att ta in uttryckliga bestämmelser härom.

## 116 m och 116 o §§

Av kommentaren till 116 l § framgår att besvären skall ges in till lokala skattemyndigheten. Detta har föranlett vissa justeringar i 116 m och 116 o §§. Vidare har ordet "taxeringsintendent" bytts ut mot "länsskattemyndighet".

## 124 §

Första stycket har ändrats på grund av bl. a. utmönstringen av skattechefs-institutet.

Utöver vad jag anförde i lagrådsremissen vill jag nämna att den föreslagna bestämmelsen i 18 § tredje stycket om att det allmännas talan i ärenden

enligt TL förs av länskattemyndigheten får betydelse vad gäller besvärsrätten i mål om utdömande av taxeringsvite. Enligt praxis är chefen för en lokal skattemyndighet behörig att anföra besvär över en förvaltningsdomstols dom rörande vite med hänsyn bl. a. till att det i TL för närvarande saknas regler om besvärsrätt som omfattar också vitesfrågor. Den nämnda, uttryckliga bestämmelsen i 18 § medför emellertid att det inte längre kan anses föreligga någon besvärsrätt på lokal nivå. Rätten för det allmänna att anföra besvär tillkommer alltså länskattemyndigheten även i det fallet att besvären avser en dom som grundar sig på en anmälan till länsrätten av en lokal skattemyndighet.

129 § 3 och 5 mom.

I bestämmelserna har gjorts redaktionella ändringar föranledda av bl. a. bildandet av länskattemyndigheterna.

### Övergångsbestämmelserna

Som jag redovisat i den allmänna motiveringen avsnitt 2.3 är det av praktiska skäl inte möjligt att genomföra en ändrad ordning för ingivande av besvär redan vid årsskiftet 1986/87 när det gäller besvär över taxeringsnämndernas beslut samt lokala skattemyndigheternas beslut rörande särskild avgift. I punkt 10 av övergångsbestämmelserna har därför tagits in regler som innebär att den nuvarande ordningen i stort sett bibehålls beträffande 1987 och tidigare års taxeringar. Bestämmelsen i 73 § femte stycket bör med hänsyn härtill inte heller tillämpas förrän vid 1988 års taxering. I punkt 11 har därför tagits in en bestämmelse om detta.

### *Uppbördslagen*

2 §

Andra stycket har upphävts på grund av avvecklingen av MKSR.

3 § 2 mom.

Ändringen beror på att garantibeskattningen avskaffats.

18 §

Ändringen är en konsekvens av att garantibeskattningen slopats.

25 §

Ändringen beror på att reglerna om beskattningsort ändrats. Den skattskyldiges inkomster skall beskattas i hemortskommunen. Till följd härav blir den särskilda regeln om möjligheten att debitera B-skatt med ledning av den debitering som gäller i hemortskommunen överflödigt.

## 40 § 1 mom.

Den skattskyldige skall inte debiteras skatt i annan kommun än i hemortskommunen. Till följd härav slopas den särskilda anmärkningen att B-skatten skall vara debiterad i hemortskommunen.

## 49 §

Ändringarna beror på dels bildandet av länsskattemyndigheterna, dels avskaffandet av garantibeskattningen.

## 72 §

I ett första stycke anges att RSV leder och ansvarar för skatteförvaltningens verksamhet enligt förevarande lag och lagen om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare och att länsskattemyndigheten leder och ansvarar för verksamheten i länet. Bestämmelserna har kommenterats i avsnitt 2.1.

## 85 § 1 mom.

Genom att femte stycket tagits bort kommer bestämmelserna i FL och FPL att gälla för besvär över lokal skattemyndighets beslut enligt uppbördslagen.

## 87 §

Enligt de nuvarande tredje och fjärde meningarna i andra stycket får länsstyrelsen (länsskattemyndigheten) – i samband med att en domstol sätter ned en taxering – underlåta att återbetala vad den skattskyldige betalat för mycket. Detta får förekomma beträffande fall där taxeringen fastställts till lägre belopp än taxeringsintendenten yrkat eller medgett om denne anmält hinder för återbetalning. Enligt min mening bör det emellertid inte tillkomma länsskattemyndigheten – som också skall ha hand om processföringen – att få bestämma att verkställigheten av en domstols beslut i taxeringsfrågan skall anstå. De nämnda bestämmelserna i andra stycket har därför tagits bort. Detsamma gäller föreskrifterna i tredje stycket som innehåller en motsvarande reglering i fråga om mål där allmänt ombud har besvärsmått och mål om skattetillägg eller förseningsavgift.

*Lagen om mervärdesskatt*

## 52 §

Genom att orden "till länsrätten" tagits bort kommer av FPL att följa att besvären skall ges in till beslutsmyndigheten. Jag vill i detta sammanhang vidare påpeka att de nya reglerna i FPL om verkan av att en besvärsskrivelse lämnats in till fel myndighet givetvis blir tillämpliga även på mervärdesskatteområdet. Av hänvisningen i 56 § till 104 § TL torde emellertid följa att reglerna i 75 § TL i tillämpliga delar skall gälla i fråga om besvär som anförs i särskild ordning enligt lagen om mervärdesskatt.

I ett nytt första stycke anges att RSV leder och ansvarar för skatteförvaltningens verksamhet enligt ifrågavarande lag. Bestämmelsen motsvarar den inledande bestämmelsen i 18 § TL.

## 62 §

Eftersom 61 § har ändrats måste förevarande paragraf, som hänvisar till 61 §, justeras redaktionellt.

*Lagen om allmänna förvaltningsdomstolar*

## 1 §

Fjärde stycket har ändrats till följd av mitt förslag om att mellankommunala skatterätten skall avvecklas.

## 20 §

Paragrafen har justerats med anledning av inrättandet av länskattemyndigheter.

I paragrafen finns ett förbud för bl.a tjänsteman hos länsstyrelsen och underställda myndigheter att vara nämndeman i länsrätt. Detta förbud bör i och med utbrytningen av skatteavdelningen ur länsstyrelsen till egen myndighet vidgas till att avse även personal inom länskattemyndigheten och dess underställda myndigheter.

## 28 §

Första stycket har jämkats med anledning av den föreslagna avvecklingen av mellankommunala skatterätten.

*Lagen (1986: 169) om ändring i lagen om allmänna förvaltningsdomstolar*

## 14 §

Den ändring som föreslås i denna paragraf i lagen om allmänna förvaltningsdomstolen har av författningstekniska skäl tagits in i en särskild ändringslag.

I paragrafen har införts ett tredje stycke om att sådana mål rörande beskattning som förekommer vid två eller flera länsrätter och som har nära samband med varandra får föras samman till en länsrätt och att regeringen meddelar närmare föreskrifter om detta. Bestämmelserna har behandlats i avsnitt 2.2.2. Förslag till närmare bestämmelser avser jag senare lägga fram för regeringen. Motsvarande bestämmelser finns för kammarrätternas del i förordningen (1977: 937) om kammarrätternas domkretsar m. m.

*Sekretesslagen*

## 9 kap. 1 och 2 §§

Ändringarna medför en begränsning av sekretessen för sådana uppgifter som behövs för skattemyndigheternas diarieföring av överklaganden till domstol.

*Lagen om förhandsbesked i taxeringsfrågor*

## 11 §

Ändringen beror på avvecklingen av AO.

*Övergångsbestämmelserna*

Som angetts i avsnitt 2.2.3 skall AO också tills vidare få föra talan över beslut varigenom RSV meddelat förhandsbesked. I ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna har därför tagits in att AO får ta över den befogenhet att anföra besvär som enligt 6 § tillkommer en länsskattemyndighet. Innebörden är bl. a. att länsskattemyndighetens rätt att anföra besvär över ett visst beslut faller om AO med stöd av övergångsbestämelsen beslutar att ta över frågan.

*Lagen om statlig förmögensskatt*

## 8 och 12 §§

I paragraferna finns bestämmelser som knyter an till deklarationspliktsgränsen enligt 22 § 1 mom. TL. När den gränsen höjs är det angeläget att också beloppsgränserna i förevarande paragrafer ändras.

*Lagen om beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst*

## 4 §

Andra stycket har upphävts på grund av avvecklingen av MKSR.

## 8 §

Genom den hänvisning till 4 § som finns sedan tidigare i 8 § blir bestämmelsen i 4 § angående vart en ansökan skall ges in tillämplig även på de fall som avses i 8 § första stycket. Vid sådana ansökningar från skattskyldiga torde deklARATIONERNA för det taxeringsår då inkomsten tagits till beskattning inte förvaras hos lokala skattemyndigheten utan hos den domstol som har prövat taxeringen. Det bör emellertid enligt min mening ändå innebära en vinst att ansökningen ges in till lokala skattemyndigheten, eftersom akten skall innehålla längdutdrag för de tidigare år på vilka inkomsten skall fördelas. Med hänsyn härtill och till att den skattskyldige så långt som möjligt bör ha enhetliga regler att rätta sig efter, bör även en ansökan om skatteberäkning enligt 8 § första stycket ges in till lokala skattemyndigheten.

Vidare har det tillägget gjorts att också 72 b § TL omnämns i första stycket. Även beslut enligt den paragrafen kan nämligen påverka rätten till skatteberäkning.

#### Anvisningarna till 4 §

Ändringarna innebär att en ansökan hos länsrätt om skatteberäkning skall lämnas in till lokala skattemyndigheten i stället för som nu till länsrätten. Vidare stadgas att den omständigheten att ansökningshandlingarna getts in till fel taxeringsnämnd eller lokal skattemyndighet eller till en länskattemyndighet eller en länsrätt inte innebär hinder för ärendets prövning. Slutligen har vissa språkliga justeringar i paragrafen vidtagits.

#### Övergångsbestämmelserna

Det har tidigare saknats en övergångsbestämmelse till anvisningarna till 4 § som motsvarar den i SFS 1978: 316 till 69 § 3 mom. och 71 § TL. En sådan bestämmelse bör emellertid finnas.

#### *Lagen om sjömansskatt*

##### 2 §

Andra stycket har upphävts på grund av avvecklingen av MKSR.

##### 31 §

Ändringen innebär att besvär över sjömansskattenämndens beslut i ärenden som avses i 21 § 1 mom. vid 6) skall ges in till beslutsmyndigheten.

#### *Förordningen om inkomstbeskattning av fideikommissbo, m. m.*

##### 3 §

Första stycket har ändrats till följd av avvecklingen av MKSR. Enligt den nya lydelsen skall i stycket angivna beskattningsfrågor handläggas av den länsrätt som har att pröva besvär över inkomsttaxeringen av det bolag till vilket fideikommissfastigheten överförts.

Ändringarna i andra stycket är en anpassning till de nya bestämmelserna i TL angående ingivande av besvär.

#### 4 och 5 §§

Ändringarna är av redaktionell art.

#### *Lagen om tryggande av pensionsutfästelse m. m.*

##### 33 §

Bestämmelsen har justerats med anledning av bildandet av länskattemyndigheterna. I fråga om pensionsstiftelses rätt att i vissa fall lämna lån och



ställa säkerhet skall enligt 11 § tredje stycket ifrågavarande lag vissa bestämmelser i aktiebolagslagen (1975: 1385) tillämpas. Det innebär bl. a. att länsstyrelsen i vissa fall skall lämna sitt medgivande till transaktionerna. Förevarande ärenden handläggs och beslutas för närvarande inom skatteavdelningen hos länsstyrelsen. Dessa ärenden bör också i fortsättningen handläggas inom skatteförvaltningen, dvs. hos länskattemyndigheten. Det kommer att ske genom att 12 kap. 8 § aktiebolagslagen ändras. En följdändring bör göras i förevarande paragraf för att formuleringen skall omfatta även länskattemyndighetens beslut i dessa frågor.

### *Vägtrafikskattelagen*

#### 3 §

Ändringarna har behandlats i avsnitt 2.4.4. De hänger samman med bildandet av länskattemyndigheterna. Enligt den nya lydelsen behöver det inte längre finnas ett allmänt ombud hos beskattningsmyndigheten, länsstyrelsen. I likhet med vad som nu sker på många håll skall det även i fortsättningen vara möjligt att till ombud förordna tjänsteman som har hand om processföringen i exempelvis taxeringsmål.

#### 30 §

Det tillägg som har gjorts i första stycket beror på bildandet av länskattemyndigheterna.

### *Aktiebolagslagen*

#### 12 kap. 8 §

Bestämmelsen har ändrats med anledning av inrättandet av länskattemyndigheterna. Medgivande för aktiebolag att lämna lån till bl. a. den som äger aktier i eller är styrelseledamot eller verkställande direktör i bolaget lämnas enligt denna paragraf av länsstyrelsen. Dessa ärenden handläggs och beslutas inom länsstyrelsens skatteavdelning. För att denna ordning skall bestå ändras länsstyrelsen till länskattemyndigheten.

### *Bokföringslagen och jordbruksbokföringslagen*

Ändringarna hänger samman med inrättandet av länskattemyndigheterna. Ärenden om tillstånd till omläggning av räkenskapsår enligt 12 § bokföringslagen och 8 § jordbruksbokföringslagen handläggs av skatteavdelningen inom länsstyrelsen. Skatteavdelningen handlägger även ärenden om tillstånd enligt 22 § bokföringslagen och 18 § jordbruksbokföringslagen att förstöra räkenskapsmaterial före den normala bevaringstidens utgång. För att inte ändra på denna ordning i och med länskattemyndigheternas bildande bör justeringar göras i 12, 22 och 23 §§ bokföringslagen samt 8, 18 och 19 §§ jordbruksbokföringslagen.

17 kap. 14 §

Första stycket innehåller besvärregler beträffande kommunala beslut som genom 1980 års reformering av instansordningen i kommunalbesvärsmål bör överklagas till kammarrätt i stället för till förvaltningsmyndighet.

17 kap. 19 §

I ett första stycke har tagits in bestämmelser om ledningen och ansvaret för verksamheten beträffande fastighetstaxering. Bestämmelserna motsvarar den nya 18 § TL.

Andra stycket motsvarar 18 § tredje stycket TL.

17 kap. 24 §, 18 kap. 22 och 24 §§ och 20 kap. 4 §

Paragraferna har ändrats med anledning av inrättandet av länsskattemyndigheter.

19 kap. 1 §

Paragrafen har kommenterats i avsnitt 2.4.5.

21 kap.

1 §

En ändring av redaktionell art har företagits i första stycket.

I andra stycket har ordet taxeringsintendent ändrats till länsskattemyndighet.

I tredje stycket har tagits in en särskild regel om vart besvär av fastighetsägare eller kommun över fastighetstaxeringsnämnds beslut skall ges in. Regeln är uppbyggd på motsvarande sätt som bestämmelsen i 73 § TL om besvär över taxeringsnämnds beslut. När det gäller besvär över fastighetstaxeringsnämnds beslut bör emellertid besvärsskrivelsen ges in till lokala skattemyndigheten i det fögderi där fastigheten är belägen, även om den skattskyldiges hemortskommun inte hör till detta fögderi. Lokala skattemyndigheten i det fögderi där fastigheten är belägen har normalt tillgång till deklaraionshandlingar m.m. som behövs för aktkompletteringen.

I fjärde stycket anges vart besvär av en länsskattemyndighet skall ges in och i femte stycket att länsrätten skall pröva om besvärsskrivelsen har kommit in i rätt tid.

Sjätte stycket innehåller en regel motsvarande den i 73 § femte stycket TL.

2 §

Bestämmelsen motsvarar stadgandet i 75 § TL.

21 kap. 5 § och 24 kap. 2 §

Jämkningarna beror på inrättandet av länsskattemyndigheter.

25 kap. 7 §

Se kommentarerna till 17 kap. 14 §.

29 kap. 2 §

Jämkningarna beror på inrättandet av länsskattemyndigheter.

*Övergångsbestämmelserna*

Även beträffande besvär över fastighetstaxeringsnämnds beslut bör den nya ordningen för ingivande av besvär tillämpas först vid 1988 års taxering. Övergångsbestämmelser motsvarande de till TL har därför införts.

*Skatteregisterlagen*

Ändringarna har kommenterats i avsnitt 2.4.3.

*Lagen om punktskatter och prisregleringsavgifter*

8 kap. 5 §

Ändringarna medför att den ordning för överklagande av beslut som anges i FPL kommer att gälla.

*Lagen om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare*

50 §

Genom att bestämmelserna i fjärde stycket upphävs kommer de allmänna reglerna i FL och FPL angående överklagande av beslut att gälla.

56 §

De bestämmelser i tredje stycket som anger att ett beslut av förvaltningsdomstol eller sjömansskattenämnden under vissa förutsättningar inte skall föranleda återbetalning har slopats. Detsamma är – som tidigare kommenterats – fallet beträffande de motsvarande bestämmelserna i 87 § uppbördslagen.

*Övriga lagförslag*

Förslagen till ändringar i de författningar som jag i det föregående inte har kommenterat särskilt är främst av redaktionell art.

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att anta förslagen till

1. lag om ändring i taxeringslagen (1956: 623),
2. lag om ändring i uppbördslagen (1953: 272),
3. lag om ändring i lagen (1968: 430) om mervärdeskatt,
4. lag om ändring i lagen (1971: 289) om allmänna förvaltningsdomstolar,
5. lag om ändring i lagen (1986: 169) om ändring i lagen (1971: 289) om allmänna förvaltningsdomstolar,
6. lag om ändring i sekretesslagen (1980: 100),
7. lag om ändring i lagen (1951: 442) om förhandsbesked i taxeringsfrågor.
8. lag om ändring i lagen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt,
9. lag om ändring i lagen (1951: 763) om beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst,
10. lag om ändring i lagen (1958: 295) om sjömansskatt,
11. lag om ändring i förordningen (1963: 587) om inkomstbeskattning av fideikommissbo, m. m.,
12. lag om ändring i lagen (1967: 531) om tryggande av pensionsutfästelse m. m.,
13. lag om ändring i vägtrafikskattelagen (1973: 601),
14. lag om ändring i aktiebolagslagen (1975: 1385),
15. lag om ändring i bokföringslagen (1976: 125),
16. lag om ändring i jordbruksbokföringslagen (1979: 141),
17. lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979: 1152),
18. lag om ändring i skatteregisterlagen (1980: 343),
19. lag om ändring i lagen (1984: 151) om punktskatter och prisregleringsavgifter,
20. lag om ändring i lagen (1984: 668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare,
21. lag om ändring i lagen (1908: 128 s.1) om bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter,
22. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370),
23. lag om ändring i lagen (1933: 395) om ersättningsskatt,
24. lag om ändring i lagen (1941: 416) om arvsskatt och gåvoskatt,
25. lag om ändring i lagen (1947: 576) om statlig inkomstskatt,
26. lag om ändring i lagen (1954: 40) om särskild fartygsfond,
27. lag om ändring i förordningen (1957: 686) om taxeringsväsendet under krigsförhållanden m. m.,
28. lag om ändring i lagen (1958: 575) om avskrivning å vissa oljelagringsanläggningar, m. m.,
29. lag om ändring i lagen (1959: 551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring,
30. lag om ändring i lagen (1962: 392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension,
31. lag om ändring i lagen (1986: 271) om ändring i lagen (1962: 392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension,

32. lag om ändring i lagen (1960: 63) om förlustavdrag,
  33. lag om ändring i lagen (1965: 269) om särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m. m.,
  34. lag om ändring i lagen (1967: 96) om särskild nyanskaffningsfond,
  35. lag om ändring i folkbokföringslagen (1967: 198),
  36. lag om ändring i lagen (1967: 752) om avdrag vid inkomsttaxeringen för avsättning till fond för återanskaffning av fastighet.
  37. lag om ändring i lagen (1969: 738) om rätt att vid inkomsttaxering erhålla avdrag för belopp som tillförts Stiftelsen Petroleumindustriens Beredskapsfond, m. m.,
  38. lag om ändring i kupongskattelagen (1970: 624),
  39. lag om ändring i lagen (1971: 171) om särskilt uppskattningsvärde på fastighet,
  40. lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971: 291),
  41. lag om ändring i datalagen (1973: 289),
  42. lag om ändring i tullagen (1973: 670),
  43. lag om ändring i lagen (1974: 325) om avsättning till arbetsmiljöfond,
  44. lag om ändring i lagen (1974: 988) om avsättning till särskild investeringsfond,
  45. lag om ändring i lagen (1974: 989) om investeringskonto för skog,
  46. lag om ändring i kommunallagen (1977: 179),
  47. lag om ändring i lagen (1978: 401) om exportkreditstöd,
  48. lag om ändring i lagen (1978: 970) om uppskov med beskattning av realisationsvinst,
  49. lag om ändring i bötesverkställighetslagen (1979: 189),
  50. lag om ändring i lagen (1979: 362) om skatteutjämningsbidrag,
  51. lag om ändring i lagen (1979: 609) om allmän investeringsfond,
  52. lag om ändring i lagen (1979: 610) om allmän investeringsreserv,
  53. lag om ändring i lagen (1980: 456) om insättning på tillfälligt vinstkonto,
  54. lag om ändring i lagen (1981: 296) om eldsvådefonder,
  55. lag om ändring i lagen (1982: 1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar,
  56. lag om ändring i lagen (1982: 1052) om församlingar och kyrkliga samfälligheter,
  57. lag om ändring i lagen (1982: 1185) om inbetalning på särskilt investeringskonto,
  58. lag om ändring i lagen (1984: 533) om arbetsställennummer m. m.,
  59. lag om ändring i lagen (1984: 1090) om inbetalning på förnyelsekonto,
  60. lag om ändring i lagen (1985: 533) om skatteutjämningsavgift,
  61. lag om ändring i utsokningsregisterlagen (1986: 617).
- Vidare hemställer jag att regeringen
- dels* föreslår riksdagen att godkänna vad jag föreslagit i fråga om ett nytt taxeringsförfarande (avsnitt 3),
- dels* bereder riksdagen tillfälle att ta del av vad jag i övrigt har anfört om det nya taxeringsförfarandet (avsnitt 4).

## 8 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition förelägga riksdagen vad föredraganden har anfört för de åtgärder och det ändamål som föredraganden har hemställt om.

## Sammanfattning av betänkandet Förenklad taxering (SOU 1985: 42)

Vi lägger i detta betänkande fram ett principförslag om tänkbara reformer beträffande taxeringsförfarandet i inkomst- och förmögenhetsbeskattningen, reglerna för skatteprocessen och det allmännas processföreläggning. Betänkandet bör ses mot bakgrunden av riksdagens nyligen fattade beslut att fr. o. m. 1987 års taxering genomföra en stark förenkling av de materiella bestämmelserna för främst inkomstbeskattningen av löntagare i förenklad deklareringsföreläggning för i första hand dem. Vidare bör betänkandet ses i sammanhang med skatteförvaltningsutredningens (SFU) sammaren 1985 lämnade betänkande (SOU 1985: 20) Sammanhållen skatteförvaltning.

Sedan vi förra året lämnade vårt betänkande (SOU 1984: 21) Förenklad självdeklareration, som låg till grund för den beslutade förenklingsreformen, har vi funnit att våra återstående utredningsuppgifter har sådant sammanhang med varandra att de lämpligen bör övervägas tillsammans. Visserligen anvisar direktiven den väg, som en önskvärd reform bör sökas efter när det gäller det grundläggande taxeringsföreläggning, men den närmare utformningen av ett nytt sådant system aktualiserar bl. a. frågan om hur lekmannainflytandet bör komma till uttryck, vilken processform – sak- och beloppprocess – som bäst kan förenas med ett utvidgat omprövningsinstitut och vidare frågan om hur det allmännas processföreläggning bör vara organiserad. I flera hänseenden erbjuder sig alternativa lösningar. Vi har därför valt att i detta betänkande presentera principförslag beträffande såväl taxeringsföreläggning som skatteprocessen och det allmännas processföreläggning. Alternativa förslag läggs fram inom olika avsnitt.

Vi har strävat efter att så långt möjligt utforma föreläggning inom inkomst- och förmögenhetstaxeringen på samma eller likartat sätt som föreläggning inom den indirekta beskattningen och arbetsgivaravgifterna. En sådan inriktning anvisas i våra direktiv. Vi anser att en bättre samstämmighet i föreläggningarna mellan olika skatter och avgifter ökar förutsättningarna för effektivisering och förenkling. Om mer enhetliga regler, rutiner m. m. kan tillskapas är det till fördel såväl för de enskilda som för skattemyndigheterna och förvaltningsdomstolarna.

Utgångspunkten för våra överväganden har varit att förbättra kvaliteten på taxeringen i första instans. Detta skall åstadkommas genom att tid ges att ta fram utredning i de taxeringsärenden, där ett frångående av deklarerationen aktualiseras, innan beslut fattas i första instans. Det normala bör vara att t. ex. en taxeringsrevision, om sådan är aktuell, görs redan på detta stadium. Vidare skall skattemyndigheterna kunna rätta felaktigheter och misstag i taxeringsbeslut under en förhållandevis lång tid utan några formkrav. För detta ändamål föreslås att det nuvarande omprövningsinstitutet effektiviseras. Enligt vår mening kan de skattskyldiga ha berättigade krav att få sådana rättelsebeslut enkelt och snabbt. I dag måste ett stort antal ärenden av denna typ avgöras i domstol. I stället kan domstolarnas arbete koncentreras på att döma i mål där en rättstvist föreligger och där

utredningen kan väntas vara bättre än i dag i ett stort antal fall. Det inslag av taxering som fortfarande i viss mån kännetecknar arbetet i särskilt länsrätterna kommer att försvinna.

En reform med nu antydda effekter tillgodoser enligt vår mening angelägna rättssäkerhetskrav genom den förbättrade kvaliteten på taxeringsbesluten och en snabbare domstolsprocess.

### *Taxeringsförfarandet*

Enligt direktiven skall vi överväga en ny ordning i första instans där taxeringsbesluten fattas – inte som nu – av taxeringsnämnder utan av tjänstemän.

Vi föreslår att samtliga taxeringsbeslut i framtiden skall fattas av skattemyndigheten, dvs. en beslutsordning motsvarande den som gäller för i princip all övrig beskattnings- och avgiftsverksamhet. Vi utgår från nuvarande uppdelning av deklarationsmaterialet mellan de regionala och lokala myndigheterna och räknar alltså med att taxeringsbeslut fattas av de lokala skattemyndigheterna beträffande där granskade deklARATIONER och av de regionala skattemyndigheterna beträffande de deklARATIONER som granskas av dem.

Att slopa lekmannainflytandet i taxeringsverksamheten, vilket ett avskaffande av taxeringsnämnderna i och för sig innebär, finner vi emellertid olämpligt. Vi anser det tvärtom angeläget att bibehålla systemet med insyn och inflytande från lekmän i taxeringen och föreslår därför att det i varje skattemyndighet skall finnas en skattenämnd. Skattenämnden ingår i myndigheten. Avsikten är att skattemyndigheten representeras av skattenämnden när den fattar de viktiga besluten.

Antalet ledamöter i skattenämnden bör anpassas efter behovet i de olika myndigheterna. Minst en ledamot från varje kommun inom verksamhetsområdet avses ingå och nämnden förutsätts kunna tjänstgöra på avdelningar, vilket blir aktuellt i de större myndigheterna. Landstinget avses välja de lekmän som skall ingå i nämnden. Till varje sammanträde kallas fyra lekmän och nämnden är beslutsför med ordförande och tre lekmän. Den regionala skattemyndigheten förordnar tjänstemän inom skatteförvaltningen till ordförande och vice ordförande i skattenämnden.

De beslut som skattemyndigheten, förstärkt med skattenämnd, skall fatta avser främst omprövningsärenden och vidare beslut som innefattar viktigare skälighets- och bedömningsfrågor.

Skattemyndigheten – med eller utan skattenämnd – förutsätts vara behörig att fatta grundbeslut om taxering och beslut om taxeringsändring. Sistnämnda beslut fattas i första hand i ärenden, som blir omprövade på grund av att den skattskyldige begärt det eller därför att en utredning inom myndigheten ger anledning till det. Vidare fattas sådana beslut av skattemyndigheten i vad som f. n. är eftertaxeringsärenden – i vårt system taxeringsändring på särskild grund. Vi menar således att hithörande ärenden i motsats till f. n., då de anhängiggörs i länsrätten, bör handläggas av skattemyndigheten som första instans i konsekvens med vår grundinställning. Motsvarande åtgärder beträffande den indirekta beskattningen och



arbetsgivaravgifterna beslutas nu av skattemyndigheterna som första instans. För att effektivisera taxeringsarbetet gör vi motsvarande förändring av behörigheten beträffande vissa ärenden angående beskattning av dödsbo m. m. Ärenden angående skatteflyktslagens tillämpning skall dock även fortsättningsvis anhängiggöras hos länsrätt liksom exempelvis ärenden om tillämpning av 43 och 57 §§ KL.

Beträffande taxeringsperioden föreslår vi att den nuvarande begränsningen till den 31 oktober upphävs och att perioden förlängs till den tidpunkt, som redan nu är inskriven i taxeringslagen, nämligen den 30 november. Under taxeringsperioden skall skattemyndigheten – med eller utan skattenämnd – liksom i dag taxeringsnämnden fatta beslut om varje skattskyldigs taxering. Omprövningsbeslut bör likaså i möjligaste mån fattas under taxeringsperioden på samma sätt som i dag men för att effektivisera institutet förordar vi att omprövningstiden förlängs.

I fråga om deklarationsgranskningen föreslår vi ett förfarande som innebär en fullföljd av riksdagens redan fattade beslut om att fritidsgranskningen skall upphöra. Granskningsrutinerna anpassas till våra övriga förslag.

### *Omprövning*

För att säkerställa att otvistiga ärenden blir slutligt avgjorda i första instans och normalt inte kommer till behandling i skattedomstol föreslår vi en möjlighet för skattemyndigheterna att ompröva taxeringsbeslut även efter taxeringsperiodens utgång. Vi lägger i detta hänseende fram flera alternativ. Enligt det mest långtgående skall en skattskyldig kunna yrka omprövning av taxeringsbeslut rörade honom inom fem år efter taxeringsårets utgång utan några begränsningar. Denna tidsfrist överensstämmer med den period som en skattskyldig i dag har till förfogande för att begära ändring av sin taxering genom extraordinära besvär. Femårsperioden motsvarar i stort sett gällande omprövningstid inom t. ex. mervärdebeskattningen. I ett sådant system finns inte längre behov av den nuvarande extraordinära besvärsrätten för de skattskyldiga. Att de relativt invecklade bestämmelserna härom kan upphävas bedömer vi som en betydelsefull förenkling för såväl de skattskyldiga som skattedomstolarna och skattemyndigheterna.

Ett annat alternativ är att bara medge omprövning inom ett år efter taxeringsåret. I så fall måste möjlighet finnas för den som försitter omprövningstiden att senare få taxeringen ändrad om skäl av extraordinär natur kan åberopas.

Omprövningsbeslut skall normalt fattas av skattemyndigheten med skattenämnd.

En omprövningstid på fem år efter taxeringsåret förutsätter enligt vår mening att man grundar överklagandesystemet på en s. k. sakprocess i stället för den nuvarande s. k. beloppsprocessen. Alternativet med en ettårig omprövningstid kan möjligen kombineras med en bibehållen beloppsprocess men tekniskt är även då en övergång till sakprocess att föredra.

Vårt system innebär att omprövning på den skattskyldiges initiativ kan

ske flera gånger av samma års taxering och även av samma sakfråga under förutsättning att saken inte prövas av domstol. Systemet innebär vidare att grundbeslut, som fattas utan skattenämnd, måste ha varit föremål för omprövning innan den skattskyldige kan få sin sak prövad i domstol.

Vad beträffar omprövning på skattemyndighetens initiativ föreslås samma ordning som för den skattskyldige om omprövningen sker till dennes förmån. Går taxeringsändringen till hans nackdel måste skattemyndigheten fatta beslutet inom ett år efter taxeringsårets utgång utan annan begränsning än att taxeringsändringen bör överstiga ett visst minsta belopp, fastställt i administrativ ordning. Beslut om taxeringsändring på särskild grund – motsvarande i stort sett dagens eftertaxeringsinstitut – får fattas inom fem år efter taxeringsåret men flera sådana beslut, avseende samma års taxering för en skattskyldig, kan liksom i dag komma i fråga bara om besluten avser olika grunder. Även för omprövning på skattemyndighetens initiativ gäller den begränsningen att en domstolsprövning utesluter omprövning av samma sakfråga.

Kravet på obligatorisk omprövning innan en fråga får föras upp till domstol har några undantag. Ett av de viktigaste gäller grundbeslut om taxering som fattas av skattemyndigheten med skattenämnd. Sådana beslut kan överklagas direkt till länsrätten. Ett annat undantag avser besvär från det allmännas sida. Här föreslås besvärsmöjlighet för allmänna ombudet (AO, detta begrepp används fortsättningsvis som benämning på det allmännas företrädare i skatteprocessen) över såväl grundbeslut som omprövningsbeslut utan krav på föregående särskild handläggning i skattemyndigheten.

Som en konsekvens i första hand av den utvidgade omprövningsrätten men även i viss mån av en övergång till sakprocess anser vi att förlustavdraget bör fastställas redan vid taxeringen för förluståret.

### *Besvärsmöjlighet och besvärstid*

Som antytts i det föregående har den skattskyldige rätt att klaga till länsrätten över grundbeslut om sin taxering om beslutet fattas av skattemyndigheten med skattenämnd och över omprövningsbeslut. En förutsättning är att beslutet gått emot honom. Besvärstiden sammanfaller med omprövningstiden. Om det femåriga alternativet väljs har den skattskyldige alltså besvärsmöjlighet intill utgången av femte året efter taxeringsåret. Med ettårsalternativet går besvärstiden ut vid utgången av året efter taxeringsåret. Beslut, som skattemyndigheten fattar efter den 30 juni under besvärstidens sista år, skall av rättssäkerhetsskäl delges den skattskyldige. Syftet är att den skattskyldige skall garanteras en besvärstid av minst två månader.

AO:s rätt att besvara sig till den skattskyldiges fördel sammanfaller med den skattskyldiges besvärsmöjlighet. Besvär till hans nackdel får AO anföra inom ett år efter taxeringsåret med endast en viss beloppsmässig begränsning. Därefter kan AO besvara sig inom två månader från det att skattemyndighetens beslut meddelas. Vill AO efter ettårstidens utgång i övrigt

föra talan om någon taxering inför domstol fordras att han kan åberopa särskilda grunder för sin talan.

För att underlätta AO:s urval av ärenden, som han bör överväga att överklaga, föreslår vi ett visst obligatoriskt underrättelseförfarande.

Kommunerna avses få samma besvärstider som AO. Beträffande kommunernas besvärsmått har vi inget ändringsförslag.

Skattskyldiga och kommuner, som överklagar skattemyndighetens beslut, föreslås ge in sina besvär till den myndighet som fattat det överklagade beslutet. AO däremot skall liksom hittills ge in besvären direkt till länsrätten.

### *Upphördsförfarandet*

Som vi förutskickade i vårt betänkande Förenklad självdeklaration anser vi det möjligt att tidigarelägga utsändningen av skattsedel på slutlig skatt i det system som vi föreslog till införande i betänkandet och som numera i huvudsak accepterats av riksdagen.

Vi beskriver i vårt nu föreliggande betänkandet en ordning där granskningsförfarandet beträffande de förenklade deklARATIONERNA, som beräknas omfatta ca 4 milj. skattskyldiga, skall vara avslutat i sådan tid att skattsedel på slutlig skatt beträffande dem kan sändas ut före utgången av juni månad. För övriga deklareranter avses nuvarande system behållas oförändrat men alternativa förslag läggs fram beträffande kvarskatteuppbörden.

En följd av den nya ordningen blir att tidpunkten för fyllnadsinbetalning av preliminär skatt, som i dag är senast den 30 april året efter inkomståret, måste flyttas till den 10 i samma månad. Vidare kan förtida återbetalning av preliminär skatt normalt inte komma i fråga för dem som får sin skattsedel på slutlig skatt redan i juni månad taxeringsåret. De får i stället generellt möjligheten att disponera ev. överskjutande skatt i omedelbar anslutning därtill.

En tidigareläggning av skattsedelsutsändningen motiverar också justeringar av ränteberäkningen för överskjutande skatt. En annan effekt av det nya taxeringsförfarandet är att de nuvarande, relativt snäva möjligheterna att medge anstånd med att betala skatt kan mjukas upp betydligt.

### *Skatteprocessen*

Dagens skatteprocess sägs i princip vara en beloppsprocess. Därmed avses att den gäller storleken av taxerade och beskattningsbara inkomster. Processens föremål är principiellt sett taxeringen och inte de olika inkomst- och avdragsfrågor som bildar taxeringen.

Processföremålet är emellertid oftast enskilda sakfrågor och processen får då i realiteten karaktär av vad man brukar kalla sakprocess. Skatteprocessen har i dag trots sin principiella karaktär av beloppsprocess mer eller mindre renodlade inslag av sakprocess. Sådana framstår speciellt tydligt i den extraordinära processen. I praktiken gestaltar sig skatteprocessen även i övrigt som en sakprocess genom att det är enskilda sakfrågor som parterna tvistar om. I våra direktiv sägs att särskilt om

rättelse- och omprövningsinstituterna utvidgas finns det anledning att överväga att ta konsekvenserna av utvecklingen och införa en formlig sakprocess, där domstolens prövning och befattning med saken inskränks till just den sakfråga som överklagandet gäller.

Enligt vår mening är sakprocessen den ordning som låter sig bäst förenas med ett vidgat omprövningssystem. Verkningarna av en reform av denna innebörd bör dock inte överdrivas. Inslaget av sakprocess dominerar redan i dagens skatteprocess.

Starka skäl, främst servicen mot de skattskyldiga, talar för att skattedomstolarna även i fortsättningen anger taxerade och beskattningsbara inkomster m. fl. för skattedebiteringen avgörande uppgifter i sina domar även om skatteprocessen också formellt blir en sakprocess.

### *Det allmännas processföring*

Enligt våra direktiv skall vi förutsättningslöst pröva hur det allmännas processföring bör organiseras. Denna fråga har nära samband med våra övriga överväganden.

Som en följd av våra överväganden om ny beslutsordning och ett utvidgat omprövningsförfarande bör det allmännas processföring ändras såväl i inriktning som i omfattning. Processverksamheten bör i första hand utgöra en ordning för att rättsligt pröva tvister till skillnad mot nuvarande starka inslag av en förlängning av beskattningsverksamheten. Tyngdpunkten läggs på den defensiva processen som även fortsättningsvis skall utgöra ett led i de enskildas rättsskydd. Den offensiva processen skall huvudsakligen inriktas på frågor av rättsutvecklande karaktär och fall som av särskilda anledningar inte kan eller bör avgöras slutligt inom beskattningsorganisationen. Volymerna i den framtida ordningen beräknar vi till några tiotusental – möjligen 30 000 mål per år.

F. n. förs det allmännas talan i processen om inkomst- och förmögenhetsbeskattningen av skattechefen i varje län och under honom av taxeringsintendenter med placering på besvärsheten inom länsstyrelsernas skatteavdelning. Härtill kommer ett centralt placerat AO och s. k. RikstI. På mervärdeskattens område liksom i fråga om punktskatterna m. fl. skatter har i stället en särskilt förordnad tjänsteman, ett AO, uppdraget att bevaka det allmännas rätt inför domstol.

I syfte att skapa en mer enhetlig ordning för processföring föreslår vi bl. a. att det allmännas olika partsroller inom skatte- och avgiftsområdet sammanförs till en processfunktion – ett gemensamt ombud – som har att företräda det allmänna i domstolsprocessen. Vi redovisar här olika alternativa lösningar.

Med vårt förslag att skattemyndigheterna skall fatta taxeringsbesluten kan principiella skäl anföras mot att myndigheterna också bestämmer om överklagande av samma taxeringar. Myndigheten bör inte heller vara de skattskyldigas motpart i de fall dessa överklagar besluten. Vill man bevara systemet med ett utpräglat tvåpartsförfarande i processen har vi arbetat fram en organisationsmodell, A, där processförarna är mer eller mindre självständiga i förhållande till taxeringsmyndigheterna. Modellen har två

alternativ. I det ena är processförarna administrativt knutna till den regionala och centrala skattemyndigheten men självständiga i sin processföring (alternativ A 1). Alternativet överensstämmer principiellt med nuvarande AO:s ställning i mellankommunala mål, punktskattemål m. fl. ärenden inom den indirekta beskattningen. Det andra alternativet innehåller en organisationskiss som har sin förebild i åklagarväsendet. Processförarna är i detta alternativ såväl administrativt som funktionellt helt fristående (alternativ A 2). I detta alternativ tillskapas en helt ny myndighetsorganisation.

I en annan modell, B, tar vi ett mer radikalt grepp. Vi skisserar där en organisation som bygger på att skattemyndigheten har hela ansvaret för att beskattningen blir korrekt. I linje med huvudprinciperna för våra överväganden utgår vi från att skattemyndigheterna själva rättar upp dagade felaktigheter enligt omprövningssystemet. Är den skattskyldige inte nöjd med myndighetens beslut får han klaga hos domstol. Hans naturliga motpart är då myndigheten. Något behov av en besvärsmått för det allmänna finns inte om detta synsätt renodlas och därmed inte heller något behov av ett särskilt AO. Denna lösning aktualiseras av SFU:s förslag om en hierarkisk uppbyggnad av skatteförvaltningen. Lösningen av frågan om det allmännas processföring i enlighet härmed utvecklar vi i två alternativ som båda bygger på att överordnade myndigheter (RSV och den regionala skattemyndigheten) ges rätt att initiera ändring av underordnade myndigheters (den regionala skattemyndigheten och LSM) beslut. Det ena alternativet kännetecknas av besvärsmått för överordnade myndigheter över underordnade myndigheters beslut (alternativ B 1). I det andra alternativet är besvärsmått ersatt med en överprövningsmått (alternativ B 2).

### *Resursberäkningar och genomförande*

Vi har utgått från förutsättningen att alla deklarationer skall granskas på tjänstetid av tjänstemän inom skatteförvaltningen. En överslagsmässig resursberäkning ger vid handen att detta skulle kräva ett tillskott av ca 165 årsarbetskrafter. För handläggning av omprövningsärenden i första instans skulle dessutom krävas ett tillskott av ca 200 årsarbetskrafter. Vi beräknar vidare att beslutsförandet med skattenämnder kräver ett tillskott i form av personalresurser motsvarande 45 årsarbetskrafter och dessutom i form av medel för arvoden m. m. åt ledamöter med i runt tal 17 milj. kr.

Å andra sidan räknar vi med att inbesparingar och möjligheter till omfördelning av personal kan ske på flera andra områden. Den nuvarande TN-organisationen med arvoden till funktionärer och ledamöter, ersättning för fritidsgranskning etc. kostar i runt tal 185 milj. kr. Dessa medel bör kunna tas i anspråk. Av LST:s nuvarande administration för TN-organisationen kan ca 10 årsarbetskrafter lösgöras. Vidare beräknar vi att behovet av processförande och övrig personal på LST-besvärsheter kommer att minska kraftigt. För handläggande personal beräknar vi minskningen till mellan 130 och 180 årsarbetskrafter och för övrig personal mellan 50 och 70 årsarbetskrafter. Den personal som därigenom kan lösgöras bör successivt

kunna föras över till granskningsorganisationen. Vi bedömer dock att denna överföring måste företas på förhållandevis lång sikt.

När systemet är fullt utbyggt begränsar sig alltså nettotillskottet av handläggare till ungefärligen  $(165+200+34-150=)$  250 årsarbetskrafter. Kostnaden härför kan beräknas till ca 40 milj. kr. Om kostnaden för dagens TN-organisation, minskad med kostnaden för skattenämnderna  $(185-17=)$  168 milj. kr., avräknas uppkommer en samlad, årlig nettobesparing inom skatteadministrationen av ca 130 milj. kr.

Även för domstolsväsendet bedöms våra förslag leda till väsentliga besparingar. Uttryckt i kostnadstermer uppskattar vi den möjliga besparingen för länsrätterna till 30–50 milj. kr. och för kammarrätterna till 5 milj. kr.

Tidigaste tidpunkt för genomförande är den 1 januari 1989. Vi bedömer det vara möjligt att genomföra de delar av reformen som avser taxeringsförfarandet vid 1989 års taxering. När det gäller det utvidgade omprövningssystemet torde genomförandet få ske successivt över en längre tidsperiod.

## Bilaga 2

### Förteckning över remissinstanserna (SOU 1985: 42)

Efter remiss har yttranden över betänkandet (SOU 1985: 42) Förenklad taxering avgetts av justitieombudsmannen Per-Erik Nilsson, justitiekanslern, riksåklagaren, domstolsverket, riksförsäkringsverket, riksskatteverket, statskontoret, riksrevisionsverket, statistiska centralbyrån, kammarrätterna i Göteborg och Sundsvall, länsrätterna i Södermanlands, Malmöhus, Örebro och Jämtlands län, länsstyrelserna i Stockholms, Östergötlands, Kristianstads, Hallands, Göteborgs och Bohus, Kopparbergs, Gävleborgs och Västernorrlands län, Centralorganisationen SACO/SR, Föderykerchefsföreningen, Föreningen Sveriges förste taxeringsintendenter, Föreningen Sveriges kronofogdar, Föreningen Sveriges skattechefer, Föreningen Sveriges taxeringsdirektörer, Föreningen Sveriges uppbordechefer, Företagens uppgiftslämnardelegation, Kooperativa förbundet, Landsorganisationen i Sverige, Landstingsförbundet, Lantbrukarnas riksförbund, Svenska arbetsgivareföreningen, Svenska kommunförbundet, Svenska revisorsamfundet, Sveriges advokatsamfund, Sveriges domareförbund, Sveriges hantverks- och industriorganisation – Familjeföretagen, Sveriges industriförbund, Sveriges redovisningskonsulters förbund, Taxeringsnämndsordförandenäs riksförbund och Tjänstemännens centralorganisation.

Lantbrukarnas riksförbund har åberopat ett inom Lantbrukarnas skatte-delegation upprättat utlåtande.

Svenska arbetsgivareföreningen och Sveriges industriförbund har inkommit med ett gemensamt yttrande.

Länsstyrelsen i Stockholm har bifogat yttranden av de lokala skattemyndigheterna i Stockholms, Huddinge och Jakobsbergs fögderier. Länsstyrelserna i Östergötlands, Kristianstads, Hallands och Göteborgs och Bo-

hus län har var för sig bifogat gemensamma yttranden av resp. lokala skattemyndigheter i länen. Länsstyrelsen i Kopparbergs län har bifogat ett gemensamt yttrande av de lokala skattemyndigheterna i Borlänge och Ludvika fögderier. Länsstyrelsen i Västernorrlands län har bifogat ett gemensamt yttrande av de lokala skattemyndigheterna i Kramfors och Sollefteå fögderier.

### *Bilaga 3*

#### Förteckning över remissinstanserna (Ds Fi 1986: 5)

Efter remiss har yttranden över betänkandet (Ds Fi 1986: 5) Mellankommunala skatterätten m. m. avgetts av justitieombudsmannen Per-Erik Nilsson, justitiekanslern, domstolsverket, riksskatteverket, statskontoret, riksrevisionsverket, kammarrätterna i Stockholm och Sundsvall, länsrätterna i Malmöhus län samt Göteborgs och Bohus län, mellankommunala skatterätten, länsstyrelserna i Stockholms län, Östergötlands län, Göteborgs och Bohus län samt Västernorrlands län, allmänna ombudet för mellankommunala mål, Centralorganisationen SACO/SR, Föreningen Auktoriserade revisorer, Föreningen Sveriges skattechefer, Kooperativa förbundet, Landstingsförbundet, Lantbrukarnas riksförbund, Svenska bankföreningen, Svenska försäkringsbolags riksförbund, Svenska kommunförbundet, Sveriges advokatsamfund och Sveriges industriförbund.

Centralorganisationen SACO/SR har åberopat ett inom Förbundet för jurister, samhällsvetare och ekonomer (JUSEK) upprättat yttrande. Lantbrukarnas riksförbund har åberopat ett inom Lantbrukarnas skattedelegation upprättat utlåtande. Svenska försäkringsbolags riksförbund och Sveriges industriförbund har åberopat ett yttrande som avgetts av Näringslivets skattedelegation.

Yttranden har också inkommit från Stockholms handelskammare och Svenska handelskammarförbundet.

### *Bilaga 4*

#### *De remitterade lagförslagen (del av)*

## 6 Förslag till

### Lag om ändring i sekretesslagen (1980: 100)

Härigenom föreskrivs att 9 kap. 1 och 2 §§ sekretesslagen (1980: 100)<sup>1</sup> skall ha följande lydelse.

<sup>1</sup> Lagen omtryckt 1985: 1059.

1 §<sup>2</sup>

Sekretess gäller i myndighets verksamhet, som avser bestämmande av skatt eller som avser taxering eller i övrigt fastställande av underlag för bestämmande av skatt, för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden. Motsvarande sekretess gäller i myndighets verksamhet som avser förande av eller uttag ur register som avses i skatteregisterlagen (1980: 343) för uppgift som har tillförts sådant register. Uppgift hos tullverket får dock lämnas ut, om det står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde lider skada eller men. För uppgift i mål hos domstol gäller sekretessen endast om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs. Har uppgiften erhållits från annan myndighet och är den sekretessbelagd där, gäller dock denna sekretess hos domstolen, om uppgiften saknar betydelse i målet.

Med skatt avses i detta kapitel skatt på inkomst eller förmögenhet samt omsättningsskatt, tull och annan indirekt skatt. Med skatt jämställs arbetsgivaravgift, prisregleringsavgift och liknande avgift samt skatte- och avgiftstillägg och förseningsavgift. Med verksamhet som avser bestämmande av skatt jämställs verksamhet som avser bestämmande av pensionsgrundande inkomst.

Sekretessen gäller inte beslut, varigenom skatt eller pensionsgrundande inkomst bestäms eller underlag för bestämmande av skatt fastställs, såvida inte beslutet meddelas i ärende om

1. förhandsbesked i taxerings- eller skattefråga,

2. befrielse från tillämpning av bestämmelserna om beräkning av skattepliktig realisationsvinst vid avyttring av aktier och liknande egendom i samband med strukturrationalisering,

3. rätt att erhålla avdrag vid taxeringen för avsättning till särskild nyanskaffningsfond,

4. rätt att erhålla avdrag vid taxeringen för kostnad för exportkredit,

5. beskattning av utländska forskare vid tillfälligt arbete i Sverige när beslutet har fattats av forskarskattenämnden.

Sekretessen gäller inte beslut, varigenom skatt eller pensionsgrundande inkomst bestäms eller underlag för bestämmande av skatt fastställs, *eller uppgift, som registrerats enligt 15 kap. 2 § första stycket 3 eller 4, såvida det inte är fråga om ärende om*

1. förhandsbesked i taxerings- eller skattefråga,

2. befrielse från tillämpning av bestämmelserna om beräkning av skattepliktig realisationsvinst vid avyttring av aktier och liknande egendom i samband med strukturrationalisering,

3. rätt att erhålla avdrag vid taxeringen för avsättning till särskild nyanskaffningsfond,

4. rätt att erhålla avdrag vid taxeringen för kostnad för exportkredit,

5. beskattning av utländska forskare vid tillfälligt arbete i Sverige när beslutet har fattats av forskarskattenämnden.

Utan hinder av sekretessen får uppgift lämnas till enskild enligt vad som föreskrivs i lag om förfarandet vid beskattning eller om skatteregister.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.



2 §<sup>2</sup>

Sekretess gäller i

1. särskilt ärende om kontroll beträffande skatt eller om säkringsåtgärd i samband med sådan kontroll samt annan verksamhet som avser tullkontroll och som inte faller under 1 §,

2. ärende om kompensation för eller återbetalning av skatt,

3. ärende om anstånd med erläggande av skatt för uppgift om enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden.

I fråga om sekretess enligt denna paragraf tillämpas 1 § första stycket tredje–femte meningarna.

Sekretessen gäller inte beslut i ärende som avses i första stycket 2 och 3.

Sekretessen gäller inte beslut i ärende som avses i första stycket 2 och 3, och inte heller uppgift, som registreras enligt 15 kap. 2 § första stycket 3 eller 4 i sådant ärende.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

## Bilaga 5

LAGRÅDET

Utdrag  
 PROTOKOLL  
 vid sammanträde  
 1986-10-09

Närvarande: justitierådet Knutsson, f. d. justitierådet Sterzel, regeringsrådet Tottic.

Enligt protokoll vid regeringssammanträde den 11 september 1986 har regeringen på hemställan av statsrådet Feldt beslutat inhämta lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i taxeringslagen (1956: 623),
2. lag om ändring i uppbördslagen (1953: 272),
3. lag om ändring i lagen (1968: 430) om mervärdesskatt,
4. lag om ändring i lagen (1971: 289) om allmänna förvaltningsdomstolar,
5. lag om ändring i lagen (1986: 169) om ändring i lagen (1971: 289) om allmänna förvaltningsdomstolar,
6. lag om ändring i sekretesslagen (1980: 100),
7. lag om ändring i lagen (1951: 442) om förhandsbesked i taxeringsfrågor.

Förslagen har inför lagrådet föredragits av kammarrättsassessor Carl Gustav Fernlund och kammarrättsfiskalen Nils Dexe.

Förslagen föranleder följande yttrande av lagrådet:

<sup>2</sup> Senaste lydelse 1986: 618

Den ändrade ordning för ingivande av besvär, som föreslås i anslutning till den nya förvaltningslagen, medför att de lokala skattemyndigheterna kommer att få hantera överklaganden som f. n. ges in direkt till länsrätt. Lagrådet delar åsikten att de nya uppgifterna inte kan vid tillämpningen av sekretesslagen betraktas som endast en service åt länsrätterna utan kommer att falla under reglerna om absolut sekretess hos skattemyndighet. Detta leder till ett merarbete bl. a. vid diarietföringen. Man kan enligt lagrådets mening ha viss förståelse för att de lokala skattemyndigheterna vill minimera detta merarbete. Onekligen kan det också anses naturligt att samma sekretesskydd gäller för diarietföringen av överklaganden hos lokal skattemyndighet och hos länsrätt.

Man måste emellertid beakta även andra synpunkter. Till en början bör man uppmärksamma att uttrycket "mål hos domstol" i 9 kap. 1 § sekretesslagen får en ändrad innebörd. Idag inleds målet då klaganden har kommit in med sin besvärslaga. Med den nya ordningen blir det fallet först då handlingarna har överlämnats till länsrätten. Under mellanskedet kommer inte bara korrigeringar enligt 72 a § taxeringslagen att genomföras utan även omprövning enligt de nya bestämmelser som förutskickas i remissen. Utan att ingå på dessa i sak vill lagrådet stryka under det angelägna i att sträva efter effektivare omprövningsregler. De uppgifter som lämnas i remissen om antalet i sak onödiga ärenden hos länsrätterna ger kraftigt stöd för denna mening. Vad som i nu förevarande sammanhang måste uppmärksammas är att den i huvudsak absoluta sekretessen skall gälla i det "nya" rätt betydelsefulla skedet mellan ingivandet av besvär och deras (eventuella) överlämnande till länsrätten.

Det är mot denna bakgrund man har att granska förslaget till ändrade sekretessregler för diarietföringen av överklaganden. Enligt lagrådets mening kan det ifrågasättas om man inte borde skjuta upp ställningstagandet i sekretessfrågorna tills det nya förfarandet, vars principer skisseras i remissen, är närmare utarbetat, främst bestämmelserna om omprövning. Visst merarbete för de lokala skattemyndigheterna borde kunna accepteras åtminstone under en kort övergångstid med tanke på det känsliga ämne det gäller. Lagrådet vill emellertid inte motsätta sig att sekretesslagen, om det anses angeläget, ändras redan nu så att samma regler kommer att gälla för diarietföring av överklaganden i skatteärenden hos domstol och hos annan myndighet. I det remitterade förslaget skulle i så fall den jämkningen få vidtas, att ett skaderekvisit införs även hos förvaltningsmyndighet.

Remissens förslag går emellertid vidare. Det innebär en generell uppmjukning av den sekretess som f. n. gäller för diarietföringen vid skattemyndigheterna. Lagrådet har inte kunnat finna att bärande skäl har anförts för förslaget i den delen. Klart är visserligen att en uppmjukning av sekretessen skulle innebära administrativa förenklingar hos skattemyndigheterna, men de måste givetvis noga vägas mot de nackdelar som kan uppkomma för de enskilda och för systemet i stort. Förslaget i förevarande del har emellertid beretts uteslutande som en för skattemyndigheterna intern fråga av administrativ art. Utomstående intresse har inte kommit till tals i ärendet.

Lagrådet vill erinra om att de grundläggande avvägningarna mellan motstående intressen i sekretesslagen gjordes så sent som 1980, då lagen stiftades efter mångårigt förarbete. Det är inte känt för lagrådet att något förhållande har inträffat sedan dess som motiverar att man nu går ifrån lagens konstruktion på förevarande punkt.

Huruvida den framtida ordning, som i vissa huvuddrag presenteras i remissen, kommer att motivera några ändringar i sekretesslagen kan lagrådet inte överblicka. Det kan endast anmärkas att lagrådet ansluter sig till vad som anfördes i den skrivelse 1982-10-12 som nämns i remissen – och som lagrådet har tagit del av – om den stora betydelsen av det absoluta sekretesskyddet på skatteområdet både för skattesystemet och för de enskilda och om att insynsbehovet inte är påfallande stort i fråga om just de uppgifter som registreras i diarierna.

Av nu anförda skäl avstyrker lagrådet förslaget i vad det går utöver det som direkt hänger samman med den ändrade ordningen för ingivande av besvär. Om förslaget i sistnämnda del anses så angeläget, att det inte kan avvakta det kommande, större förslaget i fråga om förenklad taxering, bör det enligt lagrådets mening genomföras i form av ett tillägg och en mindre justering i 9 kap. 1 § första stycket sekretesslagen. Därigenom kan det nämnda skaderekvisitet införas på enklaste sätt. I 2 § erfordras endast den redaktionella jämkningen att hänvisningen till tredje–femte meningarna i 1 § första stycket kommer att avse tredje–sjätte meningarna. Första stycket i 1 § skulle kunna avfattas på följande sätt:

''Sekretess gäller i myndighets verksamhet, som avser bestämmande av skatt eller som avser taxering eller i övrigt fastställande av underlag för bestämmande av skatt, för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden. Motsvarande sekretess gäller i myndighets verksamhet som avser förande av eller uttag ur register som avses i skatteregisterlagen (1980: 343) för uppgift som har tillförts sådant register. Uppgift hos tullverket får dock lämnas ut, om det står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde lider skada eller men. För uppgift i mål hos domstol gäller sekretessen endast om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs. *Detsamma gäller uppgift som med anledning av överklagande hos domstol registreras hos annan myndighet enligt 15 kap. 2 § första stycket 3 eller 4. Har uppgift i mål hos domstol erhållits från annan myndighet och är den sekretessbelagd där, gäller dock denna sekretess hos domstolen, om uppgiften saknar betydelse i målet.*''

### Övriga lagförslag

Förslagen lämnas utan erinran.

Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Propositionens lagförslag	3
1. lag om ändring i taxeringslagen (1956: 623),	3
2. lag om ändring i uppbördslagen (1953: 272),	30
3. lag om ändring i lagen (1968: 430) om mervärdesskatt,	37
4. lag om ändring i lagen (1971: 289) om allmänna förvaltningsdomstolar,	38
5. lag om ändring i lagen (1986: 169) om ändring i lagen (1971: 289) om allmänna förvaltningsdomstolar,	39
6. lag om ändring i sekretesslagen (1980: 100),	40
7. lag om ändring i lagen (1951: 442) om förhandsbesked i taxeringsfrågor,	41
8. lag om ändring i lagen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt,	42
9. lag om ändring i lagen (1951: 763) om beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst,	43
10. lag om ändring i lagen (1958: 295) om sjömansskatt,	46
11. lag om ändring i förordningen (1963: 587) om inkomstbeskattning av fideikommissbo, m. m.,	47
12. lag om ändring i lagen (1967: 531) om tryggande av pensionsutfästelse m. m.,	48
13. lag om ändring i vägtrafikskattelagen (1973: 601),	49
14. lag om ändring i aktiebolagslagen (1975: 1385),	50
15. lag om ändring i bokföringslagen (1976: 125),	50
16. lag om ändring i jordbruksbokföringslagen (1979: 141),	51
17. lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979: 1152),	51
18. lag om ändring i skatteregisterlagen (1980: 343),	56
19. lag om ändring i lagen (1984: 151) om punktskatter och prisregleringsavgifter,	59
20. lag om ändring i lagen (1984: 668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare,	60
21. lag om ändring i lagen (1908: 128 s.1) om bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter,	61
22. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370),	61
23. lag om ändring i lagen (1933: 395) om ersättningsskatt,	62
24. lag om ändring i lagen (1941: 416) om arvsskatt och gåvoskatt,	63
25. lag om ändring i lagen (1947: 576) om statlig inkomstskatt,	63
26. lag om ändring i lagen (1954: 40) om särskild fartygsfond,	64
27. lag om ändring i förordningen (1957: 686) om taxeringsväsendet under krigsförhållanden m. m.,	64
28. lag om ändring i lagen (1958: 575) om avskrivning å vissa oljelageringsanläggningar, m. m.,	64
29. lag om ändring i lagen (1959: 551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring,	65
30. lag om ändring i lagen (1962: 392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension,	65
31. lag om ändring i lagen (1986: 271) om ändring i lagen (1962: 392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension,	66
32. lag om ändring i lagen (1960: 63) om förlustavdrag,	66
33. lag om ändring i lagen (1965: 269) om särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m. m.,	66
34. lag om ändring i lagen (1967: 96) om särskild nyanskaffningsfond,	67
35. lag om ändring i folkbokföringslagen (1967: 198),	67

36. lag om ändring i lagen (1967: 752) om avdrag vid inkomsttaxeringen för avsättning till fond för återanskaffning av fastighet, . . . . .	67
37. lag om ändring i lagen (1969: 738) om rätt att vid inkomsttaxering erhålla avdrag för belopp som tillförts Stiftelsen Petroleumindustriens Beredskapsfond, m. m., . . . . .	68
38. lag om ändring i kupongskattelagen (1970: 624), . . . . .	68
39. lag om ändring i lagen (1971: 171) om särskilt uppskattningsvärde på fastighet, . . . . .	69
40. lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971: 291), . . . . .	69
41. lag om ändring i datalagen (1973: 289), . . . . .	70
42. lag om ändring i tullagen (1973: 670), . . . . .	71
43. lag om ändring i lagen (1974: 325) om avsättning till arbetsmiljöfond, . . . . .	71
44. lag om ändring i lagen (1974: 988) om avsättning till särskild investeringsfond, . . . . .	71
45. lag om ändring i lagen (1974: 989) om investeringskonto för skog, . . . . .	71
46. lag om ändring i kommunallagen (1977: 179), . . . . .	72
47. lag om ändring i lagen (1978: 401) om exportkreditstöd, . . . . .	72
48. lag om ändring i lagen (1978: 970) om uppskov med beskattning av realisationsvinst, . . . . .	72
49. lag om ändring i bötesverkställighetslagen (1979: 189), . . . . .	73
50. lag om ändring i lagen (1979: 362) om skatteutjämningsbidrag, . . . . .	73
51. lag om ändring i lagen (1979: 609) om allmän investeringsfond, . . . . .	73
52. lag om ändring i lagen (1979: 610) om allmän investeringsreserv, . . . . .	74
53. lag om ändring i lagen (1980: 456) om insättning på tillfälligt vinstkonto, . . . . .	74
54. lag om ändring i lagen (1981: 296) om eldsvådefonder, . . . . .	75
55. lag om ändring i lagen (1982: 1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar, . . . . .	75
56. lag om ändring i lagen (1982: 1052) om församlingar och kyrkliga samfälligheter, . . . . .	76
57. lag om ändring i lagen (1982: 1185) om inbetalning på särskilt investeringskonto, . . . . .	76
58. lag om ändring i lagen (1984: 533) om arbetsställenummer m. m., . . . . .	77
59. lag om ändring i lagen (1984: 1090) om inbetalning på förnyelsekonto, . . . . .	77
60. lag om ändring i lagen (1985: 533) om skatteutjämningsavgift, . . . . .	78
61. lag om ändring i utsökningsregisterlagen (1986: 617), . . . . .	78
Utdrag ur protokoll vid regeringsammanträde 1986-10-23 . . . . .	79
1 Inledning . . . . .	79
1.1 Bakgrund . . . . .	79
1.2 Allmänna synpunkter . . . . .	81
2 Förslag till lagstiftning . . . . .	85
2.1 Länskattemyndigheterna m. m. . . . .	85
2.2 Mellankommunala skatterätten m. m. . . . .	88
2.2.1 Behovet av en särskild underrätt för taxeringsmål . . . . .	88
2.2.2 Nya forumregler . . . . .	92
2.2.3 Det allmännas talan . . . . .	95
2.2.4 Ikraftträdande . . . . .	99
2.3 Ingivande av besvär . . . . .	100
2.3.1 Inledning . . . . .	100
2.3.2 Besvär över taxeringsnämndernas beslut m. m. . . . .	103
2.3.3 Besvär över vissa beslut av lokal skattemyndighet . . . . .	107

2.3.4	Besvär över beslut angående mervärdeskatt, punktskatter m. m. ....	108
2.3.5	Besvär som ges in till fel myndighet .....	108
2.3.6	Ingivande av ansökningar från skattskyldiga .....	109
2.3.7	Registrering och sekretess .....	110
2.4	Övriga lagstiftningsfrågor .....	114
2.4.1	Följdändringar med anledning av garantibeskattningsens avskaffande m. m. ....	114
2.4.2	Beslutsordningen för förenklade självdeklarationer ....	115
2.4.3	Ändringar i skatteregisterlagen m. m. ....	117
2.4.4	Allmänt ombud i ärende om vägtrafikskatt .....	118
2.4.5	Förberedelsearbetet inför den allmänna fastighetstaxeringen .....	119
3	Principförslag om förenklad taxering .....	119
3.1	Beslutsorganisationen i första instans .....	119
3.1.1	Myndighetsbeslut och lekmanamedverkan .....	119
3.1.2	Skattenämndernas sammansättning m. m. ....	123
3.1.3	Ordförandeskapet i skattenämnden .....	125
3.2	Beslutsbehörigheten i vissa ärenden .....	126
3.3	Omprövningsförfarandet .....	130
3.3.1	Inledning .....	130
3.3.2	Omprövning på begäran av den skattskyldige .....	132
3.3.3	Omprövning på skattemyndighetens initiativ .....	135
3.4	Det allmännas processföring .....	138
4	Information om vissa överväganden angående förenklad taxering .	145
4.1	Taxeringsperiodens längd .....	145
4.2	Vissa förfarandefrågor .....	146
4.3	Uppbördsfrågor .....	151
4.4	Besvär till länsrätt .....	152
4.5	Omprövning i samband med överklaganden .....	155
4.6	Sak- eller beloppsprocess .....	157
4.7	Genomförande .....	160
4.8	Kostnadseffekter m. m. ....	161
5	Upprättade lagförslag .....	162
6	Författningskommentarer .....	164
	Taxeringslagen .....	164
	Uppbördslagen .....	176
	Lagen om mervärdeskatt .....	177
	Lagen om allmänna förvaltningsdomstolar .....	178
	Lagen (1986: 169) om ändring i lagen om allmänna förvaltningsdomstolar .....	178
	Sekretesslagen .....	179
	Lagen om förhandsbesked i taxeringsfrågor .....	179
	Lagen om statlig förmögenhetsskatt .....	179
	Lagen om beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst .....	179
	Lagen om sjömansskatt .....	180
	Förordningen om inkomstbeskattning av fideikommissbo, m. m. .	180
	Lagen om tryggande av pensionsutfästelse m. m. ....	180
	Vägtrafikskattelagen .....	181
	Aktiebolagslagen .....	181
	Bokföringslagen och jordbruksbokföringslagen .....	181
	Fastighetstaxeringslagen .....	182
	Skatteregisterlagen .....	183
	Lagen om punktskatter och prisregleringsavgifter .....	183

Lagen om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare .....	183	Prop. 1986/87: 47
Övriga lagförslag .....	183	
7 Hemställan .....	184	
8 Beslut .....	186	
Bilaga 1 Sammanfattning av betänkandet SOU 1985: 42 .....	187	
Bilaga 2 Förteckning över remissinstanserna (SOU 1985: 42) .....	194	
Bilaga 3 Förteckning över remissinstanserna (Ds Fi 1986: 5) .....	195	
Bilaga 4 De remitterade lagförslagen .....	195	
Bilaga 5 Utdrag ur lagrådets protokoll 1986-10-09 .....	197	

